

UTKAST 12.3.2020

Regeringens proposition med förslag till lag om djursjukdomar och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om djursjukdomar, genom vilken den gällande lagen om djursjukdomar upphävs. Till följd av reformen föreslås vissa ändringar av teknisk natur i strafflagen, lagen om animaliska biprodukter, foderlagen, jaktlagen samt lagen om verkställighet av böter.

I lagen föreskrivs om genomförande och komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning, EU:s djurhälsoförordning. Genom EU:s djurhälsoförordning har unionens tidigare djursjukdomslagstiftning, som i huvudsak byggd på direktiv, sammanförts och förenhetligats. Vid sidan av EU:s djurhälsoförordning förblir dock vissa förordningar om bekämpning av djursjukdomar i kraft. Lagen gäller också genomförandet av dessa samt unionens förordning om offentlig kontroll.

EU:s djurhälsoförordning medför inga stora innehållsmässiga ändringar i principerna eller metoderna för bekämpning av sjukdomar. Dessutom tillåter den stort nationellt handlingsutrymme. Det föreslås att handlingsutrymmet utnyttjas för att vissa sjukdomsförebyggande och kontrollåtgärder som tryggar att det goda djursjukdomsläget i Finland kan fortgå på ett sätt som motsvarar nuläget och så att åtgärder som är strängare än unionens åtgärder för sjukdomsbekämpning samt åtgärder för att bekämpa även andra sjukdomar än de som är förtecknade i EU:s djurhälsoförordning ska vara möjliga i behövlig utsträckning. Det föreslås också att handlingsutrymmet utnyttjas för att i viss mån lätta den administrativa bördan.

Myndighetssystemet och myndigheternas uppgiftsfördelning enligt den gällande lagen om djursjukdomar ändras inte. Enligt förslaget ska Tullen dock vid sidan av djurhälsomyndigheten kunna utföra kontroll vid EU:s inre gränser självständigt utan begäran om handräckning. Systemet för ersättningar som betalas av statens medel på grund av djursjukdomar ändras inte. I lagen föreskrivs om möjlighet att påföra den som bryter mot bestämmelserna en administrativ påföljdsavgift.

Lagarna avses träda i kraft den 21 april 2021 samtidigt som EU:s djurhälsoförordning börjar tillämpas.

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

EU:s lagstiftning om bekämpning av djursjukdomar har tidigare varit utspridd och i huvudsak bestått av direktiv. Antalet direktiv samt Europaparlamentets och rådets förordningar har varit ungefär trettio och med stöd av dem har det utfärdats hundratals rättsakter. De har tillämpats på handel inom unionen, införsel till unionen av djur och produkter, utrotning av sjukdomar, veterinärkontroller och anmälan av sjukdomar. De äldsta rättsakterna är från 1964.

Nämnda direktivbaserade reglering har reformerats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") (*EU:s djurhälsolag*), som publicerades i Europeiska unionens officiella tidning den 31 mars 2016. Avsikten är att förordningen ska utgöra enda, förenklat och flexibelt regelverk, och dessutom har kommissionen getts omfattande befogenheter att anta delegerade akter och genomförandeakter. Förordningen ska i huvudsak börja tillämpas den 21 april 2021. Till följd av reformen behöver också den nationella djursjukdomslagstiftningen reformeras.

I förslaget ingår med undantag av bestämmelserna för att genomföra och komplettera EU:s djurhälsolag bestämmelser som hör till tillämpningsområdet för lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010). Förslaget omfattar även bestämmelser om genomförande och komplettering av de EU-förordningar om djursjukdomar som förblir i kraft trots EU:s djurhälsolag. Dessa förordningar gäller framför allt bekämpning av zoonoser och TSE samt gränsöverskridande förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte. Dessutom innehåller förslaget bestämmelser för att genomföra och komplettera de reformerade EU-bestämmelserna om offentlig kontroll. Enligt propositionen ändras inte statens nuvarande system för ersättning av skador som orsakats av djursjukdomar.

1.2 Beredning

Beredningen av EU-rättsakterna

Europeiska kommissionen publicerade den 19 september 2007 ett meddelande om en strategi för djurhälsa för EU 2007–2013. I strategin betonades förebyggande åtgärder och bevakning av djursjukdomar samt föreslogs att EU-lagstiftningen om djurhälsa skulle reformeras.

Kommissionen antog den 6 maj 2013 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om djurhälsa (COM(2013) 260 final)

https://eur-lex.europa.eu/search.html?DTN=0260&SUB-DOM_INIT=PRE_ACTS&qid=1552459380376&typeOfActStatus=COM&DTS_SUB-DOM=PRE_ACTS&DB_TYPE_OF_ACT=com&type=advanced&DTA=2013&locale=sv. Förslaget var en del av en större helhet, som även innehöll omfattande ändringsförslag i syfte att reformera lagstiftningen om offentlig kontroll samt växtskydd och växtförökningsmaterial.

Statsrådets skrivelse (U 37/2013 rd) https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sidor/U_37+2013.aspx om kommissionens förslag överlämnades till riksdagen den 13 juni 2013. Finland understödde i princip förslaget, som samlar det splittrade och delvis föråldrade regelverket. Det ansågs bli lättare för samtliga medlemsstater att iakttäta lagstiftningen när regelverket har samlats till ett enhetligt paket och de viktigaste författningarna överförs från direktiv till en förordning. I Finlands förhandlingsmål ingick att behålla nationellt handlingsutrymme i situationer där man åstadkommit en låg risknivå genom arbetet med

att bekämpa djursjukdomar, förhindra att den administrativa bördan växer i onödan samt säkerställa att de bestämmelser som bemyndigar att överföra behörighet till kommissionen är tillräckligt exakta och väl definierade.

Den första behandlingen av kommissionens förslag kunde slutföras i Europaparlamentet i april 2014 och i rådet i december 2014. De viktigaste ändringarna gällde förteckningen och kategoriseringen av djursjukdomar samt intagande av bestämmelserna om överföring av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte i EU:s djurhälsförordning under en tioårig övergångsperiod. Förhandlingarna mellan unionsinstitutionerna, dvs. trilogerna, inleddes i februari 2015 och förslaget antogs i december 2015.

Efter det att EU:s djurhälsförordning antagits började kommissionen bereda delegerade akter och genomförandeakter, av vilka de viktigaste ska antas senast i april 2019 enligt EU:s djurhälsförordning. Under tiden 25.7.2019–30.1.2020 antog kommissionen följande delegerade akter och genomförandeakter (största delen är ännu inte publicerade; icke-publicerade förordningar kan ses på internetadressen <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX%3A32016R0429>):

- 1) kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/1629 om ändring av förteckningen över sjukdomar i bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), nedan *den delegerade förordningen om sjukdomsförteckningen*,
- 2) kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882 om tillämpningen av vissa bestämmelser om förebyggande och bekämpning av sjukdom för kategorier av förtecknade sjukdomar och om fastställande av en förteckning över djurarter och grupper av djurarter som utgör en betydande risk för spridning av dessa förtecknade sjukdomar, nedan *genomförandeförordningen om kategorisering av sjukdomar*,
- 3) kommissionens delegerade förordning (EU) .../... om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status för vissa förtecknade sjukdomar och nya sjukdomar, nedan *den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status*,
- 4) kommissionens delegerade förordning (EU) .../... om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av förtecknade sjukdomar, nedan *den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning*,
- 5) kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om anläggningar som håller landlevande djur och kläckerier samt om spårbarhet för vissa hållna landlevande djur och kläckägg, nedan *den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur*,
- 6) kommissionens delegerade förordning (EU) .../... om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller djurhälsokrav för förflyttning av landlevande djur och kläckägg inom unionen, nedan *den delegerade förordningen om förflyttning av landlevande djur*,
- 7) kommissionens delegerade förordning (EU) .../... om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller godkännande av anläggningar för avelsmaterial och spårbarhets- och djurhälsokrav för förflyttning av avelsmaterial från vissa hållna landlevande djur inom unionen, nedan *den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur*,
- 8) kommissionens delegerade förordning (EU) .../... om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för vattenbruksanläggningar och transportörer av vattenlevande djur, nedan *den delegerade förordningen om vattenbruksanläggningar*,
- 9) kommissionens delegerade förordning (EU) .../... om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för införsel till unionen samt förflyttning och hantering efter införsel av sändningar av vissa djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung, nedan *den delegerade förordningen om införsel*,

Kommissionens delegerade förordning om förflyttning av vattenlevande djur är i beredning.

Beredningen av propositionen

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 27 september 2018 ett projekt (MMM037:00/2018), som fick i uppgift att i form av en regeringsproposition bereda de förslag till en reform av bestämmelserna i lagen om djursjukdomar som behövs för att genomföra den reformerade EU-lagstiftningen. Det bestämdes att projektet skulle pågå från den 27 september 2018 till den 31 december 2020. Enligt målet för projektet bör det nationella handlingsutrymme som EU-akterna tillåter utnyttjas i den mån det behövs för att trygga det goda djursjukdomsläget i Finland, dock så att onödiga administrativa bördor undviks.

Beredningen har i enlighet med beslutet om tillsättande av projektet genomförts som tjänsteuppdrag. Samtidigt pågick också ett projekt för att reformera lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996), och inom projekten beslöt man att föreslå att införselkraven i anslutning till djursjukdomar hos djur och produkter av animaliskt ursprung som förs in från länder utanför EU överförs till tillämpningsområdet för lagen om djursjukdomar.

Den 10 maj 2019 hölls ett informations- och samrådsmöte om beredningen för den viktigaste intressentgrupperna. Beredningen fortsatte utifrån den erhållna responsen. Remissbehandling ordnades under tiden ....

Projektets beredningsmaterial finns på jord- och skogsbruksministeriets webbplats, adress: <https://mmm.fi/sv/projekt2?tunnus=MMM037:00/2018>.

2 EU-rättsakternas målsättningar och huvudsakliga innehåll

2.1 EU:s djurhälsoförordning

Syfte och tillämpningsområde

EU:s djurhälsoförordning gäller förebyggande och bekämpning av djursjukdomar som kan överföras till djur eller till människor. Förordningens innehåll motsvarar i huvudsak innehållet i de tidigare direktiven, men man har försökt undanröja de olikheter som tidigare funnit mellan direktiven genom att harmonisera och förenhetliga helheten. Förebyggandet av djursjukdomar har framhävts bland annat genom att föreskriva om djurhälsokrav för aktörer och djuryrkesverksamma personer.

EU:s djurhälsoförordning består av nio delar. I början av del I kapitel 1 finns allmänna bestämmelser, som gäller förordningens syfte och mål samt de definitioner som används i förordningen. Förordningen ska tillämpas på djur oberoende av om det är fråga om djur som hålls av människor eller vattenbruksdjur (*hållna djur*) eller vilda djur. Förutom på djur ska EU:s djurhälsoförordning tillämpas på avelsmaterial från djur, produkter framställda av djur som är avsedda att användas som livsmedel (*produkter av animaliskt ursprung*), animaliska biprodukter och av dem framställda produkter samt på lokaler, transportmedel, utrustning och alla andra infektionsvägar samt material som kan vara förknippade med spridning av överförbara djursjukdomar.

Sjukdomskategorisering

Del I kapitel 2 gäller förtecknande och kategorisering av sjukdomar. EU:s djurhälsoförordnings bestämmelser om förebyggande och bekämpning av sjukdom ska tillämpas på *förtecknade sjukdomar*. Enligt artikel 5 är dessa mul- och klövsjuka, klassisk svinpest, afrikansk svinpest, högpatogen aviär influensa och afrikansk hästpest samt de förtecknade sjukdomar som ingår i bilaga II till förordningen. Enligt artikel 5 kan bilagan ändras genom kommissionens delegerade akt, men de kriterier som nämns i akten måste vara uppfyllda.

De förtecknade sjukdomarna indelas i sjukdomar enligt artikel 9.1 a–e i EU:s djurhälsoförordning (*sjukdomar i kategorierna a–e*). Indelningen görs genom kommissionens genomförandeakter på grundval av den nämnda artikeln samt kriterierna i bilaga IV till EU:s djurhälsoförordning, även mot bakgrund av nya tillgängliga viktiga vetenskapliga data.

Sjukdomar i kategori a är enligt artikel 9 sjukdomar som normalt inte förekommer inom unionen och för vilka omedelbara utrotningsåtgärder ska vidtas så snart de påvisas. I kategori b ingår sjukdomar som ska bekämpas i samtliga medlemsstater med målet att utrota dem i hela unionen. Kategori c omfattar åter sjukdomar som har relevans för vissa medlemsstater men inte för alla. Det är frivilligt för medlemsstaten att utrota dem. Genom EU:s djurhälsoförordning försöker man förhindra att sjukdomarna sprids till områden med sjukdomsfri status samt till områden för vilka medlemsstaten har beslutat att införa ett utrotningsprogram.

Till kategori d hänförs sjukdomar för vilka åtgärder är nödvändiga för att förhindra spridning i samband med införsel till unionen eller förflyttningar mellan medlemsstaterna. Kategori e omfattar sjukdomar för vilka det finns ett behov av övervakning inom unionen. Denna sjukdomskategori berörs av förpliktelser i anslutning till anmälan och rapportering.

Kategorierna är uppbyggda så att en sjukdom kan höra och i allmänhet också hör till flera kategorier än en. Alla sjukdomar i kategorierna a–c hör också till kategori d och kategori e. Andra kategoriserade sjukdomar kan höra till både kategori d och kategori e. En sjukdoms faktiska kategorisering kan således vara till exempel b+d+e.

Kategoriseringen bestämmer vilka bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning som ska tillämpas på sjukdomsbekämpningen. Indelningsprinciperna ingår i artikel 9 i EU:s djurhälsoförordning. Bekämpningen av sjukdomar i kategori a baserar sig i princip på EU:s djurhälsoförordnings direkt tillämpliga bestämmelser och kommissionens delegerade bestämmelser som antagits med stöd av dem. Bekämpningen av sjukdomar i kategorierna b och c baserar sig åter på ett utrotningsprogram som medlemsstaten infört och som i de flesta fall godkänts av kommissionen och om vars minimiinhåll det bestäms genom kommissionens delegerade akt, samt på sjukdomsfri status för en medlemsstat eller ett visst område eller en viss anläggningskrets i den. I praktiken är skillnaden ändå inte såhär klar, eftersom enligt EU:s djurhälsoförordning kan en medlemsstat också vidta nationella ytterligare åtgärder och strängare åtgärder för att bekämpa sjukdomar i kategori a. Genom den delegerade akten föreskrivs det dessutom i flera avseenden så detaljerat om utrotningsprogram för sjukdomar i kategorierna b och c att medlemsstatens handlingsutrymme vad gäller utrotningsprogrammets innehåll blir tämligen litet.

I artikel 6 i EU:s djurhälsoförordning bestäms om *nya sjukdomar*. En ny sjukdom kan vara orsakad av ett oidentifierat eller tidigare oidentifierat sjukdomsagens eller en ny variant av ett befintligt sjukdomsagens. Det kan också vara fråga om en känd sjukdom som sprids till ett nytt geografiskt område eller till unionen, en ny art eller en ny population. En sjukdom kan dock betraktas som en ny sjukdom bara om den potentiellt kan uppfylla EU:s djurhälsoförordnings kriterier för upptagande av sjukdomar på förteckningen. Kommissionen vidtar genom genomförandeakter åtgärder för att bekämpa hot från nya sjukdomar. Enligt EU:s djurhälsoförordning kan också medlemsstaterna vidta nödatgärder enligt förordningen för att bekämpa en ny sjukdom.

Ansvar för djurhälsa

Bestämmelserna i del I kapitel 3 i EU:s djurhälsoförordning, som gäller aktörers, djuryrkesverksamma personers och sällskapsdjurshållares ansvar för djurhälsa (artiklarna 10–11), är nya jämfört med de tidigare direktiven. Med *aktör* avses varje fysisk eller juridisk person som ansvarar för djur, avelsmaterial, produkter framställda av djur eller animaliska biprodukter eller av dem framställda produkter. Till aktörernas skyldigheter hör att ansvara för hälsan hos de hållna djuren, en försiktig och ansvarsfull användning av veterinärmedicinska läkemedel samt god djurhållning. De ska vidta lämpliga biosäkerhetsåtgärder som anges närmare i artikeln

och beträffande vilka kommissionen kan fastställa minimikrav genom genomförandeakter. I EU:s djurhälsöförordnings definition av aktör har uteslutits sällskapsdjurhållare och veterinärer, men andra åtgärder än de som hänför sig till biosäkerhet har ändå utsträckts till sällskapsdjurhållare.

Med *djurrykesverksam person* avses en fysisk eller juridisk person som i sitt arbete kommer i kontakt med djur eller produkter, utom aktörer och veterinärer. Djurrykesverksamma personer ska vidta åtgärder för att minimera risken för att sjukdomar sprids, när de inom ramen för sitt arbete kommer i kontakt med djur eller produkter.

Aktörer, djurrykesverksamma personer och sällskapsdjurhållare ska samarbeta med myndigheterna vid tillämpningen av åtgärder för förebyggande och bekämpning av sjukdom. Aktörerna och de djurrykesverksamma personerna ska skaffa sig adekvat kunskap om djursjukdomar, principer för biosäkerhet samt bland annat antimikrobiell resistens. Aktörer som säljer eller på annat sätt överför äganderätten till sällskapsdjur ska dessutom tillhandahålla grundläggande information till den blivande sällskapsdjurhållaren enligt vad som är lämpligt för sällskapsdjuret.

I del I kapitel 3 finns dessutom bestämmelser om skyldigheter för veterinärer och yrkesverksamma inom vattenlevande djurs hälsa samt laboratorier och andra lokaler som hanterar sjukdomsagens.

Anmälan om sjukdom och övervakning av sjukdomsförekomst

I del II kapitel 1 i EU:s djurhälsöförordning klarläggs skyldigheterna i anslutning till anmälan om djursjukdomar. En ny sak i kapitel 2 är att det föreskrivs som skyldighet för aktörer att övervaka djurs hälsotillstånd genom att iaktta hälsan och beteendet hos djuren, eventuella förändringar i djurproduktionen samt dödligheten. Aktörerna ska också se till att anläggningen får besök av en veterinär som granskar djurens hälsotillstånd och ger råd om sjukdomsskydd (*djurhälsobesök*). Besöksfrekvensen ska stå i proportion till riskerna med den berörda anläggningen. I kapitel 2 föreskrivs också om myndigheternas sjukdomsövervakning samt om unionens övervakningsprogram.

Sjukdomsfria områden och utrotningsprogram

I del II kapitel 3 i EU:s djurhälsöförordning föreskrivs om utrotningsprogram och i kapitel 4 om sjukdomsfri status.

Kommissionen godkänner på framställning av medlemsstaterna program som de inrättat för att utrota sjukdomar i kategori b och kategori c och genom vilka de försöker få landet, en zon eller en anläggningskrets fri från en viss sjukdom. När det gäller en sjukdom i kategori b är det obligatoriskt att inrätta ett utrotningsprogram medan det är frivilligt i fråga om en sjukdom i kategori c. Enligt artikel 32 i EU:s djurhälsöförordning ska utrotningsprogram omfatta åtminstone åtgärder för sjukdomsbekämpning samt övervakning som utförs för att visa effektiviteten hos åtgärderna för sjukdomsbekämpning och frihet från den sjukdomen i fråga. Kommissionen får anta delegerade akter med avseende på de åtgärder för sjukdomsbekämpning som utrotningsprogrammet omfattar, övervakning samt kriterier för vaccination. Den får också med stöd av dessa bestämmelser genom en delegerad akt befria medlemsstaterna från skyldigheten att lämna in utrotningsprogram som gäller vissa sjukdomar för godkännande.

En medlemsstat får ansöka hos kommissionen om godkännande av sjukdomsfri status för en eller flera sjukdomar i kategori b eller c för hela sitt territorium eller en eller flera zoner eller anläggningskretsar. Kommissionen ska godkänna sjukdomsfri status genom en genomförandeakt, om sjukdomsfriheten har visats på det sätt som EU:s djurhälsöförordning förutsätter. I vissa fall kan en medlemsstat också själv förklara områden fria från sjukdomar. I undantagsfall kan sjukdomsfri status, särskilt status icke-vaccinering, gälla även sjukdomar i kategori a. Varje medlemsstat ska upprätta och föra en uppdaterad förteckning över sitt territorium eller sina

zoner och vid behov sina anläggningskretsar med sjukdomsfri status. På kommissionens webbplats tillhandahålls länkar till medlemsstaternas förteckningar.

Sjukdomsfrihet och utrotningsprogram ingick också i unionens tidigare direktivbaserade reglering, men när regleringen blir direkt tillämplig betyder det att områdenas status knyts mer direkt än tidigare till villkoren och begränsningarna för överföringar av djur och produkter. En annan ändring jämfört med nuläget är att EU:s djurhälsoförordning gör det möjligt att i större utsträckning än tidigare godkänna anläggningskretsar med bättre status än andra anläggningar när det gäller riskhantering.

Medvetenhet om, beredskap inför och bekämpning av sjukdom

I del III avdelning I i EU:s djurhälsoförordning förutsätts att medlemsstaterna upprättar beredskapsplaner för vissa sjukdomar och övar genomförandet av dem. I delen bestäms det också om användning av vaccin och andra veterinärmedicinska läkemedel för bekämpning av sjukdomar och ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter med avseende på villkor för användning av veterinärmedicinska läkemedel och åtgärder för att reducera riskerna. I delen bestäms dessutom om banker för antigener, vacciner och diagnostiska reagens.

I del III avdelning II föreskrivs om åtgärder för sjukdomsbekämpning vid misstänkt eller konstaterad förekomst av en förtecknad sjukdom. Sjukdomsbekämpningen är beroende av vilken kategori sjukdomen i fråga hänförs till. I fråga om sjukdomar i kategori a föreskrivs om åtgärder som ska vidtas på platser där djur och produkter hålls, såsom förbud och restriktioner som gäller förflyttning av djur och produkter, avlivning av djur, bortskaffande av produkter samt rengöring och desinfektion av anläggningar. Dessutom föreskrivs det om upprättande av en restriktionszon runt anläggningen samt om de förbud, villkor och restriktioner som gäller zonen. Bestämmelserna motsvarar i stor utsträckning kraven i de nuvarande djursjukdomsspecifika direktiven, men regleringen blir enhetligare när den samlas. Kommissionen har befogenhet att anta detaljerade bestämmelser om sjukdomsbekämpning genom delegerade akter.

De bestämmelser i del III avdelning II som gäller bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c är snävare än de bestämmelser som gäller sjukdomar i kategori a, eftersom sjukdomsbekämpningen i princip baserar sig på medlemsstaternas utrotningsprogram. I avdelningen föreskrivs emellertid om bland annat preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning.

Registrering, godkännande och spårbarhet

Del IV i förslaget är indelad i tre avdelningar, där det fastställs separata bestämmelser som ska tillämpas på landlevande djur, inklusive fjäderfän, bin och humlor, vattenlevande djur och andra djur. I de avdelningar som behandlar landlevande djur och vattenlevande djur föreskrivs om identifierings- och registreringssystem, med vilkas hjälp det är möjligt att identifiera och spåra aktörer, djur och anläggningar.

Enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförordning ska aktörer som driver vissa typer av anläggningar ansöka om godkännande för sin verksamhet. Kravet på godkännande gäller sådana fjäderfäanläggningar, kläckerier, anläggningar för uppsamling av hov- och klövdjur och fjäderfän samt anläggningar för avelsmaterial från nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur från vilka djur eller produkter flyttas till en annan medlemsstat. De nämnda kraven på godkännande motsvarar i huvudsak de tidigare kraven, men godkännande genom kommissionens delegerade akter kan krävas även i fråga om varje annan typ av anläggning för hållna landlevande djur som utgör en betydande risk. I artikel 95 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs dessutom om aktörers möjlighet att ansöka om godkännande som avgränsad anläggning för sin anläggning. I artikel 176 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs att verksamheten vid vattenbruksanläggningar och anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur i princip förutsätter godkännande. Kommissionen får dock genom delegerade akter ange vilken i punkten nämnd verksamhet som är förenad med en risk som är så pass liten att godkännande inte behövs. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak de nuvarande direktivbaserade bestämmelserna.

Förflyttning av djur och produkter därav

Bestämmelser om förflyttningar av landlevande djur och produkter därav finns i del IV avdelning I i EU:s djurhälsoförordning. Kapitel 3 gäller förflyttningar av hållna landlevande djur och kapitel 4 vilda landlevande djur. Kapitel 5 gäller förflyttningar av avelsmaterial från landlevande djur och kapitel 6 produkter av animaliskt ursprung.

Bestämmelserna gäller i huvudsak endast förflyttningar mellan medlemsstaterna, inte inom medlemsstaterna. De gäller emellertid förflyttningar av djur och produkter från restriktionszoner oberoende av om destinationen är i samma eller en annan medlemsstat. Dessutom är vissa allmänna krav, bland annat de som gäller spårbarhet och transport, tillämpliga på förflyttningar såväl mellan som inom medlemsstater.

Bestämmelser om förflyttningar av vattenlevande djur (fiskar, vattenlevande blötdjur och vattenlevande kräftdjur i alla levnadsstadier) och produkter av animaliskt ursprung av dem inom EU finns i del IV avdelning II i EU:s djurhälsoförordning. När det gäller förflyttningar av produkter av animaliskt ursprung är bestämmelserna dock med undantag för vissa allmänna krav begränsade till endast förflyttningar från restriktionszoner samt förflyttningar av produkter som är föremål för nödåtgärder. Avdelningen omfattar förflyttningar inom och mellan medlemsstaterna enligt samma principer, och där föreskrivs särskilt om förflyttningar av vattenlevande djur avsedda för vattenbruksanläggningar eller för utsättning i naturen samt att användas som livsmedel.

Enligt EU:s djurhälsoförordning har aktörer flera skyldigheter när det gäller förflyttningar. De ska se till att djur och produkter som förflyttas uppfyller kraven på flyttbarhet. Aktörerna ska säkerställa att planerade förflyttningar mellan medlemsstaterna anmäls till myndigheterna på erforderligt sätt. Aktörer som tar emot landlevande eller vattenlevande djur eller avelsmaterial från landlevande djur från en annan medlemsstat ska säkerställa att försändelsen åtföljs av erforderliga djurhälsointyg, kontrollera landlevande djurs identifieringsmärken och identitetshandlingar samt anmäla brister till den behöriga myndigheten på destinationen.

Nytt när det gäller förflyttningar är i synnerhet de bestämmelser som gäller förflyttningar av vilda djur mellan olika miljöer. För närvarande har medlemsstaterna befogenhet att besluta om djursjukdomsvillkor i anslutning till förflyttningar av vilda djur.

Del IV avdelning III i EU:s djurhälsoförordning gäller djur av andra arter än landlevande eller vattenlevande djur. Om det framkommer hot eller regleringsbehov i anslutning till sådana djur kan kommissionen genom delegerade akter utsträcka en del av bestämmelserna om landlevande eller vattenlevande djur till att omfatta även dessa djur.

Införsel till unionen och export

I del V i EU:s djurhälsoförordning fastställs standarder och krav för tredjeländer som skickar djur, avelsmaterial eller annat material som eventuellt överför sjukdomar till unionen. Dessutom föreskrivs det om införselvillkor för djur och produkter samt om andra krav i anslutning till införsel. Dessa bestämmelser motsvarar i stor utsträckning den lagstiftning som för närvarande ingår i direktiven.

I EU:s djurhälsoförordning ingår också minimikrav på export till länder utanför EU. Utgångspunkten är att medlemsstaterna ska genomföra exporten i enlighet med bestämmelserna om förflyttning av djur och produkter mellan medlemsstaterna, samtidigt som de beaktar djurhälsostatusen i destinationstredjelandet eller destinationsterritoriet eller den relevanta zonen däri. Om den behöriga myndigheten i tredjelandet begär det eller om det fastställts i de rättsliga och administrativa förfaranden som gäller i det landet, får dock exporten ske i enlighet med gällande bestämmelser i det tredjelandet under förutsättning att sådan export inte äventyrar människors eller djurs hälsa. Om bestämmelserna i ett bilateralt avtal mellan unionen och ett tredjeland eller territorium gäller, ska exporten uppfylla de bestämmelserna.

Förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte mellan medlemsstaterna eller från tredjeländer till Europeiska unionen

I del VI i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte på ett sätt som i huvudsak motsvarar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2003 (*förordningen om sällskapsdjur*). En större del än nu av regleringen överförs dock till kommissionens delegerade akter. I övergångsbestämmelsen i artikel 277 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs att förordningen om sällskapsdjur ska fortsätta att gälla i stället för del VI i EU:s djurhälsoförordning till och med den 21 april 2026, så EU:s djurhälsoförordning förorsakar ännu inga ändringar i förflyttningar som omfattas av förordningen om sällskapsdjur.

Nödåtgärder

I del VII i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om förfaranden som ska iakttas i brådskande fall, för att säkerställa snabba och konsekventa reaktioner på unionsnivå. Regleringen motsvarar i huvudsak de tidigare direktivbestämmelserna. Avsnitt 1 gäller nödåtgärder när en allvarlig risk i anslutning till djurhälsan föreligger i någon medlemsstat. Den medlemsstat där det förekommer utbrott av en förtecknad sjukdom eller en fara som sannolikt kan utgöra en allvarlig risk för djurs och människors hälsa, samt en medlemsstat till vars territorium djur eller produkter har transporterats från den förstnämnda medlemsstaten, kan beroende på sjukdomen och faran som nödåtgärder vidta även andra sjukdomsbekämpningsåtgärder än sådana som angetts i delegerade akter som antagits med stöd av EU:s djurhälsoförordning. Kommissionen och övriga medlemsstater ska omedelbart underrättas om åtgärderna. Kommissionen kan godkänna och komplettera medlemsstaternas nödåtgärder genom en genomförandeakt. Kommissionen kan också bestämma om ersättande eller andra nödåtgärder.

Avsnitt 2 gäller befogenhet att vida nödåtgärder avseende djur eller produkter med ursprung i ett tredjeland som är förknippade med allvarlig risk. Kommissionen har dessutom möjlighet att som en nödåtgärd avbryta införsel från ett tredjeland på grund av en allvarlig risk för djurs eller människors hälsa.

Övriga bestämmelser

I del VIII i EU:s djurhälsoförordning bestäms om utövande av de befogenheter att anta delegerade akter som getts kommissionen samt förutsätts bland annat att medlemsstaterna fastställer regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna. I del IX specificeras de rättsakter som upphävs genom förordningen samt föreskrivs om vissa övergångsåtgärder i anslutning till upphävandet och om vissa ändringar i de unionsakter som fortsätter att gälla. Genom en övergångsbestämmelse föreskrivs att sådana anläggningar och aktörer som registrerats i enlighet med tidigare bestämmelser behöver i princip inte ansöka om ny registrering eller nytt godkännande. I delen föreskrivs dessutom om förordningens ikraftträdande och när den börjar tillämpas.

Medlemsstaternas befogenheter att vidta nationella åtgärder

I del IV och del IX i EU:s djurhälsoförordning finns bestämmelser om medlemsstaternas nationella befogenheter. Med stöd av artiklarna 170 och 171 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna vidta nationella åtgärder för att bekämpa sjukdomar i kategorierna d och e eller andra än förtecknade sjukdomar eller för att begränsa förflyttningar av landlevande djur och deras avelsmaterial, bara åtgärderna inte strider mot unionens regler. Åtgärderna får inte heller hindra eller begränsa förflyttning av djur och produkter mellan medlemsstaterna eller gå utöver vad som är lämpligt och nödvändigt för att bekämpa sjukdomen. I fråga om sjukdomar hos vattenlevande djur bestäms det om befogenheter att vidta nationella åtgärder i artikel 226 i EU:s djurhälsoförordning. Om en sjukdom utgör en betydande risk för vattenlevande djurs hälsa i en medlemsstat, får åtgärder för att hindra introduktion eller spridning av denna sjukdom vidtas. I fråga om sjukdomar hos vattenlevande djur får också sådana åtgärder vidtas som kan ha effekter på handeln mellan medlemsstaterna. Efter det att medlemsstaten anmält åtgärderna till kommissionen ska kommissionen godkänna dem och kan vid behov ändra åtgärderna genom genomförandeakter.

Enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna inom sina territorier tillämpa ytterligare åtgärder eller åtgärder som är strängare än de som fastställs i förordningen vad gäller ansvarsområden för djurhälsa, anmälan om sjukdomar inom medlemsstaterna, övervakning av sjukdomar, registrering, godkännande, journalföring och register samt spårbarhetskrav för hållna landlevande djur och avelsmaterial. De nationella åtgärderna ska vara förenliga med de bestämmelser som fastställs i EU:s djurhälsoförordning och får inte hindra förflyttning av djur och produkter mellan medlemsstaterna eller strida mot bestämmelserna i EU:s djurhälsoförordning.

2.2 Förordningen om bekämpning av TSE

EU:s djurhälsoförordning inverkar inte på giltigheten av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati (*TSE-förordningen*). Detta innebär i princip inte att förordningarna överlappar varandra, eftersom TSE inte hör till de förtecknade sjukdomarna enligt EU:s djurhälsoförordning.

TSE-förordningen innehåller bestämmelser om bekämpning av TSE, såsom BSE hos nötkreatur och TSE hos får och getter. Den tillämpas på produktion och utsläppande på marknaden av levande djur och produkter av animaliskt ursprung samt i vissa fall på export av dem. I förordningen föreskrivs bland annat om TSE-övervakning samt om kontroll och utrotning av TSE som förekommer i anläggningar. När det gäller risken för BSE fastställs enligt TSE-förordningen BSE-status för stater eller regioner i dessa genom en klassificering enligt vilken risken kan vara antingen ”försumbar”, ”kontrollerad” eller ”ej fastställd”. Flera av skyldigheterna enligt förordningen styrs av denna status, och även villkoren för förflyttning i anslutning till handeln mellan medlemsstaterna kopplas till den.

2.3 Rättsakter om zoonoser

Bestämmelser om övervakning och kontroll av zoonoser, dvs. sjukdomar som överförs mellan människor och djur finns förutom i EU:s djurhälsoförordning i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG om övervakning av zoonoser och zoonotiska smittämnen (*zoonosdirektivet*) samt i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen (*zoonosförordningen*).

Zoonosdirektivet ålägger medlemsstaterna och aktörerna att genomföra övervakning av vissa zoonoser, såsom campylobacterios, listerios, salmonellos och trikinos samt deras smittämnen inom såväl primärproduktionen som i andra led i livsmedelskedjan. Till övervakningen hänför sig krav på att övervaka förekomsten av antimikrobiell resistens. Direktivet ålägger medlemsstaterna att undersöka även livsmedelsburna utbrott.

I zoonosförordningen fastställs unionens mål att minska prevalensen av salmonella hos vissa arter av produktionsdjur, föreskrivs om vissa krav på handeln på den inre marknaden och införseln till unionen i anslutning till bekämpningen av salmonella samt åläggs medlemsstaterna att utarbeta nationella kontrollprogram för salmonella. Programmen ska göra det möjligt att påvisa salmonella enligt förordningens minimikrav för provtagning, fastställa de skyldigheter som åligger behöriga myndigheter respektive livsmedelsföretagare och foderföretagare samt ange vilka bekämpningsåtgärder som ska vidtas då salmonella har påvisats. Kontrollprogrammen ska omfatta hela livsmedelskedjan.

EU:s djurhälsoförordning överlappar inte i någon väsentlig mån de nämnda rättsakterna om zoonoser, men i händelse av överlappningar innehåller djurhälsoförordningen ändå en bestämmelse enligt vilken förordningen inte tillämpas i den mån särskilda bestämmelser redan har fastställts i dessa andra unionsakter.

2.4 Förordningen om sällskapsdjur

I förordningen om sällskapsdjur föreskrivs om de djurhälsovillkor som ska tillämpas vid förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte till en medlemsstat från en annan medlemsstat eller från ett tredjeland. I förordningen föreskrivs dessutom om kontroll av sådana förflyttningar. Vid förflyttningar används de identitetshandlingar som det föreskrivs om i förordningen, s.k. pass för sällskapsdjur, i vilka de vaccinerings- och läkemedelsbehandlingar som djuret fått antecknas. För att bestämmelserna om förflyttning i kommersiellt syfte inte ska kunna kringgås i bedrägligt syfte, har det fastställts ett maximiantal djur som får förflyttas i enlighet med förordningen om sällskapsdjur.

Bestämmelserna i förordningen gäller i första hand förflyttning av hundar, katter och illrar, eftersom dessa förflyttningar är förenade med risk för spridning av rabies. På andra arter av sällskapsdjur som förtecknas i del B i bilaga I till förordningen, såsom kräldjur, groddjur, vattenlevande prydnadsdjur, andra fåglar än fjäderfä samt gnagare, tillämpas förordningen bara om kommissionen antar en delegerad akt om saken. Till dess får nationella bestämmelser tillämpas på förflyttningen förutsatt att de inte är strängare än de bestämmelser som gäller för förflyttning i kommersiellt syfte.

Förordningen om sällskapsdjur har upphävts genom EU:s djurhälsoförordning, men såsom konstaterats ovan tillämpas förordningen enligt en övergångsbestämmelse i EU:s djurhälsoförordning till och med den 21 april 2026.

2.5 Förordningen om animaliska biprodukter

Bekämpningen av djursjukdomar berörs också av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (*förordning om animaliska biprodukter*). Förordningens syfte är att hindra spridningen av djursjukdomar genom att säkerställa att animaliska biprodukter och därav framställda produkter används, hanteras eller bortskaffas samt transporteras på ett säkert sätt. Förordningen gäller också förflyttning av biprodukter mellan medlemsstaterna samt export och införsel av biprodukter.

Trots att biprodukter och därav framställda produkter även omfattas av EU:s djurhälsoförordning, medför överlappningen ändå inga tolknings- eller tillämpningsproblem. EU:s djurhälsoförordning gäller användning, hantering, bortskaffande och transport av biprodukter i första hand endast i sådana situationer där en sjukdom i kategorierna a–c har konstaterats i en anläggning. Då bestämmer myndigheterna att förbud, villkor och restriktioner samt åtgärder som kan avvika från de allmänt tillämpliga kraven enligt förordningen om animaliska biprodukter ska genomföras i anläggningen och eventuellt inom en restriktionszon runt den.

2.6 Förordningen om offentlig kontroll

Tidigare föreskrevs det om organisering av den offentliga kontrollen av djurs hälsa i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.

Den förordningen har emellertid ersatts med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (*förordningen om offentlig kontroll*) (*kontrollförordningen*).

Kontrollförordningen trädde i kraft våren 2017, och den börjar i huvudsak tillämpas den 14 december 2019. Genom förordningen förenhetligas kontrollen över jordbruks- och livsmedelskedjan, men när det gäller kontrollen över djurs hälsa innebär den ändå inga stora förändringar i regleringen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 med undantag av kontrollen av djur och produkter som förs in från länder utanför unionen. De detaljerade bestämmelserna om denna reglering, som tidigare i huvudsak baserade sig på direktiv, har nämligen flyttats till kontrollförordningen samt de delegerade akter som antagits med stöd av den.

Enligt kontrollförordningen ska den offentliga kontrollen vara planmässig, riskbaserad, regelbunden och effektiv och den ska utföras i alla produktionsled i regel utan förhandsanmälan. I förordningen föreskrivs det om skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa tillräcklig finansiering för kontrollen och kontrollmyndigheternas kompetens. Förordningen gäller också utseende av officiella laboratorier och nationella referenslaboratorier samt laboratoriernas skyldigheter.

I kontrollförordningen föreskrivs det mera detaljerat än förr om möjligheten att överföra uppgifter från myndigheter till andra aktörer. En ny sak är också att förordningen vid sidan av *offentlig kontroll*, dvs. verifiering av att unionens regler och de nationella genomförandebestämmelserna efterlevs, omfattar även *annan offentlig verksamhet*, som innefattar bland annat sådan övervakning och bekämpning av djursjukdomar som unionslagstiftningen förutsätter. I annan offentlig verksamhet ingår också att bevilja olika intyg, något som omfattades av redan den tidigare förordningen.

Exempelförteckningen över tvångsmedel som ska tillämpas om bestämmelserna inte efterlevs har utvidgats jämfört med den tidigare förordningen. Medlemsstaterna ska dessutom säkerställa att det inrättas lämpliga arrangemang för anmälan av överträdelse av bestämmelserna, och att personer som gjort anmälan skyddas mot repressalier.

2.7 Unionens lagstiftning om finansiering av djursjukdomskostnader

Vissa kostnader som medlemsstaterna orsakas av bekämpningen av djursjukdomar kan finansieras av EU-medel. Bestämmelser om saken finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG.

Medlemsstaternas möjlighet att i övrigt betala aktörernas kostnader för utrotning av djursjukdomar samt att ersätta aktörerna för ekonomiska förluster till följd av avlivning av djur, bortskaffande av produkter eller produktionsavbrott begränsas av unionens regler om statligt stöd.

Undantagna från skyldigheten att anmäla stöd som betalas inom jordbrukssektorn är de stöd som det föreskrivs om i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*förordningen om gruppundantag*). Som förenliga med den gemensamma marknaden betraktas vissa kostnader för förebyggande och utrotning av djursjukdomar, och dessutom kan under vissa begränsade förutsättningar ersättas marknadsvärdet av djur som har slaktats eller avlivats eller som har dött eller av produkter som är knutna till dem samt aktörens inkomstbortfall. Stödet kan endast gälla djursjukdomar som avses i den förteckning över djursjukdomar som upprättas av Världsoorganisationen för djurens hälsa samt vissa andra djursjukdomar. Stöd som betalas för sjukdomsförebyggande och utrotningskostnader ska i princip betalas i form av en naturaprestation. Betalningen av stöd är också förenat med vissa andra begränsningar såsom förbud mot att betala stöd till storföretag eller för förädling eller saluföring av jordbruksprodukter.

Bestämmelser om gruppundantag som ska tillämpas på statligt stöd inom vattenbrukssektorn finns i kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma

inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Gruppundantaget enligt artikel 39 i förordningen är dock snävt, eftersom det kan tillämpas endast på utrotningsprogram som har godkänts på förhand, och undantaget gäller inte heller djursjukdomar som bekämpas genom nationella utrotningsprogram. Utöver förordningen om gruppundantag har kommissionen antagit riktlinjer för granskning av statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (2015/C 217/01, EUT C 217, 2.7.2015, s.1), och ersättningsystemet för vattenbrukssektorn enligt lagen om djursjukdomar har anmälts till kommissionen som ett stöd enligt dem. Kommissionen har godkänt systemet.

Bestämmelserna om EU-finansiering som beviljas för djursjukdomskostnader reformeras som bäst i samband med reformen av unionens finansiella ramar inför den nya finansieringsperiod som börjar 2021. Även reglerna om statligt stöd till jordbruket kommer att reformeras. Nya stödordningar ska införas möjligtvis i början av 2022 eller 2023.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Nationell lagstiftning

Lagen om djursjukdomar

Lagen om djursjukdomar (441/2013) trädde i kraft den 1 januari 2014. I lagen föreskrivs det om förebyggande av djursjukdomar, övervakning av djurs hälsotillstånd och förekomsten av djursjukdomar samt om åtgärder för att utrota och förhindra spridningen av djursjukdomar. Lagen omfattar i huvudsak genomförandet av den direktivbaserade EU-lagstiftning som samlats i EU:s djurhälsoförordning och gäller även genomförandet av TSE-förordningen, zoonosdirektivet och zoonosförordningen samt förordningen om animaliska biprodukter. Det föreskrivs också om genomförandet med stöd av vissa andra lagar. Gränsdragningarna mellan lagarna behandlas nedan i de avsnitt som gäller andra lagar om bekämpning av djursjukdomar.

Stiftandet av lagen om djursjukdomar berodde inte på några förändringar i policyn för bekämpning av djursjukdomar, utan på behovet av att få den tidigare lagen från 1980 att motsvara grundlagens krav. I samband med reformen lyftes bestämmelserna om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, som tidigare ingått i förordningen, upp på lagnivå, och bemyndigandena att utfärda förordningar preciserades avsevärt. De omfattande myndighetsbefogenheterna i anslutning till bekämpningen av djursjukdomar utvärderades och bearbetades med beaktande av kraven i anslutning till inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna, såsom nödvändighetskravet och proportionalitetsprincipen, samt så att behövliga rättsskyddsarrangemang säkerställdes.

Tillämpningsområdet för lagen om djursjukdomar omfattar alla djur och sådana djursjukdomar som kan överföras mellan djur eller mellan djur och människor. De skyldigheter som anges i lagen gäller i huvudsak djurhållningsplatser och de aktörer som ansvarar för dem, men vissa skyldigheter gäller emellertid också andra aktörer, såsom företag som förädlar livsmedel som härrör från djur, djurtransportörer och djurförmedlare samt platser där könsceller av djur förvaras. Anmälningsplikterna som gäller djursjukdomsmisstankar är omfattande och gäller alla sådana personer som deltar i skötsel, hantering, fångst eller observation av djur eller annan motsvarande verksamhet.

Aktörer är skyldiga att i samband med djurhållning iaktta förfaranden som kan skydda djurhållningsplatsen mot djursjukdomar. På primärproduktionsställen råder dessutom skyldighet att utarbeta en skriftlig beskrivning av dessa förfaranden. I lagen om djursjukdomar föreskrivs om obligatorisk hälsoövervakning av djur, som aktörerna ska genomföra på djurhållningsplatserna för att övervaka salmonella. Dessutom föreskrivs det om frivillig hälsoövervakning som gäller vissa sjukdomar och med vars hjälp djurhållningsplatsen kan klassificeras utifrån den sjukdomsrisk som hänför sig till den. Lagen innehåller också bestämmelser om obligatoriska

förebyggande vaccinerings, ordnande av djurutställningar samt frisläppning av djur i naturen. Livsmedelsverket är skyldig att utföra övervakning av djursjukdomar, och aktörer är skyldiga att vid behov bistå vid övervakningen.

I lagen indelas djursjukdomar i tre kategorier, dvs. djursjukdomar som ska bekämpas, anmälningspliktiga djursjukdomar samt andra djursjukdomar. Djursjukdomar som ska bekämpas indelas vidare i djursjukdomar som lätt sprider sig, farliga djursjukdomar och djursjukdomar som ska övervakas utifrån hur smittsamma eller utbredda de är eller vilka skador de orsakar. Bekämpnings sättet är kopplat till sjukdomsklassificeringen så att det är myndigheternas skyldighet att utrota djursjukdomar som lätt sprider sig och farliga djursjukdomar, medan utrotning av djursjukdomar som ska övervakas på djurhållningsplatsen är beroende av aktörens egen prövning och vilar på aktörens ansvar. I fråga om djursjukdomar som ska övervakas är myndigheternas åtgärder begränsade till endast förflyttningsförbud och andra skyldigheter som riktar sig mot djurhållningsplatsen och som förhindrar överföring av sjukdomen. När en sjukdom som lätt sprider sig uppträder kan Livsmedelsverket inrätta restriktionszoner runt det ställe där sjukdomen förekommer samt bestämma om de förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas inom dem. Beslut om zoner delges med avvikelse från förvaltningslagens (434/2003) bestämmelser om delgivning genom att besluten publiceras i Finlands författningssamling. I vissa fall kan regionala åtgärder också vidtas i fråga om farliga djursjukdomar eller djursjukdomar som ska övervakas.

I lagen om djursjukdomar föreskrivs om skyldighet att ansöka om godkännande för stationer för insamling av sperma, embryosamlings- och embryoproduktionsgrupper, spermalager och karantäner. Tillståndsförfarandet har lättats upp endast när det gäller vissa stationer för insamling av sperma som bedriver inrikeshandel. Enligt lagen ska också vissa aktörer som bedriver handel inom unionen samt aktörer som föder upp vattenbruksdjur och aktörer som rensar vissa fiskar vara godkända. Djursjukdomar som ska bekämpas samt prover som tagits med tanke på sådana får i regel analyseras endast i godkända laboratorier.

Lagen gäller villkor för förflyttning av djur samt embryon och könsceller mellan Finland och andra medlemsstater samt de kontroller och anmälningar som hänför sig till sådana förflyttningar. Vissa brådskande åtgärder som anges i lagen kan gälla även förflyttningar av livsmedel av animaliskt ursprung. I undantagsfall krävs tillstånd för att förflytta djur eller produkter till Finland. I lagen föreskrivs också om förflyttning av djur och produkter till länder utanför EU. Aktörer som bedriver handel på den inre marknaden med eller export av djur och produkter som medför risk för spridning av vissa djursjukdomar är skyldiga att registrera sig.

Myndigheter som genomför lagen om djursjukdomar samt övervakar att lagen efterlevs är kommunalveterinären, regionförvaltningsverket och Livsmedelsverket. Kommunalveterinären utför merparten av de kontroller och provtagningar som ska göras på djurhållningsplatserna, utfärdar exportintyg samt ser för egen del till att åtgärder för att utrota djursjukdomar vidtas. Enligt veterinärvårdslagen (765/2009) är de uppgifter i anslutning till bekämpningen av djursjukdomar som ålagts kommunalveterinären av uppdragstyp, och staten ersätter kommunerna för alla kostnader för deras skötsel utifrån den använda arbetstiden.

Befogenheterna att fatta förvaltningsbeslut är i lagen om djursjukdomar koncentrerade till regionförvaltningsverket och Livsmedelsverket, men kommunalveterinären får i brådskande situationer fatta vissa interimistiska beslut. Regionförvaltningsverket och Livsmedelsverket utför många uppgifter enligt lagen om djursjukdomar i de slakterier och renslakterier där de enligt livsmedelslagstiftningen sköter köttbesiktningen. I de uppgifter som enligt lagen ankommer på kommunalveterinären får vid behov anlitas av Livsmedelsverket auktoriserade inspektörer.

Livsmedelsverket bär det allmänna ansvaret för sjukdomsbekämpning, och dessutom samordnar Livsmedelsverket sjukdomsbekämpningsåtgärder nationellt och kan på särskilda grunder överta ledningsansvaret. Eftersom tillsynsmyndigheternas resurser är begränsade med tanke på omfattande epidemier får kommunalvete-

rinärer vid behov anvisas sjukdomsbekämpningsåtgärder även utanför det egna verksamhetsområdet. I händelse av att detta inte är tillräckligt och att tillräcklig extra arbetskraft inte fås genom frivilliga arrangemang, innehåller lagen bestämmelser om arbetsplikt för utövare av veterinäryrket och veterinärmedicine studerande.

I lagen om djursjukdomar föreskrivs det om ett ersättningssystem, som tryggar primärproducenters rättigheter och ekonomiska ställning samt främjar snabb anmälan av djursjukdomar. Myndigheterna bär i princip ansvaret för desinfektions-, rengörings- och avlivningskostnader till följd av djursjukdomar som lätt sprider sig eller farliga djursjukdomar samt för kostnaderna för bortskaffande av kadaver eller andra föremål. Av statens medel betalas i princip full ersättning för djur som en myndighet har bestämt att ska avlivas eller som har dött till följd av en åtgärd som en myndighet har bestämt om, samt för egendom som har bortskaffats genom ett beslut av en myndighet. I vissa fall är den ersättning som betalas för avlivade djur dock högst tre fjärdedelar av full ersättning och, om antalet fall som ska ersättas är många, kan ersättningsbeloppet sänkas. Det finns också vissa andra begränsningar i betalningen av ersättningar som beror på EU:s bestämmelser om statligt stöd. Enligt lagen om djursjukdomar kan aktörerna ersättas för ekonomiska skador som beror på produktionsförluster till följd av en djursjukdom som lätt sprider sig eller en farlig djursjukdom och som avsevärt försvårar aktörernas utkomst. I ersättning kan betalas högst tre fjärdedelar av skadans storlek.

Livsmedelsverket beslutar om betalning av ersättningar på ansökan. Rätten till ersättning går helt eller delvis förlorad, om aktören har brutit mot bestämmelser om bekämpning av djursjukdomar, och aktören är skyldig att helt eller delvis ersätta staten för kostnader för utrotningsåtgärder som betalats av statens medel och ersättningar som betalats till aktörer, om aktören uppsåtligt eller av oaktsamhet har spridit djursjukdomen till djur som ägs av andra.

För vissa prestationer enligt lagen om djursjukdomar, såsom tillståndsbeslut, exportintyg samt regelbundna kontrollbesök avseende verksamhet som förutsätter godkännande, tas avgifter ut till staten också i fråga om kommunalveterinärens prestationer.

Lagen om djursjukdomar innehåller bestämmelser om tvångsmedel i anslutning till underlåtenhet att iaktta lagen. I strafflagen (39/1889) kriminaliseras dessutom orsakande av risk för spridning av en djursjukdom och i lagen om djursjukdomar föreskrivs det att vissa mindre gärningar som strider mot lagen utgör djursjukdomsförseelser. I beslut enligt lagen om djursjukdomar, med undantag för vissa interimistiska beslut, får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen.

Lagens förhållande till andra lagar om bekämpning av djursjukdomar

Lagen om djursjukdomar har inte tidigare tillämpats på införsel av djur och produkter från länder utanför EU, utan det har föreskrivits om saken i lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996) och med stöd av den. Den nämnda lagen gällde genomförandet av de tidigare direktiven om införsel samt av bestämmelserna om införsel i bland annat förordningen om sällskapsdjur.

Lagen om veterinär gränskontroll har emellertid upphävts genom den nya lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), där det föreskrivs om genomförande och komplettering av kontrollförordningens bestämmelser om införsel. Den nya lagen omfattar inte på samma sätt som sin föregångare de bestämmelser om djursjukdomsvillkor för införsel som ingår i EU:s djurhälsoförordning, eftersom det är ändamålsenligt att bestämmelserna om genomförande av EU:s djurhälsoförordning koncentreras till lagen om djursjukdomar även för införselns del. Eftersom kontrollförordningen har börjat tillämpas före EU:s djurhälsoförordning, har man i samband med stiftandet av lagen om införselkontroll genom lag 1281/2019 utvidgat tillämpningsområdet för lagen om djursjukdomar och föreskrivit om ett bemyndigande att utfärda förordning som gäller införselvillkor. Dessutom har man genom en övergångsbestämmelse säkerställt att de införselvillkor som föreskrivits med stöd av lagen om veterinär gränskontroll fortsätter att gälla tills bestämmelserna kan upphävas eller reformeras i och med att EU:s djurhälsoförordning börjar tillämpas och lagen om djursjukdomar antas.

I lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) föreskrivs om identifiering, registrering och spårning av aktörer som är ansvariga för djur, av djurhållningsplatser och av djur. Lagen tillämpas på djur som inte förekommer naturligt i vilt tillstånd och på platser för utfodring av djur. Lagen hänför sig till genomförandet av EU:s förordningar och direktiv som gäller identifiering av och ett registreringssystem för nötkreatur, svin, får och gett samt hästdjur, men i lagen föreskrivs också om skyldigheter att identifiera och registrera andra djurarter. De nämnda EU-bestämmelserna har upphävts och tagits in i del IV i EU:s djurhälsoförordning, men i artikel 271 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs det att de ska tillämpas i stället för EU:s djurhälsoförordnings artiklar till april 2024 eller en tidigare tidpunkt som fastställs i en delegerad akt som antas av kommissionen.

Livsmedelslagen (23/2006) gäller genomförandet av EU:s rättsakter om livsmedel och livsmedelstillsyn. Genom lagen försöker man förebygga hälsofaror, varmed enligt lagen avses också djursjukdomar som äventyrar livsmedelssäkerheten. Livsmedelslagen genomför vid sidan av lagen om djursjukdomar zoonosförordningen och zoonosdirektivet samt TSE-förordningen. Gränsdragningarna mellan lagarna har gjorts med hänsyn till sakernas karaktär och kopplingar till lagarnas övriga bestämmelser. Till exempel föreskrivs det om salmonellaövervakning enligt zoonosförordningen på djurhållningsplatser i lagen om djursjukdomar, medan det föreskrivs med stöd av livsmedelslagen om salmonellaövervakning som ska utföras i livsmedelsanläggningar. Till den del det är fråga om export av livsmedel av animaliskt ursprung till länder utanför EU täcker lagen om djursjukdomar djursjukdomsvillkoren för export och livsmedelslagen övriga villkor, till exempel sådana som gäller hygien.

Lagen om animaliska biprodukter (517/2015) innehåller nationella bestämmelser om genomförande och komplettering av förordningen om animaliska biprodukter. Bestämmelser om export av biprodukter ingår ändå i lagen om djursjukdomar. I förordningar som har utfärdats med stöd av lagen om djursjukdomar finns dessutom bestämmelser om hantering eller bortskaffande av biprodukter på djurhållningsplatser där ett sjukdomsutbrott har konstaterats eller inom zoner runt en sådan djurhållningsplats. Dessa bestämmelser i nationella förordningar hänför sig dock i princip inte till genomförande av förordningen om animaliska biprodukter utan de djursjukdomsspecifika direktiven.

Lagens tillämpning på Åland

Enligt 27 § 31 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om bekämpning av smittsamma sjukdomar hos husdjur. Enligt 32 punkten har riket dessutom lagstiftningsbehörighet i fråga om förbud mot införande av djur och djurprodukter.

I 30 § 9 punkten föreskrivs emellertid att de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos husdjur ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna, ska i landskapet skötas av landskapsregeringen eller av någon annan myndighet som anges i landskapslag.

3.2 Djursjukdomsläget

I Finland har det historiskt sett förekommit mindre smittsamma djursjukdomar än i de flesta andra länder, vilket har berott på Finlands perifera läge, kalla klimat och låga djurtäthet, men också på myndigheternas och näringsens effektiva ansträngningar för att utrota djursjukdomar.

De senaste decennierna har Europa drabbats av sådana utmaningar som BSE, aviär influensa, bluetongue och afrikansk svinpest. De två sistnämnda har aldrig konstaterats i Finland, och aviär influensa bara några gånger hos vilda fåglar och hägnade fåglar. BSE spred sig till Finland 2001, men i fråga om den har Finland redan nått status som betydelslös låg risk. Finland har antingen alltid eller under flera decennier varit fritt från de flesta andra sjukdomar som ska bekämpas. Under detta millennium har bland annat Newcastlesjukan konstaterats hos fjäderfän 2004, fladdermusrabies senast 2017 samt vissa fisksjukdomar och sjukdomar hos bin.

Vissa zoonoser såsom salmonella och EHEC är så allmänt förekommande i omgivningen att det inte är realistiskt att utrota dem i landet. Hos produktionsdjuren i Finland förekommer ändå mindre zoonoser än hos produktionsdjuren i Europa i genomsnitt. Speciellt salmonellaläget är exceptionellt bra, varför Finland beviljades specialgarantier för salmonella 1995.

3.3 Kostnader för bekämpning av djursjukdomar

För uppgifter i anslutning till genomförandet och styrningen av lagen om djursjukdomar används årligen en arbetsinsats som motsvarar cirka 11 årsverken vid Livsmedelsverket och cirka 9 årsverken vid regionförvaltningsverken. För Livsmedelsverkets laboratorieverksamhet i anslutning till genomförandet av lagen om djursjukdomar används årligen cirka 2 miljoner euro. Dessutom används cirka en miljon euro för en sänkning av priserna på avgiftsbelagda djurundersökningar som syftar till att upptäcka och följa hotande djursjukdomar.

Av statens medel betalas kommunerna årligen cirka 550 000 euro för övervakningen av djursjukdomar. Av den ersatta summan gäller ungefär hälften sådan övervakning som är avgiftsfri för aktörerna. Regionförvaltningsverket tar ut avgifter till staten för den avgiftsbelagda övervakningen av djursjukdomar. Kostnaderna för övervakningen av djursjukdomar har hållits på samma nivå sedan den nuvarande veterinärvårdslagen trädde i kraft.

De ersättningar som betalas aktörerna för kostnader för utrotning av djursjukdomar och för förluster har varierat beroende på sjukdomsläget. Åren 2014–2016 betalades mindre än 1 000 euro i året, eftersom det inte förekom några fall av sjukdomar som lätt sprider sig eller farliga sjukdomar och eftersom ersättningar betalades bara för åtgärder i anslutning till sådana sjukdomsmisstankar som senare visade sig vara ogrundade. År 2017 steg ersättningarna till över 60 000 euro till följd av ett konstaterat fall av aviär influensa. År 2018 betalades sammanlagt cirka 2,4 miljoner euro. Ersättningarna gällde i huvudsak IHN som konstaterats hos regnbåge, men ersättningar betalades också för utrotning av aviär influensa.

3.4 Bedömning av nuläget

När EU:s djurhälsoförordning börjar tillämpas i april 2021 betyder det att lagen om djursjukdomar och de förordningar som utfärdats med stöd av den behöver reformeras. Trots att den reformerade EU-lagstiftningen inte innebär några betydande innehållsmässiga reformer av bekämpningen av djursjukdomar eller skyldigheterna för aktörer eller sällskapsdjurshållare, innebär det dock en författningstekniskt betydande förändring att övergå från i huvudsak direktivbaserad lagstiftning till förordningar. Eftersom de grundläggande bestämmelserna om aktörernas förpliktelser samt om genomförandet av övervakning, kontroll och bekämpning av sjukdomar ingår i EU-rättsakter, behöver motsvarande bestämmelser strykas i den nationella lagstiftningen samt befogenhetsfördelningen mellan myndigheterna definieras vid skötseln av uppgifter enligt EU-bestämmelserna.

Dessutom är det nödvändigt att föreskriva om utövande av de befogenheter som EU-rättsakterna överlåter åt medlemsstaterna eller de behöriga myndigheterna. När EU:s djurhälsoförordning bereddes hörde det till Finlands mål att behålla ett nationellt handlingsutrymme som skulle tillåta Finland att behålla sådana nationella bestämmelser som är väsentliga med tanke på det goda djursjukdomsläget i Finland.

Handlingsutrymmet tillåter nationella bestämmelser som gäller förebyggande och bekämpning av spridningen av även andra sjukdomar än sådana som tillhör kategorierna a–c eller som är förtecknade. Med några få undantag är det motiverat att de djursjukdomar som för närvarande ska bekämpas i Finland ska bekämpas även i fortsättningen, och när sjukdomsklassificeringen i lagen om djursjukdomar reformeras är det därför nödvändigt att beakta inte bara sjukdomskategorierna i EU:s djurhälsoförordning utan också sjukdomar som ska bekämpas nationellt. Lagen om djursjukdomar tillåter på vissa specialvillkor åtgärder som är strängare än åtgärderna

enligt EU-bestämmelserna samt ytterligare åtgärder, vilket bör beaktas i bestämmelserna och bemyndigandena att utfärda förordning i lagen om djursjukdomar.

Eftersom andra EU-rättsakter om bekämpning av djursjukdomar fortsätter att gälla vid sidan av EU:s djurhälsoförordning, bör lagen om djursjukdomar även i fortsättningen innehålla behövliga bestämmelser om deras genomförande.

Förhållandet och gränsdragningarna mellan tillämpningsområdena för lagen om djursjukdomar samt andra lagar om bekämpning av djursjukdomar har i huvudsak visat sig fungera. Tillämpningsområdet för lagen om ett system för identifiering av djur omfattar identifiering, registrering och spårning av aktörer, djurhållningsplatser och djur, och det vore naturligt att ta in bestämmelser om genomförande av EU:s djurhälsoförordnings bestämmelser om dessa saker i den lagen och inte i lagen om djursjukdomar. Också registreringen av cirkusar, beträffande vilka det föreskrivs om genomförande av kommissionens förordning (EG) nr 1739/2005, som upphävs genom EU:s djurhälsoförordning, med stöd av lagen om djursjukdomar, ska i fortsättningen omfattas av lagen om ett system för identifiering av djur.

Det är ändamålsenligt att i fortsättningen utvidga tillämpningsområdet för lagen om djursjukdomar så att det omfattar djursjukdomsvillkoren för införsel av djur och produkter från länder utanför EU, vilka tidigare hörde till tillämpningsområdet för lagen om veterinär gränskontroll. Nu föreskrivs det om dessa villkor i EU:s djurhälsoförordning, medan lagen om införselkontroll av djur och vissa varor, som ersatt lagen om veterinär gränskontroll, gäller endast genomförande av de bestämmelser om införselkontrollförfarandet som ingår i kontrollförordningen och som utfärdats med stöd av den.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag om djursjukdomar som ska ersätta den gällande lagen om djursjukdomar. Lagen ska omfatta förebyggande och bekämpning samt förhindrande av spridning av smittsamma djursjukdomar som överförs mellan djur samt mellan djur och människor. Lagen ska gälla genomförande av EU:s djurhälsoförordning samt TSE-förordningen, förordningen om sällskapsdjur, zoonosförordningen, zoonosdirektivet, förordningen om animaliska biprodukter samt kontrollförordningen. Bestämmelser om genomförande av de nämnda EU-rättsakterna ingår också i vissa andra lagar, och propositionen medför inga betydande förändringar i gränsdragningarna mellan lagarna.

I lagen om djursjukdomar föreskrivs om sådana omständigheter som det är nödvändigt att reglera genom nationella bestämmelser för att tillämpa EU:s rättsakter, samt om utnyttjande av det nationella handlingsutrymme som EU:s rättsakter tillåter. Det föreslås att handlingsutrymmet utnyttjas så att Finland kan behålla ett djursjukdomsläge som i vissa avseenden är bättre än i övriga Europa. Handlingsutrymmet utnyttjas inte för att föreskriva om nya ansvar för aktörerna, utan för att behålla bestämmelserna om förebyggande av djursjukdomar, såsom hälsoövervakning av djur, obligatoriska vaccinerings, djurutställningar och registrering av exportörer, som liknar de nuvarande. Genom att utnyttja handlingsutrymmet är det också möjligt att bekämpa andra sjukdomar än de som är förtecknade i EU:s djurhälsoförordning på ett sätt som motsvarar nuläget samt att vid behov vidta åtgärder som kompletterar och är strängare än åtgärderna för sjukdomsbekämpning enligt EU:s bestämmelser. I lagen föreskrivs dessutom om tillämpning av vissa undantag som tillåts medlemsstaterna i syfte att minska den administrativa bördan och göra övervakningen av djursjukdomar smidigare.

En viktig ändring jämfört med den nuvarande lagstiftningen är att sjukdomsklassificeringen reformeras. De förtecknade sjukdomarna enligt EU:s djurhälsoförordning indelas i den nämnda förordningen i kategorierna a–e, av vilka de egentliga bestämmelserna om sjukdomsbekämpning tillämpas endast på kategorierna a–c.

Klassificeringen enligt EU:s djurhälsoförordning kompletteras av de föreslagna nationella sjukdomskategorierna, som är *andra djursjukdomar som ska bekämpas, djursjukdomar som ska övervakas* samt *andra anmälningspliktiga djursjukdomar*. Med hjälp av de nationella sjukdomskategorierna utsträcks sjukdomsbekämpningen till att omfatta den behövliga delen av sjukdomarna i kategorierna d och e samt av andra än förtecknade sjukdomar. Sjukdomsklassificeringen omfattar fortfarande även TSE och zoonoser.

EU:s djurhälsoförordning eller kontrollförordningen medför inga väsentliga nya myndighetsuppgifter när det gäller förebyggande eller bekämpning av sjukdomar. Inga ändringar föreslås i myndighetssystemet och uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna enligt den gällande lagen om djursjukdomar. För Tullen, som för närvarande är en myndighet som ger handräckning, föreskrivs om befogenheter att vid sidan av djurhälsomyndigheterna övervaka att djursjukdomskraven iakttas vid EU:s inre gränser. Detta är ändamålsenligt särskilt med tanke på övervakning av sällskapsdjur och livsmedel som resenärer har med sig.

Det föreslås också att systemet med ersättningar som betalas av statens medel på grund av djursjukdomar bibehålls. Ersättningssystemet tryggar primärproducenternas rättigheter och ekonomiska ställning samt förebygger situationer där aktörerna dröjer med att anmäla sjukdomsmisstankar av rädsla för ekonomiska förluster.

Den som bryter mot bestämmelserna om djurhälsa ska kunna påföras en administrativ påföljdsavgift, vilket är en nyhet jämfört med nuläget. Påföljdsavgiften anses behövas särskilt i fråga om förflyttningar av sällskapsdjur mellan medlemsstaterna samt försiktighetsåtgärder för att förebygga spridning av vissa djursjukdomar, för att man effektivare än nu ska kunna ingripa i avsiktlig verksamhet som medför risk för spridning av en djursjukdom.

I propositionen föreslås att de i huvudsak tekniska ändringar som behövs på grund av reformen av lagen om djursjukdomar företas i strafflagen (39/1889), lagen om animaliska biprodukter (517/2015), foderlagen (86/2008), jaktlagen (615/1993) samt lagen om verkställighet av böter (672/2002).

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga direkta konsekvenser för statsfinanserna. Varken EU:s djurhälsoförordning eller den föreslagna lagen om djursjukdomar bedöms öka eller minska myndigheternas totala uppgifter, och i befogenhetsfördelningen mellan myndigheterna föreslås inga sådana ändringar som inverkar på statsbudgeten. De kostnader som hänför sig till myndighetsuppgifter täcks inom ramen för anslagen och antalet årsverken enligt förvaltningsområdets rambeslut och statsbudgeterna.

De kostnader som genomförandet och styrningen av lagen om djursjukdomar samt laboratorieverksamheten som gäller djursjukdomar orsakar Livsmedelsverket täcks under moment 30.20.01 (Livsmedelsverkets omkostnader, reservationsanslag 2 år). Enligt momentets beslutsdel får högst 1 miljon euro av anslaget användas för en sänkning av priserna på avgiftsbelagda djurundersökningar som syftar till att upptäcka och följa hotande djursjukdomar. Regionförvaltningsverkets ersättningar till kommunerna för den djursjukdomsövervakning som ålagts kommunalveterinärerna samt de ersättningar som Livsmedelsverket betalar aktörerna för kostnader och förluster som orsakas av utrotning av djursjukdomar betalas under moment 30.20.20 (Veterinärvård och bekämpning av växtskadegörare, förslagsanslag) i statsbudgeten. Jord- och skogsbruksministeriet beviljar anslaget under momentet till Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket för betalning av de nämnda ersättningarna. Kostnaderna för djursjukdomsövervakningen förklaras i avsnitt 3.3.

För Tullen föreslås befogenhet att vid sidan av djurhälsomyndigheterna övervaka att djursjukdomskraven iakttas vid EU:s inre gränser. Tullen utför övervakningen vid sidan av djurhälsomyndigheten, det är alltså fråga om parallella övervakningsbefogenheter och inte om att överföra uppgiften från djurhälsomyndigheterna till

Tullen. Om brister upptäcks vid övervakningen ska Tullen också ha befogenhet att besluta om behövliga tvångsmedel såsom att bestämma att ett djur ska isoleras eller en produkt förvaras eller bortskaffas. Regionförvaltningsverket ska dock fortfarande ha en central roll vid övervakningen av förflyttningar och beslut om tvångsmedel på grund av dess sakkunskap om djursjukdomar och därför att Tullen inte har några veterinärer anställda som skulle kunna utföra kliniska undersökningar av djur.

Tullen ger redan enligt den gällande lagen inom ramen för sina resurser handräckning vid övervakning av stickprovskaraktär av att förbud mot förflyttning och restriktioner för förflyttning iakttas vid unionens inre gränser. Avsikten är att det nuvarande övervakningssamarbetet kan fortsätta direkt med stöd av lag och inte separata begäranden om handräckning. Tullens övervakning ska fortfarande ske inom ramen för dess resurser och i samband med annan övervakning av den inre marknaden, och den föreslagna ändringen medför inga extra kostnader för Tullen.

Propositionen har inte heller några konsekvenser för kommunekonomin. Enligt veterinärvårdslagen är kommunen skyldig att se till att ordna förutsättningar för skötseln av de uppgifter som kommunalveterinären har med stöd av lagen om djursjukdomar, lagen om animaliska biprodukter, djurskyddslagen, lagen om transport av djur samt lagen om medicinsk behandling av djur. Kommunen ska ha kommunalveterinärstjänster för veterinärernas ovannämnda tjänsteuppdrag, och kommunen har rätt att få ersättning av staten för de faktiska kostnader som skötseln av uppgifterna orsakar kommunen. Regionförvaltningsverket tar ut avgifter till staten för vissa av dessa uppgifter.

4.2.2 Konsekvenser för företagen

EU:s djurhälsoförordning samlar en stor mängd lagstiftning som tidigare baserat sig på direktiv, vilket innebär större enhetlighet hos de tidigare djursjukdoms- eller djurartsspecifika EU-bestämmelserna och därigenom vissa ändringar. Innehållsmässigt är ändringarna dock små, och därför ligger reformens centrala betydelse i att regleringshelheten moderniseras och förtydligas.

Å andra sidan kan det åtminstone till en början bli svårare att tillämpa och uppfatta den nya regleringen, när man samtidigt ska tillämpa bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning, nationell lag, en eller flera av kommissionens delegerade förordningar samt ofta även i en nationell förordning på ett och samma fall. I och med ändringen accentueras ytterligare vikten av myndigheternas anvisningar, såsom webbsidor som presenterar lagstiftningen, för att trygga informationen för aktörerna.

Enligt EU:s djurhälsoförordning hör det till aktörernas skyldigheter att ansvara för hälsan hos de hållna djuren, låta utföra djurhälsobesök, vidta lämpliga biosäkerhetsåtgärder samt förvärva tillräckliga kunskaper om djursjukdomar. Kommissionen är behörig att definiera biosäkerhetsåtgärder närmare, men har inte antagit några bestämmelser om till exempel sådana strukturella åtgärder som kunde innebära betydande extra kostnader för anläggningarna. Redan enligt den gällande lagen om djursjukdomar är aktören skyldig att ombesörja sådana förfaranden som är tillräckliga med avseende på verksamheten på djurhållningsplatsen och som kan förebygga spridning av djursjukdomar som ska bekämpas till djurhållningsplatsen.

Djurhälsobesöken orsakar aktörerna kostnader, eftersom de måste utföras av en veterinär. Å andra sidan anger inte EU:s djurhälsoförordning besöksintervallet eller besöksstidpunkten desto närmare, utan besöksintervallet måste anpassas till risken med verksamheten. Veterinärbesök görs även annars på platser där produktionsdjur hålls, bland annat inom ramen för de hälsovårdsprogram för djur som näringen upprätthåller, så skyldigheten bedöms inte orsaka företagen några betydande nya kostnader.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

Att den massiva EU-lagstiftningen om djurhälsa till stor del sammanförs och förenhetligas och att föråldrade delar moderniseras är ändringar som i princip underlättar myndighetsarbetet. EU:s djurhälsoförordning minskar också behovet av nationella bestämmelser på förordningsnivå, då de detaljerade reglerna om sjukdomsbekämpning i fortsättningen i högre grad än tidigare baserar sig på direkt tillämpliga EU-bestämmelser. För myndighetsverksamheten innebär det åter en utmaning att bestämmelserna om behörig myndighet och behörighetens innehåll i fortsättningen finns i olika författningar och att de nationella bestämmelserna kan innehålla skärpningar eller lättnader, som man måste kunna beakta som en del av innehållet i en förpliktelse som baserar sig på relevant EU-förordning. I synnerhet i det första ändringsskedet är förvaltningens interna anvisningar, i synnerhet Livsmedelsverkets styrning, viktig för att trygga en smidig förändring.

Enligt förslaget ändras inte myndigheternas uppgifter och arbetsfördelning, med undantag av att Tullen får befogenhet att vid sidan av djurhälsomyndigheterna övervaka iakttagandet av djursjukdomskraven, såsom krav i anslutning till införseln av sällskapsdjur, vid EU:s inre gränser. I nuläget ger Tullen handräckning för den nämnda övervakningen. Propositionens syfte är att klargöra Tullens roll som tillsynsmyndighet.

Verkställigheten av den påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen som föreslås i propositionen ankommer på Rättsregistercentralen. Antalet avgifter som regionförvaltningsverken och Tullen påför årligen kan variera mycket beroende på bland annat sjukdomsläget och arten av de skyddsåtgärder som hänför sig till det, men man uppskattar att ungefär 100 påföljdsavgifter kommer att påföras varje år. Man har kommit fram till denna uppskattning genom att spegla de gärningar eller försummelser som berörs av den föreslagna påföljdsavgiften mot motsvarande gärningar eller försummelser som uppdagas vid den nuvarande övervakningen. Under moment 25.01.05 (Rättsregistercentralens omkostnader, reservationsanslag 2 år) i statsbudgeten har för år 2020 lagts till 75 000 euro för införandet av påföljdsavgift inom införselkontroll i systemet för verkställighet (Rajsa). Ändringen, genom vilken verkställigheten av påföljdsavgifter utvecklas så att den i huvudsak automatiseras, betjänar också uppbörderna av de föreslagna påföljdsavgifterna.

5 Alternativa handlingsvägar

Det vore i princip möjligt att genomföra reformen även på ett sätt där man inte utnyttjar det handlingsutrymme som EU:s rättsakter tillåter, och då skulle de sjukdomar som ska bekämpas samt åtgärderna för att förebygga och bekämpa sjukdomar vara begränsade till endast sjukdomar och åtgärder enligt EU: rättsakter. Förslaget har ändå inte beretts utifrån detta alternativ för på det sätt som beskrivs i avsnitt 1.2 var Finlands förhandlingsmål när EU:s djurhälsoförordning bereddes att behålla ett omfattande nationellt handlingsutrymme för att kunna fortsätta med de åtgärder som är viktiga med tanke på landets goda sjukdomsläge.

6 Remissvar

...

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om djursjukdomar

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Tillämpningsområde.* I 1 mom. uppräknas de EU-förordningar, på vilkas genomförande lagen ska tillämpas. Det föreskrivs om genomförande av förordningarna också i vissa andra lagar som behandlas i den allmänna motiveringen, så enligt momentet ska lagen tillämpas om inte annat föreskrivs om genomförandet i någon annan lag.

Enligt 2 mom. föreskrivs i lagen dessutom om de nationella åtgärder, ytterligare åtgärder och strängare åtgärder för bekämpande av djursjukdomar som de EU-förordningar som nämns i 1 mom. tillåter.

2 §. Definitioner. I 1 mom. definieras vissa begrepp som används i lagen utöver de begrepp som definieras i EU:s djurhälsoförordning och kontrollförordningen.

Enligt 1 punkten avses i lagen med författning om djurhälsa den föreslagna lagen, författningar som utfärdats med stöd av den samt EU-rättsakter som genomförs genom den föreslagna lagen. Definitionen gör det lättare att hänvisa till dessa författningar i lagens olika paragrafer.

Enligt 2 punkten avses med djursjukdom en sjukdom som definieras i artikel 4.16 i EU:s djurhälsoförordning. Definitionen behövs som ett förtydligande med tanke på djursjukdomar som ska bekämpas genom nationella bestämmelser.

I definitionen av aktör i 3 punkten hänvisas till definitionen i artikel 4.24 i EU:s djurhälsoförordning. Med aktör avses i EU:s djurhälsoförordning varje fysisk eller juridisk person som ansvarar för djur eller produkter, även för en begränsad tidsperiod, med undantag av sällskapsdjurshållare och veterinärer. Kontrollförordningen innehåller en vidare definition av aktör som avviker från EU:s djurhälsoförordning och som innefattar varje fysisk eller juridisk person som har en eller flera av de skyldigheter som fastställs i de bestämmelser som avses i artikel 1.2. För att undvika förväxling används inte denna vidare definition i den föreslagna lagen, utan i den mån som avsikten är att utsträcka lagens bestämmelser till andra aktörer än de som avses i EU:s djurhälsoförordning, såsom sällskapsdjurshållare eller laboratorier, nämns saken uttryckligen i de föreslagna bestämmelserna.

I 4 punkten ingår en definition som motsvarar definitionen i 6 § i den gällande lagen om djursjukdomar, enligt vilken med mottaglig art avses en djurart som man på basis av en vetenskaplig utredning vet eller antar att kan smittas av en djursjukdom. Definitionen ska emellertid inte längre gälla förtecknade sjukdomar, eftersom de arter som är mottagliga för dem betecknas som förtecknade arter i EU-bestämmelserna.

Definitionen av veterinär i 5 punkten motsvarar definitionen i 6 § i den gällande lagen.

Det föreslås att begreppet tillsynsmyndighet, som används i den gällande lagen och som avser Livsmedelsverket, regionförvaltningsverket och kommunalveterinären, ersätts med begreppet djurhälsomyndighet, som definieras i 6 punkten. Detta beror på att enligt den föreslagna lagen ska också Tullen vara tillsynsmyndighet, men det är inte ändamålsenligt att föreskriva att Tullen ska ansvara för de myndighetsuppgifter som anges i lagen och som förutsätter veterinärmedicinsk sakkunskap.

I 7 punkten ingår en definition av medlemsstat, som motsvarar den definition som finns i 6 § i den gällande lagen. Med medlemsstat avses förutom EU:s medlemsstater alla sådana stater, såsom de stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, på vilka EU-lagstiftningen om djurhälsa tillämpas med stöd av ett avtal.

Enligt 2 mom. används i lagen i övrigt, utöver vad som föreskrivs i 1 mom., definitionerna i artikel 4 i EU:s djurhälsoförordning och artikel 3 i kontrollförordningen. Lagen ska i huvudsak tillämpas parallellt med direkt tillämpliga EU-rättsakter, så det vore ändamålsenligt om de använda begreppen inte skiljer sig från varandra.

Förslaget innebär bland annat att definitionen av djurhållningsplats ändras. Definitionen av anläggning i artikel 4.27 i EU:s djurhälsoförordning omfattar varje fastighet, byggnad eller vid utedrift miljö eller plats där djur eller avelsmaterial hålls på tillfällig eller permanent basis. Till skillnad från den gällande lagens definition av djurhållningsplats täcker EU:s djurhälsoförordnings definition av anläggning dock inte hushåll där sällskapsdjur hålls eller veterinärmottagningar eller veterinärkliniker. Att åtgärder för sjukdomsbekämpning riktas mot privata hem är mycket exceptionellt, men det är ändå möjligt, för vid sidan av anläggning nämns ”andra platser” i EU:s djurhälsoförordnings bestämmelser om sjukdomsbekämpning.

3 §. Förhållande till annan lagstiftning. I 1 mom. ingår en bestämmelse som klarlägger lagens förhållande till livsmedelslagen (23/2006). Den lagen innehåller också bestämmelser om bekämpning av djursjukdomar som inverkar på livsmedelssäkerheten, till exempel i anslutning till livsmedelsförädling. När det gäller bekämpning av zoonoser är bägge lagarna tillämpliga och ingendera har ställning som speciallag i förhållande till den andra.

I 2 mom. ingår en bestämmelse som säger att bestämmelser om åtgärder för att skydda befolkningen från sjukdomar som smittar från djur finns också i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016). De sjukdomar som smittar människor kan vara samma zoonoser som bekämpas med metoder enligt lagen om djursjukdomar, men de åtgärder som det föreskrivs om i lagarna inriktas på olika sätt. Arbetet med att bekämpa smittsamma sjukdomar enligt lagen om smittsamma sjukdomar utförs i huvudsak inom hälso- och sjukvårdssystemet.

4 §. Klassificering av djursjukdomar. I 1 mom. finns en informativ hänvisning till EU:s djurhälsoförordnings sjukdomsklassificering samt till nya sjukdomar.

Sjukdomsförteckningen i bilaga II till EU:s djurhälsoförordning har ändrats och den gällande förteckningen ingår i den delegerade förordningen om sjukdomsförteckningen. Bestämmelser om indelningen av sjukdomar i kategorierna a–e finns i en genomförandeförordning om sjukdomsklassificeringen. Bestämmelser om nya sjukdomar finns i artikel 6 i EU:s djurhälsoförordning.

I 2 och 3 mom. föreskrivs om en nationell förteckning över sjukdomar som ska bekämpas. I artiklarna 170, 171 och 226 i EU:s djurhälsoförordning bestäms om möjlighet för medlemsstaterna att vidta nationella åtgärder i fråga om sjukdomar i kategorierna d och e eller andra än förtecknade sjukdomar. En annan djursjukdom än sjukdomar i kategorierna a–c kan betecknas som *en annan djursjukdom som ska bekämpas* eller *en djursjukdom som ska övervakas*. Den förstnämnda kategorin motsvarar vad kriterierna beträffar den nuvarande kategorin farliga djursjukdomar och kategorin djursjukdomar som ska övervakas den nuvarande kategorin med samma namn. De gällande bestämmelserna om dessa sjukdomskategorier ingår i 5 § 2 och 3 mom. i lagen om djursjukdomar.

På samma sätt som hittills kan de nationella sjukdomskategorierna också innefatta TSE enligt TSE-förordningen samt andra zoonoser enligt zoonosförordningen som inte är hänfödda till kategorierna a–c i EU:s djurhälsoförordning.

Enligt 4 mom. får en annan djursjukdom än en sjukdom i kategori e betecknas som *en annan anmälningspliktig djursjukdom*. I artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om möjlighet för medlemsstaterna att inom sina territorier tillämpa ytterligare åtgärder eller åtgärder som är strängare än de som fastställs i denna förordning vad gäller anmälan av sjukdomar inom medlemsstaten samt övervakning av sjukdomar. Bestämmelserna om förutsättningar för klassificering motsvarar 5 § 4 mom. i den gällande lagen, som gäller nuvarande anmälningspliktiga djursjukdomar. En ny sak är emellertid att till kategorin anmälningspliktiga djursjukdomar hänförs också andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas och som inte hör till kategori e. Detta motsvarar logiken hos EU:s djurhälsoförordnings sjukdomsklassificering samt klarlägger och förenklar lagens bestämmelser om anmälan av sjukdomar.

Enligt 5 mom. betecknas andra djursjukdomar som ska bekämpas, djursjukdomar som ska övervakas och andra anmälningspliktiga djursjukdomar genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Djursjukdomar som ska bekämpas och anmälningspliktiga djursjukdomar betecknas på motsvarande sätt enligt den gällande lagen om djursjukdomar.

5 §. Officiell bekräftelse av förekomsten av en djursjukdom. Enligt paragrafen bekräftas förekomsten av en förtecknad djursjukdom av djurhälsomyndigheten på det sätt som bestäms i EU:s djurhälsoförordning och med stöd av den. Närmare bestämmelser om bekräftelse av en misstänkt sjukdom i kategori a finns i artikel 58 i EU:s djurhälsoförordning samt om bekräftelse av en misstänkt sjukdom i kategori b eller c i artikel 77 i den förordningen. I artikel 9 i den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status bestäms om bekräftelse av ett sjukdomsfall när det är fråga om en annan förtecknad sjukdom eller en ny sjukdom.

I paragrafen föreskrivs vidare att ett konstaterat fall av en annan djursjukdom som ska bekämpas eller av en djursjukdom som ska övervakas föreligger, om djurhälsomyndigheten på allmänt godtagna veterinärmedicinska grunder kan konstatera att ett djur har drabbats av den berörda sjukdomen eller smittan. Detta motsvarar 21 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

Livsmedelsverket utför nästan alla laboratorieanalyser som görs med tanke på djursjukdomar som ska bekämpas samt är nationellt referenslaboratorium. Av denna orsak är Livsmedelsverket den viktigaste djurhälsomyndigheten när det gäller officiell bekräftelse av förekomsten av en sjukdom. Ibland är bekräftelse och åtgärder dock möjliga utan resultat av laboratorieanalyser, så beroende på fallet är det också möjligt att regionförvaltningsverket eller kommunalveterinären bekräftar förekomsten av en djursjukdom.

2 kap. Sjukdomsfri status, utrotningsprogram och anläggningskretser

6 §. Sjukdomsfria områden. Enligt paragrafen beslutar jord- och skogsbruksministeriet om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategori b eller c för hela landet eller en zon eller om ansökan om sjukdomsfri status ska lämnas till kommissionen. I artikel 36 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs att en medlemsstat får ansöka hos kommissionen om godkännande av sjukdomsfri status för en eller flera berörda djurarter eller i vissa fall också själv förklara områden sjukdomsfria. Förutsättningen för sjukdomsfri status är att frihet från sjukdomen har visats genom ett utrotningsprogram eller genom historiska data och övervakningsdata. Sjukdomsfri status kan emellertid också erhållas om det går att visa att sjukdomsagenset, eller om sjukdomen kan överföras endast genom vektorer, en sådan vektor inte kan överleva i medlemsstaten, till exempel för att klimatförhållandena är så kalla, eller om ingen av de förtecknade arterna för sjukdomen finns på den berörda medlemsstatens hela territorium. Enligt de bestämmelser som antagits med stöd av EU:s djurhälsoförordning är det dessutom möjligt att bevilja sjukdomsfri status avseende bluetongue som överförs genom vektorer för medlemsstatens hela territorium eller för en viss zon för endast en del av året, dvs. för den tid då de vektorer som överför sjukdomen inte är aktiva. Paragrafen gäller också denna befogenhet.

I specialfall får en medlemsstat också ansöka om godkännande av sjukdomsfri status för en sjukdom i kategori a för att få statusen icke-vaccinering, om den förutom sjukdomsfrihet kan visa att vaccinering mot sjukdomen skulle leda till kostnader som överstiger kostnaderna för att upprätthålla sjukdomsfrihet utan vaccinering.

7 §. Anläggningskretsar. Paragrafen gäller godkännande av en eller flera anläggningar som en anläggningskrets samt ansökan om sjukdomsfri status för anläggningskretsen. Enligt 1 mom. godkänner Livsmedelsverket en anläggningskrets på ansökan. Enligt 2 mom. beslutar dock jord- och skogsbruksministeriet om inrättandet av en sådan anläggningskrets där vattenlevande djur och produkter från dem hålls.

Det finns många slags anläggningskretsar, och de bestämmelser om dem som ingår i EU:s djurhälsoförordning och som antagits med stöd av den är tämligen komplicerade. Artikel 37 i EU:s djurhälsoförordning gör skillnad mellan anläggningskretsar som gäller sjukdomar i kategori a och å andra sidan sjukdomar i kategori b eller c. De förstnämnda godkänns av Livsmedelsverket också enligt 42 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Som en sådan anläggningskrets kan godkännas en viss anläggning eller ett nätverk av anläggningar där biosäkerheten är av hög klass och risken för att sjukdomen ska spridas således är exceptionellt bra under kontroll. Det kan vara fråga om till exempel en anläggning som producerar avelsdjur eller där avelsmaterial hålls. Statusen är till fördel om anläggningen hamnar inom en restriktionszon som inrättas för en sjukdom i kategori a därför att smitta konstaterats i närområdet, eftersom statusen garanterar att förflyttningar av djur och produkter till och från anläggningskretsen kan fortsätta i enlighet med EU:s djurhälsoförordnings bestämmelser om förflyttning. I Finland kommer statusen i praktiken i fråga när det gäller landlevande djur. I medlemsstaterna har anläggningskretsar använts i synnerhet för undantag från restriktioner för förflyttning i anslutning till aviär influensa. EU:s djurhälsoförordning hindrar inte att anläggningskretsar godkänns även för sjukdomar i kategori a hos vattenlevande djur, men eftersom det inte finns just några sådana anläggningar för vattenlevande djur i Finland vilkas hälsostatus skulle avvika så pass mycket från omgivningen att de skulle uppfylla kriterierna för en anläggningskrets saknar saken i praktiken betydelse för Finland.

Anläggningskretsar för sjukdomar i kategorierna b och c är däremot av betydelse särskilt när det gäller sjukdomar hos vattenlevande djur. Bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c baserar sig till centrala delar på strävan efter sjukdomsfri status, och enligt EU:s djurhälsoförordning kan statusen erhållas inte bara för zoner utan också för anläggningskretsar.

Enligt den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status är inrättandet av anläggningskretsar som lämpar sig för anläggningar för vattenlevande djur och avelsmaterial från dem beroende av om anläggningarna är beroende eller oberoende av hälsostatus i omgivande vatten i naturligt tillstånd. Vattenbruksanläggningarna i Finland hör med några få undantag till den förstnämnda gruppen, eftersom anläggningarnas uttag och avledning av vatten i princip inte är ordnade så att de skulle uppfylla förordningens krav på oberoende. Inrättandet av anläggningskretsar för anläggningar som är beroende av sin omgivning görs på ett sätt som beaktar det omgivande vattenområdet som en större helhet än den enskilda anläggningen och som i praktiken i hög grad motsvarar inrättandet av zoner. Av denna orsak föreslås det att anläggningskretsar för bekämpning av sjukdomar hos vattenlevande djur inrättas av jord- och skogsbruksministeriet. Finland har hittills erfarenhet av anläggningskretsar för VHS och IHN trots att den nationella regleringen för deras del har baserat sig på bestämmelser om regionala åtgärder i lagen om djursjukdomar och på jord- och skogsbruksministeriets beslut och inte på 42 § om biosektorer i lagen om djursjukdomar.

I den föreslagna paragrafen föreskrivs det inte om förfarandet för inrättande av anläggningskretsar, eftersom det föreskrivs om det i artikel 37 i EU:s djurhälsoförordning. I den nämnda artikeln hänvisas för förfarandets del till artiklarna 99 och 100 i EU:s djurhälsoförordning i den mån som landlevande djur och produkter från dem hålls inom anläggningskretsarna samt till artiklarna 183 och 184 i EU:s djurhälsoförordning i den mån som vattenbruksdjur och produkter från dem hålls inom anläggningskretsarna. Dessa artiklar gäller förfarandet för godkännande av anläggningar samt översyn och återkallande av godkännandet.

Enligt EU:s djurhälsoförordning beslutar kommissionen i princip på förslag av en medlemsstat om sjukdomsfri status för sådana anläggningskretsar som först har godkänts av medlemsstatens behöriga myndighet. Enligt 3 mom. i den föreslagna paragrafen beslutar jord- och skogsbruksministeriet om ansökan om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategorierna a–c i enlighet med artikel 37 om anläggningskretsar i EU:s djurhälsoförordning. Kommissionens godkännande behövs inte för vissa sjukdomar hos vattenlevande djur, utan medlemsstaten får själv förklara en anläggningskrets sjukdomsfri. Även denna möjlighet beaktas i det föreslagna momentet.

8 §. Utrotningsprogram. Enligt 1 mom. beslutar jord- och skogsbruksministeriet om inrättandet av ett utrotningsprogram och om inlämnande av programmet till kommissionen för godkännande oberoende av om programmet gäller hela landet eller en viss zon eller anläggningskrets. Enligt artikel 31 i EU:s djurhälsoförordning godkänner kommissionen utkast till utrotningsprogram genom delegerade akter, om villkoren för programmen har uppfyllts. Kommissionen får emellertid genom en delegerad akt bestämma att utrotningsprogram inte behöver lämnas in för godkännande, om tillräckligt noggranna minimikrav för sjukdomsbekämpningen har antagits genom en delegerad akt.

I artikel 32 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om de åtgärder som åtminstone ska ingå i utrotningsprogrammen. Till dem hör åtgärder för sjukdomsbekämpning i anläggningar samt inom anläggningskretsar och zoner samt övervakning som visar effektiviteten hos åtgärderna för sjukdomsbekämpning och frihet från sjukdomen i fråga. Bestämmelser om övervakning av djursjukdomar finns i 17 och 18 § samt om åtgärder för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c i 6 kap i den föreslagna lagen. Behövliga närmare bestämmelser om dessa frågor utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Den nämnda lagstiftningen skapar således en ram för utrotningsprogrammets innehåll. Enligt EU:s djurhälsoförordning får bestämmelser om minimikraven på utrotningsprogrammen antas genom delegerade akter, vilket innebär att dessa krav ska beaktas i utrotningsprogrammen och i den nationella lagstiftningen om dem.

9 §. Tillämpning av bestämmelserna om sjukdomar i kategori c. Enligt 1 mom. får man ansöka om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategori c endast om sjukdomen är relevant för Finland och en sjukdomsfri status avseende den är ändamålsenlig med hänsyn till de skador som sjukdomen förorsakar och med tanke på bekämpningsåtgärdernas effektivitet. Ansökan om och behållande av sjukdomsfri status samt restriktioner för

förflyttning som införs för att skydda den innebär alltid en viss administrativ börda för myndigheter och aktörer, och därför är det inte alltid motiverat att ansöka om sjukdomsfri status.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken lagens bestämmelser om bekämpning av sjukdomar i kategori c ska tillämpas endast på de områden och anläggningskretsar som har sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategori c eller där ett utrotningsprogram genomförs för bekämpning av den nämnda sjukdomen. Utrotning av sjukdomar i kategori c är beroende av medlemsstatens egna beslut, och för de områden, zoner eller anläggningskretsar där man har beslutat att bekämpa sjukdomen föreligger antingen ett utrotningsprogram eller sjukdomsfri status. Om det emellertid i EU-rättsakter undantagsvis förutsätts vissa åtgärder på grund av misstanke om sjukdom därför att en sjukdom i kategori c misstänks även inom andra områden, ska enligt paragrafen de bestämmelserna iakttas.

10 §. Offentliggörande av information om status för områden och anläggningskretsar. Huruvida ett visst geografiskt område är fritt från sjukdom, omfattas av ett utrotningsprogram eller har odefinierad status, har betydelse för aktörernas rättigheter och skyldigheter, eftersom de krav som gäller förflyttningar av djur och produkter både mellan medlemsstaterna och inom landet är kopplade till denna status. Av denna orsak ska ett områdes status som sjukdomsfritt eller hörande till ett utrotningsprogram enligt 1 mom. visas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. På motsvarande sätt visas status för anläggningskretsar där vattenlevande djur eller avelsmaterial från dem hålls.

Enligt 2 mom. ska Livsmedelsverket dessutom på sin webbplats offentliggöra en förteckning över de områden, zoner och anläggningskretsar som nämns i 1 mom. Dessutom ska verket offentliggöra en förteckning över de av Livsmedelsverket godkända anläggningskretsar som har sjukdomsfri status. Skyldigheten baserar sig på artikel 38 i EU:s djurhälsoförordning, enligt vilken varje medlemsstat ska upprätta och föra en uppdaterad förteckning över sitt territorium eller sina zoner med sjukdomsfri status samt göra dessa förteckningar tillgängliga för allmänheten. Kommissionen ska hjälpa medlemsstaterna att göra informationen i dessa förteckningar tillgänglig för allmänheten genom att på sin webbplats tillhandahålla länkar till medlemsstaternas internetbaserade informationssidor.

3 kap. Ansvar för djurs hälsa

11 §. Obligatorisk zoonosövervakning. Skyldigheterna enligt paragrafen motsvarar 8 § i den gällande lagen om djursjukdomar, men den obligatoriska djurhälsoövervakningen, som enligt den gällande lagen kan utföras för att övervaka vilken som helst djursjukdom som ska bekämpas, begränsas till att gälla endast sådana zoonoser som ska bekämpas, dvs. smittsamma sjukdomar som överförs mellan djur och människor, och som inte är sjukdomar i kategorierna a–c. I praktiken förändrar denna begränsning ändå inte nuläget, för enligt den statsrådsförordning som utfärdats med stöd av den gällande lagen utförs obligatorisk hälsoövervakning endast för att övervaka salmonella.

Paragrafen gäller genomförande av zoonosdirektivet och zoonosförordningen. Zoonosförordningen förutsätter att medlemsstaterna övervakar salmonella.

I och med att paragrafens tillämpningsområde begränsas ändras bemyndigandet att utfärda förordning som föreslås i 2 mom. jämfört med nuläget, så att alla närmare bestämmelser om zoonosövervakningen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Att bestämmelserna om salmonellaövervakning är fördelade på två författningsnivåer i stället för tre gör helheten tydligare och lättare att förstå. EU-bestämmelserna om salmonellaprovtagning har ändrats så att de blivit tämligen detaljerade, vilket också har minskat behovet av nationella bestämmelser och handlingsutrymme som gäller deras innehåll.

Bestämmelser om kommunalveterinärens skyldighet att övervaka fullgörandet av de skyldigheter som hänförs till hälsoövervakningen samt om bemyndigande att utfärda förordning om övervakningen ingår i 69 § om kommunalveterinärens uppgifter.

12 §. Frivillig hälsoövervakning samt hälsoklassificering av anläggningar. Paragrafen motsvarar 9 § i den gällande lagen om djursjukdomar, men bemyndigandet att utfärda förordning i 4 mom. ändras på ett sätt som

motsvarar den ändring som föreslås i 11 § 3 mom. och som gör det möjligt att samla bestämmelserna om frivillig hälsoövervakning på lägre nivå än lag så att regleringen blir tydligare.

Avsikten är att även i fortsättningen utföra frivillig hälsoövervakning för att övervaka åtminstone maedi-visna hos får och getter samt BKD hos laxfiskar. Ingendera sjukdomen är en förtecknad sjukdom enligt EU:s djurhälsoförordning.

13 §. Förbindelse till frivillig hälsoövervakning samt beslut om hälsokategori. Paragrafen motsvarar 10 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Beslut om hälsokategori fattas på samma sätt som för närvarande av regionförvaltningsverket.

14 §. Klassificering av djurhållningsplatser i utrotningsprogram för sjukdomar i kategorierna b och c. Den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status förutsätter att de utrotningsprogram som inrättas för att bekämpa vissa sjukdomar i kategorierna b och c ska basera sig på en klassificering av anläggningarna inom vars ram alla anläggningar som uppfyller kraven ges sjukdomsfri status. Till utrotningsprogrammet som gäller bluetongue hänför sig dessutom möjlighet att bekräfta status som skyddad från vektorer. Klassificeringen har också betydelse för tillämpningen av restriktioner för förflyttning av djur. I paragrafen föreskrivs att regionförvaltningsverket ska fatta beslut om klassificeringen, på samma sätt som det ska fatta beslut om klassificering i anslutning till frivillig hälsoövervakning. Närmare bestämmelser om klassificeringen av anläggningar i ett utrotningsprogram utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, och enligt den föreslagna lagen föreskrivs där också om andra krav i anslutning till utrotningsprogrammet. Bestämmelserna baserar sig på kommissionens delegerade rättsakter om minimikrav på utrotningsprogram. Eftersom Finland har sjukdomsfri status avseende de flesta sjukdomar i kategorierna b och c, har paragrafen ingen större betydelse vid nuvarande sjukdomsläge.

15 §. Vaccinering och annan behandling av djur. Paragrafen motsvarar 11 § i den gällande lagen, men i den företas vissa preciseringar som följer av ändringarna av sjukdomsklassificeringen. Enligt artikel 46 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna vidta åtgärder avseende användning av veterinärmedicinska läkemedel för förtecknade sjukdomar för att se till att förebyggandet och bekämpningen av dessa sjukdomar sker så effektivt som möjligt, under förutsättning att sådana åtgärder är lämpliga eller nödvändiga. Åtgärderna får omfatta förbud mot och begränsningar av användning av veterinärmedicinska läkemedel eller obligatorisk användning av veterinärmedicinska läkemedel, och de ska uppfylla de kriterier som anges i artikeln. Dessutom får medlemsstaterna enligt EU:s djurhälsoförordning vidta nationella åtgärder för att bekämpa och förhindra spridning av även andra än förtecknade sjukdomar bara åtgärderna inte begränsar handeln mellan medlemsländerna.

16 §. Ordnande av djurutställningar och andra motsvarande tillställningar. Paragrafen motsvarar 12 § i den gällande lagen, men där ingår dessutom ett krav på att hälsokategorin för den anläggning som de djur som förs till tillställningen härrör från eller dess sjukdomsfria status eller status som skyddad från vektorer enligt 14 § beaktas. Under tillställningen får djuren inte komma i kontakt med varandra så att den uppnådda hälsokategorin eller statusen äventyras. Paragrafen gäller aktörernas ansvar för djurens hälsa samt biosäkerhet, beträffande vilket medlemsstaterna får anta nationella ytterligare åtgärder enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning.

17 §. Försiktighetsåtgärder på grund av ökat hot om sjukdomsspridning. Paragrafens innehåll motsvarar i huvudsak 44 § i den gällande lagen om djursjukdomar. De försiktighetsåtgärder som anges där har i praktiken vidtagits för att hindra spridningen av aviär influensa och afrikansk svinpest genom förbud mot att hålla fjäderfän eller svin utomhus utan tillräckliga skyddskonstruktioner samt bestämmelser om att utfodringsplatser för fjäderfän måste skyddas från vilda fåglar.

Paragrafen gäller aktörernas ansvar för djurens hälsa samt biosäkerhet, beträffande vilket medlemsstaterna får anta nationella ytterligare åtgärder. De försiktighetsåtgärder avseende aviär influensa som antagits med stöd av den gällande lagen har dock baserat sig på krav i EU-bestämmelser, och paragrafen ska även i fortsättningen vid behov kunna tillämpas för att genomföra och komplettera de försiktighetsåtgärder som förutsätts i EU:s rättsakter.

I 1 mom. företas ändringar som följer av ändringarna i sjukdomsklassificeringen. I momentet tillåts också att försiktighetsåtgärderna kan gälla endast en del av landet. Detta beror på de EU-bestämmelser som gäller försiktighetsåtgärder i anslutning till bekämpningen av aviär influensa, där principen är att försiktighetsåtgärder tillämpas inom de riskområden och under de riskperioder som medlemsstaterna fastställt. Med avseende på de nämnda EU-bestämmelserna är också de bestämmelser som föreslås i förteckningen i 2 mom. ändamålsenliga. Enligt dem får aktörer vid behov åläggas att hålla djur som tillhör olika arter åtskilda i anläggningen eller förbjuda att djur som tillhör förtecknade eller mottagliga arter släpps fria i naturen eller tas från naturen till en anläggning.

Bestämmelser om inspektioner som utförs för att övervaka att försiktighetsåtgärderna iaktas ingår i 69 § om kommunalveterinärens uppgifter.

18 §. Beredningsplan. Paragrafen motsvarar till stor del 43 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar. Till följd av ändringen av sjukdomsklassificeringen ska paragrafens skyldighet att utarbeta en beredningsplan gälla sjukdomar i kategori a, då den för närvarande gäller djursjukdomar som lätt sprider sig och farliga djursjukdomar.

Paragrafen har inte längre någon bestämmelse om skyldighet för en veterinär gränskontrollstation att utarbeta en beredningsplan, eftersom det föreskrivs om denna skyldighet i artikel 64.3 e i kontrollförordningen. Enligt den gällande lagen om djursjukdomar får beredningsplanen för ett slakteri tas in i den plan för egenkontroll som avses i livsmedelslagen. Livsmedelslagen har ändrats genom lag 1397/2019 så att kravet på att utarbeta en separat skriftlig plan för egenkontroll har strukits. Beredningsplanen kan dock även i fortsättningen utgöra en del av aktörens skriftliga egenkontrollsystem.

4 kap. Anmälan av djursjukdomar och övervakning av sjukdomsläget

19 §. Skyldighet att anmäla djursjukdomar. I artikel 18 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om anmälan av sjukdomar, men artikelns ordalydelse förpliktar inte fysiska eller juridiska personer direkt, utan medlemsstaterna åläggs att säkerställa att sjukdomar anmäls inom de tidsfrister som anges i artikeln. Dessutom ger artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning medlemsstaterna möjlighet att anta nationella ytterligare krav och strängare krav för anmälan av sjukdomar.

Enligt den föreslagna lagen ska aktörer och sällskapsdjurhållare vara anmälningspliktiga. På samma sätt som i 14 § i den gällande lagen om djursjukdomar ska också personer som deltar i undersökning, skötsel, hantering, transport, avlivning, slakt, jakt, fångst, rensning eller observation av djur vara anmälningspliktiga, men bestämmelsen preciseras så att den omfattar även juridiska personer vid sidan av fysiska personer. Detta beror på artikel 18 i EU:s djurhälsoförordning, enligt vilken anmälan ska krävas av aktörer och andra relevanta fysiska eller juridiska personer.

Anmälningsplikten gäller förutom sjukdomsmissstankar och konstaterade sjukdomar även vissa andra omständigheter som tyder på sjukdom. Definitionen av dessa omständigheter ändras något, så att den motsvarar artikel 18 i EU:s djurhälsoförordning. Anmälningsplikten enligt paragrafen ska gälla alla förtecknade sjukdomar, men av andra än förtecknade sjukdomar endast sådana som är klassade som en annan sjukdom som ska bekämpas eller som en djursjukdom som ska övervakas. Anmälningspliktig i fråga om sjukdomar som hör till kategorin en annan anmälningspliktig sjukdom ska således på nuvarande sätt vara endast veterinärer, laboratorier och myndigheter med stöd av de paragrafer som föreslås nedan.

De föreslagna tidsfristerna för anmälan baserar sig på artikel 18 i EU:s djurhälsoförordning.

20 §. Anmälningsplikt för veterinärer och laboratorier. 1 mom. i paragrafen om anmälningsplikt för veterinärer motsvarar 15 § 1 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar, men där företas ändringar som följer av att sjukdomsklassificeringen reformeras. Anmälningsplikten ska fortfarande vara mer omfattande än för andra aktörer, eftersom den omfattar också sådana nationellt klassificerade sjukdomar som inte behöver bekämpas enligt lag utan endast anmälas. På anmälningar om dessa sjukdomar tillämpas inte de stränga tidsfrister som

gäller andra anmälningar, men med stöd av 3 mom. kan tidsfrister för anmälan anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

I 2 mom. föreskrivs om laboratoriers anmälningsplikt på ett sätt som motsvarar 15 § 2 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar. I momentet föreskrivs dock om befogenhet att ta emot anmälningar som avses i artikel 17.4 i EU:s djurhälsoförordning. Enligt den nämnda punkten ska officiella djurhälsolaboratorier som avses i EU:s djurhälsoförordning anmäla resultat som tyder på misstanke om eller påvisande av en förtecknad sjukdom till den behöriga myndigheten i den medlemsstat där proverna har sitt ursprung. Enligt förslaget ska Livsmedelsverket ta emot anmälningar från utländska laboratorier.

Det bemyndigande att utfärda förordning som föreslås i 3 mom. är nytt jämfört med den gällande lagen. Det kan behövas liknande preciserade bestämmelser om veterinärers och laboratoriers anmälningsplikt som om aktörers anmälningsplikt.

21 §. Djurhälsomyndighetens anmälningsplikt. Paragrafen motsvarar 16 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar, men i den företas ändringar som följer av att sjukdomsklassificeringen ändras. Dessutom föreskrivs att regionförvaltningsverket inte behöver anmäla sådana sjukdomar till Livsmedelsverket som har konstaterats i prover som Livsmedelsverket analyserat och att separat månatlig rapportering om förekomsten av djursjukdomar inte behöver göras, om uppgifterna har lagrats i det datasystem som Livsmedelsverket använder.

22 §. Övervakning av djursjukdomar. I 1 mom. föreskrivs att Livsmedelsverket är den i artikel 26 i EU:s djurhälsoförordning avsedda behöriga myndighet som ska utföra övervakning i syfte att upptäcka förekomst av djursjukdomar. Enligt artikel 26 ska den behöriga myndigheten utföra övervakning i syfte att upptäcka förekomst av sjukdomar i kategori e och relevanta nya sjukdomar. Om detta är möjligt och lämpligt ska man använda sig av resultaten av den övervakning som utförs av aktörer och den information som erhålls genom djurhälsobesök enligt artikel 24 respektive 25 i EU:s djurhälsoförordning. I artikel 26 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs bland annat om övervakningsmetoder och i artikel 28 om skyldighet för den myndighet som utför övervakningen att vid behov utföra övervakningen inom ramen för unionens övervakningsprogram.

I 2 mom. utvidgas övervakningsskyldigheten till att omfatta förekomst av även andra än förtecknade djursjukdomar, för enligt den ska Livsmedelsverket övervaka förekomsten av andra anmälningspliktiga djursjukdomar och det allmänna hälsotillståndet hos djur. Livsmedelsverket har motsvarande skyldighet med stöd av 17 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna genom nationella bestämmelser anta ytterligare åtgärder för övervakningen av djursjukdomar och åtgärder som är strängare än EU:s djurhälsoförordnings åtgärder.

De övervakningsundersökningar som det föreskrivs om i 3–5 mom. är även i fortsättningen ett sätt att genomföra övervakningen. De kan gälla förtecknade sjukdomar eller andra anmälningspliktiga sjukdomar.

En ny sak jämfört med 17 § i den gällande lagen är att utöver aktörer, sällskapsdjurhållare och anläggningar som tar emot produkter ska även jägare och fiskare kunna åläggas att ta prover och sända prover för analys i samband med en övervakningsundersökning, om detta är möjligt med beaktande av provernas art och de kunskaper och färdigheter som krävs för uppgiften. Jägare och fiskare får dock åläggas att ta prover bara om det är fråga om övervakning som förutsätts av EU:s lagstiftning om sjukdomar i kategorierna a–c eller andra djursjukdomar som ska bekämpas.

I samband med afrikansk svinpest hos vildsvin förutsätts det att varje vildsvin som fålls på smittområdet undersöks med avseende på afrikansk svinpest. Ett åläggande för jägare att ta prover är nödvändigt för att verkställa åläggandet som gäller undersökning, eftersom djurhälsomyndigheterna inte omedelbart blir underrättade om vildsvin som fålls och det vore oändamålsenligt att förvara kroppen och inälvorna i skogen tills djurhälsomyndigheterna hinner på plats för att ta prover. I de fall där man bestämmer om sådana ålägganden ser man till att varje jägare som jagar på området får handledning i hur man tar prover och den provtagningsutrustning som behövs.

När EU:s bestämmelser blir direkt tillämpliga försvinner behovet av den nuvarande bestämmelsen, enligt vilken en övervakningsundersökning ska genomföras om EU-lagstiftningen förutsätter det. Det nuvarande omnämmandet av provtagning i övervakningssyfte i samband med de veterinärbesök som ingår i ett nationellt hälsovårdsprogram ersätts med en hänvisning till djurhälsobesök enligt EU:s djurhälsoförordning, där besöken enligt hälsovårdsprogrammet i praktiken ingår.

Ordalydelsen i bemyndigandet att utfärda förordning i 6 mom. ändras jämfört med 17 § 5 mom. i den gällande lagen så att den hänvisar till övervakning av djursjukdomar som förutsätts i EU:s lagstiftning och inte till övervakningsundersökning. Begreppet övervakningsundersökning används inte i EU:s djurhälsoförordning, så det kunde medföra oklarhet om termen används i bemyndigandet.

23 §. Övervakningsplan. Paragrafen om planering av övervakningen motsvarar 18 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar. Till den fogas emellertid en bestämmelse enligt vilken planen i fråga om den övervakning som anges i EU:s djurhälsoförordning ska uppfylla de krav på planering som anges i del II kapitel 2 och 3 i den nämnda förordningen. Bestämmelser om planering av övervakningen finns bland annat i artiklarna 26.2 och 27 i EU:s djurhälsoförordning, och dessutom kan det föreskrivas om den genom kommissionens delegerade akter. Övervakning av sjukdomsförekomst är också en viktig del av de obligatoriska och frivilliga utrotningsprogram för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c som anges i del II kapitel 3 i EU:s djurhälsoförordning, och kommissionen har rätt att anta delegerade akter om planering av övervakningen i anslutning till dem.

5 kap. Åtgärder vid misstanke om eller konstaterande av sjukdomar i kategorierna a–c

24 §. Åtgärder avseende sjukdomar i kategorierna a–c. Vid misstanke om en sjukdom i kategorierna a–c ska djurhälsomyndigheten enligt artiklarna 54 och 73 i EU:s djurhälsoförordning genomföra undersökningar i anläggningen eller på någon annan plats för att bekräfta eller utesluta förekomsten. Enligt förslaget till 12 kap. ska kommunalveterinären ansvara för dessa åtgärder som huvudansvarig djurhälsomyndighet.

I 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs om befogenheter att vidta de preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning som anges i del III avdelning II i EU:s djurhälsoförordning och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt att utföra epidemiologisk undersökning som kartlägger hur sjukdomen har spridits med anledning av misstanke om eller konstaterad förekomst av en sjukdom i kategorierna a–c. I de preliminära åtgärderna för sjukdomsbekämpning ingår i synnerhet att ställa den anläggning som berörs av sjukdomsmisstanke under officiell övervakning och vid behov under behövliga begränsningar som gäller förflyttningar av djur och produkter. Begränsningarna och övervakningen utsträcks dessutom till andra platser där sjukdomen misstänks ha förekommit eller därifrån den misstänks ha kunnat överföras. Åtgärder ska kunna vidtas även i situationer där en djursjukdom misstänks förekomma hos vilda djur.

Befogenheterna att vidta åtgärder ska på nuvarande sätt tillkomma regionförvaltningsverket. Bestämmelser om åtgärder avseende sjukdomar i kategori a finns i artiklarna 55–57 och 59 och delvis i artikel 70 i EU:s djurhälsoförordning samt avseende sjukdomar i kategorierna b och c i artiklarna 74–76 och 78 och delvis i artiklarna 81 och 82 i EU:s djurhälsoförordning. Bestämmelser på lägre nivå ingår i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning. Bestämmelser om motsvarande befogenheter finns i 22–24 § samt i fråga om vilda djur i 30 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

Enligt momentet ska regionförvaltningsverket utan dröjsmål delge Livsmedelsverket ett beslut om preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning som regionförvaltningsverket riktar mot en fysisk person eller en juridisk person. I befogenheterna som gäller preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning ingår skyldighet att se till att ett beslut upphävs om förekomsten av sjukdom utesluts eller när de egentliga åtgärder för sjukdomsbekämpning som krävts har utförts och det har säkerställts att anläggningen är sjukdomsfri.

I 2 mom. föreskrivs om möjlighet att ge dispens från ett beslut som innehåller preliminära sjukdomsåtgärder. Bestämmelsen motsvarar 23 § 3 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar, men utövande av de befogenheter som anges där binds till de gränser som sätts av EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som

utfärdats med stöd av den. De befogenheter som gäller uppgifterna ska tillkomma regionförvaltningsverket. Liksom för närvarande kan det föreskrivas närmare om möjligheten till dispens genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet med stöd av förslaget till 30 §.

Paragrafens 3 mom. gäller dessutom befogenheter att vidta åtgärder för sjukdomsbekämpning efter ett konstaterat sjukdomsutbrott, med undantag av åtgärder som gäller zoner och smittområden, som det föreskrivs om senare i kapitlet. Befogenheterna ska tillkomma Livsmedelsverket liksom för närvarande. Livsmedelsverket ska utan dröjsmål delge regionförvaltningsverket ett beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning som Livsmedelsverket riktat mot en fysisk person eller en juridisk person.

När det gäller åtgärder för sjukdomsbekämpning är det skillnad mellan sjukdomar i kategori a och sjukdomar i kategorierna b och c. Bestämmelser om åtgärder för bekämpning av sjukdomar i kategori a finns i artiklarna 60–62 och 70 i EU:s djurhälsoförordning. Till åtgärderna hör bland annat avlivning av djur, rengöring och desinficering av anläggningen samt begränsningar avseende nya djur, som ska iaktas i anläggningen tills man är säker på att sjukdomen är utrotad. Bestämmelser på lägre nivå finns i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning. Åtgärderna motsvarar i stor utsträckning de åtgärder för sjukdomsbekämpning som ska vidtas på djurhållningsplats och som det föreskrivs om i 26 § i lagen om djursjukdomar och med stöd av den samt de åtgärder som ska vidtas i fråga om djur i transportmedel och som det föreskrivs om i 73 och 74 § i lagen om djursjukdomar. Enligt EU:s djurhälsoförordning får kommissionen dock bestämma om åtgärder för sjukdomsbekämpning som ska vidtas på andra ställen än i anläggningar samt om åtgärder som ska vidtas i fråga om vilda djur.

Efter att en sjukdom i kategori b eller c konstaterats ska enligt artiklarna 80–82 i EU:s djurhälsoförordning åtgärder enligt utrotningsprogrammet vidtas. Detta betyder i princip att åtgärderna för sjukdomsbekämpning inte baserar sig på direkt tillämpliga EU-bestämmelser utan på medlemsstatens utrotningsprogram, som har godkänts av Europeiska kommissionen. I artikel 32 i EU:s djurhälsoförordning och med stöd av den föreskrivs dock om utrotningsprogrammets minimiinhåll. I 30 § i den föreslagna lagen ingår ett bemyndigande att utfärda förordning, med stöd av vilket närmare bestämmelser om åtgärder för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser om de andra djurhälsomyndigheternas uppgifter i anslutning till genomförandet av Livsmedelsverkets beslut finns i förslaget till 12 kap. En aktör eller sällskapsdjurhållare är i enlighet med artikel 15.2 skyldig att bistå vid genomförandet. Motsvarande skyldighet ingår i 26 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

25 §. Zoner och smittområden för bekämpning av sjukdomar i kategori a. 1 mom. gäller Livsmedelsverkets befogenhet att inrätta zoner och smittområden för bekämpning av en sjukdom i kategori a samt att besluta om förbud, villkor och begränsningar som ska iaktas och åtgärder som ska genomföras i zonerna och smittområdena.

Enligt 1 punkten beslutar Livsmedelsverket om restriktionszoner som avses i artiklarna 64–68 i EU:s djurhälsoförordning och som spelar en central roll när man försöker förhindra att sjukdomar i kategori a sprids. Även i nuläget beslutar Livsmedelsverket om inrättandet av restriktionszoner med stöd av 33 § i lagen om djursjukdomar. I fortsättningen bestäms kraven på innehållet i beslut om zoner, dvs. de förbud, villkor och begränsningar som ska iaktas och de åtgärder som ska genomföras i zonerna, i huvudsak i enlighet med bestämmelserna i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning. Dessa krav motsvarar i stor utsträckning de tidigare djursjukdomsspecifika direktiven. Bestämmelser om genomförandet av dem ingår i jord- och skogsbruksministeriets förordningar som har utfärdats med stöd av 34 § i lagen om djursjukdomar, så de innehållsmässiga ändringarna i anslutning till zonbegränsningarna är inte stora.

Enligt 2 punkten beslutar Livsmedelsverket också om smittområden ska inrättas som en åtgärd enligt artikel 70 i EU:s djurhälsoförordning för att förhindra spridning av en sjukdom som förekommer hos vilda djur. Den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning innehåller bestämmelser om zoner som ska inrättas på grund av sjukdom, artikel 63 gäller landlevande djur och artikel 103 vattenlevande djur. Enligt den

nämnda delegerade förordningen ska man inom ett område iaktta samma slags begränsningar som inom en restriktionszon, och som inbegriper bland annat undersökning av djur och provtagning, restriktioner för förflyttning av djur och produkter samt åtgärder för att förhindra kontakter mellan vilda djur och hållna djur. Beroende på sjukdomen är det möjligt att man också måste vidta vissa åtgärder för att begränsa jakt, fisk eller till exempel bärplockning inom smittområdet. Beslut om sådana åtgärder kan dock fattas endast i den mån det är nödvändigt för att förhindra att sjukdomen sprider sig. Närmare bestämmelser om åtgärderna kan utfärdas med stöd av det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i förslaget till 30 §.

Enligt 3 punkten beslutar Livsmedelsverket dessutom om tillfälliga restriktionszoner enligt den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning. I den delegerade förordningen gäller artikel 9 zoner som inrättas på grund av sjukdomar som förekommer hos landlevande djur medan artikel 75 gäller zoner som inrättas på grund av sjukdomar hos vattenlevande djur. Det kan vara nödvändigt att inrätta en zon medan ett misstänkt sjukdomsutbrott utreds, innan sjukdomen bekräftats officiellt, så att okontrollerade förflyttningar av djur och produkter som medför risk för att sjukdomen sprids kan förhindras. Det är fråga om en mycket kortvarig åtgärd, eftersom förbud och begränsningar som gäller en zon endast i exceptionella fall får gälla längre än 72 timmar. Enligt den gällande lagen om djursjukdomar får Livsmedelsverket vid behov inrätta en restriktionszon även vid en formell misstanke om en sjukdom och inte bara på grund av en konstaterad sjukdom.

2 mom. innebär ett undantag från befogenheten att inrätta restriktionszoner. Enligt momentet beslutar jord- och skogsbruksministeriet om inrättandet av sådana ytterligare restriktionszoner, som vid behov kan inrättas runt eller i anslutning till skydds- eller övervakningszoner som ingår i en restriktionszon, om sjukdomsspridningen inte fås under kontroll på något annat sätt. I EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den anges sjukdomsspecifika och noga avgränsade ramar för storleken på en restriktionszons s.k. basdelar, dvs. skydds- och övervakningszonen, samt för de åtgärder för sjukdomsbekämpning som vidtas inom zonen, men när det gäller eventuella ytterligare restriktionszoner överlåter EU:s djurhälsoförordning åt den behöriga myndigheten att närmare pröva inrättandet av zoner och avstånd samt de begränsningar som ska iakttas på områdena. Av denna orsak förslås att befogenheterna som gäller zonerna ska tillkomma jord- och skogsbruksministeriet i stället för Livsmedelsverket.

Innehållet i den föreslagna bestämmelsen motsvarar 35 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen om djursjukdomar, enligt vilken jord- och skogsbruksministeriet genom sitt beslut kan inrätta ett restriktionsområde på ett område där det förekommer en djursjukdom som lätt sprider sig och som hotar att spridas annanstans trots de åtgärder för sjukdomsbekämpning som vidtas på djurhållningsplatserna och trots restriktionszonen. I artikel 21.1 c i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning föreskrivs om inrättande av en ytterligare restriktionszon för att förhindra att en sjukdom som förekommer hos landlevande djur sprider sig. I artikel 85.1 c i den nämnda delegerade förordning föreskrivs åter om inrättande av en zon för att förhindra spridning av en sjukdom som förekommer hos vattenlevande djur.

Enligt 3 mom. får jord- och skogsbruksministeriet för att genomföra nödvaccinering genom sitt beslut inrätta en vaccinationszon enligt artikel 69 i EU:s djurhälsoförordning. Nödvaccinering enligt 40 § i den gällande lagen, om vars genomförande det föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, får genomföras inom ett smittområde eller en restriktionszon. EU:s djurhälsoförordning föreskriver dock om restriktionszoner och vaccinationszoner som separata zoner.

Enligt momentet får jord- och skogsbruksministeriet bestämma om omständigheter i anslutning till vaccinationerna, såsom vilka djur som ska vaccineras och de vaccin som ska användas. Enligt 40 § i den gällande lagen får det föreskrivas om motsvarande omständigheter genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet får också bestämma om iakttagande av de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar och om genomförande av de nödvändiga åtgärder som angetts med stöd av artikel 47 i EU:s djurhälsoförordning. Enligt artikel 46 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna inom vissa gränser vidta åtgärder avseende obligatorisk användning av veterinärmedicinska läkemedel, men ytterligare villkor kan knytas till dem genom en delegerad akt som kommissionen antar med stöd av artikel 47. Enligt det föreslagna momentet får jord- och skogsbruksministeriet dessutom bestämma att inom en vaccinationszon ska iaktas

vissa av de förbud, villkor och begränsningar som det enligt EU:s djurhälsoförordning kan bestämmas att ska iaktas inom restriktionszoner.

26 §. Restriktionszoner för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c. Förhindrade av spridningen av sjukdomar i kategorierna b och c baserar sig inte i princip på inrättandet av restriktionszoner, utan på att områden och anläggningskretsar kan ha sjukdomsfri status eller utrotningsprogram, vars upprätthållande eller genomförande förutsätter att djur eller produktion inte förflyttas till områdena eller anläggningskretsarna från sådana ställen där den epidemiologiska situationen är sämre än i dessa områden eller anläggningskretsar. Dessa restriktioner för förflyttning grundar sig på EU:s djurhälsoförordnings direkt tillämpliga bestämmelser samt i fråga om förflyttningar av landlevande djur inom medlemsstaterna på nationella bestämmelser. För att förhindra spridning av vissa sjukdomar såsom bluetongue kan det dock vara nödvändigt att inrätta en restriktionszon. Med stöd av EU:s djurhälsoförordning har det dessutom antagits bestämmelser om användning av restriktionszoner för att bekämpa rabies och sjukdomar hos vattenlevande djur som hör till kategorierna b och c.

Enligt den föreslagna paragrafen ska Livsmedelsverket ha befogenheter som gäller restriktionszoner. En zon inrättas på samma sätt som en restriktionszon för bekämpning av en sjukdom i kategori a. I fråga om förbud, villkor och begränsningar som ska iaktas och åtgärder som ska genomföras i zonen tillämpas artikel 65 i EU:s djurhälsoförordning, som anger befogenheterna i anslutning till saken i fråga om zoner som inrättas för att bekämpa sjukdomar i kategori a, samt bestämmelser om restriktionszoner som utfärdats med stöd av artikel 32 i EU:s djurhälsoförordning, om sådana finns.

27 §. Offentliggörande av ett beslut som gäller en zon eller ett smittområde samt information om beslutet. Enligt paragrafen ska beslut om zoner och smittområden enligt 25 och 26 § inte delges på samma sätt som förvaltningsbeslut enligt förvaltningslagen (434/2003), utan besluten ska publiceras i Finlands författningssamling. Djurhälsomyndigheten ska dessutom informera om dem i de kommuner inom vilken zonen eller området har inrättats samt särskilt informera sådana aktörer som myndigheterna känner till och som beslutet gäller. Regleringen motsvarar 37 § i den gällande EU:s djurhälsoförordning. Publiceringssättet beror på att besluten inte riktas till enskilda aktörer, utan de är allmänt förpliktande i det område som anges i beslutet om inrättande av zonen eller området.

28 §. Dispens från ett beslut som gäller en zon eller ett smittområde. Enligt 1 mom. ska regionförvaltningsverket vara behörig myndighet att ge dispens som gäller enskilda fall och som förutsätter riskbedömning av det enskilda fallet från förbud, villkor eller begränsningar som ska iaktas eller åtgärder som ska genomföras i en restriktionszon, en tillfällig restriktionszon eller ett smittområde, om dispensen inte medför risk för spridning av sjukdomen. Bestämmelsen motsvarar 38 § 1 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar.

Dispens ska dock i princip och i synnerhet i fråga om sjukdomar i kategori a basera sig på fall som tillåts i direkt tillämpliga EU-rättsakter, medan det enligt den gällande lagen utfärdas närmare bestämmelser om möjligheten till dispens genom förordningar av jord- och skogsbruksministeriet. Enligt förslaget till 30 § kan dispens avseende krav i EU-bestämmelser emellertid vid behov också kompletteras genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Enligt 2 mom. får regionförvaltningsverket ge dispens som gäller en ytterligare restriktionszon eller en vaccinationszon, om dispens tillåts i jord- och skogsbruksministeriets beslut om zonen och inte medför risk för spridning av sjukdomen. Enligt den gällande lagen utfärdas bestämmelser om möjligheten till dispens från ett beslut om en restriktionszon som inrättats genom jord- och skogsbruksministeriets beslut genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, något som i praktiken har visat sig vara besvärligt, för när förordningen utfärdas känner man ännu inte till vilka slags områden som kommer att inrättas och inte heller till alla delar vilka förbud och begränsningar som kommer att utfärdas i fråga om dem.

29 §. Avlivning av djur i zoner som inrättats på grund av sjukdomar i kategori a. I 1 mom. föreskrivs det om Livsmedelsverkets befogenheter att besluta om masslakt eller massavlivning av djur inom zoner som inrättats på grund av sjukdomar i kategori a, om sjukdomsspridningen inte fås under kontroll på något annat sätt. Enligt artiklarna 9.4, 22.2 och 86.2 i den delegerade förordning som gäller åtgärder för sjukdomsbekämpning har den

behöriga myndigheten möjlighet att verkställa förebyggande masslakt eller massavlivning av djur inom zoner. Det föreslagna momentet motsvarar i huvudsak 39 § 1 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar.

Enligt förslaget till 68 § 2 mom. 3 punkten ska regionförvaltningsverket sköta verkställandet av avlivningar, vilket motsvarar 39 § 3 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar. Bestämmelser om aktörens skyldighet att bistå finns i artikel 15.2 i kontrollförordningen.

Den föreslagna lagen innehåller inte någon sådan bestämmelse om 39 § 2 mom. i den nuvarande lagen om djursjukdomar, enligt vilken Livsmedelssäkerhetsverket också får besluta att djur i en restriktionszon ska avlivas, om förbud och begränsningar som gäller förflyttning av djur har varit i kraft i mer än 14 dygn och detta av ekonomiska orsaker eller av orsaker som hänför sig till djurens välbefinnande i betydande grad försvårar djurhållningen. Avlivning av djuren kan vara det enda sättet att förhindra allvarliga djurskyddsproblem i situationer där djuren på grund av restriktioner för förflyttning växer sig allt för stora i förhållande till anläggningens utrymmen och ingen dispens ges från restriktionerna för förflyttning. Aktören är emellertid själv ansvarig för att kraven på djurs välbefinnande uppfylls och får själv besluta om avlivning av sina djur vid behov. Betydelsen av bestämmelsen om avlivning som myndigheten beslutar om har legat i dess koppling till paragraferna om ersättning i lagen om djursjukdomar, enligt vilka ägaren till ett djur som avlivats genom beslut av en myndighet med stöd av 39 § 2 mom. får ersättning för högst tre fjärdedelar av djurets marknadsvärde. Aktören ska emellertid även i fortsättningen kunna betalas ersättning för ekonomiska skador i anslutning till avlivning av djur i form av en ersättning för produktionsförlust. I ersättning kan betalas högst tre fjärdedelar av skadans storlek.

30 §. Närmare bestämmelser om bekämpning av sjukdomar i kategorierna a–c. I paragrafen samlas bemyndiganden att utfärda förordning om de åtgärder som avses i kapitlet.

Enligt 1 mom. utfärdas sådana närmare bestämmelser om åtgärder för att bekämpa sjukdomar i kategorierna b och c som är nödvändiga för att sjukdomsbekämpningen genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet inom gränserna för EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Det är fråga om åtgärder som ingår i utrotningsprogram och som i princip omfattas av nationell behörighet, men kraven på dem anges närmare i kommissionens delegerade akter som antagits med stöd av artikel 32. Kraven i den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status är i många avseenden så detaljerade och noggrant avgränsade att de nationella bestämmelserna spelar en mycket liten roll.

I artikel 79 b ii i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs att när en sjukdom i kategori b konstateras i en medlemsstat eller en zon som har sjukdomsfri status och det ännu inte finns något godkänt utrotningsprogram för staten eller zonen, får sjukdomsbekämpning enligt prövning utföras redan innan bekämpningsprogrammet har utarbetats och godkänts. I dessa situationer får en eller flera åtgärder enligt artiklarna 53–69 i EU:s djurhälsoförordning, dvs. som gäller sjukdomar i kategori a, vidtas. Bemyndigandet att utfärda förordning gäller också närmare bestämmelser om dessa åtgärder.

Enligt 2 mom. får genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet dessutom inom gränserna för artikel 71 i EU:s djurhälsoförordning meddelas bestämmelser som är nödvändiga för sjukdomsbekämpning och som kompletterar EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Bestämmelserna kan gälla åtgärder som ska vidtas på grund av misstanke om en sjukdom i kategorierna a–c och åtgärder för bekämpning av en sjukdom i kategori a. Inom nämnda gränser får det dessutom utfärdas närmare bestämmelser om inrättande och avveckling av zoner och smittområden, fastställande av gränser för och delar av zoner, de förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de åtgärder som ska genomföras inom zoner och dispens från dem samt om avlivning av djur i en zon.

I artikel 71 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs det om rätt för medlemsstaterna att utöver de åtgärder för sjukdomsbekämpning som anges i delegerade akter vidta andra åtgärder för sjukdomsbekämpning, om de är nödvändiga och proportionella med beaktande av bland annat de epidemiologiska omständigheterna samt ekonomiska och samhällliga villkor, typen av anläggningar och produktion samt djurarterna och djurkategorierna. För närvarande föreskrivs det närmare om förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som ska riktas

mot en djurhållningsplats eller iaktas i zoner genom jord- och skogsbruksministeriets djursjukdomsspecifika förordningar, och en del av dessa bestämmelser kan behövas även i fortsättningen. Ett bemyndigande att utfärda förordning som gäller avlivning av djur i zoner behövs eftersom befogenheterna i EU:s djurhälsoförordning att utföra förebyggande avlivningar är mycket öppna och överlåter omfattande provningsrätt åt medlemsstaternas myndigheter.

EU:s djurhälsoförordnings befogenheter som gäller preliminära bekämpningsåtgärder avseende sjukdomar i kategorierna b och c är omfattande, och nationella kompletterande bestämmelser som gäller användningen av dem och som fastställer myndigheternas provningsrätt kan behövas med tanke på aktörernas rättsskydd och en enhetlig myndighetsverksamhet, trots att åtgärderna också preciseras i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning.

6 kap. Åtgärder när en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas misstänks eller konstateras

31 §. Primära åtgärder. Bestämmelserna i förslaget till 6 kap. gäller åtgärder för bekämpning av andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas. Det är i huvudsak fråga om nationella bestämmelser, där man ändå för att öka enhetligheten till stor del använder hänvisningar till EU:s bestämmelser om bekämpning av sjukdomar i kategorierna a–c. Kapitlet gäller emellertid också genomförande av TSE-förordningen samt unionens bestämmelser om zoonoser. Bestämmelserna motsvarar till stor del bestämmelserna om bekämpning av farliga djursjukdomar och djursjukdomar som ska övervakas i 4 och 5 kap. i den gällande lagen om djursjukdomar, så innehållsmässigt ändras regleringen inte mycket. På grund av att definitionen av aktör inskränks, nämns sällskapsdjurhållare vid sidan av aktörer i vissa bestämmelser, trots att det i praktiken är mycket sällsynt att åtgärder för sjukdomsbekämpning vidtas i bostäder.

Innehållet i paragrafen som gäller primära åtgärder för sjukdomsbekämpning motsvarar 19 § i den gällande lagen om djursjukdomar, men den gäller endast andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas.

32 §. Utredning om sjukdomsläget och förhindrande av sjukdomsspridning. I paragrafen föreskrivs om djurhälsomyndighetens uppgifter och befogenheter när man misstänker att en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas förekommer. De motsvarar i princip uppgifterna och befogenheterna enligt 20, 22 och 23 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar, trots att regleringen genomförs på ett nytt sätt genom att hänvisa till vissa befogenhetsbestämmelser i EU:s djurhälsoförordning som gäller sjukdomar i kategori a.

Regionförvaltningsverket ska utan dröjsmål delge Livsmedelsverket ett beslut i syfte att förhindra sjukdomsspridning som är riktat till en fysisk person eller en juridisk person. Även om beslutet innehåller restriktioner för förflyttning och andra sådana åtgärder som i EU:s djurhälsoförordning kallas preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning, föreslås ändå inte att den termen används i lagen för djursjukdomar som hör till nationella sjukdomskategorier. Detta beror på att myndighetsåtgärderna i fråga om djursjukdomar som ska övervakas inte alls omfattar egentlig sjukdomsbekämpning, dvs. om aktören inte själv beslutar att utrota sjukdomen, kan restriktionerna för förflyttning bli tämligen långvariga.

I 2 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken regionförvaltningsverket får bestämma att ett djur som hålls ska avlivas, om det inte är möjligt att utesluta misstanken om en annan djursjukdom som ska bekämpas eller bekräfta förekomsten av sjukdomen utan att avliva djuret. Bestämmelsen motsvarar 20 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar, som inte tillåter beslut om avlivning för att konstatera en djursjukdom som ska övervakas.

I 3 mom. föreskrivs om dispensförfarande i anslutning till beslut i syfte att förhindra sjukdomsspridning på samma sätt som i 23 § 3 mom. i den gällande lagen.

I 4 mom. föreskrivs också på ett sätt som motsvarar den gällande lagen att om vidtagandet av åtgärder som gäller vilda djur förutsätter tillstånd enligt naturvårdslagen (1096/1996), jaktlagen eller lagen om fiske (379/2015), svarar regionförvaltningsverket för ansökan om tillstånd. I 5 mom. ingår ett bemyndigande för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda förordning om de åtgärder som regleras i paragrafen.

33 §. Åtgärder för bekämpning av andra djursjukdomar som ska bekämpas. Enligt paragrafen får Livsmedelsverket vidta åtgärder för att utrota en annan djursjukdom som ska bekämpas i anläggningen. Då får man vidta sådana åtgärder i syfte att utrota en sjukdom i kategori a som anges i EU:s djurhälsoförordning och som till stor del motsvarar de åtgärder i syfte att utrota av en sjukdom som anges i 26 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om enskilda djursjukdomar utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

34 §. Giltighetstiden för beslut som fattas för att förhindra spridning av en sjukdom. Liksom för närvarande ska det vara frivilligt för aktören att utrota en sjukdom som ska övervakas, dvs. genom myndigheternas restriktioner för förflyttning och andra åtgärder försöker man endast förhindra att sjukdomen sprids utanför anläggningen. En sjukdomssanering i anläggningen är dock i praktiken ofta det enda sättet att undvika långvariga olägenheter för verksamheten till följd av restriktioner för förflyttning. För att säkerställa att utrotningsåtgärderna är effektiva är det väsentligt att myndigheten kan övervaka sjukdomssaneringen från första början. Av denna orsak föreslås i paragrafen en bestämmelse som motsvarar 24 § i den nuvarande lagen om skyldighet för aktören att meddela kommunalveterinären när åtgärder för att utrota en sjukdom som ska övervakas inleds. Bestämmelser om kommunalveterinärens övervakningsuppgift finns i 69 §.

35 §. Beslut om utrotande av en djursjukdom som ska övervakas på ansökan av ägaren. Eftersom utrotning av en sjukdom som ska övervakas ofta är det enda sättet att undvika långvariga olägenheter för näringsverksamheten ska det enligt 1 mom. vara möjligt att Livsmedelsverket fattar beslut om avlivning av djuren, varvid aktören kan få lagstadgad ersättning för de avlivade djuren. Bestämmelsen motsvarar 27 § i den gällande lagen, men en ny sak som föreslås i bestämmelsen är kravet att aktören som förutsättning för att beslutet ska fattas måste förbinda sig att vidta de rengörings- och desinfektionsåtgärder på djurhållningsplatsen som förutsätts för att beslutet i syfte att förhindra sjukdomsspridningen ska upphävas. I 2 mom. ingår ett bemyndigande som följer av EU:s bestämmelser om statligt stöd och som motsvarar det nuvarande, med stöd av vilket vissa sjukdomar kan ställas utanför besluten och ersättningarna.

36 §. Sjukdomsbekämpning med stöd av TSE-förordningen. TSE kan även i fortsättningen hänföras till nationella sjukdomskategorier, varvid bestämmelserna i det föreslagna kapitlet tillämpas på bekämpningen av dem. Bestämmelser om bekämpning av BSE hos nötkreatur samt scrapie hos får och getter föreslås dock ingå i en separat paragraf, varvid tillämpningen av 31–34 § utesluts i 1 mom. Detta beror på att de saker som det föreskrivs om i dem regleras i den direkt tillämpliga TSE-förordningen.

I 2 mom. ingår bestämmelser om de behöriga myndigheterna när det gäller förhindrande av sjukdomsspridning samt sjukdomsbekämpning enligt TSE-förordningen. Den föreslagna befogenhetsfördelningen motsvarar den nuvarande indelningen, även om den behöriga myndigheten när det gäller uppgifter enligt TSE-förordningen härleds från 84 och 85 § i lagen om djursjukdomar. Enligt 2 mom. är regionförvaltningsverket behörig myndighet att sköta uppgifter enligt artiklarna 12 och 13 i TSE-förordningen som gäller restriktioner för förflyttning och epidemiologisk utredning samt avlivning av djur för undersökning. Livsmedelsverket beslutar om åtgärder för sjukdomsutrotning enligt artikel 13.1 c i förordningen.

I 3 mom. föreskrivs om dispensförfarande i anslutning till beslut om restriktioner för förflyttning. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket nödvändiga bestämmelser som kompletterar TSE-förordningen om de myndighetsuppgifter som avses i paragrafen samt om beviljande av dispens får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

37 §. Restriktionsområde. De föreslagna bestämmelserna i 1–3 mom. om inrättande av ett restriktionsområde och om de förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de åtgärder som ska genomföras i området

samt bemyndigandet att utfärda förordning i 5 mom. motsvarar 35 och 36 § i den gällande lagen om djursjukdomar. I det inledande stycket i 3 mom. knyts dock utövandet av den beslutanderätt som tillkommer jord- och skogsbruksministeriet till de gränser som anges i EU:s djurhälsoförordning. Artiklarna 170 och 171 i EU:s djurhälsoförordning utgår från att medlemsstaterna får vidta andra åtgärder än sådana som gäller sjukdomar hos landlevande djur i kategorierna a–c på sitt eget territorium, men de får inte förhindra förflyttningar av djur eller produkter mellan medlemsstaterna. Artikel 226 i EU:s djurhälsoförordning möjliggör också sådana nationella åtgärder avseende vattenlevande djur som inverkar på medlemsstaternas handel, men sådana åtgärder ska enligt artikeln anmälas till kommissionen, som beslutar om de kan godkännas.

I 4 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken motsvarande bestämmelser som i fråga om restriktionszoner ska tillämpas i fråga om offentliggörande av beslut om restriktionsområden, information om besluten samt dispens från besluten. Bestämmelsens innehåll motsvarar således 37 och 38 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar.

38 §. Åtgärder för att förhindra spridning av vissa zoonoser. Skyldigheten i 1 mom. att informera om bekämpningen av zoonoser enligt zoonosdirektivet motsvarar delvis 28 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Momentet gäller emellertid inte längre anläggningar där det utövas yrkesmässig försäljning av djur till konsumenter, eftersom det föreskrivs om informationsskyldighet för dem i artikel 11.4 i EU:s djurhälsoförordning. Enligt punkten ska aktörer som säljer eller på annat sätt överför äganderätten till blivande sällskapsdjur tillhandahålla grundläggande information till den blivande sällskapsdjurshållaren om bland annat zoonoser samt principer för biosäkerhet, enligt vad som är lämpligt för sällskapsdjuret.

Enligt 2 mom. får regionförvaltningsverket bestämma om vissa åtgärder som gäller anläggningar enligt 1 mom. och som är nödvändiga för att avvärja fara för människors hälsa. Momentet motsvarar till stor del 38 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Det gäller inte bara sjukdomar som hör till zoonosdirektivets tillämpningsområde, utan också biosäkerhet, bekämpning av andra sjukdomar än sjukdomar i kategorierna a–c samt användning av veterinärmedicinska läkemedel, beträffande vilka medlemsstaterna enligt EU:s djurhälsoförordning får föreskriva om nationella ytterligare åtgärder.

7 kap. Godkännande av vissa anläggningar

39 §. Godkännande av anläggningar för förflyttning av landlevande djur och produkter från dem. Enligt 1 mom. beslutar regionförvaltningsverket om godkännande av anläggningar som avses i artiklarna 94 och 95 i EU:s djurhälsoförordning.

Enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförordning och den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur ska aktörer i följande typer av anläggningar ansöka om godkännande för sin verksamhet:

- 1) Anläggningar för uppsamling av hov- och klövdjur och fjäderfän, från vilka djuren flyttas till en annan medlemsstat eller vilka tar emot djur från en annan medlemsstat.
- 2) Anläggningar för avelsmaterial från nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur, från vilka avelsmaterial från dessa djur flyttas till en annan medlemsstat.
- 3) Kläckerier från vilka kläckägg eller fjäderfän flyttas till en annan medlemsstat.
- 4) Fjäderfäanläggningar från vilka fjäderfän som inte är avsedda för slakt eller kläckägg flyttas till en annan medlemsstat.
- 5) Anläggningar för uppsamling av hundar, katter och illrar, från vilka djuren flyttas till en annan medlemsstat.
- 6) Anläggningar för hittedjur eller hundar, katter och illrar som omhändertagits av djurskyddsskäl, från vilka djuren flyttas till en annan medlemsstat.
- 7) Konrollstationer som godkänts för långa djurtransporter och där djuren vilar minst 12 timmar.
- 8) Anläggningar för humlor som är beroende av ett separat biosäkerhetssystem och oberoende av hälsoläget i omgivningen, från vilka djuren flyttas till en annan medlemsstat.
- 9) Karantäner avsedda för landlevande djur, dock inte primater.

De anläggningar som avses i punkterna 1, 3 och 4 i förteckningen har omfattats av kravet på godkännande redan med stöd av 61 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Av de anläggningar som avses i punkt 2 i förteckningen har spermasamlingsstationer, spermalager och embryosamlingsgrupper omfattats av kravet i enlighet med 64 §. Av karantäner som avses i punkt 9 i förteckningen har godkännande förutsatts i enlighet med 57 § i EU:s djurhälsoförordning. Kraven på godkännande enligt punkterna 5–8 är däremot nya. De typer av anläggningar som nämns i dessa punkter har definierats som anläggningar som förutsätter godkännande genom den delegerade förordningen i egenskap av i EU:s djurhälsoförordning avsedda ”andra typer av anläggningar som utgör en betydande risk”.

I artikel 95 i EU:s djurhälsoförordning bestäms dessutom om möjlighet för aktören att ansöka om godkännande av sin anläggning som avgränsad anläggning. För en sådan anläggning är det möjligt att avvika från vissa hälsovillkor som gäller förflyttningar. Apor får förflyttas endast till avgränsade anläggningar. I 61 § i den gällande lagen om djursjukdomar föreskrivs på motsvarande sätt om möjlighet för bland annat djurparker att ansöka om motsvarande status.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken regionförvaltningsverket också beslutar om dispens enligt den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur som myndigheten i hemmedlemsstaten beviljar i fråga om verksamheten i en godkänd anläggning. En godkänd anläggning för avelsmaterial har också möjlighet att få separat tillstånd att avvika från vissa krav som gäller anläggningens verksamhet.

I artikel 96 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om ansökan om godkännande av anläggningar, i artikel 97 om villkoren för beviljande av godkännande, i artiklarna 98 och 99 om förfaranden för beviljande av godkännande samt i artikel 100 om översyn, tillfälliga upphävande och återkallande av godkännanden. I 3 mom. i den föreslagna paragrafen ingår dessutom ett bemyndigande enligt vilket de nödvändiga bestämmelser om förfaranden för godkännande som genomförandet av EU:s djurhälsoförordning förutsätter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. EU:s djurhälsoförordnings bestämmelser är emellertid tämligen detaljerade i detta avseende, så det bedöms inte finnas något behov av att utnyttja bemyndigandet, åtminstone inte för närvarande. Det föreslagna bemyndigandet möjliggör närmare bestämmelser även om förfarandet för beviljande av dispens enligt 2 mom.

40 §. Godkännande av en spermasamlingsstation för inrikeshandel. I 1 mom. föreskrivs att regionförvaltningsverkets godkännande förutsatts också för insamling av sådan sperma av nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur som inte levereras till en annan medlemsstat och som därför inte kräver godkännande enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförordning. Sperma som används endast för seminering av de egna djuren i samma anläggning där sperman samlas får dock samlas utan godkännande.

Enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna inom sina territorier tillämpa ytterligare åtgärder eller strängare åtgärder vad gäller aktörers skyldigheter att registrera sig eller ansöka om tillstånd. Kravet på godkännande är inte nytt, för bestämmelsen om tillståndsplikt för samling av sperma i 46 § i den gällande lagen om djursjukdomar gäller också aktörer som bedriver inrikeshandel. Enligt förslaget ska de djurarter där insamling av sperma berörs av kravet dock specificeras direkt i lagen och inte längre genom förordning av statsrådet. Arterna motsvarar de nuvarande och är desamma som omfattas av krav på godkännande enligt EU:s djurhälsoförordning.

En ändring jämfört med nuläget är att lagringsutrymmen för sperma som förvaras för inrikeshandel i fortsättningen inte behövs godkännas som separat spermalager om lagringen sker någon annanstans än på en godkänd spermasamlingsstation eller i en godkänd embryoinsamlingsgrupps utrymmen. Redan nu får sperma förvaras utan godkännande för artificiell reproduktion av djur som man äger eller har i sin besittning samt för seminering av hästdjur i Finland, så ändringens inverkan på behovet av godkännande är liten.

Bestämmelserna om förutsättningarna för godkännande och ansökan om godkännande i 2 och 3 mom. samt bemyndigandet att utfärda förordning i 5 mom. motsvarar 47 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Med stöd av 51 § i den nuvarande lagen har det kunnat föreskrivas om lindrigare förutsättningar för godkännande av stationer som bedriver inrikeshandeln än för stationer som bedriver handel mellan medlemsstater. Avsikten är att denna skillnad ska beaktas även i fortsättningen när närmare bestämmelser utfärdas på förordningsnivå

om godkännande av stationer som bedriver inrikeshandel. I 4 mom. föreskrivs att Livsmedelsverket ger en godkänd spermasamlingsstation för inrikeshandel ett nationellt godkännandesignum.

41 §. *Godkännande av en embryosamlingsgrupp för inrikeshandel.* I 1 mom. föreskrivs att samling och produktion av embryon från nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur förutsätter godkännande också när verksamheten inte är förknippad med handel mellan medlemsstater och alltså inte förutsätter godkännande enligt EU:s djurhälsoförförordning. Godkännande kan beviljas endast embryosamlingsgrupper som uppfyller förutsättningarna enligt paragrafen. Verksamheten vid embryosamlingsgrupper som bedriver inrikeshandel är redan tillståndspliktig med stöd av 46 § i den gällande lagen om djursjukdomar. De föreslagna bestämmelserna om förutsättningar för godkännande och godkännandeförfarandet samt bemyndigandet att utfärda förordning motsvarar 49 och 51 § i den gällande lagen och bestämmelser i statsrådets förordning.

42 §. *Verksamheten vid en spermasamlingsstation eller embryosamlingsgrupp som godkänts för inrikeshandel.* Det föreskrivs inte längre om krav på verksamheten vid spermasamlingsstationer eller embryosamlingsgrupper som bedriver handel mellan medlemsstater i den föreslagna lagen, och eftersom dessa krav har legat till grund även för kraven på aktörer som bedriver inrikeshandel finns det ett behov av att ta in nya grundläggande bestämmelser om de sistnämnda kraven i lagen. I den föreslagna paragrafen intas bestämmelser om verksamheten vid spermasamlingsstationer som bedriver inrikeshandel i 1 mom. och om verksamheten vid embryosamlingsgrupper som bedriver inrikeshandel i 2 mom. Bestämmelserna gäller frihet från djursjukdomar för de djur som används i verksamheten och den plats där de hålls samt rutiner i anslutning till ordnandet av verksamheten, med vilkas hjälp man strävar att försöka hindra spridningen av djursjukdomar. Bestämmelserna ska inte vara lika stränga som de nuvarande bestämmelserna i 48 och 50 § i EU:s djurhälsoförförordning, som också är tillämpliga på stationer och embryosamlingsgrupper som bedriver handel på den inre marknaden.

I 3 mom. föreskrivs om skyldighet för verksamhetsutövaren att anmäla väsentliga förändringar i verksamheten och i 4 mom. ingår ett bemyndigande för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda en förordning som preciserar de skyldigheter som anges i 1 och 2 mom.

43 §. *Godkännande av vattenbruksanläggningar samt livsmedelsanläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur.* I artikel 176.1 a i EU:s djurhälsoförförordning föreskrivs att verksamheten vid sådana vattenbruksanläggningar förutsätter godkännande där vattenbruksdjur hålls i syfte att flyttas därifrån antingen levande eller som produkter av animaliskt ursprung från vattenbruksdjur. Enligt punkt 1 led b krävs godkännande också för andra vattenbruksanläggningar som utgör en betydande risk på grund av arterna och kategorierna av samt antalet vattenbruksdjur som hålls där, typen av vattenbruksanläggning i fråga och förflyttningar av vattenbruksdjur. Enligt punkt 4 beslutar kommissionen om dessa vattenbruksanläggningar. Artikel 177 i EU:s djurhälsoförförordning gör det möjligt att på vissa villkor bevilja godkännande för en grupp av vattenbruksanläggningar som följer samma system för biosäkerhet. I artikel 178 föreskrivs om möjlighet att få en vattenbruksanläggning godkänd som avgränsad vattenbruksanläggning, och i artikel 179 föreskrivs om kravet för godkännande av anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur.

I artiklarna 176–179 i EU:s djurhälsoförförordning ingår bestämmelser om förfarandet för beviljande av godkännande samt om återkallande av godkännande. Bestämmelserna motsvarar till stor del de direktivbaserade bestämmelserna i 55 och 56 § i den nuvarande lagen om djursjukdomar.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska Livsmedelsverket liksom för närvarande vara behörigt att besluta om godkännande. I 69 § föreskrivs om kommunalveterinärens uppgift att utföra behövliga kontroller av verksamhet som förutsätter godkännande. När det gäller vattenbruksanläggningar föreskrivs det om dem i artikel 183.2 i EU:s djurhälsoförförordning. EU-lagstiftningen förutsätter inte regelbundna kontrollbesök i anläggningar som fått godkännande, men den förutsätter riskbaserad sjukdomsövervakning i anläggningarna. Övervakningen kan också genomföras inom ramen för de djurhälsobesök som aktören låter utföra, och därför är det möjligt att beakta utförda djurhälsobesök i myndigheternas besöksintervall.

Paragrafens 2 och 3 mom. gäller undantag vilkas tillämpning enligt artikel 176.2 i EU:s djurhälsförordning är beroende av medlemsstatens prövning, samt de undantag och godkännandekrav som föreskrivs med stöd av punkt 4 och vilkas tillämpning enligt av kommissionen antagna akter är beroende av om någon sjukdomsrisk bedöms hänföra sig till anläggningen.

I artikel 176.2 i EU:s djurhälsförordning uppräknas de typer av anläggningar beträffande vilka medlemsstaterna får avvika från kraven på godkännande om verksamheten inte utgör någon betydande risk. I led a nämns vattenbruksanläggningar som producerar små mängder vattenbruksdjur i leveranssyfte, för användning som livsmedel, antingen direkt till slutkonsumenter eller till lokala detaljhandelsföretag som levererar direkt till slutkonsumenter. I led b nämns dammar och andra anläggningar där populationen av vattenlevande djur endast hålls för sportfiskeändamål genom utsättning av vattenbruksdjur och där dessa djur är avskilda och inte kan rymma. Som en tredje anläggningstyp nämns i led c vattenbruksanläggningar där vattenbruksdjur hålls i slutna anläggningar för prydnadsändamål. Motsvarande typer av anläggningar är enligt 55 § i den gällande lagen om djursjukdomar befriade från tillståndsskyldighet, men i fortsättningen behöver riskbedömningen bindas till bedömning fall för fall.

Kommissionen får med stöd av artikel 176.4 i EU:s djurhälsförordning undanta vissa typer av anläggningar från kravet på godkännande på grund av att verksamheten inte utgör någon betydande risk. Enligt artikel 3 i den delegerade förordningen om vattenbruksanläggningar behövs inget godkännande, om vattenlevande djur hålls i anläggningen endast i syfte att släppa ut dem i naturen eller om anläggningen är en damm med naturlig föda, där vattenlevande djur föds upp för att användas direkt som livsmedel eller för att släppas ut i naturen. I artikeln nämns dessutom vissa sådana anläggningar för blötdjur som inte finns i Finland. Undantaget är emellertid tillämpligt bara om djur inte förflyttas från anläggningen till andra medlemsstater annat än för att användas direkt som livsmedel och att bedömningen ger vid handen att anläggningen inte utgör någon betydande risk. Vid bedömningen beaktas möjligheten att patogener sprider sig direkt via vattnet samt förflyttningar av vattenlevande djur. I artikel 4 i den delegerade förordningen föreskrivs om de typer av anläggningar för vilka godkännande ska sökas på grund av ”annan risk”. För de anläggningar för vattenlevande prydnadsdjur som nämns i punkt c i förteckningen i artikeln och vilkas avloppsvatten behandlas på behörigt sätt innan det avleds till ett vattendrag ska godkännande sökas när anläggningen utgör en risk på grund av förflyttningsrutinerna.

I 2 mom. föreskrivs att godkännande av anläggningar som föder upp djur för att släppa ut dem i naturen behövs inte när det är fråga om kläckerier som enbart producerar sättfisk av vild lekmogen fisk i närområdet för utplantering som nykläckta i samma område. Den sjukdomsrisk som hänför sig till denna verksamhet anses vara mycket liten. Som närområde betraktas i princip det avrinningsområde där anläggningen ligger i det s.k. första delningsskedet enligt vattendragets avrinningsområdesindelning.

Enligt 3 mom. ska aktörer vid de typer av anläggningar som räknas upp i artiklarna 3 och 4 i den delegerade förordningen om vattenbruksanläggningar samt i artikel 176.2 i EU:s djurhälsförordning inte behöva ansöka om godkännande, om inte anläggningen utgör en risk enligt Livsmedelsverkets anläggningsspecifika riskbedömning. Den tidsfrist på en månad som föreslagits för Livsmedelslagen att utföra riskbedömningen börjar från och med det att aktören har anmält anläggningen till registret över anläggningar.

Bemyndigandet i 4 mom. gör det möjligt att genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskriva om förfarandena i anslutning till godkännandet samt precisera de omständigheter som ska beaktas vid riskbedömningen. Avsikten är att föreskriva om kriterier för riskbedömningen, till exempel hur nära en moderfisk-anläggning en anläggning får verka utan hälsotillstånd samt hur förutsägbarheten och snabbheten kan förbättras när riskbedömningar utförs. Genom förordning får det dessutom föreskrivas om vad som är ”små mängder”, som är ett villkor för undantag enligt artikel 176.2 a i EU:s djurhälsförordning för produktionen.

8 kap. Förflyttning av djur och produkter från djur

44 §. Djurhälsointyg. Enligt 1 mom. undertecknar kommunalveterinären djurhälsointyg som avses i del IV avdelning I i EU:s djurhälsförordning för förflyttningar av landlevande djur, avelsmaterial från dem samt

produkter av animaliskt ursprung från landlevande djur. Dessutom undertecknar kommunalveterinären djurhälsointyg som avses i del IV avdelning II i EU:s djurhälsoförordning för förflyttningar av vattenlevande djur, inklusive ägg och mjölke, samt produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur. Definitionen av behörig myndighet motsvarar 64 § 3 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Senare i lagen föreskrivs det dock på samma sätt som för närvarande om skyldighet för Livsmedelsverket att utföra de uppgifter som ålagts kommunalveterinären i slakterier och inrättningar för vilthantering som det övervakar samt om skyldighet för regionförvaltningsverket att utföra dessa uppgifter i renslakteriet som det övervakar.

Det föreskrivs om djurhälsointyg i artiklarna 143–151 i EU:s djurhälsoförordning, vilka gäller förflyttningar av hållna landlevande djur, samt i artikel 155.1 c och 155.2 i EU:s djurhälsoförordning, vilken gäller förflyttningar av vilda landlevande djur. Bestämmelser om djurhälsointyg som gäller förflyttningar av avelsmaterial från landlevande djur finns i artiklarna 161, 162 och 164 i EU:s djurhälsoförordning, och om intyg för förflyttningar av produkter av animaliskt ursprung i artikel 167. Krav på djurhälsointyg för produkter av animaliskt ursprung gäller dock bara när produkter förflyttas från restriktionszoner. Bestämmelser om djurhälsointyg för förflyttningar av vattenlevande djur finns i artiklarna 208–217 i EU:s djurhälsoförordning och om intyg för förflyttningar av produkter från vattenlevande djur i artiklarna 223 och 224.

Vid förflyttningar av ambulerande cirkusar och djurutställningar används de förflyttnings- och identifieringsdokument som föreskrivs i den delegerade förordningen om anläggningar som håller landlevande djur, och dessutom ska aktören enligt kommissionens delegerade förordning om förflyttning av landlevande djur presentera en färdplan som undertecknas av den behöriga myndigheten. I momentet föreskrivs det också att det är kommunalveterinärens uppgift att underteckna planen.

I 2 mom. i den föreslagna paragrafen ingår en bestämmelse enligt vilken bestämmelser om tillämpning av de undantag som föreskrivs i EU:s djurhälsoförordning eller med stöd av den, enligt vilka en medlemsstat eller den behöriga myndigheten får tillåta förflyttningar av djur eller produkter utan åtföljande hälsointyg får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Sådana undantag görs möjliga i fråga om förflyttningar av landlevande djur och produkter från dem från restriktionszoner i artiklarna 143 och 161 samt 167.1 i EU:s djurhälsoförordning. Undantag från kraven på intyg får beviljas om det är fråga om en förflyttning inom landet och om man använder ett alternativt system för att säkerställa att förflyttningen är spårbar och att den uppfyller kraven. I samband med förflyttningar inom landet av vattenlevande djur får undantag från kravet på intyg beviljas på vissa villkor enligt artikel 210 i EU:s djurhälsoförordning. Artikel 223 i EU:s djurhälsoförordning möjliggör dessutom förflyttningar av produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur utan intyg.

Kommissionen får dessutom genom delegerade akter föreskriva om undantag från kraven på djurhälsointyg. Bestämmelser om saken ingår i artikel 144 i fråga om förflyttningar av hållna landlevande djur, i artikel 161.6 i fråga om förflyttningar av avelsmaterial från landlevande djur, i artikel 167.4 i fråga om förflyttningar av produkter av animaliskt ursprung från landlevande djur samt i artikel 211 i fråga om förflyttningar av vattenlevande djur. Den föreslagna bestämmelsen är tillämplig i fall där den delegerade akten ger medlemsstaten rätt att pröva huruvida undantaget ska tillämpas. Enligt den delegerade förordningen om förflyttning får hästdjur förflyttas utan hälsointyg, om myndigheterna i ursprungs- och destinationsmedlemsstaten kommer överens om saken och djurens spårbarhet kan säkerställas under förflyttningen.

Momentet gäller inte de undantag som avses i artikel 209 i EU:s djurhälsoförordning och som förutsätter prövning fall för fall och som Livsmedelsverket beslutar om i enlighet med de bestämmelser som föreslås nedan.

Bestämmelser om beviljande av s.k. sällskapsdjurspass som används vid förflyttningar av hundar, katter och illrar utan kommersiellt syfte mellan medlemsstaterna ingår i fortsättningen i lagen om ett system för identifiering av djur, eftersom passen är identifieringshandlingar.

45 §. Aktörers och myndigheters anmälningar i anslutning till förflyttningar. I 1 mom. föreskrivs att kommunalveterinären tar emot de förhandsanmälningar som avses i del IV avdelningarna I och II i EU:s djurhälsoförordning om planerade förflyttningar av djur eller produkter mellan medlemsstater.

Bestämmelser om skyldigheten att anmäla förflyttning till andra medlemsstater till den behöriga myndigheten i ursprungsstaten ingår i artikel 152 i EU:s djurhälsoförordning i fråga om hållna landlevande djur, i artikel 155.3 i fråga om vilda landlevande djur, i artikel 169 i fråga om produkter av animaliskt ursprung, i artikel 219 i fråga om vattenlevande djur samt i artikel 225.1 i fråga om produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur. Anmälningsskyldigheten gäller förflyttningar där det krävs djurhälsointyg eller där det har beviljats ett uttryckligt undantag från kravet på intyg, men genom delegerade akter kan det också bestämmas att andra förflyttningar ska omfattas av anmälningsskyldighet. I delegerade akter som antagits med stöd av EU:s djurhälsoförordning föreskrivs det också om anmälningsskyldighet i vissa specialfall. Kommunalveterinären ska ta emot även dessa anmälningar.

I 2 mom. föreskrivs att kommunalveterinären också tar emot de anmälningar som avses i del IV avdelningarna I och II i EU:s djurhälsoförordning och som aktören ska lämna till myndigheten om man upptäcker att en försändning som mottagits från en annan medlemsstat inte uppfyller kraven på förflyttningar i alla avseenden. Bestämmelser om anmälningar ingår i artikel 127 i EU:s djurhälsoförordning i fråga om förflyttningar av hållna landlevande djur, i artikel 158.1 b i fråga om förflyttningar av avelsmaterial från landlevande djur samt i artikel 194 i fråga om förflyttningar av vattenlevande djur. Anmälningar i anslutning till landlevande djur och produkter från dem ska göras endast i fråga om förflyttningar mellan medlemsstaterna. I fråga om förflyttningar av vattenlevande djur gäller anmälningsskyldigheten däremot också förflyttningar inom landet.

Enligt 3 mom. gör kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket liksom för närvarande de anmälningar om planerade förflyttningar av djur och produkter till destinationsmedlemsstatens behöriga myndighet som ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ansvarar för enligt EU:s djurhälsoförordning eller rättsakter som antagits med stöd av den. Bestämmelser om dessa anmälningar ingår i artikel 153 i EU:s djurhälsoförordning i fråga om förflyttningar av hållna landlevande djur, i artikel 155.3 i fråga om förflyttningar av vilda landlevande djur, i artikel 163.2 i fråga om förflyttningar av avelsmaterial, i artikel 169.2 i fråga om produkter av animaliskt ursprung, i artikel 220 i fråga om förflyttningar av vattenlevande djur och i artikel 225.5 i fråga om förflyttningar av produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur. Vissa anmälningsskyldigheter ingår också i den delegerade förordningen om förflyttning.

I 3 mom. föreskrivs emellertid att kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket kan låta aktören ombesörja införandet av de basuppgifter som behövs för anmälan i det datoriserade informationshanteringssystem för offentlig kontroll som avses i kontrollförordningen. Man kan låta aktören sköta upprättandet och sändandet av anmälan via systemet också när djurhälsointyg inte krävs vid förflyttningen. Momentet baserar sig på bestämmelser i artiklarna 153.4, 155.3, 163.4, 169.4, 220.4 samt 225.3 i EU:s djurhälsoförordning.

46 §. Skyldighet att sprida information till kunder inom passagerartrafik och kunder som använder posttjänster mellan medlemsstaterna. Paragrafen motsvarar den nuvarande 59 a § i lagen om djursjukdomar, som har tillfogats genom lag 349/2019. Den gäller kunskap om djursjukdomar och ansvar för djurs hälsa, där medlemsstaterna enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning får vidta nationella åtgärder. Paragrafen hänför sig också till genomförandet av EU:s bestämmelser om bekämpning av afrikansk svinpest.

47 §. Restriktioner för förflyttningar inom landet för att säkerställa sjukdomsfri status eller genomförandet av ett utrotningsprogram. I paragrafen föreskrivs om restriktioner för förflyttningar av landlevande djur och produkter från sådana mellan områden med olika status för att skydda sjukdomsfria områdens status samt för att säkerställa att ett utrotningsprogram genomförs. Paragrafen behövs eftersom ett områdes status i fortsättningen inte skyddas genom att restriktionsområden inrättas på andra områden i Finland och förflyttningar inom landet av djur och produkter av animaliskt ursprung från dem begränsas. EU:s djurhälsoförordning reglerar inte förflyttningar inom landet av landlevande djur och produkter från dem desto närmare, men medlemsstaterna får begränsa dessa förflyttningar inom det nationella handlingsutrymme som artikel 170 i EU:s djurhälsoförordning tillåter. Det är klart att restriktionerna är en förutsättning för att sjukdomsfri status eller ett utrotningsprogram ska kunna godkännas för medlemsstaten i fråga.

Enligt 2 mom. utfärdas de närmare bestämmelser om restriktioner för förflyttningar mellan olika områden som genomförandet av EU:s djurhälsoförordning förutsätter genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Även nu är jord- och skogsbruksministeriet behörigt att besluta om restriktioner, men för närvarande kan det

både föreskrivas om restriktioner för förflyttningar genom förordning och bestämmas om dem i beslutet om inrättande av en restriktionszon.

48 §. Frisläppning av djur i naturen. Paragrafens 1 mom. gäller frisläppning av landlevande djur i naturen och motsvarar 13 § i den gällande lagen. Frisläppning av landlevande djur i naturen begränsas med stöd av EU:s djurhälsoförordning i första hand vid vissa sjukdomsutbrott. Det föreskrivs inte om saken i kapitlet om förflyttning i EU:s djurhälsoförordning, och saken handlar inte heller egentligen om aktörernas ansvar för att djuren uppfyller kraven på förflyttning utan om deras ansvar för djurs hälsa och biosäkerhet, där medlemsstaterna får införa kompletterande krav genom nationella bestämmelser. Det föreslås ändå att bestämmelsen placeras i kapitlet om förflyttningar, eftersom bestämmelserna om förflyttning av vattenlevande djur i EU:s djurhälsoförordning omfattar också förflyttningar av vattenbruksdjur som är avsedda att släppas ut i naturen, och det är ändamålsenligt att bestämmelserna om frisläppning av landlevande djur och vattenlevande djur ingår i samma sammanhang i lagen. I momentet ingår dessutom en informativ hänvisning, enligt vilken det föreskrivs om frisläppning av vattenlevande djur i naturen i del IV avdelning II i EU:s djurhälsoförordning.

I 2 mom. föreskrivs att vattenlevande djur som tillhör en förtecknad art avseende en sjukdom i kategori b eller c får oberoende av hälsoläget på destinationsorten släppas ut i naturen endast när de härrör från ett område, en zon eller en anläggningskrets som har sjukdomsfri status avseende sjukdomen i fråga. Kravet gäller vattenlevande djur från såväl Finland som andra medlemsstater. Bestämmelsen innebär en skärpning i fråga om djur som frisläpps i naturen jämfört med artikel 197 i EU:s djurhälsoförordning, enligt vilken sjukdomsfri status för djurens ursprungsområde krävs endast när destinationsorten ligger på antingen ett sjukdomsfritt område eller på ett område som omfattas av ett utrotningsprogram. Enligt artikel 199 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna pröva om de vill införa skärpningen.

Bemyndigandet att utfärda förordning som gäller landlevande djur i 3 mom. motsvarar bemyndigandet i 13 § i den gällande lagen.

49 §. Förflyttningar som förutsätter Livsmedelsverkets samtycke. I paragrafen föreskrivs om förflyttningar beträffande vilka Livsmedelsverket beslutar om de ska tillåtas. Bestämmelser om förflyttningar som förutsätter myndighetens samtycke finns i flera artiklar i EU:s djurhälsoförordning och i förordningar som antagits med stöd av den, och beroende på tillämplig artikel beslutar Livsmedelsverket om saken i egenskap av behörig myndighet på antingen destinationen eller i destinations- eller ursprungsmedlemsstaten eller i den medlemsstat genom vilken djuren eller produkterna passerar.

Enligt 1 mom. 1 punkten beslutar Livsmedelsverket i enskilda fall om hållna landlevande djur, avelsmaterial från dem eller vattenlevande djur får förflyttas för vetenskapliga ändamål när kraven på förflyttning inte är uppfyllda. Enligt artiklarna 138 och 165 i EU:s djurhälsoförordning är sådana förflyttningar av landlevande djur och avelsmaterial från dem möjliga, om den behöriga myndigheten i såväl ursprungsmedlemsstaten som destinationsmedlemsstaten samtycker till förflyttningarna. Enligt artikel 204 i EU:s djurhälsoförordning är nämnda förflyttningar av vattenlevande djur möjliga, om den behöriga myndigheten på destinationen tillåter förflyttningen och saken har överenskommit med den behöriga myndigheten på ursprungsplatsen.

2 punkten gäller förflyttningar av vilda landlevande djur. Enligt artikel 155 i EU:s djurhälsoförordning förutsätter förflyttning av vilda landlevande djur från en medlemsstat till en annan att både den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten och den behöriga myndigheten i destinationsmedlemsstaten har godkänt en sådan förflyttning. Förflyttningar av vilda djur mellan medlemsstaterna är tillståndspliktiga också enligt 63 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen om djursjukdomar.

Enligt 3 punkten beslutar Livsmedelsverket i egenskap av behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten om förflyttning av landlevande djur ska tillåtas till ett sådant område i en annan medlemsstat som har sjukdomsfri status eller där ett utrotningsprogram genomförs i fall där förflyttningen inte uppfyller de krav som ställs i EU:s rättsakter, men destinationsmedlemsstaten har tillåtit förflyttningarna i fråga till sitt territorium genom ett nationellt undantag. Nationella undantag är på vissa villkor möjliga enligt den delegerade förordningen om

övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status. De ska anmälas till kommissionen och de andra medlemsstaterna. Enligt den delegerade förordningen om förflyttning förutsätter förflyttningar som baserar sig på undantag dessutom tillstånd av den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten.

Enligt 4 punkten förutsätts Livsmedelsverkets samtycke för förflyttningar enligt artiklarna 128 och 157.4 i EU:s djurhälsoförordning för att utrota sjukdomar hos landlevande djur. För att utrota sjukdomar får djur förflyttas för att slaktas och avelsmaterial för att förstöras i en annan medlemsstat bara om ursprungsmedlemsstaten och destinationsmedlemsstaten ger tillstånd till detta. När djur förflyttas krävs tillstånd dessutom av en medlemsstat som djuren eventuellt passerar.

5 punkten gäller förflyttningar av avelsmaterial till genbanker. Enligt artikel 45 i den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur får den behöriga myndigheten i destinationsmedlemsstaten ge ett skriftligt förhandsgodkännande till en förflyttning som inte uppfyller alla krav som ställs på den. Enligt punkten ska Livsmedelsverket dessutom vara behörigt att besluta om en förflyttning ska tillåtas från en annan än en godkänd anläggning. Artikel 13 i den nämnda delegerade förordningen gör det möjligt att med destinationsmedlemsstatens tillstånd flytta sperma från får och getter från den anläggning där sperman har samlats, trots att anläggningen saknar godkännande enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförordning. I dessa fall ställs också andra särskilda krav som anges i den nämnda artikeln på förflyttningen. Dessutom förutsätts ett nationellt godkännande enligt 40 § för insamling av sperma i Finland.

Enligt 6 punkten beslutar Livsmedelsverket om förflyttning av primater ska tillåtas när de kommer från en annan än en avgränsad anläggning. Primater får i princip flyttas endast mellan avgränsade anläggningar, men när villkoren enligt artikel 63 i den delegerade förordningen om förflyttning, som hänvisar till OIE-koden, är uppfyllda också från andra anläggningar, om den behöriga myndigheten ger tillstånd till förflyttningen. Om det är fråga om förflyttningar mellan medlemsstaterna, krävs tillstånd av ursprungsstatens myndighet och samtycke av destinationsmedlemsstatens myndighet.

Enligt 7 punkten beslutar Livsmedelsverket om eventuella undantag enligt artikel 32 i förordningen om sällskapsdjur från kraven på förflyttningar av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte i vissa specialfall. Enligt artikeln beviljas tillstånd till undantag av den behöriga myndigheten i destinationsmedlemsstaten, och det får omfatta ett tillstånd för transitering genom en annan medlemsstat, under förutsättning att transitmedlemsstaten dessförinnan har lämnat destinationsmedlemsstaten sitt samtycke till detta. Regionförvaltningsverket har hittills varit behörig myndighet, men i fortsättningen vore det mer ändamålsenligt att koncentrera befogenheterna till Livsmedelsverket för att säkerställa enhetlig tillämpningspraxis. Enligt övergångsbestämmelserna i EU:s djurhälsoförordning tillämpas förordningen om sällskapsdjur i stället för EU:s djurhälsoförordning till och med den 21 april 2026.

8 punkten gäller förflyttningar av vattenlevande djur, som enligt artiklarna 193, 196, 198, 201 och 209 i EU:s djurhälsoförordning förutsätter medlemsstatens eller den behöriga myndighetens tillstånd.

Enligt artikel 193 i EU:s djurhälsoförordning får den avsedda användningen i fråga om vattenlevande djur inte ändras utan tillstånd av den behöriga myndigheten på destinationen, och tillstånd får inte beviljas när vattenlevande djur förflyttas för destruering eller slakt i enlighet med de sjukdomsbekämpningsåtgärder eller nödåtgärder som avses i punkt 1 i artikeln. Tillstånd av Livsmedelsverket krävs när destinationen är i Finland oberoende av om det är fråga om en förflyttning inom landet eller mellan medlemsstater.

Enligt artikel 196 i EU:s djurhälsoförordning får vattenlevande djur förflyttas eller sättas ut i naturen endast med tillstånd av den behöriga myndigheten när onormal dödlig förekommer i vattenbruksanläggningen eller i dess omgivning. Förutsättningen är att djuren inte härrör från den epidemiologiska enhet där dödligheten har förekommit. Livsmedelsverkets tillstånd ska i enlighet med artikeln gälla förflyttningar både inom landet och mellan medlemsstater. Förflyttning mellan medlemsstater kan tillåtas, om de behöriga myndigheterna i destinationsmedlemsstaten och de medlemsstater genom vilka djuren passerar har gett sitt samtycke.

Enligt EU:s djurhälsoförordning får vattenbruksdjur i princip förflyttas till en sådan medlemsstat, zon eller anläggningskrets där ett utrotningsprogram genomförs endast från sjukdomsfria områden. Den behöriga myndigheten får emellertid enligt artikel 198 eller 201 i EU:s djurhälsoförordning tillåta förflyttning även från en zon eller en anläggningskrets där ett utrotningsprogram genomförs. Förflyttning av vattenlevande djur som är avsedda för en vattenbruksanläggning eller för att sättas ut i naturen får tillåtas antingen inom landet eller mellan medlemsstaterna. Förflyttning till en annan medlemsstat får tillåtas endast om destinationsmedlemsstaten och de medlemsstater genom vilka djuren passerar har gett sitt samtycke. När det är fråga om vattenlevande djur som är avsedda att användas som livsmedel får tillstånd beviljas endast för förflyttningar inom medlemsstaten. Livsmedelsverket får inte bevilja tillstånd till en förflyttning som vore förbjuden med stöd av 48 § 2 mom., som innehåller en strängare nationell bestämmelse.

De undantag som tillåts i artikel 209 i EU:s djurhälsoförordning gäller förflyttning av andra vattenlevande djur än vattenbruksdjur avsedda för en vattenbruksanläggning eller för utsättning i naturen utan att sändningen åtföljs av ett djurhälsointyg. Om ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet konstaterar att det inte är möjligt att utfärda ett intyg på grund av hur de berörda vattenlevande djurens ursprungsplats är beskaffad får den godkänna förflyttningen utan djurhälsointyg förutsatt att den behöriga myndigheten på destinationen ger sitt samtycke.

I 2 mom. ingår bestämmelser om ansökan om att en förflyttning ska tillåtas, förutsättningarna för att förflyttningen ska tillåtas samt villkoren i beslutet, vilka i stor utsträckning motsvarar 63 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Om det ändå föreskrivs om de ovannämnda sakerna i EU:s djurhälsoförordning eller med stöd av den på ett sätt som avviker från momentets bestämmelser, ska EU:s bestämmelser tillämpas. EU:s djurhälsoförordning förutsätter att behövliga riskreducerande åtgärder vidtas vid förflyttningen, och dessa åtgärder ska beaktas i villkoren för förflyttningen.

Det ansökningsförfarande som anges i momentet gäller endast situationer där aktören eller, när det är fråga om sällskapsdjur, sällskapsdjurshållaren ansöker om samtycke. EU:s bestämmelser som beskrivs ovan är inte i alla avseende skrivna på ett enhetligt sätt, och därför kan det i fortsättningen vara förenat med tolkningsutmaningar beträffande hos vilket lands behöriga myndighet aktören ska inhämta samtycke och till vilken del förekomsten av samtycke som krävs av andra medlemsstater kan utredas genom kontakter mellan de behöriga myndigheterna. I regel svarar aktörerna för ansökningarna om samtycken, men dessutom kan myndigheterna kommunicera om dem sinsemellan inom det datoriserade informationshanteringssystem för offentlig kontroll som nämns i 45 § 3 mom.

Paragrafens 3 mom., som gäller Livsmedelsverkets möjlighet att ta in sådana djur och produkter som behövs i Livsmedelsverkets egen forskning till Finland, motsvarar 63 § 4 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Förflyttningarna berörs dock av de bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning som förutsätter ursprungsmedlemsstatens samtycke samt riskreducerande åtgärder.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som i stor utsträckning motsvarar 63 § 5 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar.

50 §. Tillämpning av bestämmelserna om landlevande djur eller vattenlevande djur på andra djur. I artikel 227 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs det att bestämmelserna om landlevande djur eller vattenlevande djur eller delar av bestämmelserna tillämpas också på andra djur samt på avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung från dessa djur, om de utgör en risk för människors eller djurs hälsa på grund av spridning av en sjukdom i kategori d i unionen och djurarten i fråga är en förtecknad art. Detaljerade bestämmelser om tillämpningen antas genom kommissionens delegerade förordningar. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det att när bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning som gäller vissa landlevande djur eller vattenlevande djur eller produkter från dem tillämpas på andra djurarter, ska också de bestämmelser i den föreslagna lagen som gäller genomförandet av dessa bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning tillämpas på dem. Huruvida bestämmelserna om landlevande djur eller om vattenlevande djur tillämpas på andra djur enligt kommissionens delegerade akter beror på om djuren i fråga lever huvudsakligen i land- eller vattenmiljö och om de normalt är mottagliga för sjukdomar hos landlevande djur eller sjukdomar hos vattenlevande djur.

51 §. Nationella kompletterande bestämmelser. I paragrafen föreskrivs det om sådana undantag i fråga om förflyttningar av djur och produkter från dem som tillåts i EU:s rättsakter och som får införas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I paragrafen föreskrivs dessutom om möjlighet att genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärda bestämmelser om djur och produkter från dem som får förflyttas och som genomförandet av EU:s djurhälsoförordning, förordningen om sällskapsdjur eller TSE-förordningen förutsätter eller som kompletterar förordningarna. De behövliga bemyndigandena samlas i form av en förteckning i paragrafen, eftersom de grundläggande bestämmelser som de hänför sig till ingår inte i den föreslagna lagen utan finns utspridda i EU:s lagstiftning.

Bestämmelser om de i bemyndigandet i 1 punkten nämnda undantag som gäller undersökningskrav och som är en förutsättning för förflyttning ingår framför allt i delarna 1, 2 och 3 i bilaga II till den delegerade förordningen om förflyttning av landlevande djur. Enligt förordningen får vissa undantag beviljas från vaccinationskraven för djur i fråga om unga sällskapsdjur som transporteras i kommersiellt syfte. Bestämmelser om undantag som gäller rengöringskraven avseende transportmedel för landlevande djur ingår i artikel 6.3 i förordningen om förflyttning av landlevande djur. Punkten tillåter undantag i fråga om förflyttningar inom anläggningar samt mellan anläggningar som tillhör samma distributionskedja.

Uppsamling av hållna hov- och klövdjur samt fjäderfän får enligt artikel 133 i EU:s djurhälsoförordning ske endast i en uppsamlingscentral som har godkänts för detta ändamål, om inte ursprungsmedlemsstaten tillåter att uppsamling sker med ett transportmedel. Enligt punkt 2 förutsätter tillämpning av undantaget att djuren hämtas direkt från deras ursprungsanläggningar och att djuren sedan inte lastas av igen under uppsamlingen och innan de anländer till destinationsanläggningen eller den slutliga destinationsorten, eller en godkänd uppsamlingscentral.

Enligt artikel 139 i EU:s djurhälsolag är undantag från kraven som gäller förflyttningar möjliga, om det är fråga om följande: rekreationsändamål i närheten av gränser, utställningar, idrotts- och kulturevenemang eller liknande evenemang som anordnas i närheten av gränser, bete för hållna landlevande djur på betesområden som delas av medlemsstaterna eller arbete som utförs av hållna landlevande djur i närheten av medlemsstaternas gränser. Kommissionen får anta delegerade akter som innehåller närmare bestämmelser om undantag, och får genom genomförandekter fastställa tillfälliga bestämmelser i form av tillägg eller alternativ till bestämmelserna om förflyttning. För närvarande gäller ett undantag som föreskrivits genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet och som gäller förflyttningar av renar som deltar i rentävlingar eller andra motsvarande tillställningar i Sverige eller Norge.

I EU:s djurhälsoförordning ingår bestämmelser och med stöd av den har utfärdats mycket detaljerade bestämmelser som tillåter vissa undantag från förflyttningskraven vad gäller förflyttning av djur och produkter från en annan medlemsstat till ett område eller en anläggningskrets som har sjukdomsfri status eller som omfattas av ett utrotningsprogram. Den föreslagna punkten gäller också införande av dessa undantag.

Det är ändamålsenligt att föreskriva om införande av de undantag som avses i punkten genom förordning särskilt på grund av undantagens internationella dimension. Kommissionen ska informeras om tillämpningen av många undantag, och de inverkar på beviljandet av djurhälsointyg i ursprungsländerna. Ursprungs- och destinationsmedlemsstaten måste komma överens om undantag som gäller verksamhet i närheten av gränsen.

Det bemyndigande som föreslås i 2 punkten är kopplat till artikel 200.3 i EU:s djurhälsoförordning och gäller sjukdomsförebyggande och riskreducerande åtgärder när vilda vattenlevande djur flyttas från en livsmiljö till en annan. Det föreskrivs i princip om åtgärderna genom kommissionens delegerade akter, men tills sådana bestämmelser har antagits fattas beslut om åtgärderna på nationell nivå.

3 punkten gäller förflyttningar av sällskapsdjur och gör det möjligt att införa undantag för unga sällskapsdjur enligt artikel 7 i förordningen om sällskapsdjur. Detta undantag gäller kravet på vaccin mot rabies som en

förutsättning för förflyttning utan kommersiellt syfte. Undantaget tillämpas redan enligt jord- och skogsbruksministeriets gällande förordning. Punkten gör det också möjligt att inom ramen för artikel 9.3 i förordningen om sällskapsdjur anta närmare bestämmelser om krav på förflyttning utan kommersiellt syfte av sällskapsdjur av arter som förtecknas i del B i bilaga I till den nämnda förordningen. De detaljerade kraven på förflyttningar i förordningen om sällskapsdjur gäller inte andra sällskapsdjur än de som förtecknas i del A i den nämnda bilagan, dvs. hundar, katter och illrar, om de inte genom delegerade akter särskilt utsträcks till även djur enligt del B i bilagan. Till dess får medlemsstaterna enligt artikel 14 i förordningen tillämpa nationella bestämmelser på ett sätt som står i proportion till risken i samband med sådan förflyttning och åtminstone inte är strängare än de krav i EU-lagstiftningen som tillämpas på kommersiell införsel av djur av de arterna.

Det bemyndigande som föreslås i 4 punkten hänför sig till genomförande och komplettering av TSE-förordningen. Enligt artikel 15 i TSE-förordningen ska avyttring av nötkreatur, får eller getter och deras sperma, embryon och ägg omfattas av de villkor som anges i bilaga VIII. De ska åtföljas av djurens hälsointyg. Kommissionen får föreskriva att kraven ska utvidgas till att omfatta andra djurarter. Enligt bilaga VIII är fårs och getters samt deras avelsmaterials lämplighet för handel inom unionen kopplad till den status som medlemsstaten eller anläggningen har med avseende på risken för klassisk scrapie. Uppnådd status som försumbar risk för klassisk scrapie skyddas genom övervakning och restriktioner för förflyttning. Vissa bestämmelser som hänför sig till genomförande av systemet ingår i nationella bestämmelser på förordningsnivå, och det föreslagna bemyndigandet gör det möjligt att utfärda nationella bestämmelser även i fortsättningen.

I 5 punkten ingår ett bemyndigande som gör det möjligt att utfärda bestämmelser som gäller genomförandet av bestämmelser om förflyttningar av djur eller produkter från djur som ingår i EU:s djurhälsoförordning, förordningen om sällskapsdjur samt som utfärdats med stöd av dem. Det är möjligt att kommissionen i fortsättningen antar delegerade bestämmelser som förutsätter nationell reglering i fråga om vissa detaljer för att de ska kunna genomföras korrekt.

9 kap. Utförsel och införsel av djur och produkter

52 §. *Krav som gäller djur och produkter som exporteras.* I 1 mom. ingår allmänna krav som gäller djur och produkter som exporteras, vilka i huvudsak motsvarar dagens krav. Endast djur och produkter vars ursprung på ett tillräckligt sätt kan klarläggas får sändas från Finland till en stat utanför Europeiska unionen. Med produkter avses enligt definitionen i EU:s djurförhålsförordning avelsmaterial, produkter av animaliskt ursprung samt animaliska biprodukter och framställda produkter. Djuren och produkterna ska vara märkta så att de kan kopplas ihop med de intyg och dokument som gäller dem. Exporten får inte heller medföra risk för människors eller djurs hälsa i Finland, destinationsstaten eller den stat genom vilken djuren eller produkterna passerar.

I 2 mom. ingår ett krav på att de djur och produkter som exporteras ska uppfylla djurhälsokraven på djur och produkter som förflyttas till andra medlemsstater, om inte destinationsstaten förutsätter att de krav som den ställer iaktas vid utförseln. Detta krav överensstämmer med kraven i artikel 243.1 och 243.2 i EU:s djurhälsoförordning. Artikeln är dock inte skriven i en allmänt förpliktande form, utan medlemsstaterna åläggs att se till att de nämnda kraven uppfylls, och därför föreslås att bestämmelser om saken tas in i lagen. I artikel 243.2 i EU:s djurhälsoförordning förutsätts att även om de krav som tredjelandet ställer iaktas får exporten inte äventyra människors eller djurs hälsa. Detta krav uppfylls genom det motsvarande kraven i 1 mom.

I 2 mom. ingår dessutom en bestämmelse enligt vilken vid exporten iaktas ett bilateralt avtal mellan EU och en stat utanför EU eller ett område i en sådan stat, när ett sådant avtal finns.

Enligt 3 mom. ansvarar exportören för att de krav som ska tillämpas på exporten är uppfyllda samt för att utreda de krav som destinationsstaten ställer och, om exportpartiet transporteras via en stat utanför EU, de krav som den staten ställer på transiteringen. Bestämmelsen motsvarar kravet i det gällande 69 § 2 mom.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande att vid behov utfärda bestämmelser som genomförandet av EU:s lagstiftning förutsätter när det gäller kraven på export genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

53 §. Skyldighet för en exportör att registrera sig och registreringsförfarandet. Om exporten gäller djur och produkter som kan medföra mer än ringa risk för spridning av djursjukdomar, får export bedrivas bara efter att man registrerat sig i det register som förs av Livsmedelsverket. Registreringsskyldigheten, som det föreskrivs om i 70 § i den gällande lagen, behövs även i fortsättningen för att möjliggöra centraliserad övervakning och kontroll av export samt för att utveckla och styra exportförfarandena. De nämnda åtgärderna är av central betydelse när man försöker säkerställa enhetliga och korrekta exportförfaranden och behålla förtroendet för Finland som exportland. Registreringen hör till de saker som medlemsstaterna enligt EU:s djurhälsoförordning får utfärda nationella bestämmelser om.

I 2 mom. föreskrivs på samma sätt som i den gällande lagen om inlämnande av registreringsanmälan. I 3 mom. ingår ett bemyndigande som motsvarar det nuvarande och enligt vilket närmare bestämmelser om vilka djurarter och produkter som registreringskyldigheten gäller utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

54 §. Intyg och kontroller som hänför sig till exporten samt användning av det datoriserade informationshanteringssystemet. Enligt 1 mom. utfärdas exportintyg av kommunalveterinären. I paragrafen beaktas emellertid att destinationsstaten kan kräva att intyget utfärdas av en centralmyndighet. I dessa fall utfärdas intyget av Livsmedelsverket. I momentet föreskrivs om exportkontroll på ett sätt som motsvarar 71 § 1 mom. i den gällande lagen.

I 2 mom. föreskrivs om användning av det datoriserade informationshanteringssystem för offentlig kontroll som avses i kontrollförordningen vid export. Bestämmelsen är något strängare än 71 § 2 mom. i den gällande lagen, eftersom systemet ska användas alltid när det är möjligt och det inte finns något hinder för att använda systemet som beror på destinationsstaten.

I 3 mom. föreskrivs om skyldighet för kommunalveterinären att underrätta Livsmedelsverket om ett eventuellt misstänkt eller konstaterat sjukdomsutbrott som upptäckts efter det att intyget beviljades och som skulle ha förhindrat beviljande av intyget. Livsmedelsverket ska underrätta den behöriga myndigheten i destinationsstaten. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som motsvarar 71 § 4 mom. i den gällande lagen.

55 §. Skyldighet att bevara uppgifter och dokument som gäller exporterade djur och produkter. I 1 mom. föreskrivs om skyldighet för exportören att bevara vissa uppgifter om export som förutsätter registrering i fem år efter exporten. Momentet motsvarar 72 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

Enligt bemyndigandet i 2 mom. får närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska bevaras utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

56 §. Särskilda kontrollåtgärder som gäller införsel av djur och produkter från djur. I 1 mom. hänvisas i fråga om införselkontrollen i anslutning till bekämpningen av djursjukdomar till lagen om införselkontroll av djur och vissa varor. Den nämnda lagen gäller genomförandet av bestämmelser om införselkontroll i kontrollförordningen.

I 2 och 3 mom. föreskrivs dock om genomförandet av EU:s bestämmelser om införselkontroll som har antagits med stöd av EU:s djurhälsoförordning. Om införseln med stöd av bestämmelser i del V i EU:s djurhälsoförordning förutsätter tillstånd av myndigheten i destinationsstaten eller den stat som djuren eller produkterna passerar, är Livsmedelsverket enligt 2 mom. behörigt att besluta om tillstånd eller riskbedömning. Enligt 3 mom. ombesörjer kommunalveterinären de kontroller och undersökningar på destinationen som förutsätts av bestämmelser som utfärdats med stöd av del V i EU:s djurhälsoförordning. När karantän ska användas i samband med införseln enligt bestämmelser som antagits med stöd av EU:s djurhälsoförordning, ska karantänen ha godkännande enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförordning. Kommunalveterinären beslutar när djuren ska släppas ur karantänen.

57 §. Nationell behörighet när Europeiska unionens införselkrav saknas. Enligt artiklarna 230, 234 och 238 i EU:s djurhälsoförordning är det möjligt att kraven som gäller införselvillkor och hälsointyg för alla djurarter

eller djurkategorier, avelsmaterial eller produkter av animaliskt ursprung inte harmoniseras genom EU:s bestämmelser eller att harmoniseringen sker först senare. Då är det enligt de nämnda artiklarna möjligt att tillämpa nationella bestämmelser. Dessutom föreskrivs i artikel 14 i förordningen om sällskapsdjur om möjlighet att tillämpa nationella regler för arter av sällskapsdjur enligt bilaga B till förordningen, dvs. andra arter än hundar, katter och illrar, tills kraven som gäller dem harmoniseras på EU-nivå. Om nationella krav behövs, kan de enligt den föreslagna paragrafen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet inom gränserna för de nämnda EU-bestämmelserna. Artiklarna innehåller krav som gäller de omständigheter som ska beaktas i nationella bestämmelser samt bestämmelsernas proportionalitet.

10 kap. Nödåtgärder och nya sjukdomar

58 §. Åtgärder när risk för sjukdomsspridning hänför sig till ett djur eller en produkt som sänts till Finland. Del VII i EU:s djurhälsoförordning ger medlemsstaterna tämligen omfattande befogenheter att vidta nödåtgärder. I det föreslagna kapitlet specificeras till vilken del Livsmedelsverket och till vilken del jord- och skogsbruksministeriet får utöva befogenheterna samt föreskrivs det om vissa krav på individens rättsskydd i samband med att nödåtgärder vidtas.

Enligt den föreslagna paragrafen får Livsmedelsverket besluta om vissa nödåtgärder enligt artikel 258 i EU:s djurhälsoförordning avseende djur och produkter som sänts till Finland när ett sjukdomsutbrott av en sjukdom i kategori d eller en ny sjukdom som orsakar fara via ett djur eller en produkt från djur som sänts till eller transiterats genom Finland från det berörda området. Paragrafen motsvarar i flera avseenden 68 § i den gällande lagen om djursjukdomar. 1 mom. gäller alternativa åtgärder. Enligt 2 mom. får beslutet förenas med villkor. Enligt 3 mom. ansvarar aktören för genomförandet av åtgärderna och för kostnaderna för dem. I 4 mom. föreskrivs om skyldighet för Livsmedelsverket att informera jord- och skogsbruksministeriet om sitt beslut.

59 §. Förflyttningsförbud på grund av plötsligt hot om sjukdomsspridning. Enligt 1 mom. får jord- och skogsbruksministeriet genom sitt beslut som en nödåtgärd förbjuda att djur, produkter samt föremål och ämnen som kommit i kontakt med sådana djur och produkter sänds till en annan medlemsstat eller via en annan medlemsstat eller begränsa sådana sändningar. En motsvarande förbudsbestämmelse ingår i 59 § 2 mom. i den gällande lagen. Beslut om förbud eller restriktioner ska kunna fattas om det är nödvändigt för att genomföra artikel 42.1 a i EU:s djurhälsoförordning, dvs. i en situation där en sjukdom konstateras eller misstänks i ett sjukdomsfritt område i Finland och det är skäl att omedelbart kunna avbryta förflyttningar från området till sjukdomsfria områden i andra medlemsstater. Beslut om förbud får dessutom fattas som en nödåtgärd enligt del VII i EU:s djurhälsoförordning när en djursjukdom i kategori d eller en ny djursjukdom förekommer i Finland och de åtgärder som anges i EU:s djurhälsoförordning eller lagen om djursjukdomar eller som vidtagits med stöd av dem inte räcker till för att förhindra spridning av sjukdomen eller trygga förutsättningarna för handeln mellan medlemsstaterna.

Enligt 59 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar är det på vissa villkor möjligt att förbjuda förflyttningar till Finland på grund av ett sjukdomsutbrott som konstaterats i en annan medlemsstat. Del VII om nödåtgärder i EU:s djurhälsoförordning tillåter ändå inte direkta införsel förbud som en möjlig nödåtgärd.

I 2 mom. föreskrivs på motsvarande sätt som i 59 § 3 mom. i den gällande lagen att på ett beslut som gäller förflyttningsförbud tillämpas inte förvaltningslagens bestämmelser om delgivning, utan beslutet publiceras i Finlands författningssamling.

60 §. Tillfälligt transportförbud. Enligt 1 mom. får Livsmedelsverket, om det är nödvändigt, som en nödåtgärd enligt EU:s djurhälsoförordning besluta om ett kortvarigt förbud mot djurtransporter i hela eller en del av landet, om ett sjukdomsutbrott av en sjukdom i kategori a eller b eller en ny sjukdom har konstaterats i Finland, och myndigheterna ännu inte har hunnit få klarhet angående sjukdomens utbredning eller få sjukdomsspridningen under kontroll. Det ska vara möjligt att utfärda förbud trots att sjukdomsmisstanken inte har bekräftats i laboratorium.

Bestämmelserna om förbud och giltighetstider motsvarar i huvudsak 45 § i den gällande lagen om djursjukdomar, likaså de föreslagna bestämmelserna i 2 mom. om möjlighet att om nödvändigt förlänga förbudets giltighet genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet. Enligt 3 mom. ska förvaltningslagens bestämmelser om delgivning av förvaltningsbeslut inte tillämpas på ett beslut om förbud, utan beslutet ska publiceras i Finlands författningssamling. I 4 mom. föreskrivs om möjlighet att på ansökan bevilja dispens från förbudet.

61 §. *Behörighet att besluta om andra nödåtgärder och om åtgärder som gäller nya sjukdomar.* I 1 mom. ingår en informativ hänvisning till bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning, enligt vilka kommissionen är behörig att genom en genomförandeakt föreskriva om åtgärder för att bekämpa nya sjukdomar.

Enligt 2 mom. utfärdas vid behov bestämmelser om andra än i 58–60 § föreskrivna nödåtgärder enligt artiklarna 257, 258, 260 och 262 i EU:s djurhälsoförordning för bekämpning av en sjukdom i kategori d eller en ny sjukdom genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Bestämmelserna om bekämpning av förtecknade sjukdomar i del III i EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som antagits med stöd av dem är emellertid så heltäckande att behovet av nödåtgärder som genomförs med stöd av momentet bedöms vara mycket litet.

I 3 mom. föreskrivs att om genomförandet av nödåtgärder som kommissionen föreskrivit om eller som jord- och skogsbruksministeriet har föreskrivit om med stöd av 2 mom. förutsätter ett beslut som riktar sig mot en fysisk person eller en juridisk person eller ett beslut om inrättande av en zon, fattas beslutet av regionförvaltningsverket eller Livsmedelsverket i enlighet med den befogenhetsfördelning som anges i den föreslagna lagen. EU:s djurhälsoförordning hänvisar i fråga om befogenheter i anslutning till nödåtgärder till artiklarna om sjukdomsbekämpning i EU:s djurhälsoförordning, så i den befogenhetsfördelning som gäller genomförandet av nödåtgärder är det möjligt att iaktta den befogenhetsfördelning som gäller genomförandet av dessa artiklar.

11 kap. Laboratorier samt hantering av sjukdomsagens

62 §. *Officiella djurhälsolaboratorier.* Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen är Livsmedelsverket i princip nationellt referenslaboratorium för förtecknade sjukdomar samt andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas. Jord- och skogsbruksministeriet kan emellertid utse ett utländskt laboratorium till referenslaboratorium för en viss djursjukdom, om det inte är ändamålsenligt att ordna referenslaboratorieverksamhet i Finland för sjukdomen i fråga. Motsvarande reglering ingår i 78 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Bestämmelser om medlemsstaternas skyldighet att utse nationella referenslaboratorier, möjligheten att också utse ett utländskt laboratorium samt referenslaboratoriernas skyldigheter och uppgifter ingår i artiklarna 100 och 101 i kontrollförordningen. Regleringen ingick tidigare i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 882/2004, som upphävts genom kontrollförordningen, samt i de djursjukdomsspecifika direktiven.

Enligt 2 mom. ska Livsmedelsverket utse officiella laboratorier som utför analys av prover som tagits i samband med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hör till lagens tillämpningsområde. Vid sidan av rollen som referenslaboratorium fungerar Livsmedelsverket också som officiellt laboratorium. För närvarande analyseras alla prover som lagen om djursjukdomar förutsätter och som myndigheterna tagit vid Livsmedelsverket, med undantag av de myndighetsprover som tas med tanke på salmonella och som analyseras vid laboratorier som godkänts av Livsmedelsverket.

I artikel 37 i kontrollförordningen föreskrivs om skyldighet för den behöriga myndigheten att utse officiella laboratorier, om utseendeförfarandet och om förutsättningarna för utseende. Enligt artikeln ska ett officiellt laboratorium ha den sakkunskap, utrustning och infrastruktur som krävs samt kvalificerad personal. Det ska kunna utföra uppgifterna i vederbörlig tid, opartiskt och fritt från intressekonflikter. Ett officiellt laboratorium ska vara ackrediterat i enlighet med standarden EN/ISO 17025, och ackrediteringen ska omfatta de metoder som används för myndighetsanalyser. Artiklarna 40–42 i kontrollförordningen innehåller dock vissa undantagsbestämmelser i anslutning till ackreditering. Det är också möjligt att utse ett laboratorium som ligger i en annan medlemsstat till officiellt laboratorium. Bestämmelser om officiella laboratoriers skyldigheter ingår i artikel 38 i kontrollförordningen samt bland annat i artiklarna 16 och 17 i EU:s djurhälsoförordning.

63 §. *Analys av prover med avseende på djursjukdomar.* I 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs att prover som tagits i samband med offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får analyseras i ett nationellt referenslaboratorium eller i ett officiellt laboratorium. I artikel 17 i EU:s djurhälsoförordning används termen officiellt djurhälsolaboratorium för bägge. Också myndighetsprover som tagits i anslutning till bekämpning av andra djursjukdomar som ska bekämpas eller djursjukdomar som ska övervakas ska analyseras i ett officiellt djurhälsolaboratorium. Dessutom föreskrivs det att i nämnda laboratorium ska analyseras även andra prover som tagits med avseende på förtecknade sjukdomar eller andra djursjukdomar som ska bekämpas eller djursjukdomar som ska övervakas, dvs. sådana diagnostiserade prover som inte tas på grund av bestämmelser i lagen om djursjukdomar eller EU:s djurhälsoförordning som är förpliktande för myndigheterna.

I 2 mom. föreskrivs som ett undantag från 1 mom. att prover som en aktör har tagit i samband med zoonosövervakning enligt 4 § får dock analyseras även i laboratorier för egenkontroll som Livsmedelsverket utsett, vilka i praktiken motsvarar godkända laboratorier. Det föreskrivs inte om sådana laboratorier i kontrollförordningen, men det bestäms om dem i zoonosförordningen. I artikel 16 i djurhälsoförordningen föreskrivs det dessutom om vissa allmänna skyldigheter i anslutning till bekämpningen av djursjukdomar, och artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning gör det möjligt att ställa ytterligare krav eller strängare krav på laboratorieverksamheten.

I förslaget till 2 mom. föreskrivs det om förutsättningarna att utse laboratorier för egenkontroll, som är ackreditering eller därmed jämför kompetens samt att kraven i artikel 12.2 i zoonosförordningen är uppfyllda. Det sistnämnda kravet gäller laboratoriets deltagande i tester som ordnas av det nationella referenslaboratoriet. I momentet föreskrivs också att kompetensen ska bedömas med minst tre års mellanrum samt om möjlighet för Livsmedelsverket att utse ett laboratorium i en annan medlemsstat att analysera prover som tagits i samband med zoonosövervakningen.

I 3 mom. föreskrivs att sådana djursjukdomar som inte är förtecknade sjukdomar som nämns i 1 mom. eller andra sjukdomar som ska bekämpas eller sjukdomar som ska övervakas, men som nationellt har betecknats som andra anmälningspliktiga djursjukdomar får analyseras i ett laboratorium som uppfyller kompetenskraven enligt momentet och som har gjort förhandsanmälan om sin verksamhet till Livsmedelsverket. Kraven motsvarar kraven i 81 § i den gällande lagen.

I 4 mom. ställs dock prover som avses i livsmedels- och foderlagstiftningen liksom för närvarande utanför skyldigheterna enligt 1 och 3 mom. för att undvika överlappning, eftersom den nämnda lagstiftningen förutsätter att proverna analyseras i ett utsett laboratorium som uppfyller kompetenskraven.

I 5 mom. ingår bemyndiganden för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda förordning, vilka gäller eventuella närmare bestämmelser som EU-lagstiftningen förutsätter om utseende av laboratorier och anmälningskyldighet.

64 §. *Annan hantering och förflyttning av sjukdomsagens.* I paragrafen föreskrivs att det krävs tillstånd för att inneha, förflytta, undersöka eller annars hantera mikrober och parasiter som orsakar sjukdomar i kategorierna a–c och andra djursjukdomar som ska bekämpas, om det inte sker i samband med analys av prover som avses i 63 §. Tillstånd beviljas av Livsmedelsverket. Tillstånd behövs dock inte för Livsmedelsverkets egen verksamhet eller för Institutet för hälsa och välfärds verksamhet.

Paragrafen hänför sig till artikel 16 i EU:s djurhälsoförordning, som gäller skyldigheter för laboratorier, andra anläggningar samt andra fysiska personer och juridiska personer som hanterar sjukdomsagens och andra biologiska produkter. Artikeln ålägger de nämnda aktörerna, som hanterar sjukdomsagens för forskning, utbildning, diagnos eller produktion av vacciner och andra biologiska produkter att beakta relevanta internationella standarder, vidta lämpliga biosäkerhetsåtgärder och se till att det vid förflyttning av sjukdomsagens, vacciner och andra biologiska produkter mellan laboratorier eller andra lokaler inte uppstår någon risk för spridning av förtecknade och nya sjukdomar. Kommissionen får anta delegerade akter i fråga om biosäkerhetsåtgärder och förflyttningskraven, men åtminstone tills vidare har inga sådana antagits. Enligt artikel 269 i EU:s djurhälsoförordning får medlemsstaterna vidta ytterligare åtgärder eller strängare åtgärder i fråga om ansvar för djurhälsa enligt artikel 16. Som en sådan ytterligare åtgärd föreskrivs det i paragrafen om ett tillståndskrav som

behövs för att myndigheten ska få kännedom om hanteringen av sjukdomsagens som medför väsentlig fara för spridning av djursjukdomar och okontrollerad hantering kunna förhindras.

Kravet är inte nytt i den meningen att i 77 § 3 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar föreskrivs att mikrober och parasiter som orsakar djursjukdomar som lätt sprider sig eller farliga djursjukdomar får i samband med vetenskaplig forskning hanteras enbart vid Livsmedelssäkerhetsverket och vid ett laboratorium som Livsmedelssäkerhetsverket godkänt för den aktuella forskningen. Enligt den gällande lagstiftningen krävs det dessutom tillstånd för att ta in mikrober och parasiter samt odlingar, vävnader, sekret och motsvarande produkter som innehåller mikrober och parasiter från en annan medlemsstat eller tredjeländer till Finland.

Enligt 2 mom. förutsätter beviljandet av tillstånd att verksamheten inte medför risk för spridning av sjukdomen. Tillståndet får förenas med sådana villkor som är nödvändiga för sjukdomsbekämpningen utöver de skyldigheter som finns i artikel 16 i EU:s djurhälsoförordning. Enligt 3 mom. gäller kravet på tillstånd inte innehav, förflyttning, analys eller annan hantering av prover för egenkontroll enligt livsmedelslagen eller foderlagen (86/2008).

65 §. Skyldighet att anmäla förändringar i verksamheten. I 1 mom. åläggs verksamhetsutövaren att anmäla väsentliga förändringar i laboratorieverksamhet eller verksamhet som bedrivs med tillstånd till Livsmedelsverket.

66 §. Lämnande av undersökningsuppgifter samt sändande av isolerade mikrob- och parasitstammar samt prover. I 1 mom. föreskrivs om skyldighet för ett officiellt laboratorium, ett laboratorium för egenkontroll och ett anmälningspliktigt laboratorium att till det nationella referenslaboratoriet sända mikrob- och parasitstammar eller prover av mikrober och parasiter samt att till Livsmedelsverket lämna uppgifter om antalet prover som analyserats samt om resultaten av analyserna. Bestämmelser om motsvarande skyldigheter ingår i 82 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen.

I 2 mom. föreskrivs på samma sätt som i 82 § 3 mom. i den gällande lagen om skyldighet för ett nationellt referenslaboratorium att till Institutet för hälsa och välfärd lämna uppgifter för epidemiologisk övervakning.

I 3 mom. åläggs ett laboratorium som tillsänts ett prov där det misstänks förekomma en djursjukdom som laboratoriet självt inte har rätt att analysera att sända provet eller den mikrob som isolerats i det utan dröjsmål till ett officiellt djurhälsolaboratorium. Motsvarande skyldighet ingår i 77 § 2 mom. i den gällande lagen. I 4 mom. ingår ett motsvarande bemyndigande att utfärda förordning som i 82 § 4 mom. i den gällande lagen samt bemyndiganden för Livsmedelsverket att utfärda föreskrifter.

12 kap. Myndigheter

67 §. Livsmedelsverket. Enligt 1 mom. ska Livsmedelsverket på samma sätt som för närvarande planera, leda, utveckla och övervaka bekämpningen av djursjukdomar på riksnivå.

Punkterna i uppgiftsförteckningen i 2 mom. motsvarar till stor del 84 § i den gällande lagen. Det föreskrivs dock om upprättandet av en beredskapsplan i 2 punkten, separat från 1 punkten. Den riksomfattande planen för bekämpning av djursjukdomar är en del av den fleråriga nationella kontrollplanen enligt kontrollförordningen. I 3 punkten ingår en bestämmelse som motsvarar den nuvarande om ordnande av jour i anslutning till diagnostisering av djursjukdomar, och i 4 punkten föreskrivs att Livsmedelsverket övervakar laboratorier som det utsett, anmälningspliktiga laboratorier samt tillståndspliktig verksamhet som avses i 64 §. I artikel 39 i kontrollförordning föreskrivs om revisioner av officiella laboratorier.

I 5 punkten ingår en ny bestämmelse om att Livsmedelsverket ska vara förbindelseorgan enligt artikel 103 i kontrollförordningen, som samordnar verksamheten enligt förordningen mellan olika myndigheter. De föreslagna bestämmelserna i 6 och 7 punkten om statistikföring, rapportering och ordnande av utbildning för kommunalveterinärer motsvarar 84 § 2 mom. i den gällande lagen.

I 3 mom. föreskrivs på nuvarande sätt om skyldighet för Livsmedelsverket att sköta de uppgifter som enligt lagen skulle ankomma på kommunalveterinären i fråga om de slakterier, inrättningar för vilthantering samt godkända livsmedelslokaler som finns i anslutning till dem där Livsmedelsverket utför tillsyn enligt livsmedelslagstiftningen. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som motsvarar 84 § 4 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar och enligt vilket närmare bestämmelser om statistikföringen och rapporteringen samt innehållet i de riksomfattande beredskapsplanerna får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

68 §. Regionförvaltningsverket. Enligt 1 mom. ska regionförvaltningsverket planera, övervaka och genomföra bekämpningen av djursjukdomar samt övervaka efterlevnaden av bestämmelser om djurhälsa och de beslut som fattas med stöd av dem inom sitt verksamhetsområde.

I 2 mom. föreskrivs det om upprättandet av beredskapsplaner i 2 punkten separat från annan beredskap i 1 punkten. Regionförvaltningsverket ska göra upp en regional plan för bekämpning av djursjukdomar som baserar sig på den riksomfattande planen samt andra behövliga beredskapsplaner för djursjukdomar för verksamhetsområdet.

I 3 punkten samlas regionförvaltningsverkets uppgifter i anslutning till verkställigheten av beslut om sjukdomsbekämpning. I den gällande lagen om djursjukdomar föreskrivs det om dem i flera olika paragrafer om sjukdomsbekämpning. I 4 punkten i det föreslagna momentet ingår en bestämmelse som motsvarar 85 § i den gällande lagen och som handlar om ordnande av utbildning för kommunalveterinärer. I 5 punkten ingår en bestämmelse om tillsyn över renslakterier som motsvarar 85 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Enligt 6 punkten ansvarar regionförvaltningsverket i egenskap av behörig myndighet för uppgifter enligt EU:s rättsakter som ska genomföras genom lagen i den mån uppgifterna inte omfattas av någon annan myndighets behörighet. Bestämmelsen motsvarar 85 § 2 mom. i den gällande lagen. Den behövs fortfarande för att säkerställa att EU:s lagstiftning genomförs effektivt, eftersom det är möjligt att kommissionen antar bestämmelser om bekämpningen av djursjukdomar som ska tillämpas omedelbart och som innefattar myndighetsuppgifter beträffande vilka behörigheten inte till alla delar kan härledas ur andra bestämmelser i den föreslagna lagen.

I 3 mom. ingår en bestämmelse som motsvarar den gällande lagens bestämmelser och som gäller skyldighet för regionförvaltningsverket att ordna jour i anslutning till bekämpning av djursjukdomar och utredning av sjukdomsläget i samarbete med övriga regionförvaltningsverk. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning om beredskapsplaner som motsvarar den gällande lagen.

69 §. Kommunalveterinären. Enligt förslaget till 1 mom. genomför kommunalveterinären bekämpningen av djursjukdomar och övervakar efterlevnaden av bestämmelserna om djurhälsa samt de beslut som fattats med stöd av dem inom sitt verksamhetsområde. På kommunalveterinären ankommer den allmänna tillsynen på lokalnivå över aktörer och andra instanser som förpliktas av författningarna om djurhälsa, och i 2 mom. samlas dessutom de bestämmelser som är utspridda i den gällande lagen om skyldighet för kommunalveterinären att rikta särskilda tillsynsåtgärder till vissa verksamheter samt om kommunalveterinärens roll vid verkställigheten av beslut om sjukdomsbekämpning.

Enligt 2 mom. 1 punkten utför kommunalveterinären i egenskap av huvudansvarig myndighet sådana inspektioner och undersökningar i anläggningarna eller eventuellt på andra platser som utförs på grund av misstanke samt för att övervaka iakttagandet av skyldigheter (t.ex. zoonosövervakning) eller försiktighetsåtgärder (t.ex. förbud mot att ha djur utomhus) som gäller övervakningen av djursjukdomar. 2 punkten gäller skyldighet för kommunalveterinären att ombesörja sådan undersökning, vaccinering, mediciner och hantering av djur som det beslutats om för att förhindra sjukdomsspridning.

Enligt 3 punkten utför kommunalveterinären verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av beslut om sjukdomsbekämpning, till exempel avlivar djur. Kommunalveterinären övervakar också att utrotningsåtgärder som aktören anmält och som gäller djursjukdomar som ska övervakas, till exempel salmonella, genomförs. Dessutom övervakar kommunalveterinären genomförandet av sådana andra åtgärder för sjukdomsbekämpning, såsom åtgärder riktade mot djur och produkter som förts in från en annan medlemsstat, som det enligt lagen ankommer på aktören att genomföra.

Enligt 4 punkten utför kommunalveterinären på nuvarande sätt i egenskap av huvudansvarig instans sådana inspektioner och undersökningar av verksamhet som förutsätter godkännande eller tillstånd, oberoende av om godkännandet eller tillståndet beviljas av Livsmedelsverket eller regionförvaltningsverket. Detta undanröjer inte den behöriga tillståndsmyndighetens rätt att rikta de inspektioner till verksamheten som tillståndsprövningen förutsätter.

I 3 mom. ingår bestämmelser som motsvarar 25 § i den gällande lagen om djursjukdomar om kommunalveterinärens befogenheter att i en brådskande situation meddela ett interimistiskt beslut om preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning eller förhindrande av spridning av sjukdomen. Beslutet ska på nuvarande sätt omedelbart underställas regionförvaltningsverket för avgörande, och regionförvaltningsverket ska fatta sitt eget beslut i ärendet utan dröjsmål, dock senast inom fjorton dygn från det att det interimistiska beslutet meddelades.

I 4 mom. ingår bestämmelser som motsvarar 86 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar och enligt vilka regionförvaltningsverket får vid behov förordna en kommunalveterinär att utföra uppgifter även utanför dennes verksamhetsområde. Bestämmelsen garanterar att myndigheternas resurser vid ett sjukdomsutbrott i behövlig mån kan koncentreras på att sköta den akuta situationen även över gränserna för tjänsteområdena.

Enligt 5 mom. får närmare bestämmelser om de uppgifter som ingår i förordningen i 2 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Motsvarande bemyndiganden ingår i de paragrafer i den gällande lagen där det för närvarande föreskrivs om kommunalveterinärens i 2 mom. avsedda uppgifter.

70 §. Tullen. Paragrafen om Tullens tillsynsbefogenheter är ny. Enligt den gällande lagen är Tullen inte en i lagen avsedd tillsynsmyndighet, men Tullen kan ge handräckning bland annat genom att utföra inspektioner som hör till dess verksamhetsområde. Bland annat ansträngningar för att bekämpa olaglig handel med sällskapsdjur har inneburit att styrningen och övervakning i anslutning till förflyttningar av djur har effektiviserats.

Djurhälsomyndigheterna och Tullen har ansett att det vore ändamålsenligt att föreskriva om självständig tillsynsrätt för Tullen att övervaka iakttagandet av författningarna om djurhälsa vid EU:s inre gränser. Tullen kan utföra övervakning av till exempel afrikansk svinpest genom att kontrollera om passagerare har med sig sådana produkter vars förflyttning till Finland har förbjudits genom kommissionens skyddsbeslut. Vid behov kan nämnda tillsynsåtgärder användas även vid bekämpning av andra djursjukdomar. Tullen kan övervaka handlingar som gäller djur och produkter samt djurs identifikationer. Tullen utför övervakningen inom ramen för sina resurser och vid sidan av djurhälsomyndigheterna, så bestämmelsen undanröjer inte regionförvaltningsverkets och kommunalveterinärens roll vid övervakningen av handeln med djur och produkter på den inre marknaden.

71 §. Auktoriserad inspektör. 1 mom., enligt vilken en fysisk person får beviljas rätt att i egenskap av auktoriserad inspektör utföra sådana inspektioner och undersökningar som ankommer på kommunalveterinären, såsom provtagningar, samt sköta verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen, motsvarar 87 § i den gällande lagen. Beviljande av rättigheten knyts dock till uppfyllande av kraven i artikel 30 eller 31 i kontrollförordningen.

Artikel 30 i kontrollförordningen gäller delegering av uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen. Delegeringen ska vara skriftlig, och den ska innehålla en exakt beskrivning av de delegerade uppgifterna och villkoren för att utföra dem. De fysiska personerna ska ha den sakkunskap och utrustning som krävs för att utföra uppgifterna samt vara väl kvalificerade och erfarna, och de ska vara fria från intressekonflikter när de utför uppgifterna. Enligt artikel 31.2 i kontrollförordningen får vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet delegeras till en fysisk person, EU:s bestämmelser om djurhälsa tillåter delegering och villkoren i artikel 30, i tillämpliga delar, är uppfyllda. Beslutanderätt som gäller tvångsmedel får inte delegeras till en fysisk person. Enligt den föreslagna paragrafen får en auktoriserad inspektör inte heller i fortsättningen ges rätt att fatta förvaltningsbeslut eller utfärda officiella intyg.

Enligt 2 mom. tillämpas artiklarna 32 och 33 i kontrollförordningen i fråga om auktoriserade inspektörers och Livsmedelsverkets skyldigheter. De gäller auktoriserade inspektörers skyldighet att meddela resultaten av offentlig kontroll till myndigheterna och att samarbeta med myndigheterna samt myndighetens skyldighet att organisera revisioner eller inspektioner av auktoriserade inspektörer samt att återkalla sin delegering, om det finns brister i skötseln av uppgifterna eller i personens oberoende eller opartiskhet. Delegeringen kan också återkallas av andra orsaker. Momentets bestämmelser om tillämpning av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar samt bestämmelserna i 3 mom. om uppvisande av ett skriftligt bemyndigande motsvarar 87 § i den gällande lagen.

72 §. Arbetspliktiga vid en omfattande djursjukdomsepidemi. Paragrafen motsvarar 88 § i den gällande lagen om djursjukdomar, men där beaktas ändringarna i sjukdomsklassificeringen samt artiklarna 30–33 i kontrollförordningen. När allvarliga sjukdomar utvecklas till omfattande epidemisituationer ska det enligt 1 mom. fortfarande vara möjligt för Livsmedelsverket att förordna legitimerade veterinärer eller veterinärmedicine studerande som har rätt att temporärt utöva veterinäryrket att vid sidan av myndigheterna sköta veterinäruppgifter i anslutning till sjukdomsbekämpningen. Uppgifterna ska vara desamma som även auktoriserade inspektörer får sköta.

Till 2 mom. fogas en bestämmelse som hänvisar till artiklarna 30, 31 och 33 i kontrollförordningen och som gäller Livsmedelsverkets skyldigheter. Enligt 3 mom. ska på en person som förordnats till arbetspliktig tillämpas vad som i 71 § 2 mom. föreskrivs om auktoriserade inspektörer. På personen tillämpas alltså artikel 32 i kontrollförordningen och bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974). I momentet ingår dessutom en hänvisning som motsvarar 88 § i den gällande lagen och som innebär att flera lagar om anställningsförhållanden och pensionsskydd ska tillämpas på arbetspliktiga. I 4 mom. ingår en bestämmelse om att arbetsförordnandet ska uppvisas på begäran.

73 §. Ledning av och information om sjukdomsbekämpningen. Paragrafens 1 och 2 mom., där det föreskrivs om regionförvaltningsverkets ledningsansvar för sjukdomsbekämpningen samt Livsmedelsverkets roll som samordnare av verksamheten samt rätt att bland annat meddela påbud som gäller sjukdomsbekämpningen motsvarar 89 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

I 3 mom. ingår en bestämmelse som motsvarar 31 § i den gällande lagen om djursjukdomar om skyldighet för myndigheten att, beroende på fallet, informera antingen den stora allmänheten eller endast vissa person- eller aktörsgrupper, om åtgärder som vidtas på grund av ett sjukdomsutbrott. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som gör det möjligt att utfärda behövliga närmare bestämmelser om informationen. De nämnda bestämmelserna kompletterar den allmänna bestämmelsen i artikel 15 i EU:s djurhälsoförordning, enligt vilken myndigheten vidtar lämpliga åtgärder för att informera allmänheten om arten av den risk som djur eller produkter utgör. I vissa avseende behövs mera detaljerad reglering om saken, eftersom tillräcklig och rätt inriktad information är mycket viktig för många aktörers verksamhet, såsom slakterier, mejerier, foderfabriker och instanser som ansvarar för uppsamling av kadaver, och för att förhindra att sjukdomen sprider sig via en nämnd verksamhet.

74 §. Funktionsduglig expertgrupp. I paragrafen föreskrivs att Livsmedelsverket är behörigt att besluta om en funktionsduglig expertgrupp ska inrättas. Funktionsdugliga expertgrupper, som finns redan för närvarande, nämns i fråga om sjukdomar i kategori a i artikel 43.2 d i EU:s djurhälsoförordning. Expertgruppen är ett element i beredningsplaneringen. Gruppens huvudsakliga uppgift är att stöda den behöriga myndigheten vid ett sjukdomsutbrott vid bedömningen av ändamålsenliga åtgärder för sjukdomsbekämpning. I ingressen till den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning konstateras att den funktionsdugliga expertgruppen för sjukdomar hos vilda landlevande djur bör vara tvärvetenskaplig och bestå av företrädare för olika förvaltningsområden såsom miljö- och skogsmyndigheter, lokala myndigheter och berörda intressegrupper utanför förvaltningen.

Livsmedelsverket beslutar från fall till fall om att samla en expertgrupp. I paragrafen föreskrivs också om gruppmedlemmarnas rätt att få uppgifter och om deras tystnadsplikt. Det kan vara nödvändigt att inrätta en expertgrupp också för vissa sjukdomar i kategori b, såsom rabies, eftersom kunskaper som finns hos bland

annat viltförvaltningen samt de myndigheter som ansvarar för människors hälsa är till nytta vid sjukdomsbekämpningen. Av denna orsak föreslås att paragrafen ska utsträckas även till planering av åtgärder för bekämpning av sjukdomar i kategori b.

13 kap. Tillsyn och register

75 §. Inspektioner och provtagning. I 1 mom. ingår en bestämmelse om tillsyn över iakttagandet av bestämmelserna som hänvisar till artiklarna 9–15, 35 och 36 i kontrollförordningen samt en bestämmelse som gäller andra åtgärder än tillsyn och som hänvisar till artikel 15 i kontrollförordningen. Kontrollförordningen ska i enlighet med artikel 1.2 i förordningen tillämpas på offentlig kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser, oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna, för tillämpning av unionslagstiftningen, samt dessutom på andra myndighetsåtgärder som anges i dessa bestämmelser. Förordningen tillämpas således inte när man övervakar nationella skyldigheter eller vidtar åtgärder för bekämpning av en nationellt klassificerad sjukdom, men genom de föreslagna 1 och 2 mom. utsträcks ändå vissa bestämmelser om inspektioner och provtagning till att gälla även sådan tillsyn och sådana åtgärder.

I artiklarna 9–14 i kontrollförordningen föreskrivs om utförande av offentlig kontroll bland annat med lämplig riskbaserad frekvens, i princip utan föranmälan, i olika produktionsled och med en hög grad av öppenhet samt utifrån dokumenterade förfaranden. Enligt artikel 15 i förordningen ska den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet få inspektera bland annat djur, varor, lokaler och andra platser, transportmedel samt dokument och informationshanteringssystem. I paragrafen föreskrivs dessutom om skyldighet för dem som berörs av reglerna i artikel 1.2 i kontrollförordningen att bistå den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I artikel 35 i förordningen föreskrivs om rätt för den som blivit föremål för kontroll att på aktörens egen bekostnad få ett andra expertutlåtande om resultatet av analysen av prov som tagits på djur eller varor.

I 2 mom. ingår en bestämmelse om inspektion eller undersökning i utrymmen som används för boende av permanent natur. Inspektionen eller undersökningen får utföras endast av en myndighet, och för den föreskrivs de kriterier i anslutning till tryggnad av de grundläggande fri- och rättigheterna eller utredning av brott som behövs för att ta hänsyn till grundlagen.

Paragrafens 3 mom. hänför sig till artikel 36 i kontrollförordningen, som gäller rätt för de behöriga myndigheterna att för offentlig kontroll använda prover av varor som erbjuds till försäljning som de beställt av aktörer genom distanskommunikation utan att identifiera sig. I momentet föreslås det bestämmelser om rätt för myndigheten att beställa prover så att myndigheten i fråga inte kan identifieras som beställare. Rätten att beställa produkter gäller endast produkter som man inte misstänker eller vet att de strider mot författningarna om djurhälsa, dvs. befogenheten kan inte utnyttjas för sådan bevisprovokation genom köp som ska klassas som en okonventionell tjänsteåtgärd som hänför sig till bevisande eller utredning av olagligheter. I momentet ingår en bestämmelse enligt vilken i fråga om information om tagande och testning av de mottagna proverna samt inhämtande av ett andra expertutlåtande tillämpas artikel 36 i kontrollförordningen. Myndigheten ska säkerställa att den aktör från vilken proverna har beställts underrättas om att proverna har tagits i samband med offentlig kontroll och, i förekommande fall, analyseras eller testas för denna offentliga kontroll. Aktören har rätt att få ett så kallat andra expertutlåtande på egen bekostnad.

I 4 mom. ingår en bestämmelse om skyldighet för aktören att ordna sådana förhållanden där undersökningen av ett djur eller en annan åtgärd som riktas mot ett djur kan utföras säkert. En brådskande situation kan dock berättiga till undantag från den nämnda skyldigheten. En motsvarande bestämmelse ingår i 93 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar.

76 §. Rätt att få uppgifter. Den behöriga myndighetens, auktoriserade inspektörers och arbetspliktigas rätt att trots sekretessbestämmelserna få nödvändiga uppgifter riktas sig enligt 1 mom. mot aktörer och andra med förpliktelser enligt författningarna om djurhälsa samt enligt 2 mom. dessutom mot statliga och kommunala myndigheter. Regleringen motsvarar i huvudsak 91 § i den gällande lagen.

I 2 mom. föreskrivs om rätt för regionförvaltningsverket att trots sekretessbestämmelserna få uppgifter ur bötesregistret för påförande av den påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen som föreslås i 95 §. Rätten att få uppgifter är nödvändig för att man ska kunna iaktta det förbud mot dubbel straffbarhet som föreskrivs i den paragrafen, dvs. säkerställa att påföljdsavgift inte påförs den som redan har dömts till bötesstraff i domstol för samma gärning. Bestämmelser om bötesregistret finns i 5 kap. i lagen om verkställighet av böter. Bötesregistrets uppgifter om brott och straffrättslig påföljd är sekretessbelagda uppgifter, och Rättsregistercentralen får på begäran lämna ut uppgifter endast till dem vilkas rätt att få nämnda uppgifter regleras särskilt genom lag. Den föreslagna regleringen som gäller personuppgifter är exakt och noga avgränsad och för behandlingen av personuppgifter föreligger en rättslig grund enligt allmänna dataskyddsförordningen. Bestämmelser om Tullens rätt att få uppgifter ur bötesregistret finns i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (639/2015).

77 §. Rätt för utländska myndigheter och internationella organ att utföra inspektioner. Paragrafens innehåll motsvarar 92 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

78 §. Handräckning. Bestämmelserna om polisens och räddningsmyndigheternas handräckning motsvarar 94 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Bestämmelsen om Tullens handräckning behövs inte längre, eftersom Tullen är en tillsynsmyndighet enligt den föreslagna lagen.

79 §. Register över godkända anläggningar, utsedda laboratorier samt registrerade och tillståndshavare. I 1 mom. ingår en hänvisning till bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning som förpliktar till att föra register över anläggningar som fått godkännande enligt 39 §, godkända vattenbruksanläggningar och anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur.

Enligt 2 mom. ska register också föras över anläggningar som förutsätter nationellt godkännande, dvs. spermamplingsstationer och embryosamlingsgrupper. Enligt momentet iaktas i fråga om registrets datainnehåll vad som i artikel 101 i EU:s djurhälsoförordning och i den delegerade förordningen om avelsmaterial från landlevande djur föreskrivs om datainnehållet i det register som avses i punkt 1 led b i den nämnda artikeln till den del det är fråga om en anläggning för avelsmaterial som är godkänd för handel mellan medlemsstaterna. I fråga om anläggningarna registreras kontaktuppgifter, stationsveterinär eller ansvarig veterinär för embryosamlingsgruppen, vilka djurarter och produkter (könsceller, embryon, äggceller) godkännandet gäller samt godkännandenummer. Dessa uppgifter publiceras i elektronisk form på den behöriga myndighetens webbplats. I registret antecknas dessutom uppgifter om att verksamheten återkallats eller lagts ned. Enligt det föreslagna momentet ska samma uppgifter om godkända spermamplingsstationer och embryosamlingsgrupper kunna publiceras i form av en elektronisk förteckning som publiceras i fråga om anläggningar för avelsmaterial som godkänts för handel mellan medlemsstaterna. Även enligt 96 § 1–3 mom. i den gällande lagen registreras och publiceras samma uppgifter om stationer för insamling av sperma och embryosamlingsgrupper oberoende av om de har rätt att driva handel mellan medlemsstaterna eller endast inrikeshandel.

Enligt 3 mom. förs register över utsedda laboratorier och laboratorier som gjort anmälan, tillstånd i anslutning till hantering av sjukdomsagens samt registrerade exportörer. I registren antecknas kontaktuppgifterna till verksamhetsutövaren och lokalerna och ett eventuellt registernummer för anläggningen, uppgifter om den verksamhet som utseendet, tillståndet eller registreringen gäller samt uppgifter om att verksamheten lagts ned och att registreringen återkallats. Motsvarande bestämmelser i fråga om godkända laboratorier ingår i 96 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen samt i fråga om laboratorier som gjort anmälan och registrerade exportörer i 97 § 1 mom. i den gällande lagen. I 4 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som motsvarar 96 § 5 mom. i den gällande lagen.

80 §. Registrering för övervakning av djursjukdomar. I 1 mom. ingår en förteckning över uppgifter som ska registreras för övervakningen. Innehållet i förteckningen motsvarar förteckningen i 98 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. Punkten som gäller obligatoriska vaccinationer som djuren fått preciseras dock så att registreringen gäller endast vaccinationer som ska anmälas till myndigheten i enlighet med 15 § 2 mom. eller som djurhälsomyndigheterna genomför som preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning eller som åtgärder för sjukdomsbekämpning enligt 5, 6 eller 10 kap.

Enligt 2 mom. offentliggörs en för aktörerna avsedd förteckning i elektronisk form över hälsoklassificeringen av anläggningar utifrån de registeruppgifter som avses i 1 mom. 5 punkten. En motsvarande bestämmelse finns i 98 § 2 mom. i den gällande lagen. Vid sidan av hälsoklassificeringen nämns i bestämmelsen också den nya klassificering av anläggningar som avses i 14 § och som hänför sig till utrotningsprogram. I 3 mom. ingår ett bemyndigande att utfärda förordning som motsvarar den gällande lagens 3 mom.

81 §. Bestämmelser som ska tillämpas på registren. I 1 mom. nämns att de register som avses i 79 och 80 § utgör en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem enligt lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008). Den nämnda lagen tillämpas på registren, om inte något annat föreskrivs i den föreslagna lagen.

I 2 mom. föreskrivs om Livsmedelsverkets, regionförvaltningsverkets och kommunalveterinärens uppgifter vid registerföringen. Ansvarsfördelningen motsvarar nuläget, men i bestämmelserna beaktas förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

I 21 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) föreskrivs om bestämmande av förvaringstiderna för informationsmaterial och de omständigheter som ska beaktas därvid. Den nämnda paragrafen ska tillämpas på de register som avses i paragrafen med de undantag som anges i 3 mom. i den föreslagna paragrafen. De uppgifter om sjukdomsfall som ingår i de register som avses i 80 § ska på samma sätt som för närvarande förvaras permanent. När en verksamhetsutövare har meddelat att verksamheten lagts ned, det annars konstaterats att verksamheten upphört, registreringens giltighetstid har gått ut eller godkännandet, utseendet, tillståndet eller registreringen har återkallats ska uppgifter som införts i ett register enligt 79 § avföras när de inte längre behövs och senast tre år efter det att den senaste anteckningen gjordes om verksamhetsutövaren, om inte något annat följer av EU:s rättsakter. Det är inte ändamålsenligt att förvara uppgifter om sådana aktörer som inte längre är verksamma i registret.

I 3 mom. hänvisas till 2 kap. i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen i fråga om behandlingen av uppgifter som lämnats till Tullen.

14 kap. Betalning av vissa kostnader och ersättningar av statens medel

82 §. Ansvar för de kostnader som utrotning av en djursjukdom orsakar. Enligt paragrafen betalas kostnaderna för utrotning av en sjukdom av statens medel i de situationer där djurhälsomyndigheten sörjer för verkställigheten av utrotningsåtgärderna. Paragrafen motsvarar 102 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

83 §. Ersättningar för djur som avlivats genom beslut av en myndighet. Innehållet i 1 mom. motsvarar 103 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar, men eftersom de befogenheter som gäller sjukdomsbekämpning i fortsättningen till största delen baserar sig på direkt tillämpliga EU-rättsakter, bestäms ägarens rätt att få ersättningar av statens medel på ett sätt som avviker från det tidigare. Rätten gäller djur som djurhälsomyndigheten har bestämt att ska avlivas, slaktas eller rensas för konstaterande av en sjukdom eller som en bekämpningsåtgärd mot en sjukdom i kategori a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas eller som har dött till följd av en behandling som beslutats som en nämnd åtgärd för sjukdomsbekämpning eller någon annan åtgärd. Med åtgärder för sjukdomsbekämpning avses inte åtgärder som utgör tvångsmedel i fall som gäller underlåtelse att iaktta bestämmelserna.

Paragrafens 2 mom., som gäller fastställandet av standardersättning, samt bemyndigandet i 5 mom. att utfärda en förordning om fastställandet av standardersättning, motsvarar moment i 103 § i den gällande lagen.

Paragrafens 3 mom., som handlar om ersättning för djur som avlivats eller slaktats på ansökan av ägaren för att utrota en djursjukdom, och 4 mom. om att ersättning inte betalas för djur vars värde är ringa motsvarar moment i 103 § i den gällande lagen. Paragrafen innehåller inte längre någon bestämmelse om betalning av ersättningar för djur som hållits i zoner och som avlivats av ekonomiska orsaker eller av orsaker som hänför sig till djurens välbefinnande, eftersom befogenhetsbestämmelsen om avlivning stryks av de orsaker som framförts i motiveringen till 29 §.

84 §. Ersättning för egendom som bortskaffats genom beslut av en myndighet. Paragrafen motsvarar 104 § i den gällande lagen, men rätten till ersättning bestäms på ett sätt som avviker från det tidigare utan exakta paragrafhänvisningar och genom att knyta den till åtgärder som myndigheten beslutar om som åtgärder som avser en sjukdom i kategori a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas.

85 §. Ersättning för produktionsförluster. Paragrafens innehåll motsvarar 105 § i den gällande lagen, men betalningen av prövningsbaserade ersättningar för produktionsförluster knyts i stället för till paragrafhänvisningar till förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som det beslutats om som preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning eller åtgärder för sjukdomsbekämpning och som avser en sjukdom i kategori a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas. I ersättning kan fortfarande betalas högst tre fjärdedelar av skadans storlek.

86 §. Begränsningar vid betalning av kostnader och ersättningar. Paragrafen, som gäller sådana begränsningar vid betalning av kostnader och ersättningar som följer av EU:s bestämmelser om statligt stöd, motsvarar 106 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Hänvisningen i 5 mom. till bilagan i det direktiv som gällt vattenbruksdjurs hälsa ersätts dock med en hänvisning till kommissionens genomförandeakt som avses i artikel 226 i EU:s djurhälsoförordning, eftersom direktivet upphävt. I den nämnda rättsakten uppräknas sjukdomar hos vattenlevande djur som anmälts till kommissionen och som inte är sjukdomar i kategori d och beträffande vilka medlemsstaterna vidtar nationella åtgärder.

87 §. Ansökan om ersättning samt förhandsersättning. Paragrafen, där det föreskrivs om ansökan om ersättning och tidsfrister för ansökan, bilagor till ansökan samt betalning av förhandsersättning, motsvarar 107 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

88 §. Grunder för att vägra ersättning. Paragrafen motsvarar 108 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Hänvisningarna till de bestämmelser och beslut beträffande vilka en överträdelse leder till att ersättningarna helt eller delvis går förlorade uppdateras dock därför att den lagstiftning som det hänvisas till har ändrats och EU:s lagstiftning har ändrats så att den i huvudsak blivit direkt tillämplig. I paragrafen hänvisas till bestämmelserna om djurhälsa. I stället för till lagen om veterinär gränskontroll hänvisas det till lagen om införselkontroll av djur och vissa varor. Dessutom hänvisas det till EU:s bestämmelser som hör till tillämpningsområdet för den sistnämnda lagen samt lagen om ett system för identifiering av djur.

89 §. Återkrav av ersättning och statens regressrätt. Paragrafen motsvarar 109 § i den gällande lagen. Den ger Livsmedelsverket rätt att återkräva överbetalda beloppet av en förhandsersättning samt ersättningen eller en del av den när den som ansökt om ersättning har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit väsentliga uppgifter. I paragrafen ingår också en bestämmelse enligt vilken Livsmedelsverket ska ålägga en person som uppsåtligt eller av oaktsamhet har orsakat spridning av en sjukdom att helt eller delvis ersätta staten för kostnader och ersättningar som har betalats av statens medel.

15 kap. Tvångsmedel och påföljder

90 §. Föreläggande. Paragrafen motsvarar 110 § i den gällande lagen, men eftersom definitionerna i lagen har ändrats ska djurhälsomyndigheten och inte tillsynsmyndigheten vara behörig att meddela föreläggande om att den skyldighet som försummats ska fullgöras. Av samma orsak nämns författningarna om djurhälsa i paragrafen.

91 §. Förbud och begränsning. I 1 mom. anges de situationer där regionförvaltningsverket som tvångsmedel kan meddela förbud mot att djur och produkter släpps ut på marknaden eller förflyttas. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 111 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar. I fråga om skyldigheter i anslutning till biosäkerhetsåtgärder hänvisas i momentet dock till artikel 10 i EU:s djurhälsoförordning i stället för till lagen. I stället för till obligatorisk hälsoövervakning hänvisas det till zoonosövervakning, och i fråga om de skyldigheter och förbud som avses i 44 § i den gällande lagen hänvisas det till de försiktighetsåtgärder som avses i 17 §. Till momentet fogas också en bestämmelse enligt vilken grunden för ett förbud eller en begränsning också kan vara överträdelse av de skyldigheter som aktören eller sällskapsdjurshållaren har ålagts i beslut

om åtgärder för sjukdomsbekämpning enligt 5, 6 eller 10 kap. På grund av de ändrade definitionerna nämns i momentet också förtecknade arter vid sidan av mottagliga arter.

Paragrafens 2 mom., där det föreskrivs om ytterligare förutsättningar för att meddela förbud, motsvarar 11 § 2 mom. i den gällande lagen, men där företas de ändringar som behövs till följd av den reviderade sjukdomsklassificeringen. Paragrafens 3 mom., som gäller meddelande av interimistiska förbud, begränsningar och förelägganden medan ärendet behandlas, motsvarar i huvudsak 11 § 3 mom. i den gällande lagen.

92 §. Återkallande av godkännande, tillstånd, utseende, registrering och hälsokategori. I 1 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken beslut om återkallande av godkännande, tillstånd, utseende, registrering och anläggningens hälsokategori eller status fattas av den myndighet som beviljat godkännande, tillståndet, utseendet, registreringen, kategorin eller statusen.

Paragrafens 2 mom. innehåller hänvisningar till EU:s direkt tillämpliga bestämmelser om återkallande. I artikel 100 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs om återkallande av godkännanden av anläggningar för landlevande djur samt av godkännanden för anläggningskretsar för landlevande djur. Enligt artikeln ska förfaranden för att återkalla godkännandet inledas, om man upptäcker allvarliga brister vid en anläggning vad gäller efterlevnaden av kraven i artikel 97.1 och de bestämmelser som antagits enligt artikel 97.2 och den anläggningens aktör inte kan lämna tillräckliga garantier för att dessa brister kommer att åtgärdas. Kraven gäller bland annat biosäkerhet, övervakning av förekomsten av sjukdomar, riskreducerande åtgärder samt lokaler, utrustning och personalens kompetens. Bestämmelser om godkännande av vattenbruksanläggningar och anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur samt om återkallanden av anläggningskretsar för vattenlevande djur finns i artikel 184 i EU:s djurhälsoförordning, där det föreskrivs om förutsättningar för återkallande som liknar de som beskrivs ovan och som är knutna till iakttagande av reglerna enligt artikel 181.

Utseendet av officiella laboratorier regleras i artikel 39 i kontrollförordningen. Återkallande ska göras om laboratoriet inte uppfyller villkoren för utseende eller om det inte uppfyller sina skyldigheter enligt artikel 38 i kontrollförordningen eller underpresterar vid jämförande undersökningar mellan laboratorier. Bestämmelser om återkallande av sjukdomsfri status för en anläggning som omfattas av ett utrotningsprogram finns i artikel 20 i den delegerade förordningen om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status, där det hänvisas till sjukdomsspecifika bestämmelser i förordningens bilagor. Statusen återkallas om villkoren för att behålla den, såsom kraven icke-vaccinering, testning och symtomfrihet för djuren i anläggningen samt sjukdomsfrihet på ursprungsplatsen för avelsmaterial som sänts till anläggningen, inte uppfylls.

Paragrafens 3 mom. gäller återkallande av andra godkännanden och utseenden som regleras i lagen, dvs. godkännanden av spermasamlingsstationer och embryosamlingsgrupper som beviljats för inrikeshandel samt utseenden av laboratorier för egenkontroll. Det gäller dessutom återkallande av tillstånd för hantering av sjukdomsagens och av registreringen som exportör. Förutsättningarna motsvarar 112 § 1 mom. i den gällande lagen.

Enligt 4 mom. ska ett godkännande, utseende eller tillstånd eller anläggningens hälsokategori eller status också återkallas om verksamheten har upphört annat än tillfälligt. En motsvarande bestämmelse ingår i 112 § i den gällande lagen, med undantag för bestämmelsen om hälsokategori eller status, som är ny. Denna bestämmelse behövs för att föräldrade eller vilseledande uppgifter om anläggningarnas hälsoläge inte ska bli kvar i myndighetsregistren.

I 5 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken den myndighet som beslutar om ett återkallande enligt 2 mom. får förbjuda en verksamhetsutövare att bedriva verksamhet under tiden för behandlingen av ärendet, om bristen är av sådan art att människors eller djurs hälsa äventyras. Också denna bestämmelse motsvarar den gällande lagen.

93 §. Åtgärder vid överträdelse av kraven på förflyttningar mellan medlemsstaterna. Paragrafens 1 mom. gäller på samma sätt som 113 § 1 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar tvångsmedel som tillämpas som preliminära åtgärder i samband med förflyttningar av djur och produkter mellan medlemsstaterna tills det klar-

nar huruvida bristen i anslutning till förflyttningskraven går att avhjälpa. Tullen läggs till som behörig myndighet, som vid sidan av regionförvaltningsverket övervakar nämnda förflyttningar. Kommunalveterinären ska fortfarande vara behörig att fatta beslut i en brådskande situation där regionförvaltningsverket ännu inte har kunnat vidta åtgärder.

Paragrafens 2 mom. gäller slutliga tvångsmedel, som tillämpas om det har klarlagts att det inte är möjligt att avhjälpa bristerna eller om de inte har avhjälpts inom utsatt tid. Regionförvaltningsverket ska fortfarande vara behörigt att besluta om åtgärderna, men enligt förslaget ska också Tullen kunna fatta dylika beslut.

Momentet motsvarar i övrigt 113 § 2 mom. i den gällande lagen, men som alternativ till karantän föreskrivs att ett djur också kan hållas isolerat på en annan plats som myndigheten anvisar. Detta behövs för att EU:s bestämmelser om godkännande av karantäner samt karantänverksamhet inte ska begränsa användningen av tvångsmedel på ett oändamålsenligt sätt. I EU:s djurhälsoförordning krävs nämligen placering i karantän bara som en del av kraven på införsel till unionen av vissa djurarter, och kraven på godkännande av karantäner har uppgjorts med tanke på detta och dessa djurarter. De är alltså inte avsedda att tillämpas på placering i karantän i anslutning till verkställigheten av de tvångsmedel som avses i 138 § i kontrollförordningen. I EU:s lagstiftning föreskrivs inga krav på sådan karantän.

I ett beslut som avses i paragrafen kan enligt 3 mom. ställas villkor som gäller åtgärderna, såsom villkor som gäller isolering. Aktören eller sällskapsdjurhållaren svarar på nuvarande sätt för att åtgärderna genomförs.

94 §. Vite och tvångsutförande. Paragrafen motsvarar 114 § i den gällande lagen om djursjukdomar, men det föreskrivs att vid sidan av regionförvaltningsverket och Livsmedelsverket ska Tullen vara behörig myndighet att utfärda vite, och blir enligt förslaget en i lagen avsedd tillsynsmyndighet.

95 §. Påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen. Enligt förslaget ges regionförvaltningsverket och Tullen befogenhet att påföra påföljdsavgifter i ett administrativt förfarande. Det är fråga om en ny befogenhet.

Enligt artikel 268 i EU:s djurhälsoförordning ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. De sanktioner som ska tillämpas på överträdelser är bötesstraff för djursjukdomsförseelse enligt 96 § samt påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt den föreslagna paragrafen. På allvarligare gärningar är dessutom beroende på fallet de kriminaliseringar som föreskrivs i strafflagen tillämpliga, särskilt orsakande av risk för spridning av en djursjukdom enligt 44 kap. 4 a § i strafflagen samt smuggling enligt 46 kap. 4 § i strafflagen, som det också finns en lindrig form av enligt 5 § i det kapitlet.

Administrativ påföljdsavgift är i sak fråga om en ekonomisk påföljd av straffkaraktär, som Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och grundlagsutskottet har ansett att är jämförbar med en straffrättslig påföljd. Tillämpningen av den föreslagna avgiften ska omfatta försummelser som är enkla att påvisa och som inte kräver undersökningsåtgärder. I paragrafen specificeras de skyldigheter beträffande vilka påföljdsavgift kan påföras för överträdelse. Kriminaliseringsbestämmelsen gällande djursjukdomsförseelse i 96 § inskränks jämfört med den gällande lagen så att påföljdsavgiften och kriminaliseringsbestämmelsen inte avser samma gärningar.

Enligt 1 mom. kan påföljdsavgift påföras vid brott mot vissa skyldigheter som gäller förebyggande och övervakning av djursjukdomar eller mot skyldigheten att göra upp en beredskapsplan eller vid verksamhet som saknar sådant tillstånd, godkännande eller utseende eller sådan registrering som krävs i lagen. Påföljdsavgift ska också kunna påföras om sådana djur eller produkter från djur förflyttas som inte uppfyller kraven på förflyttning eller om djur släpps ut i naturen i strid med lagen eller EU:s djurhälsoförordning. Dessutom är påföljdsavgiften tillämplig även vid brott mot skyldigheten att förvara dokument. Brott mot motsvarande skyldigheter är kriminaliserade i 115 § i den gällande lagen om djursjukdomar.

Påföljdsavgiftens storlek föreslås vara minst 300 euro och högst 5000 euro.

Avsikten är inte att påföljdsavgift ska påföras i samband med alla överträdelser som nämns i 1 mom., utan vanligtvis ska man försöka undanröja bristen genom att uppmana aktören eller sällskapsdjurshållaren att rätta till saken. När påföljdsavgift används ska bland annat överträdelsens art och uppsåtlighet beaktas. Genom påföljdsavgifter kan man ingripa i medvetna lagstridiga förfaranden, som förekommer bland annat när djur och produkter förflyttas mellan medlemsstater. Särskilt i samband med förflyttningar av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och kommersiell införsel av sällskapsdjur uppvisas i allt högre grad bristfälliga och rentav förfalskade införseldokument. Också till exempel förbud mot att låta djur gå ute, som utgör en försiktighetsåtgärd enligt 17 §, kan vara förenad med omfattande överträdelser, där det vore ändamålsenligt att använda administrativ påföljdsavgift.

Enligt 2 mom. ska sanktionens storlek bedömas med hänsyn till överträdelsens art och skadlighet och hur ofta den upprepas. Proportionalitets- och ändamålsenlighetskraven i förvaltningsverksamhet ska uppfyllas när avgiften påförs. Kraven på god förvaltning och rättssäkerhet ska beaktas. Det ska gå att söka ändring i ett beslut om påföljdsavgift. Påföljdsavgiften är verkställbar först när den har vunnit laga kraft, och förvaltningsdomstolens avgörande i ett ärende som gäller sökande av ändring är verkställbart i den ordning som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I 3 mom. beaktas förbudet mot dubbel straffbarhet, enligt vilket en fysisk person inte får påföras flera påföljder av straffkaraktär för samma gärning. Förbudet omfattar även administrativa påföljder av straffkaraktär för samma gärning.

Enligt 4 mom. får påföljdsavgift inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter den dag då den påfördes. Detta motsvarar bestämmelsen om när utdömt bötesstraff förfaller i 8 kap. 13 § i strafflagen. Ränta tas inte ut på påföljdsavgifter.

Enligt lagen om verkställighet av böter svarar Rättsregistercentralen för verkställigheten av påföljdsavgifter enligt olika lagar. Det föreslås att den lagen ändras så att till bestämmelsen om tillämpningsområde i 1 § fogas sådan påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen som avses i den nu föreslagna lagen.

96 §. *Straffbestämmelser.* I 1 mom. ingår en hänvisningsbestämmelse som gäller strafflagens kriminaliseringar av orsakande av risk för spridning av en djursjukdom samt smuggling.

De gärningsbeskrivningar som uppräknas i 2 mom. och som är straffbara som djursjukdomsförseelse motsvarar i stor utsträckning de gärningsbeskrivningar som uppräknas i 115 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar, men det föreslagna momentet är snävare än det gällande, eftersom påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen kan påföras för en del av gärningarna i fortsättningen.

Som djursjukdomsförseelse kan fortfarande dömas gärningar som innebär att man bryter mot den lagstadgade anmälningsskyldigheten i en konkret situation där en sjukdom misstänks eller konstaterats eller mot förbud, villkor, begränsningar eller åtgärder som myndigheten bestämt om som åtgärder för sjukdomsbekämpning. Det ska också vara straffbart att bryta mot aktörens eller sällskapsdjurshållarens biståndsskyldighet i anslutning till genomförandet av åtgärder för sjukdomsbekämpning. De hänvisningar som anger straffbara gärningsbeskrivningar utformas på ett nytt sätt jämfört med den gällande lagen, eftersom regleringen om djurhälsa i fortsättningen baserar sig i huvudsak på direkt tillämpliga EU-förordningar. Kriminaliseringen ska omfatta både brott mot vissa direkt tillämpliga krav i EU:s lagstiftning och brott mot krav i lagen som grundar sig på det nationella handlingsutrymmet. Enligt förslaget kan man dessutom på nuvarande sätt dömas till djursjukdomsförseelse för brott mot förbud eller försummelse av åtgärder som utgör tvångsmedel.

16 kap. Särskilda bestämmelser

97 §. *Skydd för personer som rapporterar om överträdelser.* I paragrafen föreskrivs om hemlighållande av identiteten för fysiska personer som gjort anmälan om överträdelse av bestämmelserna om djurhälsa. Någon motsvarande bestämmelse ingår inte i den nuvarande lagen. Genom den föreslagna bestämmelsen genomförs den bestämmelse i artikel 140 i kontrollförordningen som säger att personer som inrapporterar en faktisk eller

potentiell överträdelse till den behöriga myndigheten ska skyddas mot repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling. En motsvarande bestämmelse ingår i 35 § i växtskyddslagen (1110/2019). Förutsättningen är att anmälarens identitet ska hållas hemligt är att röjande av identiteten skulle orsaka anmälaren skada. Skadan kan till exempel ha att göra med att anmälaren står i ett särskilt förhållande, till exempel anställningsförhållande, till den aktör som anmälan avser och anmälan kunde skada detta förhållande. Anmälarens egen uppfattning om orsakande av skada räcker inte ensam till för att den sekretessgrund som avses i bestämmelsen ska tillämpas.

98 §. Avgifter för myndigheternas prestationer. Paragrafens 1–3 mom. motsvarar 99 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar med undantag av vissa ändringar som beror på att definitionerna har ändrats. Hänvisningen i 4 mom., som gäller myndighetens skyldighet att ta ut en avgift för extra kontrollåtgärder på grund av underlåtenhet att iakttäta bestämmelser, ändras så att den avser den nya kontrollförordningen.

99 §. Arvoden och ersättningar som betalas till auktoriserade inspektörer. Enligt paragrafen betalar Livsmedelsverket arvoden till auktoriserade inspektörer för inspektioner och undersökningar som de utfört och andra åtgärder som de genomfört samt ersättning för inspektörernas kostnader. Paragrafen motsvarar 100 § i den gällande lagen.

100 §. Ersättning som staten betalar till kommunerna. I paragrafen hänvisas det till 23 § i veterinärvårdslagen, där det föreskrivs om kommunens rätt att av statens medel få ersättning för utförandet av sådana uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommunalveterinären.

101 §. Maskinell underskrift. I paragrafen föreslås det att beslut som utarbetats med hjälp av automatisk databehandling ska få undertecknas maskinellt. Exempelvis i vissa brådskande situationer kan bestämmelsen möjliggöra ett enklare förfarande än elektronisk signering av beslutshandlingar enligt 16 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

102 §. Sökande av ändring. I 1 mom. ingår en bestämmelse om sökande av ändring som hänvisar till lagen om rättegång i förvaltningsärenden och som utvidgar besvärsvägen enligt den nämnda lagen även till sökande av ändring i eventuella beslut av kommunalveterinären. I momentet föreskrivs dessutom på samma sätt som i den gällande lagen att i interimistiska beslut som avses i lagen får ändring inte sökas särskilt, utan det ska vara möjligt att söka ändring när det slutliga beslutet har meddelats.

I 2 mom. föreskrivs att det kan bestämmas att ett beslut ska följas även om ändring har sökts, om beslutets karaktär, skydd av djurs eller människors hälsa eller säkerställande av säkerheten hos produkter av animaliskt ursprung förutsätter omedelbar verkställighet. Momentet motsvarar 116 § 2 mom. i den gällande lagen om djursjukdomar.

Enligt 3 mom. tillämpas tullagens bestämmelser på sökande av ändring i Tullens beslut.

I 4 mom. ingår en bestämmelse som hänvisar till lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och som motsvarar 117 § i den gällande lagen. Hänvisningen omfattar emellertid åtgärder enligt författningarna om djurhälsa och inte bara åtgärder som det föreskrivs om i nationell lag.

103 §. Ikraftträdande. I 1 mom. ingår en sedvanlig bestämmelse om ikraftträdande. Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 21 april 2021 när EU:s djurhälsoförordning börjar tillämpas. I 2 mom. ingår en bestämmelse om upphävande av den gällande lagen.

I 3 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken den föreslagna lagen ska tillämpas i stället för den lag som upphävs om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den lag som upphävs. Syftet med de övriga lagar som ingår i propositionen är att uppdatera laghänvisningarna. I regleringen på förordningsnivå ingår emellertid hänvisningar som det inte i samtliga fall är ändamålsenligt att uppdatera i samband med att den föreslagna lagen träder i kraft, utan först när förordningarna ändras av andra orsaker.

104 §. Övergångsbestämmelser. I 1 mom. ingår en övergångsbestämmelse som gäller sådana anläggningar beträffande vilka godkännande enligt EU:s djurhälsoförordning krävs. Bestämmelsen gäller också laboratorier som förutsätter utseende. Särskilt godkännande eller utseende krävs inte, om det har föreskrivits om tillstånd eller godkännande för samma verksamhet i den lag som upphävs när den föreslagna lagen träder i kraft. Enligt artikel 279 i EU:s djurhälsoförordning ska anläggningar och aktörer som registrerats eller godkänts i enlighet med de direktiv som upphävs anses vara registrerade eller godkända, efter behov, i enlighet med förordningen och ska som sådana omfattas av de relevanta skyldigheter som föreskrivs i förordningen.

I 2 mom. ingår en övergångsbestämmelse i anslutning till de föreslagna nationella godkännande- och registreringsförfarandena samt anmälningsförfarandena, som tillåter fortsatt verksamhet utan särskilt godkännande eller anmälan i enlighet med de beslut eller anmälningar som gäller verksamheten.

Paragrafens 3 mom. gäller ställningen för de vattenbruksanläggningar, vilkas verksamhet enligt Livsmedelsverkets bedömning kan börja omfattas av kravet på godkännande. I praktiken är det fråga om småskalig odling av matfisk samt företag som har metesdammar. Livsmedelsverket ska utföra riskbedömningarna inom en månad efter lagens ikraftträdande och därvid använda uppgifter i registret för djurhållningsplatser enligt lagen om ett system för identifiering av djur. Avsikten är att genom den förordning av jord- och skogsbruksministeriet som utfärdas med stöd av förslaget till 43 § precisera de kriterier i anslutning till anläggningens läge och rutiner för förflyttning av djuren som ska användas vid riskbedömningen så att bedömningen kan göras snabbt och på ett förutsägbart sätt. Aktörer som på grund av slutresultatet av riskbedömningen blir skyldiga att ansöka om godkännande ska enligt den föreslagna övergångsbestämmelsen ha sex månader på sig att lämna in ansökan till myndigheten. Uppskattningsvis är det fråga om bara några anläggningar.

Enligt 4 mom. ska besluten om restriktionszoner och åtgärder för sjukdomsbekämpning som fattats med stöd av lagen som upphävs förbli i kraft till dess att något annat åläggs.

7.2. Strafflagen

44 kap. Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

4 a §. Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom. Det föreslås att den paragrafen i strafflagen ändras där vissa gärningar som strider mot lagen om djursjukdomar och lagen om animaliska biprodukter samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem kriminaliseras. Syftet med ändringen är att se till att paragrafens täckning i princip förblir densamma när lagstiftningen om djursjukdomar, som tidigare i huvudsak baserat sig på direktiv, ändras och börjar basera sig på direkt tillämpliga EU-förordningar. Enligt förslaget är en gärning som beskrivs i paragrafen straffbar inte bara när den strider mot nationella författningar och föreskrifter utan också när den strider mot en förordning av Europaparlamentet och rådet som nämns i 1 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar eller en bestämmelse eller föreskrift som utfärdats med stöd av den. De förordningar av Europaparlamentet och rådet som avses i hänvisningen är EU:s djurhälsoförordning, förordningen om animaliska biprodukter, TSE-förordningen, zoonosförordningen, förordningen om sällskapsdjur och kontrollförordningen.

Dessutom föreslås att 1 punkten preciseras så att straffbestämmelsen omfattar även bortskaffande av djur och produkter som sker i strid med bestämmelserna om animaliska biprodukter.

46 kap. Brotts som har samband med införsel och utförsel

4 §. Smuggling. Det föreslås att 2 mom. upphävs. Enligt momentet ska som smuggling betraktas också vissa brott mot 5 § i lagen om veterinär gränskontroll eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Den paragraf som det hänvisas till samt vissa förordningar om införselvillkor som utfärdats med stöd av den är enligt lagen om införselkontroll av djur och vissa varor i kraft till och med den 20 april 2021, dvs. tills EU:s djurhälsoförordning börjar tillämpas, trots att lagen om veterinär gränskontroll i övrigt har upphävts. Den separata straffbestämmelsen i 2 mom. blir onödig när de materiella bestämmelser som nämns i den upphävs. I fortsättningen ska den allmänna smugglingsbestämmelsen i 1 mom. tillämpas på straffbarhet för brott mot införselkraven för djur och andra varor som eventuellt sprider djursjukdomar.

7.3. Lagen om animaliska biprodukter

2 §. Förhållande till andra författningar. I 1 mom. företas en teknisk ändring, genom vilken hänvisningen till den gällande lagen om djursjukdomar ändras så att den börjar avse den föreslagna lagen om djursjukdomar.

30 §. Bortskaffande under exceptionella förhållanden. I 2 mom. företas tekniska ändringar som följer av reformen av lagen om djursjukdomar. I det föreslagna momentet hänvisas det i stället för till beslut som fattas med stöd av 23 och 26 § i lagen om djursjukdomar till beslut som gäller preliminära åtgärder för beslut om sjukdomsbekämpning eller beslut om förhindrande av sjukdomsspridning eller beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning. Detta beror på att det föreskrivs om besluten också i direkt tillämpliga EU-bestämmelser och inte bara i nationella bestämmelser. Dessutom föreskrivs det inte längre centralt om befogenheter som gäller de nämnda besluten i lagen om djursjukdomar, utan till följd av att sjukdomsklassificeringen och lagstiftningens struktur förändrats är befogenhetsbestämmelserna utspridda i lagens olika kapitel och paragrafer.

7.4. Jaktlagen

23 §. Begränsning av jakt med hänsyn till allmän säkerhet. I 1 mom. stryks bestämmelsen om regionförvaltningsverkets befogenheter att inom ett bestämt område förbjuda jakt eller begränsa den, om det är nödvändigt för att förebygga spridningen av djursjukdomar som med lätthet sprider sig. I momentet stryks dessutom den bestämmelse som säger att jakträttshavaren och markägaren inte behöver höras innan beslutet om ett förbud eller en begränsning som grundar sig på den nämnda orsaken fattas.

De bestämmelser som föreslås bli strukna fogades till momentet genom lag 939/2006. Bakgrunden till ändringen var kommissionens skyddsåtgärder, som genomfördes när aviär influensa spridit sig i Europa och genom vilka man försökte hindra sjukdomen från att sprida sig från vilda fåglar till fjäderfän. Enligt de meddelade skyddsbesluten ska myndigheten ha befogenheter att begränsa jakten i en zon som inrättas runt den plats där sjukdomen förekommer.

I fortsättningen kan jaktförbud inom zoner som inrättas för att förhindra att förtecknade sjukdomar sprider sig utgöra en del av åtgärderna för sjukdomsbekämpning enligt del III avdelning II i EU:s djurhälsoförordning eller eventuellt också en del av nödatgärderna enligt del VII i EU:s djurhälsoförordning. Enligt artikel 65 i den delegerade förordningen om åtgärder för sjukdomsbekämpning får den behöriga myndigheten inom ett smittområde som inrättas på grund av en sjukdom hos vilda djur bland annat reglera jakten. Enligt 25 § 1 mom. i den föreslagna lagen om djursjukdomar är Livsmedelsverket behörig myndighet som beslutar om förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att sjukdomen sprider sig. För planering av åtgärderna ska det finnas en funktionsduglig expertgrupp som avses i artikel 66 i den delegerade förordning som gäller åtgärder för sjukdomsbekämpning och i 74 § i den föreslagna lagen om djursjukdomar, och där också viltförvaltningen och jägarna ska vara representerade. Den reglering som föreslås i lagen om djursjukdomar gör jaktlagens nuvarande bestämmelse om regionförvaltningsverkets befogenheter onödig.

7.5. Lagen om verkställighet av böter

1 §. Lagens tillämpningsområde. Det föreslås att till 2 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken den påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen som avses i 95 § i den föreslagna lagen om djursjukdomar ska verkställas i den ordning som föreskrivs i lagen. Rättsregistercentralen sköter verkställigheten av påföljdsavgifter. Enligt lagens 4 § ska den som bestämmer avgiften och fullföljdsdomstolen göra anmälan till Rättsregistercentralen om sina beslut.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Den föreslagna lagen om djursjukdomar innehåller på samma sätt som den gällande lagen ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om skyldighet att sprida information om djursjukdomar i anslutning till passagerartrafik och posttjänster mellan medlemsstaterna. Genom förordning

av statsrådet fastställs dessutom de standardersättningar som kan användas för att ersätta djur som det har bestämts att ska avlivas.

Övriga bemyndiganden att utfärda förordning i den föreslagna lagen om djursjukdomar tilldelas jord- och skogsbruksministeriet. Bemyndigandena behövs, eftersom den EU-lagstiftning som berör lagens tillämpningsområde är mycket omfattande, detaljerad och i många avseenden teknisk. EU:s djurhälsoförordning tillåter också ett stort nationellt handlingsutrymme som det inte är möjligt att utnyttja effektivt utan tillräckliga bemyndiganden att utfärda förordning. En låg författningsnivå gör det möjligt att snabbt reagera på förändringar i sjukdomsläget samt på ändringar i kommissionens delegerade akter och genomförandeakter till följd av detta.

Enligt den föreslagna lagen om djursjukdomar betecknar jord- och skogsbruksministeriet de djursjukdomar som hör till nationella sjukdomskategorier, föreskriver om områden som har sjukdomsfri status eller där ett utrotningsprogram genomförs samt utfärdar de bestämmelser som hänför sig till genomförandet av EU:s bestämmelser och som det nationella handlingsutrymmet möjliggör om åtgärder som behövs vid sjukdomsutbrott. Åtgärderna varierar beroende på djursjukdomen och delvis beroende på djurarten.

I fråga om de godkännande-, tillstånds- och anmälningsförfaranden som det föreskrivs om i lagen får jord- och skogsbruksministeriet utfärda närmare bestämmelser om förfarandet. Dessutom får ministeriet utfärda närmare bestämmelser om de djurarter och produkter beträffande vilka utförelse berörs av registreringsskyldighet samt om förutsättningarna för utseende av laboratorier för egenkontroll och godkännande av sådana anläggningar för avelsmaterial som bedriver inrikeshandel. Jord- och skogsbruksministeriet utfärdar också närmare bestämmelser om bland annat hälsoövervakning av djur, vaccinationsskyldighet, hälsotillståndet hos djur som tas till djurutställningar, vissa restriktioner för förflyttning av djur och produkter, bevarande av uppgifter om export samt sändande av mikrobstammar till det nationella referenslaboratoriet. De nämnda bemyndigandena att utfärda förordning gäller relativt tekniska frågor som det också enligt den gällande lagen ska föreskrivas om genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser som preciserar myndigheternas uppgifter får utfärdas om bland annat genomförandet av övervakningen av djursjukdomar, kommunalveterinärens uppgifter vid sjukdomsbekämpning, statistikföringen och rapporteringen i anslutning till djursjukdomar, innehållet i riksomfattande och regionala beredskapsplaner samt om det förfarande som ska iakttas när registeruppgifter antecknas och uppgifter offentliggörs. Även dessa bemyndiganden gäller tekniska frågor.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får det dessutom föreskrivas om tillämpningen av många av de nationella undantag som EU:s djurhälsoförordning möjliggör. Undantagen gäller tämligen tekniska frågor som undersökningar av djur eller produkter, rengöring av transportmedel som använts vid förflyttningar, vaccinationskrav i fråga om unga sällskapsdjur samt krav på djurhälsointyg vid förflyttningar av vissa djur eller produkter.

Enligt 66 § 4 mom. i den föreslagna lagen om djursjukdomar får Livsmedelsverket utfärda föreskrifter om när och hur de mikrobstammar, prover och uppgifter som laboratorierna sänder till Livsmedelsverket ska sändas in. Det föreslagna bemyndigandet att utfärda föreskrifter är motiverat, när man beaktar laboratorieverksamhetens särdrag och att det är fråga om tekniskt fullgörande av laboratoriernas skyldighet.

9 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 21 april 2021, dvs. när EU:s djurhälsoförordning börjar tillämpas.

10 Verkställighet och uppföljning

Avsikten är att följa hur den föreslagna lagen om djursjukdomar fungerar genom myndigheternas övervakning enligt lagen samt myndigheternas och intressegruppernas samarbete i anslutning till verkställigheten av lagen.

11 Samband med andra propositioner

Propositionen har inget samband med andra lagstiftningsprojekt som pågår samtidigt.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring. Grundlagsutskottet har emellertid ansett att tillståndsplikt kan tillåtas på särskilda grunder (GrUU 19/2002 rd). Anmälningsskyldighet eller registreringsplikt som villkor för att inleda näringsverksamhet har betraktas som reglering som i sak kan jämföras med tillståndsplikt (GrUU 9/2005 rd, s. 2/I, GrUU 56/2002 rd).

I 39 § i den föreslagna lagen om djursjukdomar föreskrivs det om godkännande av vissa anläggningar för landlevande djur samt avelsmaterial från dem, vilket baserar sig på de godkännandekrav som föreskrivs i artiklarna 94 och 95 i EU:s djurhälsoförordning. I 43 § föreskrivs det dessutom om godkännande av vattenbruksanläggningar samt anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur utifrån artiklarna 176–179 i EU:s djurhälsoförordning. I 63 § ingår bestämmelser om utseende av officiella djurhälsolaboratorier vilka baserar sig på kontrollförordningen.

På det nationella handlingsutrymmet i EU:s djurhälsoförordning baserar sig bestämmelserna om godkännande av spermasamlingsstationer och embryosamlingsgrupper som bedriver endast inrikeshandel i 40 och 41 § i den föreslagna lagen, vilka motsvarar nuläget, bestämmelsen om registreringskyldighet för exportörer i 53 §, som motsvarar nuläget, samt bestämmelserna i 63 § om utseende av laboratorier för egenkontroll och bestämmelserna i samma paragraf om anmälningsskyldighet för laboratorier som undersöker sjukdomar som hör till kategorin andra anmälningsskyldiga djursjukdomar, vilka motsvarar nuläget. Genom de nämnda bestämmelserna strävar man efter att bekämpa djursjukdomar samt främja djurhälsan. Dessa kan betraktas som sådana viktiga samhällsintressen, som kan motivera en begränsning av näringsfriheten.

Grundlagsutskottet har ansett att begränsningar i näringsfriheten måste vara exakta och noga avgränsade. Dessutom måste begränsningarnas väsentliga innehåll, såsom deras omfattning och villkoren framgå av lagen. Utskottet har också funnit det viktigt att bestämmelserna om villkoren för registrering och registreringsbeständighet är så utformade att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar (GrUU 15/2008 rd, s. 2/II). Grundlagsutskottet har i sin praxis i fråga om reglering av näringsverksamhet ansett att det är nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (t.ex. GrUU 58/2010 rd, s. 5–6, GrUU 32/2010 rd). Utskottet har ansett att det inte medför några problem med avseende på 18 § 1 mom. i grundlagen att återkalla ett godkännande i en situation där en hälsofara inte kan motverkas med andra metoder (GrUU 37/2005 rd, s. 2/II).

De föreslagna bestämmelserna överensstämmer med dessa krav och linjer. I den föreslagna lagen om djursjukdomar fastställs de villkor som ska vara uppfyllda för att ett godkännande ska beviljas eller en aktör registreras utifrån det nationella handlingsutrymme som EU:s rättsakter tillåter. I 92 § ingår bestämmelser om återkallande av nämnda godkännande eller registrering. Bestämmelser om ansökan om godkännande, villkor för godkännande, förfarandet för godkännande samt översyn av godkännanden liksom tillfälligt upphävande och återkallande av godkännande ingår i artiklarna 96–99 och 176–179 i EU:s djurhälsoförordning, och om utseende av officiellt djurhälsolaboratorium och om återkallande av utseende i artiklarna 37 och 39 i kontrollförordningen. Närmare bestämmelser om de nämnda omständigheterna ingår också i kommissionens delegerade akter.

De föreslagna bestämmelserna om aktörens skyldigheter i anslutning till förebyggande eller övervakning av sjukdomar samt myndighetsbefogenheterna rörande olika åtgärder, förbud, villkor och begränsningar innebär begränsningar av näringsfriheten. Genom de bestämmelser som syftar till bekämpning av djursjukdomar försöker man tillgodose andra grundläggande rättigheter såsom egendomsskydd för personer som äger djur eller produkter samt, när det är fråga om zoonoser, det allmännas skyldighet att främja befolkningens hälsa enligt 19 § 3 mom. i grundlagen. Bestämmelserna har också koppling till 20 § 2 mom. i grundlagen, enligt vilket det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras en sund miljö. Det finns således en godtagbar grund för de föreslagna bestämmelserna. Det flesta bestämmelserna hänför sig till genomförandet av direkt tillämpliga EU-bestämmelser. De skyldigheter och befogenheter i lagen som grundar sig på det nationella handlingsutrymme som dessa EU-bestämmelser tillåter motsvarar åter i mycket stor utsträckning de gällande bestämmelserna, som tillkommit med grundlagsutskottets medverkan (se GrUU 1/2013 rd, s. 3). Regleringen är uppbyggd så att den uppfyller de krav på noga avgränsning och exakthet samt reglering på lagnivå och att vissa förbud, villkor, begränsningar och åtgärder kan komma i fråga endast vid sjukdomsutbrott av de allvarligaste djursjukdomarna som förutsätts av bestämmelser som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna.

Egendomsskydd

Med stöd av 15 § 1 mom. om egendomsskydd i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Grundlagsutskottet har emellertid i sin praxis konstaterat att grundlagen inte skyddar egendom mot alla begränsningar av nyttjandet, utan det går att begränsa ägarens rättigheter genom lag, om den uppfyller de allmänna krav som ställs på lagar som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna (bl.a. GrUU 32/2010 rd, s. 4/I och GrUU 8/1996 rd). Ersättningen för inskränkning i egendomens användning är en faktor som inverkar på bedömningen av inskränkningarnas godtagbarhet (GrUU 6/2010 rd och GrUU 38/1998 rd).

I beslut om sjukdomsbekämpning enligt den föreslagna lagen om djursjukdomar är det fråga om ingrepp i egendom, såsom avlivning av djur, bortskaffande av föremål eller inskränkningar i användningen av djur, produkter eller annan egendom. Besluten är nödvändiga för att bekämpa djursjukdomar, upprätthålla livsmedelssäkerheten och trygga folkhälsan, så de betjänar mål som överensstämmer med allmänintresset. De ingriper inte heller i de grundläggande fri- och rättigheterna på ett sätt som står i disproportion till det eftersträlvande målet och som skulle kränka det centrala innehållet i dessa rättigheter. Bestämmelserna kan anses vara i harmoni med de krav på exakthet och noga avgränsning i fråga om begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna som angetts i grundlagsutskottets praxis.

Enligt den föreslagna lagen om djursjukdomar har en djurägare i princip rätt att få full ersättning för djur som avlivats i enlighet med ett beslut av en myndighet, och dessutom har ägaren rätt att få ersättning för produkter samt andra ämnen och föremål som genom beslut av en myndighet har bortskaffats eller behandlats så att egendomen har skadats eller blivit oanvändbar.

Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och om det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

I 71 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs det om auktoriserade inspektörer, som i stället för eller genom att bistå kommunalveterinären får utföra sådana inspektioner eller undersökningar på djurhållningsplatserna som avses i lagen samt utföra verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen. Inspektörernas uppgifter är definierade så att de gäller endast utförande av inspektioner och undersökningar i stället för eller genom att bistå kommunalveterinären, samt utförande av verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen, och inspektörerna har alltså inte rätt att fatta förvaltningsbeslut eller bevilja djurhälsointyg. Inga uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt överförs till de auktoriserade inspektörerna. Paragrafen innehåller ett krav på att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar ska tillämpas samt ett förbud mot att utföra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur. En auktoriserad inspektör ska på begäran visa upp ett skriftligt bemyndigande.

Innehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar i stor utsträckning 87 § i den gällande lagen om djursjukdomar. Paragrafen innehåller ändå inte något krav på inspektörernas yrkesskicklighet utan en hänvisning till kraven i artikel 30 eller 31 i kontrollförordningen, som förutom yrkesskicklighet gäller bland annat frihet från intressekonflikter för en fysisk person som utför myndighetsuppgifter. Den föreslagna regleringen kan anses uppfylla villkoren för överföring av offentliga förvaltningsuppgifter.

I 74 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs det om samlande av den funktionsdugliga expertgrupp som förutsetts i EU:s djurhälsoförordning samt om gruppmedlemmarnas rätt att få uppgifter och tystnadsplikt. I enlighet med EU:s rättsakter kan till gruppen höra företrädare för olika myndigheter samt bland annat producentorganisationer. Gruppens uppgifter är att bistå myndigheten vid planeringen av åtgärder för sjukdomsbekämpning som behövs vid utbrott av en sjukdom i kategori a eller b. Experterna fattar inte beslut och utför inte besök av inspektionstyp i anläggningar. Även i övrigt är sambandet mellan deras verksamhet och uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagar och fattandet av beslut som gäller enskildas rättigheter och skyldigheter så pass indirekt att i fråga om expertgruppens uppgifter anses det inte vara fråga om offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen.

Arbetsplikt

I 72 § i den föreslagna lagen om djursjukdomar föreskrivs det om arbetsplikt för legitimerade veterinärer och veterinärmedicin studerande i en situation där en allvarlig sjukdomsepidemi har spridit sig över ett vidsträckt område i landet och tillsynsmyndigheterna inte har tillräckliga resurser för att bekämpa den. Arbetsplikten innebär ett ingrepp i den personliga friheten som tryggas i 7 § 1 mom. i grundlagen samt i rätten enligt 18 § i grundlagen att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring. Tvångsarbete strider dessutom mot artikel 4 i den europeiska människorättskonventionen samt vissa andra internationella avtal.

Förbuden mot tvångsarbete i internationella avtal gäller ändå inte situationer där en fara eller olycka hotar samhällets existens eller välfärd. Den föreslagna arbetsplikten gäller sådana situationer. Innehållet i den föreslagna bestämmelsen motsvarar i stor utsträckning 88 § i den gällande lagen om djursjukdomar, som har tillkommit med grundlagsutskottets medverkan (se GrUU 1/2013 rd, s. 3).

I den föreslagna lagen om djursjukdomar har också beaktats de synpunkter på arbetspliktigas uppgifter och rättigheter som grundlagsutskottet har framfört i samband med bedömningen av den nämnda propositionen. I förslaget till 72 § är de uppgifter som arbetspliktiga får utföra avgränsade på samma sätt som de uppgifter som överförs på auktoriserade inspektörer, dock med hänsyn till även bestämmelserna i artiklarna 30 och 31 i kontrollförordningen om vilka av den behöriga myndighetens uppgifter som det över huvud är möjligt att överföra till fysiska personer och på vilka villkor detta kan göras. Det föreskrivs om arbetspliktigas rätt att utföra övervakning och bland annat få handräckning på motsvarande sätt som i fråga om auktoriserade inspektörers rättigheter. I 72 § föreskrivs om arvode till arbetspliktiga och om ersättning för deras kostnader samt om tillämpning av allmänna lagar om arbetsrätt på arbetspliktiga. Den föreslagna regleringen ska således också anses uppfylla kraven på att den ska vara noga avgränsad, exakt, proportionerlig och rättssäker.

Principen om förvaltningens lagbundenhet

Enligt 75 § 3 mom. i den föreslagna lagen om djursjukdomar får djurhälsomyndigheten för tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurhälsa av aktörerna beställa prov på livsmedel som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation så att myndigheten i fråga inte kan identifieras som beställare. Bestämelsen hänför sig till artikel 35 i kontrollförordningen, enligt vilken prover som de behöriga myndigheterna beställt genom distanskommunikation av aktörer utan att identifiera sig får användas för offentlig kontroll.

Med stöd av 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. Relevanta och i princip problematiska med tanke på principen och förvaltningens lagbundenhet är enligt grundlagsutskottets praxis sådana okonventionella befogenheter som bevisprovokation genom köp, som innebär att myndigheten utan tjänsteansvar bryter mot vissa straffrättsliga förbud. Det kan till exempel vara fråga om bevisprovokation genom köp av ett föremål som innehas olagligen. (GrUU 5/1999 rd, s. 5, GrUU 35/2018, s. 14)

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att innehållet i de föreslagna befogenheterna är väsentligt och i samband med bedömningen av underrättelselagstiftningen (GrUU 35/2018, s. 14, GrUU 36/2018, s. 15) konstaterat att bestämmelser om bevisprovokation genom köp verkar täcka också sådana normala civilrättsliga rättshandlingar som inte är problematiska med tanke på laglighetsprincipen och för vilka det inte kan påvisas något konstitutionellt behov av att reglera och bedöma dem som okonventionella.

I den föreslagna bestämmelsen om rätt att beställa prover finns en begränsning som innebär att myndigheten får beställa prov endast av produkter som man inte misstänker eller vet att strider mot författningarna om djurhälsa. Sålunda utesluts distansköp av sådana produkter beträffande vilka myndighetens förvärv är straffrättsligt sanktionerat. Myndigheten bör inte heller uppmuntra aktören till brott. Begränsningen innebär att den föreslagna bestämmelsen inte är problematisk med avseende på lagbundenhetsprincipen.

Eftersom redan det att myndigheten utför sin uppgift utan att uppge att en sådan uppgift utförs eller så att man uttryckligen försöker dölja myndighetsuppgiften är exceptionellt med avseende på myndighetsverksamhetens öppenhetsprincip, som hör till god förvaltning, är det väsentligt att aktören får information om verksamheten så snabbt som möjligt. I artikel 36 i kontrollförordningen föreskrivs om skyldighet för myndigheten att säkerställa att de aktörer från vilka dessa prover beställts underrättas om att proverna har tagits i samband med offentlig kontroll och används för denna offentliga kontroll samt om rätten till ett andra expertutlåtande enligt artikel 35 på egen bekostnad. Eftersom det är fråga om direkt tillämpliga och som sådana förpliktande EU-bestämmelser, föreslås det inte att bestämmelsernas innehåll upprepas i den föreslagna lagen om djursjukdomar, utan där hänvisas till bestämmelserna.

Hemfrid

Den bestämmelse som föreslås i 75 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar och som gäller inspektion eller undersökning som utförs i utrymmen som används för boende av permanent natur har koppling till 10 § om skydd för privatlivet i grundlagen. Enligt 1 mom. är vars och ens hemfrid tryggad. Enligt 3 mom. kan genom lag ändå bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

Grundlagsutskottet har ansett att åtgärder som begränsar skyddet för hemfriden bör vara tydligt och tillräckligt nära kopplade till någon grundlagsbestämmelse om grundläggande fri- och rättigheter för att åtgärderna ska kunna betraktas som nödvändiga i syfte att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna (bl.a. GrUU 6/2019 s. 3). Bland annat inspektionernas starka kopplingar till egendomsskydd och den personliga säkerheten har kunnat berättiga att de utförs i hemfridsskyddade lokaler (bl.a. GrUU 31/1998 rd, s. 2, GrUU 16/2004 rd, s. 5, GrUU 62/2010 rd, s. 5 och GrUU 18/2010 rd, s. 7–8). Däremot har de omständigheter som den offentliga kontrollen i anslutning till införsel av djur och varor av animaliskt ursprung gäller, bland annat användning av ursprungsbezeichnungar och djurskyddskrav, enligt utskottet i allmänhet ett relativt avlägset samband med trygandet av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 9/2019 rd, s. 4).

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att en åtgärd som ingriper i hemfriden kan godkännas för att brott ska kunna utredas om åtgärden kopplas till en konkret och specificerad anledning att misstänka att brott mot lagen har begåtts eller kommer att begås (t.ex. GrUU 37/2010 rd, s. 5, GrUU 32/2010 rd, s. 11). Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden (GrUU 46/2001 rd och GrUU 48/2001 rd) förutsatt att brottsmisstankarna ska vara sådana att gärningen är förenad med hot om fängelse. Utskottet har å andra sidan betraktat en inspektion som ingriper i hemfriden i syfte att övervaka att understöd och bidrag som beviljats av allmänna medel används på korrekt sätt är godtagbar även utifrån misstankar om förseelser som allra högst bestraffas med böter (GrUU 69/2002 rd, s 2–3). I sitt utlåtande GrUU 40/2002 rd har grundlagsutskottet ansett att ingrepp i den grundlagstryggade hemfriden för utredning av förseelser som är föga klandervärda uppfyller inte proportionalitetskravet beträffande en begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet.

Enligt 75 § 2 mom. i den föreslagna lagen om djursjukdomar får en inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur utföras endast av en myndighet. En inspektion eller undersökning får utföras endast om den är nödvändig för att utreda omständigheter som inspektionen gäller. I lagen förutsätts dessutom att en

inspektion eller undersökning får utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur i princip endast om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa, eller om det finns anledning att misstänka att en aktör eller någon annan som berörs av skyldigheter som anges i bestämmelserna om djur hälsa har gjort sig skyldig till ett brott som kan leda till fängelsestraff, eller till en djursjukdomsförseelse enligt 94 § som kan medföra fara för människor eller djurs hälsa.

När det gäller utredning av brott är det i bestämmelsen fråga om en konkret och specificerad brottsmisstanke. Rätten till inspektion i andra situationer än utredning av brott som kan leda till fängelse är i lagen bunden till rättsobjekt med koppling till rätten till liv enligt 7 §, egendomsskydd enligt 15 §, det allmänna skyldighet att främja befolkningens hälsa enligt 19 § och den grundläggande miljö rättigheten enligt 20 § i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning uppfyller regleringen villkoren i 10 § 3 mom. i grundlagen.

Enligt momentet ska koppling till en brottsmisstanke eller ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa i samband med en inspektion som riktar sig mot ett fortskaffningsmedel ändå inte förutsättas när inspektionen utförs i omedelbar anknytning till att fortskaffningsmedlet anländer till eller avlägsnar sig från Finlands tullområde eller ett särskilt skatteområde som hör till det. Avgränsningen är motiverad för att bestämmelserna om inspektionsrätt ska vara i linje med tullagens (304/2016) bestämmelser när det gäller kontroll vid landets gränser. Enligt 13 § 3 mom. i tullagen har en tullman rätt att kontrollera utrymmen som används för boende av permanent natur i fortskaffningsmedlet vid sådan kontroll som sker i omedelbar anknytning till att fortskaffningsmedlet anländer till eller avlägsnar sig från det nämnda området. I grundlagsutskottets utlåtande i samband med behandlingen av regeringens proposition om tullagen (GrUU 10/2016 rd, s. 4) har utskottet konstaterat bland annat att fortskaffningsmedlet och boendetrymmena i fråga ligger i ett slags gränzson när det gäller hemfriden och att bestämmelserna i 13 § 3 mom. inte är problematiska med tanke på 10 § 3 mom. i grundlagen, trots att det inte är fråga om en åtgärd som ingriper i hemfriden och som är nödvändig för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas, på det sätt som den bestämmelsen förutsätter.

Personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har nyligen justerat sin tidigare ståndpunkt till lagstiftningen om skyddet för personuppgifter. Enligt utskottet är det i princip tillräckligt med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen att bestämmelserna uppfyller kraven i dataskyddsförordningen. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter härefter i första hand tillgodoses med stöd av den nämnda förordningen och den nationella allmänna lagstiftningen och dataskydd. Man bör således förhålla sig restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning och sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 4—5).

I EU:s djurhälsoförordning förutsätts att det förs register över anläggningar som beviljats godkännande i enlighet med förordningen och att registeruppgifterna offentliggörs. Enligt den föreslagna lagen om djursjukdomar gäller detsamma anläggningar som godkänns med stöd av nationella bestämmelser, och dessutom ska det på nuvarande sätt göras register över utsedda laboratorier, aktörer med tillstånd, exportörer som gjort registreringsanmälan samt vissa uppgifter som insamlats i samband med övervakningen. I 79–81 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs det om behöriga myndigheter för registerföringen, datainnehållet i de register som baserar sig på nationella bestämmelser, offentliggörandet av vissa registeruppgifter samt förvaringstiden för uppgifterna i vissa sådana fall där det behövs bestämmelser om förvaringstiden som avviker från lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

Registren ska även i fortsättningen vara en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem enligt lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008), och bestämmelserna i den nämnda lagen ska tillämpas på dem, om inte något annat föreskrivs i lagen om djursjukdomar. Lagen om informationssystem har genom lag 76/2019 utökats med en bestämmelse om tillämpning av allmänna dataskyddsförordningen. Dessutom har den utökats med en bestämmelse som utesluter de registrerades rättigheter enligt artikel 18.1 a och b i den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om de register som ingår i informationssystemet.

Rätt att få uppgifter

I 76 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs om rätt för den behöriga myndigheten, auktoriserade inspektörer och arbetspliktiga att trots sekretessbestämmelserna få sådana uppgifter som är nödvändiga för att utföra uppgifter enligt författningarna om djurhälsa av aktörer och andra med förpliktelser enligt de nämnda författningarna, samt av statliga och kommunala myndigheter.

Utifrån skyddet för privatliv och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen har grundlagsutskottet bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter trots sekretess och då noterat att rätten att få uppgifter kan gälla behövliga uppgifter för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (bl.a. GrUU 17/2016 rd, s. 5–6). I propositionen kopplas rätten att få uppgifter till nödvändighetskriteriet.

Skydd för personer som rapporterar om överträdelse

Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag.

I 97 § i förslaget föreskrivs om skydd för personer som rapporterar överträdelser. Den föreslagna bestämmelsen behövs för att nå ett mål som ligger i allmänintresset, eftersom det är viktigt att myndigheterna utan dröjsmål får information om situationer som medför en allvarlig risk för spridning av djursjukdomar. Enligt artikel 140 i kontrollförordningen ska personer som inrapporterar faktiska eller potentiella överträdelser skyddas mot repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling, och bestämmelsen kan anses vara nödvändig för att genomföra det nämnda kravet. Eftersom det är fråga om en bestämmelse som gäller en särskild avgränsad sektor föreslås det att den tas in i lagen om djursjukdomar, trots att huvudregeln när det gäller bestämmelser om sekretess är att bestämmelserna ska koncentreras till offentlighetslagen. Saken kommer att granskas på nytt i samband med att Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (COM (2018) 218), som bereds som bäst, genomförs i framtiden.

Den föreslagna bestämmelsen uppfyller proportionalitetsprincipens krav, eftersom den gäller endast situationer där ett avslöjande av identiteten kan orsaka rapportören skada. Genom bestämmelsen stärks också skyddet för yttrandefriheten och personuppgifter samt rätten till skydd i samband med uppsägning utan saklig grund enligt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (artikel 30).

Rättsskydd

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan. Med hänvisning till förarbetena till grundlagen (RP 309/1993 rd, s. 74/II) hindrar bestämmelsen inte att det genom lag föreskrivs om smärre undantag till exempel från rätten att överklaga förutsatt att undantagen inte ändrar på det faktum att rätten är huvudregel eller att de i enskilda fall riskerar individens rättsskydd (bl.a. GrUU 5/2006 rd, s. 7/II, GrUU 48/2006 rd, s. 5).

Enligt 102 § i den föreslagna lagen om djursjukdomar söks ändring i ett beslut av en myndighet som meddelats med stöd av den nämnda lagen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Ändring i Tullens beslut söks dock på det sätt som föreskrivs i tullagen.

I 102 § 1 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken ändring dock inte får sökas särskilt i interimistiska beslut som avses i lagen. Bestämmelsen motsvarar 116 § 1 mom. i den gällande lagen, som har varit föremål för grundlagsutskottets bedömning i samband med behandlingen av regeringens proposition 130/2012 rd (GrUU 1/2013 rd). Bestämmelsen om besvärstidning behövs fortfarande och den kan inte anses äventyra individens rättsskydd.

Den straffrättsliga legalitetsprincipen

Enligt 8 § i grundlagen får ingen betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. Den straffrättsliga legalitetsprincipen, som tryggas i bestämmelsen, innehåller också ett krav på exakthet som gäller lagens innehåll. Enligt den ska det av respektive brottsrekvisit framgå om en gärning eller försummelse är straffbar (t.ex. GrUU 20/2018 rd). Straffen och deras stränghet ska också stå i rätt proportion till varandra. Proportionalitetskravet förutsätter att det bedöms om motsvarande mål kunde nås på något sätt som ingriper mindre i de grundläggande fri- och rättigheterna än en straffbestämmelse. Regleringen bör också ha förebyggande inverkan.

I 44 kap. 4 a § i strafflagen ingår en bestämmelse om orsakande av risk för spridning av en djursjukdom. Straffet är böter eller fängelse i högst sex månader. I propositionen föreslås det att paragrafen ändras så att det i bestämmelsen hänvisas även till EU:s bestämmelser om djurhälsa vid sidan av nationella bestämmelser. Syftet med ändringen är att beakta att den tidigare i huvudsak direktivbaserade lagstiftningen om djursjukdomar börjar basera sig på direkt tillämpliga EU-förordningar. Syftet är inte att utvidga eller inskränka straffbarheten för gärningar som orsakar risk för spridning av djursjukdom med undantag för att precisera att kriminaliseringsbestämmelsen även omfattar olagligt bortskaftande av biprodukter av animaliskt ursprung.

Bestämmelserna om smuggling i 46 kap. i strafflagen kan bli tillämpliga vid brott mot bestämmelserna om införsel eller utförsel. Straffet är böter eller fängelse i högst två år.

Lagen om djursjukdomar innehåller fortfarande en bestämmelse om överträdelse som är förenade med böter, men en del av de gärningar som omfattas av den nuvarande överträdelsebestämmelsen börjar omfattas av de föreslagna bestämmelserna om påföljdsavgift. De krav som följer av den straffrättsliga legalitetsprincipen har beaktats i överträdelsebestämmelsen.

Påföljdsavgift

I 95 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs det om en administrativ påföljdsavgift som påförs för underlåtenhet att iakttä bestämmelserna. Grundlagsutskottets hävdvunna tolkning (GrUU 9/2012 rd, s. 2) är att en sådan avgift med avseende på 81 § i grundlagen varken är en skatt eller en avgift, utan en administrativ påföljd av sanktionskaraktär för en lagstridig gärning. I sak har utskottet jämställt en ekonomisk påföljd av straffkaraktär med en straffrättslig påföljd (GrUU 57/2010 rd, GrUU 4/2001 rd, GrUU 32/2005 rd, GrUU 55/2005 rd). Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för administrativa påföljder bestämmas i lag eftersom det innebär utövning av offentlig makt att påföra en sådan avgift. Utskottet har också ansett att det är fråga om betydande utövning av offentlig makt. Det ska lagstiftas exakt och tydligt om betalningsskyldigheten och grunderna för avgiftens storlek, lika väl som om den betalningsskyldiges rättsskydd och grunderna för att verkställa lagen (GrUU 32/2005 rd, GrUU 55/2005 rd). Dessutom har utskottet ansett att även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 § inte direkt gäller administrativa påföljder kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte förbigås i ett sammanhang som här avses (bl.a. GrUU 9/2012 rd).

Grundlagsutskottet har i samband med behandlingen av administrativa påföljder av straffkaraktär påpekat att i artikel 4 i tilläggsprotokoll 7 till Europakonventionen ingår den så kallade *ne bis in idem*-regeln, som säger att ingen får lagföras eller straffas på nytt i en brottmålsrättegång i samma stat för ett brott för vilket han redan har blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat (GrUU 9/2012 rd). Påföljdsbestämmelserna ska då tolkas i överensstämmelse med skyddet mot självinkriminering och med beaktande av bland annat Europadomstolens rättspraxis. Skyddet mot självinkriminering hör till garantierna för en rättvis rättegång som tryggas i 21 § i grundlagen (se GrUU 39/2014 rd, s. 4/I och RP 309/1993 rd, s. 74/II).

Strävan med sanktionssystemet enligt 95 § i förslaget är att förhindra verksamhet som medför risk för spridning av djursjukdomar och som utgör ett hot mot bland annat människors hälsa och egendom. Det rättsobjekt som skyddas genom sanktionssystemet är förenligt med ett godtagbart samhällligt behov. De gärningar som föreslås omfattas av bestämmelserna om påföljdsavgift är för närvarande straffbara som djursjukdomsförseelser.

Regleringen är uppbyggd så att rekvisitet för administrativa sanktioner inte överlappar rekvisitet för de straffrättsliga påföljder som föreskrivs i lagen om djursjukdomar. Den administrativa påföljdsavgiften gäller situationer som i princip är lätta att bevisa utan undersökningsbefogenheter och där ett snabbt ingripande i form av ett administrativt förfarande bidrar till att öka straffsystemets effektivitet.

Den föreslagna paragrafen innehåller tillräckligt exakta bestämmelser om grunderna för påförande av påföljdsavgift och för avgiftens storlek. Dessutom innehåller paragrafen bestämmelser om den avgiftsskyldiges rättsskydd samt om verkställighet av påföljdsavgiften och preskription av verkställigheten. Påföljdsavgiftens verkställbarhet bestäms enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Den behöriga myndighetens beslut om en administrativ påföljdsavgift är verkställbart när beslutet har vunnit laga kraft.

Enligt regeringens åsikt kan lagförslaget godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom de EU-rättsakter som genomförs genom propositionen innehåller bestämmelser som föreslås bli genomförda genom lag och som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagens följande lagförslag:

1.

Lag om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut förskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om genomförandet av följande Europeiska unionens rättsakter om bekämpning av djursjukdomar och om genomförandet av rättsakter som antagits med stöd av dem, om inte annat föreskrivs om genomförandet av rättsakterna någon annanstans i lag:

- 1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") (*EU:s djurhälsolag*),
- 2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll) (*kontrollförordningen*),
- 3) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati (*TSE-förordningen*),
- 4) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen (*zoonosförordningen*),
- 5) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG om övervakning av zoonoser och zoonotiska smittämnen, om ändring av rådets beslut 90/424/EEG och om upphävande av rådets direktiv 92/117/EEG (*zoonosdirektivet*),
- 6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2003 (*förordningen om sällskapsdjur*),
- 7) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (*förordningen om animaliska biprodukter*).

I denna lag föreskrivs dessutom om de nationella åtgärder, ytterligare åtgärder och strängare åtgärder för bekämpning av djursjukdomar som de förordningar som nämns i 1 mom. tillåter.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *författning om djurhälsa* denna lag, författningar som utfärdats med stöd av denna lag samt Europeiska unionens rättsakter som genomförs genom denna lag,
- 2) *djursjukdom* en sjukdom som definieras i artikel 4.16 i EU:s djurhälsoförordning,
- 3) *aktör* en aktör som definieras i artikel 4.24 i EU:s djurhälsoförordning,
- 4) *mottaglig art* en djurart som man på basis av en vetenskaplig utredning vet eller antar att kan smittas av någon annan än en förtecknad sjukdom,
- 5) *veterinär* en person som med stöd av lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000) har rätt att utöva veterinäryrket i Finland,
- 6) *djurhälsomyndighet* Livsmedelsverket, regionförvaltningsverket eller kommunalveterinären,
- 7) *medlemsstat* en medlemsstat i Europeiska unionen samt stater som vid tillämpningen av Europeiska unionens lagstiftning om verksamheten på Europeiska unionens inre marknad jämföras med medlemsstater i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som ingåtts mellan Europeiska unionen och staten i fråga.

I övrigt används i denna lag definitionerna i artikel 4 i EU:s djurhälsoförordning och artikel 3 i kontrollförordningen.

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om bekämpning av djursjukdomar som inverkar på livsmedelssäkerheten finns också i livsmedelslagen (23/2006).

Bestämmelser om åtgärder för att skydda befolkningen från sjukdomar som smittas från djur finns också i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016).

4 §

Klassificering av djursjukdomar

I EU:s djurhälsoförordning och med stöd av den bestäms om förtecknade sjukdomar och om indelningen av dem i sjukdomar enligt artikel 9.1 a–e (*sjukdomar i kategorierna a–e*). Bestämmelser om *nya sjukdomar* finns i artikel 6 i EU:s djurhälsoförordning.

Andra djursjukdomar än sjukdomar i kategorierna a–c får betecknas som

- 1) *en annan djursjukdom som ska bekämpas*, om djursjukdomen i betydande grad försvårar verksamhetsförutsättningarna för husdjursproduktionen, orsakar betydande skada på vilda djurstammar, i betydande utsträckning hindrar eller försvårar utförsel av och handel med djur eller produkter, eller som kan smitta från djur till människa och orsaka allvarlig sjukdom, eller som
- 2) *en djursjukdom som ska övervakas*, om sjukdomen inte uppfyller kriterierna i 1 punkten, men orsakar sådan ekonomisk skada för djurhållningen, skada på vilda djurstammar, fara för människors hälsa eller skada för utförsel av och handel med djur eller varor att det för att trygga dessa är motiverat att bekämpa sjukdomen.

En djursjukdom får betecknas som en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas, om man genom att bekämpa sjukdomen kan påverka dess förekomst. Om det är ändamålsenligt

med hänsyn till de skador som sjukdomen förorsakar eller med tanke på bekämpningsåtgärdernas effektivitet, får en djursjukdom betecknas som en annan djursjukdom som ska bekämpas eller som en djursjukdom som ska övervakas endast inom ett visst, geografiskt avgränsat område eller i fråga om vissa djurarter eller produktionsformer. Även då man inte är säker på hur smittsam en djursjukdom är, hur lätt den sprids eller vilka skador den kan orsaka får sjukdomen betecknas som en annan djursjukdom som ska bekämpas eller som en djursjukdom som ska övervakas, om den anses medföra omedelbar fara för djurs eller människors hälsa.

En annan djursjukdom än en sjukdom i kategori e får dessutom betecknas som *en annan anmälningspliktig djursjukdom*, om det är behövt att övervaka förekomsten av sjukdomen i syfte att skydda människors eller djurs hälsa eller för att trygga handel med eller utförsel av djur eller produkter. Även då man inte är helt säker på hur smittsam en djursjukdom är får sjukdomen betecknas som en anmälningspliktig djursjukdom, om det anses vara behövt att den övervakas. Som andra anmälningspliktiga djursjukdomar betecknas också sådana andra djursjukdomar som ska bekämpas och sådana djursjukdomar som ska övervakas som inte hör till kategori e.

Bestämmelser om hur andra djursjukdomar som ska bekämpas, djursjukdomar som ska övervakas och andra anmälningspliktiga djursjukdomar betecknas utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

5 §

Officiell bekräftelse av förekomsten av en djursjukdom

Förekomsten av en förtecknad och en ny sjukdom bekräftas av djurhälsomyndigheten på det sätt som bestäms i EU:s djurhälsoförordning och med stöd av den. Ett konstaterat fall av en annan djursjukdom som ska bekämpas eller av en djursjukdom som ska övervakas föreligger, om djurhälsomyndigheten på allmänt godtagna veterinärmedicinska grunder kan konstatera att ett djur har drabbats av den berörda sjukdomen eller smittan.

2 kap.

Sjukdomsfri status, utrotningsprogram och anläggningskretsar

6 §

Sjukdomsfria områden

Jord- och skogsbruksministeriet beslutar i enlighet med bestämmelserna i del II kapitel 4 om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategorierna a–c för hela landet eller en zon eller om ansökan om sjukdomsfri status avseende sjukdomen ska lämnas till Europeiska kommissionen.

7 §

Anläggningskretsar

Livsmedelsverket beslutar om godkännande av en anläggningskrets för förflyttning av djur och produkter från djur i enlighet med artikel 37.1 c och 37.2 d. En anläggningskrets godkänns på ansökan.

Med avvikelse från 1 mom. beslutar jord- och skogsbruksministeriet om inrättandet av en sådan anläggningskrets där vattenlevande djur och produkter från dem hålls.

Jord- och skogsbruksministeriet beslutar om sjukdomsfri status eller ansökan om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategorierna a–c i enlighet med artikel 37 i EU:s djurhälsoförordning.

8 §

Utrotningsprogram

Jord- och skogsbruksministeriet beslutar i enlighet med bestämmelserna i del II kapitel 3 i EU:s djurhälsoförordning om inrättandet av ett utrotningsprogram avseende en sjukdom i kategori b eller c för hela landet eller en zon eller en anläggningskrets samt om inlämnande av programmet till kommissionen för godkännande.

9 §

Tillämpning av bestämmelserna om sjukdomar i kategori c

Beslut eller ansökan om sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategori c samt införande av ett utrotningsprogram avseende den förutsätter att sjukdomen är relevant för Finland och att en sjukdomsfri status avseende den är ändamålsenlig med hänsyn till de skador som sjukdomen förorsakar eller med tanke på bekämpningsåtgärdernas effektivitet.

Vad som nedan i denna lag föreskrivs om bekämpning av sjukdomar i kategori c tillämpas endast på de områden och anläggningskretsar som har sjukdomsfri status avseende en sjukdom i kategori c eller där ett utrotningsprogram genomförs för bekämpning av den nämnda sjukdomen, om inte Europeiska unionens rättsakter förutsätter något annat.

10 §

Offentliggörande av information om status för områden och anläggningskretsar

Bestämmelser om områden och i 7 § 2 mom. avsedda anläggningskretsar som har sjukdomsfri status eller där ett utrotningsprogram genomförs utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Livsmedelsverket offentliggör på sin webbplats en förteckning över de områden, zoner och anläggningskretsar som nämns i 1 mom. samt över de av Livsmedelsverket godkända anläggningskretsar som har sjukdomsfri status.

3 kap.

Ansvar för djurs hälsa

11 §

Obligatorisk zoonosövervakning

En aktör ska övervaka förekomsten av en zoonos som kategoriserats som en annan djursjukdom som ska bekämpas eller som en djursjukdom som ska övervakas, om anläggningen är sådan att det finns en särskild risk för att den sjukdomen förekommer eller sprider sig och om det är nödvändigt att regelbundet övervaka förekomsten av sjukdomen för att genomföra Europeiska unionens rättsakter eller för att kontrollera spridningsrisken (*obligatorisk zoonosövervakning*). Vid obligatorisk zoonosövervakning ska man övervaka djurens hälsotillstånd, ta eller låta ta de prover på djuren som behövs för diagnostik av sjukdomen, sända proverna till ett laboratorium för analys samt föra journal över provtagningar och provförsändelser. Vid behov ska aktören sända uppgifter om analysresultaten till djurhälsomyndigheten och göra en anmälan om förekomsten av djursjukdomen i anläggningen, om antalet djur i anläggningen samt om nya djur som tagits in.

Bestämmelser om vilka anläggningar och djursjukdomar som den obligatoriska zoonosövervakningen ska gälla och närmare bestämmelser om vilka skyldigheter övervakningen omfattar utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Frivillig hälsoövervakning samt hälsoklassificering av anläggningar

En aktör har rätt att få sin anläggning placerad i en hälsokategori utifrån en hälsoklassificering som beskriver den risk för spridning av en djursjukdom som anläggningen medför, om aktören förbinder sig att övervaka djursjukdomen i fråga i anläggningen och uppfyller förutsättningarna för övervakningen av djursjukdomen (*frivillig hälsoövervakning*).

En aktör som har förbundit sig till frivillig hälsoövervakning ska låta göra regelbundna hälsokontroller på djuren, ta eller låta ta behövliga prover på djuren, sända proverna till ett laboratorium för analys, föra journal över provtagningar och provförsändelser samt vid behov göra en anmälan hos myndigheten om att en djursjukdom förekommer i anläggningen. Aktören ska också iaktta de förbud, villkor och begränsningar som ingår i hälsoövervakningen och som gäller anskaffning av djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter eller avelsmaterial från sådana djur från anläggningar som inte omfattas av hälsoövervakningen eller som hör till en lägre hälsokategori, samt iaktta skyldigheterna i fråga om märkning av djur och journalföring av djur och avelsmaterial.

Anläggningar som omfattas av frivillig hälsoövervakning hälsoklassificeras enligt hur sannolikt det är att den djursjukdom som övervakas inte förekommer i dem. Vid klassificeringen beaktas misstänkta och konstaterade fall av djursjukdomar hos djuren i anläggningen och hos djur som har kommit i kontakt med dem, resultaten av de analyser som avses i 2 mom. samt hur länge anläggningen har varit föremål för frivillig hälsoövervakning. På övervakningen av anläggningar tillämpas bestämmelserna i 11 § 2 mom.

Bestämmelser om vilket slag av anläggningar och djursjukdomar som omfattas av frivillig hälsoövervakning utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Närmare bestämmelser om de skyldigheter, förbud, villkor och begränsningar som ingår i hälsoövervakning, om den hälsoklassificering som avses i 3 mom. samt om hur ofta den övervakande myndigheten ska företa inspektioner och vad inspektionerna ska omfatta utfärdas också genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

13 §

Förbindelse till frivillig hälsoövervakning samt beslut om hälsokategori

En aktör som vill förbinda sig till frivillig hälsoövervakning ska anmäla detta till en djurhälsomyndighet. Beslutet om vilken hälsokategori anläggningen ska tillhöra fattas av regionförvaltningsverket.

Regionförvaltningsverket kan återta sitt beslut om hälsokategori om anläggningen inte iakttar de förbud, villkor, begränsningar och skyldigheter som avses i 12 § 2 mom. Regionförvaltningsverket ska återta beslutet om hälsokategori om en aktör anmäler att han eller hon upphör med hälsoövervakningen i den berörda anläggningen.

Närmare bestämmelser om innehållet i de anmälningar som avses i 1 och 2 mom. och om anmälningsförfarandet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 §

Klassificering av anläggningar i utrotningsprogram för sjukdomar i kategorierna b och c

I ett område eller en zon där ett utrotningsprogram för bekämpning av en sjukdom i kategori b eller c genomförs får anläggningar som håller förtecknade arter klassificeras på det sätt som föreskrivs med stöd av artiklarna 31 och 32 i EU:s djurhälsoförordning på grund av anläggningens sjukdomsfria status eller status som skyddad från vektorer. Regionförvaltningsverket fattar beslut om anläggningens status.

Närmare bestämmelser om klassificeringen av anläggningar i ett utrotningsprogram och om fattandet av beslut i anslutning till klassificeringen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Vaccinering och annan behandling av djur

För att bekämpa en djursjukdom i kategorierna a–c eller en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas kan en aktör åläggas att se till att djuren blir vaccinerade eller behandlade på annat sätt, om djursjukdomens förekomst inte utan oskäligen kostnader eller förluster kan förhindras eller begränsas och om förekomsten av sjukdomen orsakar allvarlig skada för djurhållningen eller för människors hälsa, eller om EU:s djurhälsoförordning eller en rättsakt som antagits med stöd av den förutsätter vaccinationer eller behandlingar. Skyldigheten att vaccinera eller ge behandling kan utsträckas till att gälla alla sådana djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter för vilka ett vaccin finns eller en behandling kan ges, eller endast sådana djur eller anläggningar i fråga om vilka det finns en särskild risk för att sjukdomen kan förekomma och spridas eller som har drabbats av en sjukdom som kan medföra särskild skada för djurhållningen eller för människors hälsa.

En aktör eller sällskapsdjurshållare ska se till att de djur som vaccinationsskyldigheten eller skyldigheten att ge behandling gäller vaccineras eller behandlas på det sätt som krävs. Aktören eller sällskapsdjurshållaren ska också märka de djur som har vaccinerats eller behandlats och föra journal över vaccinationer och behandlingar, om detta krävs för bekämpning av djursjukdomen, samt hos djurhälsomyndigheten göra behövliga anmälningar om vaccinationer och behandlingar. I syfte att följa med effekterna av vaccinationer och behandlingar ska djurhälsomyndigheten företa behövliga undersökningar.

Bestämmelser om genomförande av obligatoriska vaccinationer och behandlingar, om vilka djur och anläggningar som vaccinationsskyldigheten eller skyldigheten att ge behandling ska gälla, om de vaccin eller behandlingar som ska användas, om vaccinerings- eller behandlingsmetoden, om hur ofta vaccinationer eller behandlingar ska ges samt om märkningsskyldighet, journalföringsplikt och anmälningsskyldighet i fråga om vaccinationer och behandlingar utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Närmare bestämmelser om myndighetsundersökningar i samband med vaccinationer och behandlingar får också utfärdas genom förordning av jord och skogsbruksministeriet.

Utöver det som bestäms i denna paragraf får Livsmedelsverket för att bekämpa en sjukdom i kategorierna a–c eller en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas genomföra betesvaccinering av vilda djur.

16 §

Ordnanande av djurutställningar och andra motsvarande tillställningar

Den som ordnar en utställning av nötkreatur, får, getter, svin eller fjäderfän eller någon annan motsvarande tillställning där sådana djur tillfälligt samlas från flera olika anläggningar, ska se till att inga sådana djur förs till tillställningen som kan eller misstänks kunna sprida en djursjukdom. Nötkreatur, får, getter, svin och fjäderfän ska på platsen för tillställningen hållas så att en anläggningens hälsokategori, sjukdomsfria status eller

status som skyddad från vektorer inte äventyras samt avskilda från sådana andra djurarter som kan vara infekterade med djursjukdomar som kan överföras till de ovannämnda djuren.

Närmare bestämmelser om hälsokraven i fråga om nötkreatur, får, getter, svin och fjäderfän som förs till sådana tillställningar som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

17 §

Försiktighetsåtgärder på grund av ökat hot om sjukdomsspridning

Om en sjukdom i kategorierna a–c eller en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas förekommer i Finland, eller om man misstänker att sjukdomen förekommer hos vilda djur eller sprids till Finland via vilda djur eller vektorer eller på något annat motsvarande sätt, får behövliga åtgärder vidtas för att förhindra spridning av sjukdomen avseende hela landet eller ett visst riskområde.

I detta syfte får man

- 1) ålägga aktörer att övervaka hälsotillståndet hos djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter,
- 2) ålägga aktörer att hålla djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter inomhus,
- 3) aktörer åläggas att hålla djur som tillhör olika arter åtskilda i anläggningen,
- 4) förbjuda att djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter släpps fria i naturen eller tas från naturen till en anläggning,
- 5) förbjuda sådan matning av vilda djur som medför risk för spridning av djursjukdomen,
- 6) ålägga aktörer att skydda utfodringsställena för djur som hålls utomhus och att vidta andra åtgärder för att förhindra att djuren i anläggningen smittas av vilda djur,
- 7) ålägga aktörer att se till att kläder och skodon som har använts i anläggningens stallar rengörs och desinficeras,
- 8) ålägga djurhälsomyndigheterna att bekämpa och följa med förekomsten av vektorer,
- 9) ålägga aktörer och de som besöker anläggningar att vidta åtgärder för att förhindra att smitta sprids via fordon som besöker anläggningen,
- 10) förbjuda att djur som tillhör förtecknade arter eller mottagliga arter förs till djurutställningar, djurtävlingar eller andra motsvarande tillställningar.

Närmare bestämmelser om ålägganden och förbud som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

18 §

Beredskapsplan

Ett slakteri enligt livsmedelslagen (23/2006), en djurpark enligt 20 § i djurskyddslagen (247/1996) samt en anläggning för avelsmaterial som förutsätter godkännande enligt EU:s djurhälsoförordning eller denna lag ska utarbeta en beredskapsplan med tanke på sjukdomar i kategori a, om där hanteras djur som tillhör förtecknade arter. Planen ska omfatta en beskrivning av de åtgärder som ska genomföras vid misstanke om eller konstaterad djursjukdom. I planen ska det också redogöras för den utbildning i bekämpning av djursjukdomar som personalen har fått samt för den interna informationen och kommunikationen.

Närmare bestämmelser om de djursjukdomar i fråga om vilka en beredskapsplan ska utarbetas utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Närmare bestämmelser om beredskapsplanens innehåll får också utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

4 kap.

Anmälan av djursjukdomar och övervakning av sjukdomsläget

19 §

Skyldighet att anmäla djursjukdomar

Om en aktör eller sällskapsdjurshållare misstänker eller konstaterar att ett djur har drabbats av en förtecknad sjukdom eller en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas, ska han eller hon anmäla saken till kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket. Samma anmälningsskyldighet har en annan fysisk person eller juridisk person som deltar i undersökning, skötsel, hantering, transport, avlivning, slakt, jakt, fångst, rensning eller observation av djur. Anmälan ska också göras om onormal dödlighet eller andra tecken på en allvarlig sjukdom samt om icke fastställda orsaker till en betydande nedgång i produktionsvolymerna.

En anmälan som avses i 1 mom. ska göras utan dröjsmål, om den gäller en sjukdom i kategori a eller om tecknen tyder på förekomst av en sådan sjukdom. Anmälan ska göras genast det är praktiskt möjligt, om den gäller en annan förtecknad sjukdom, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas eller om tecknen tyder på förekomst av en sådan sjukdom.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och om anmälningsförfarandet samt, i fråga om andra sjukdomar som ska bekämpas och sjukdomar som ska övervakas, om sådana sjukdomstecken som ska anmälas får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

20 §

Anmälningsplikt för veterinärer och laboratorier

Om en veterinär misstänker eller konstaterar att ett djur har drabbats av en förtecknad sjukdom eller en ny sjukdom eller en annan anmälningspliktig djursjukdom, ska veterinären trots tystnadsplikten anmäla saken till kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket. En sjukdom i kategori a ska anmälas utan dröjsmål och en annan förtecknad sjukdom, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas genast när det är praktiskt möjligt.

Vad som bestäms om veterinärer i 1 mom. gäller också laboratorier, oavsett om prov har sänts för analys för diagnostik av den berörda sjukdomen eller för någon annan undersökning. I artikel 17.4 i EU:s djurhälsoförordning avsedd anmälan från ett laboratorium om resultat av sådana analyser av prover som utförts i en annan medlemsstat görs till Livsmedelsverket.

Närmare bestämmelser om innehållet i de anmälningar som avses i denna paragraf och om det förfarande som ska iakttas i samband med anmälan samt om den tidsfrist som ska tillämpas på anmälningar som gäller andra anmälningspliktiga djursjukdomar får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

21 §

Djurhälsomyndighetens anmälningsplikt

Om kommunalveterinären misstänker eller konstaterar att ett djur har drabbats av en förtecknad sjukdom, en ny sjukdom eller en annan anmälningspliktig djursjukdom, eller om kommunalveterinären tar emot en anmälan som avses i 19 eller 20 §, ska han eller hon anmäla saken till regionförvaltningsverket. Kommunalt veterinären ska dessutom varje månad sända regionförvaltningsverket ett sammandrag av alla fall av djursjukdo-

mar som ska bekämpas, anmälningspliktiga djursjukdomar och nya allvarliga djursjukdomar som har konstaterats på hans eller hennes tjänsteområde. I sammandraget behöver emellertid inte antecknas sådana uppgifter som har lagrats i det datasystem som Livsmedelsverket använder.

Regionförvaltningsverket ska delge Livsmedelsverket de i 1 mom. och i 19 och 20 § avsedda anmälningar som regionförvaltningsverket har tagit emot, om inte sjukdomen har konstaterats i prover som Livsmedelsverket analyserat. Regionförvaltningsverket ska dessutom varje månad sända Livsmedelsverket en sammanställning av de sammandrag som avses i 1 mom. Livsmedelsverket ska anmäla fall av förtecknade sjukdomar, nya sjukdomar samt andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas till jord- och skogsbruksministeriet.

Kommunalveterinären och regionförvaltningsverket ska anmäla fall av sådana djursjukdomar som kan medföra fara för människors hälsa till den berörda läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar i kommunen.

Närmare bestämmelser om innehållet i de anmälningar och sammandrag som avses i denna paragraf, om den tidsfrist inom vilken de ska göras samt om det förfarande som ska iaktas i samband med anmälan får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

22 §

Övervakning av djursjukdomar

Livsmedelsverket är den i artikel 26 i EU:s djurhälsöförordning avsedda behöriga myndighet som ska utföra övervakning i syfte att upptäcka förekomst av djursjukdomar.

Livsmedelsverket ska dessutom övervaka det allmänna hälsotillståndet hos djur och förekomsten av andra anmälningspliktiga djursjukdomar utifrån de anmälningar som avses i detta kapitel, de laboratorieundersökningar som verket utför, de uppgifter och mikrob- och parasitstammar som verket får från andra laboratorier samt de statistiska uppgifter om sjukdomsfall som veterinärer behandlat och som avses i 12 § 1 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000).

I syfte att övervaka hälsotillståndet hos djur och förekomsten av djursjukdomar får Livsmedelsverket verkställa obligatorisk screening av djur (*övervakningsundersökningar*), i samband med vilka djur kan undersökas för att klarlägga deras hälsostatus och behövliga prover tas på djuren och produkterna från dem samt från anläggningen. Aktörer, sällskapsdjurshållare, de som jagar eller fångar vilda djur samt anläggningar som tar emot djurprodukter är skyldiga att tillåta undersökning av och provtagning på djur i samband med övervakningsundersökningar.

Livsmedelsverket kan verkställa övervakningsundersökningen själv eller bestämma att någon annan djurhälsomyndighet ska göra det. Också en aktör, en sällskapsdjurshållare eller en anläggning som avses i 3 mom. eller, i fråga om en undersökning som förutsätts av Europeiska unionens lagstiftning om sjukdomar i kategorierna a–c eller andra djursjukdomar som ska bekämpas, den som jagar eller fångar vilda djur kan åläggas att ta prover och sända prover för analys i samband med en övervakningsundersökning, om detta är möjligt med beaktande av provernas art och de kunskaper och färdigheter som krävs för uppgiften. Den provtagning som hänför sig till undersökningen får utföras i samband med djurhälsobesök enligt artikel 25 i EU:s djurhälsöförordning, i den mån den myndighet som verkställer undersökningen tillåter det.

Livsmedelsverket får också verkställa övervakningsundersökningar som avser vilda djur eller prover som har sänts till myndigheten för andra undersökningar.

Närmare bestämmelser om genomförandet av sådan övervakning av djursjukdomar som förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Övervakningsplan

Livsmedelsverket ska utarbeta en plan för övervakningen av djurs allmänna hälsotillstånd och förekomsten av djursjukdomar. I fråga om den övervakning som anges i EU:s djurhälsoförordning ska planen uppfylla de krav på planering som anges i del II kapitel 2 och 3 i den förordningen. Av planen ska det dessutom framgå vilka i 22 § avsedda övervakningsundersökningar man har för avsikt att genomföra samt hur och i vilken utsträckning prover som sänts till Livsmedelsverket i annat syfte än för övervakningsundersökningar kommer att utnyttjas vid övervakningen av djurs allmänna hälsotillstånd och förekomsten av djursjukdomar.

5 kap.**Åtgärder vid misstanke om eller konstaterande av sjukdomar i kategorierna a–c***Åtgärder avseende sjukdomar i kategorierna a–c*

Regionförvaltningsverket ombesörjer den epidemiologiska undersökningen och de preliminära åtgärderna för sjukdomsbekämpning som anges i del III avdelning II i EU:s djurhälsoförordning och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Regionförvaltningsverket ska utan dröjsmål delge Livsmedelsverket ett beslut om preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning som regionförvaltningsverket riktat mot en fysisk person eller en juridisk person.

Regionförvaltningsverket får ge den som ett beslut som avses i 1 mom. avser dispens från vissa delar i beslutet, om EU:s djurhälsoförordning och bestämmelser som utfärdats med stöd av den möjliggör detta, om det finns ett grundat behov för detta och om dispensen inte medför risk för spridning av sjukdomen. I dispensen får det ställas sådana villkor som behövs för att förhindra spridning av sjukdomen.

Livsmedelsverket beslutar om de åtgärder för sjukdomsbekämpning som anges i de bestämmelser som nämns i 1 mom. och som ska vidtas utan dröjsmål på grund av ett konstaterat utbrott av en sjukdom i kategori a samt om åtgärder för sjukdomsbekämpning på drabbade och epidemiologiskt länkade anläggningar och andra platser. Dessutom beslutar Livsmedelsverket om åtgärder för sjukdomsbekämpning som ska vidtas på grund av ett bekräftat utbrott av en sjukdom i kategorierna b och c, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Bestämmelser om befogenheter avseende zoner och smittområden finns dock nedan i detta kapitel. Livsmedelsverket ska utan dröjsmål delge regionförvaltningsverket ett beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning som Livsmedelsverket riktat mot en fysisk person eller en juridisk person.

Zoner och smittområden för bekämpning av sjukdomar i kategori a

Livsmedelsverket beslutar om inrättande och avveckling av följande zoner och smittområden samt om de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de nödvändiga åtgärder som ska genomföras i dem:

- 1) restriktionszoner som avses i del III avdelning II kapitel 1 avsnitt 4 i EU:s djurhälsoförordning,
- 2) smittområden som ska inrättas som en åtgärd enligt del III avdelning II kapitel 1 avsnitt 5 i EU:s djurhälsoförordning och som avses i artiklarna 63 och 103 i kommissionens delegerade förordning (EU) .../... om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om förbyggnad och bekämpning av förtecknade sjukdomar,
- 3) tillfälliga restriktionszoner som avses i artiklarna 9 och 75 i den förordning som nämns i 2 punkten.

Med avvikelse från bestämmelserna i 1 mom. 1 punkten beslutar jord- och skogsbruksministeriet om inrättande och avveckling av sådana ytterligare restriktionszoner som avses i artikel 21.1 c och artikel 85.1 c i den förordning som nämns i 1 mom. 2 punkten samt om de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de nödvändiga åtgärder som ska genomföras i dem.

För att genomföra nödvaccinering får jord- och skogsbruksministeriet dessutom genom sitt beslut inrätta en vaccinationszon enligt artikel 69 i EU:s djurhälsoförordning. Ministeriet får bestämma om genomförandet av vaccinationer i zonen, vilka djur och djurhållningsplatser vaccinationerna ska gälla, de vaccin som ska användas, vaccinationsmetoden och vaccinationsfrekvensen samt om iakttagande de nödvändiga förbud, villkor och begränsningar och genomförande av de åtgärder som angetts med stöd av artikel 47 i EU:s djurhälsoförordning. Dessutom får ministeriet bestämma att de förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som avses i artikel 65 i EU:s djurhälsoförordning och som är nödvändiga för att förhindra spridningen av en sjukdom ska iakttas i zonen. Jord- och skogsbruksministeriet ska avveckla en vaccinationszon när det inte längre finns några förutsättningar för den.

26 §

Restriktionszoner för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c

Livsmedelsverket kan genom sitt besluta inrätta en restriktionszon på det område som omgärdar den plats där en sjukdom i kategori b eller c förekommer samt bestämma att de förbud, villkor, begränsningar och åtgärder enligt artikel 65 eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av artikel 32 i EU:s djurhälsoförordning som är nödvändiga för att förhindra spridning av sjukdomen ska iakttas i zonen. När restriktionszonen inrättas samt gränserna för området bestäms ska de omständigheter som anges i artikel 64 eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av artikel 32 i EU:s djurhälsoförordning beaktas. Livsmedelsverket beslutar om avveckling av en restriktionszon med iakttagande av vad som bestäms i artikel 68 i EU:s djurhälsoförordning om avveckling av en zon som inrättats på grund av en sjukdom i kategori a.

27 §

Offentliggörande av ett beslut som gäller en zon eller ett smittområde samt information om beslutet

På beslut om inrättande eller avveckling av en zon eller ett smittområde som avses i 25 eller 26 § och på beslut om förbud, villkor eller begränsningar som ska iakttas eller åtgärder som ska genomföras i en sådan zon eller ett sådant område ska det som i 9 och 10 kap. i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om delgivning av förvaltningsbeslut inte tillämpas. Beslutet ska publiceras i Finlands författningssamling. Djurhälsomyndigheten ska på behörigt sätt och i tillräcklig omfattning informera om beslutet i de kommuner inom vilka zonen eller området har inrättats. Information om ett beslut ska dessutom särskilt meddelas sådana aktörer som djurhälsomyndigheten känner till och som beslutet gäller.

28 §

Dispens från ett beslut som gäller en zon eller ett smittområde

Regionförvaltningsverket får i enskilda fall ge dispens som Europeiska unionens rättsakter tillåter och som förutsätter riskbedömning av varje enskilt fall från förbud, villkor eller begränsningar som ska iakttas eller åtgärder som ska genomföras i en zon eller ett smittområde som Livsmedelsverket inrättat, om dispensen inte medför risk för spridning av sjukdomen. Dispens ges på ansökan. I dispensen ställs sådana villkor som är nödvändiga för att bekämpa djursjukdomen.

Regionförvaltningsverket får i enskilda fall på ansökan ge dispens från förbud, villkor eller begränsningar som ska iakttas eller åtgärder som ska genomföras i en ytterligare restriktionszon eller en vaccinationszon, om dispensen tillåts i jord- och skogsbruksministeriets beslut om zonen eller området och inte medför risk

för spridning av sjukdomen. I dispensen ställs sådana villkor som är nödvändiga för att bekämpa djursjukdomen.

29 §

Avlivning av djur i zoner som inrättats på grund av sjukdomar i kategori a

Livsmedelssäkerhetsverket får besluta att sådana djur i anläggningar i en tillfällig restriktionszon, en restriktionszon eller en ytterligare restriktionszon som tillhör en förtecknad art ska avlivas, om sjukdomen hotar att sprida sig till övriga delar av landet trots de åtgärder som avses i detta kapitel, om det i zonen finns många djur som tillhör förtecknade arter som inte kan skyddas mot smitta, och om det är nödvändigt att avliva djuren för att förhindra att sjukdomen sprids. Livsmedelsverket får också bestämma att djuren ska vaccineras innan de avlivas, om djuren inte kan avlivas tillräckligt snabbt för att förhindra att sjukdomen sprids.

30 §

Närmare bestämmelser om bekämpning av sjukdomar i kategorierna a–c

Sådana närmare bestämmelser om åtgärder för bekämpning av sjukdomar i kategorierna b och c som är nödvändiga för sjukdomsbekämpningen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet inom gränserna för EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får dessutom inom gränserna för artikel 71 i EU:s djurhälsoförordning utfärdas bestämmelser som är nödvändiga för sjukdomsbekämpningen och som kompletterar EU:s djurhälsoförordning och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den om

- 1) analyser, preliminära sjukdomsbekämpningsåtgärder och epidemiologiska undersökningar som utförs på grund av misstanke om en sjukdom i kategorierna a–c,
- 2) åtgärder för att bekämpa en sjukdom i kategori a,
- 3) inrättande och avveckling av en zon eller ett smittområde som avses i 25 och 26 §, fastställande av gränser för och delar av zoner eller områden och av de förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de åtgärder som ska vidtas i zoner och områden samt om dispens från dem,
- 4) åtgärder enligt 29 § i samband med avlivning av djur och på vilka villkor och i vilken utsträckning de kan tillämpas i fråga om respektive sjukdom i kategori a.

6 kap.

Åtgärder när en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas misstänks eller konstateras

31 §

Primära åtgärder

När en aktör eller sällskapsdjurshållare misstänker att ett djur har drabbats av en annan djursjukdom som ska bekämpas eller av en djursjukdom som ska övervakas ska denne om möjligt hålla djuret avskilt från andra djur i anläggningen eller i hushållet och undvika att förflytta djur, produkter, varor och ämnen som eventuellt kan sprida smitta tills regionförvaltningsverket har beslutat om fortsatta åtgärder.

En veterinär som misstänker att ett djur har drabbats av en annan djursjukdom som ska bekämpas eller av en djursjukdom som ska övervakas ska utan dröjsmål ge aktören eller sällskapsdjurshållaren råd om de åtgärder som avses i 1 mom.

Utredning om sjukdomsläget och förhindrande av sjukdomsspridning

Om ett djur misstänks vara drabbat av en annan djursjukdom som ska bekämpas eller av en djursjukdom som ska övervakas på grund av en anmälan som avses i 19 eller 20 § eller av någon annan orsak, ska djurhälsomyndigheten utan dröjsmål försöka utreda sjukdomsläget samt förhindra spridning av sjukdomen. I detta syfte kan djurhälsomyndigheterna genomföra sådana undersökningar samt regionförvaltningsverket genomföra sådana nödvändiga epidemiologiska undersökningar samt vidta sådana åtgärder för att förhindra spridning av sjukdomen som det bestäms om i artiklarna 54–57 och 70 i EU:s djurhälsoförordning i fråga om sjukdomar i kategori a. Regionförvaltningsverket ska utan dröjsmål delge Livsmedelsverket ett beslut i syfte att förhindra sjukdomsspridning som är riktat till en fysisk person eller en juridisk person.

Om det inte är möjligt att utesluta misstanken om en annan djursjukdom som ska bekämpas eller bekräfta förekomsten av sjukdomen utan att avliva djuret, får regionförvaltningsverket bestämma att ett djur som hålls ska avlivas. Om vidtagandet av åtgärder som gäller vilda djur förutsätter tillstånd enligt naturvårdslagen (1096/1996), jaktlagen (615/1993) eller lagen om fiske (379/2015), svarar regionförvaltningsverket för ansökan om tillstånd.

Regionförvaltningsverket får ge den till vilket ett beslut i syfte att förhindra sjukdomsspridning är riktat dispens från någon del beslutet, om det finns ett grundat behov för detta och om dispensen inte medför risk för spridning av sjukdomen. I dispensen får det ställas sådana villkor som behövs för att förhindra spridning av sjukdomen.

Närmare bestämmelser om de åtgärder som ska vidtas för att utreda sjukdomsläget och förhindra sjukdomsspridningen avseende varje enskild annan djursjukdom som ska bekämpas och varje enskild djursjukdom som ska övervakas, de åtgärder som man får avvika från med dispens enligt 3 mom. samt om förutsättningarna för att ge dispens får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Åtgärder för bekämpning av andra djursjukdomar som ska bekämpas

När förekomsten av en annan djursjukdom som ska bekämpas har blivit bekräftad får Livsmedelsverket omedelbart vidta åtgärder för att utrota sjukdomen i anläggningen eller på en annan plats där djur hålls. I detta syfte får man vidta åtgärder som det bestäms om i artiklarna 60–62 och 70 i EU:s djurhälsoförordning avseende en sjukdom i kategori a.

Närmare bestämmelser om de åtgärder som ska vidtas för att utrota varje enskild annan djursjukdom som ska bekämpas får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Giltighetstiden för beslut som fattas för att förhindra spridning av en sjukdom

Regionförvaltningsverket ska upphäva ett med stöd av 32 § 1 mom. fattat beslut omedelbart när regionförvaltningsverket inte längre misstänker en djursjukdom. Beslutet ska också upphävas när man genom laboratorieundersökningar eller på något annat tillfredsställande sätt har kunnat säkerställa att djursjukdomen inte längre förekommer i anläggningen eller på en annan plats där djur hålls eller att den till följd av de sjukdomsbekämpningsåtgärder som vidtagits inte längre medför fara för människors eller djurs hälsa.

Den som vidtar åtgärder för att utrota en djursjukdom som ska övervakas ska göra en förhandsanmälan om åtgärderna hos kommunalveterinären, om detta är nödvändigt för att bekräfta sjukdomsfrihet.

Närmare bestämmelser om vad som i fråga om varje enskild djursjukdom ska anses vara ett tillfredsställande sätt att säkerställa att sjukdomen inte längre förekommer i en anläggning eller på en annan plats där djur hålls eller att den inte längre medför fara får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser om djursjukdomar som ska övervakas och i fråga om vilka utrotningsåtgärderna ska anmälas enligt 3 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

35 §

Beslut om utrotande av en djursjukdom som ska övervakas på ansökan av ägaren

Vid misstanke om en djursjukdom som ska övervakas eller när förekomsten av en sådan sjukdom har bekräftats får Livsmedelsverket på ansökan av djurägaren fatta beslut om avlivning eller slakt av ett eller flera djur i anläggningen eller rensning av fiskar. Ett sådant beslut kan endast fattas i en situation där beslutet i syfte att förhindra sjukdomsspridningen av ekonomiska orsaker eller av orsaker som hänför sig till djurens välbefinnande i betydande grad försvårar djurhållningen, och där det är nödvändigt att avliva eller slakta djuren eller rensa fiskarna för att utrota djursjukdomen i anläggningen. Beslutet förutsätter att aktören förbinder sig att vidta de rengörings- och desinfektionsåtgärder i anläggningen som förutsätts för att beslutet i syfte att förhindra sjukdomsspridningen ska upphävas. Djurägaren ansvarar för verkställigheten av beslutet.

Bestämmelser om djursjukdomar vid vars förekomst eller vid misstanke om förekomst ett beslut om avlivning eller slakt av djur eller rensning av fiskar dock inte får fattas utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

36 §

Sjukdomsbekämpning med stöd av TSE-förordningen

Det som föreskrivs i 31–34 § gäller inte förhindrande av spridningen av BSE hos nötkreatur eller scrapie hos får och getter eller utrotande av dessa sjukdomar, utan bestämmelser om detta ingår i TSE-förordningen.

Regionförvaltningsverket sköter den behöriga myndighetens uppgifter enligt artiklarna 12 och 13 i TSE-förordningen. Livsmedelsverket beslutar dock om de åtgärder för sjukdomsbekämpning som anges i artikel 13.1 c.

Regionförvaltningsverket får på ansökan i enskilda fall ge dispens från ett beslut som innehåller restriktioner för förflyttning och som fattats i syfte att förhindra sjukdomsspridning, om det föreskrivs så i TSE-förordningen, om det finns ett grundat behov för detta och om dispensen inte medför risk för spridning av sjukdomen. I dispensen får det ställas sådana villkor som behövs för att förhindra spridning av sjukdomen.

Nödvändiga bestämmelser som kompletterar TSE-förordningen om de myndighetsuppgifter som avses i 2 mom. samt om beviljande av dispens enligt 3 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet inom gränserna för TSE-förordningen.

Restriktionsområde

Ett restriktionsområde får inrättas på ett område där det förekommer en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas och som av geografiska, ekologiska eller epidemiologiska skäl eller på grund av sjukdomens stora utbredning inte kan utrotas snabbt, eller där det förekommer en djursjukdom som bekämpas i andra områden i landet och det därför är befogat att inrätta ett restriktionsområde i syfte att trygga ett gott djursjukdomsläge i andra områden.

Ett restriktionsområde inrättas och avvecklas genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet. När ett restriktionsområde inrättas och när områdets gränser bestäms ska geografiska, administrativa, ekologiska och epidemiologiska faktorer samt övervakningsmöjligheterna beaktas. Ett restriktionsområde ska avvecklas när de föreskrivna förutsättningarna för att inrätta ett restriktionsområde inte längre föreligger.

I den mån det är nödvändigt för att förhindra sjukdomsspridning får man i ett beslut om ett restriktionsområde inom gränserna för EU:s djurhälsoförordning

- 1) förbjuda transport eller annan förflyttning inom och från restriktionsområdet av djur, produkter från djur och djurtransportutrustning samt andra ämnen och varor som eventuellt kan sprida djursjukdomen, begränsa sådana transporter eller förflyttningar eller ställa villkor för dem,
- 2) bestämma att djur eller produkter inte får förflyttas från restriktionsområdet förrän de har behandlats i syfte att undanröja eventuell smitta eller förrän djuren har hållits i karantän, samt bestämma om tillåten användning av djur eller produkter,
- 3) ålägga aktörer och sällskapsdjurshållare att lämna djurhälsomyndigheten uppgifter om djurart, antal djur och identifikationer med avseende på de djur som förts till och förflyttats från en anläggning eller en annan plats i restriktionsområdet,
- 4) bestämma att djurtransportörer och djurförmedlare ska lämna djurhälsomyndigheten uppgifter om de djur som de har transporterat eller förmedlat i, från eller till restriktionsområdet, uppgifter om transporterna samt uppgifter om köp och försäljning av förmedlade djur,
- 5) ålägga aktörer att förse djur och produkter från djur som härstammar från restriktionsområdet med märkning som anger ursprung, sjukdomsfrihet och behandling eller att foga sådan märkning till de dokument som åtföljer djuren eller produkterna,
- 6) bestämma att den som förflyttar djur eller produkter från djur bort från restriktionsområdet ska intyga djurens och produkternas ursprung och sjukdomsfrihet genom ett officiellt hälsointyg som har utfärdats av kommunalveterinären.

Det som föreskrivs om ytterligare restriktionszoner i 27 och 28 § gäller också restriktionsområden.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att inrätta ett restriktionsområde samt om de förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som avses i 3 mom. samt om till vilka delar de ska tillämpas på andra sjukdomar som ska bekämpas eller på sjukdomar som ska övervakas får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Åtgärder för att förhindra spridning av vissa zoonoser

Om en zoonos som endast kategoriserats som en sjukdom i kategori d eller e eller som en annan anmälningspliktig djursjukdom misstänks eller konstateras förekomma i en anläggning där man utövar yrkesmässigt utställande av djur eller med djur förknippad hobbyverksamhet som har yrkesmässig karaktär, är aktören skyldig att informera besökarna på anläggningen om detta samt vidta sådana åtgärder som behövs för att skydda dem mot smitta.

Om det är nödvändigt för att avvärja fara för människors hälsa får regionförvaltningsverket i ett fall som avses i 1 mom. genom ett beslut som riktas till aktören bestämma om

- 1) rengöring och desinfektion av utrustning och redskap som används i anläggningen,
- 2) förvaring och användning av sådana produkter, ämnen och varor i anläggningen som kan vara kontaminerade,
- 3) rengöring och desinfektion av djurstallar och av ytor som är i kontakt med djur,
- 4) bekämpning och övervakning av skadedjur,
- 5) det sätt på vilket besökare i anläggningen anvisas att skydda sig mot smitta, samt
- 6) medicinsk behandling av djuren i anläggningen.

7 kap.

Godkännande av vissa anläggningar

39 §

Godkännande av anläggningar för förflyttning av landlevande djur och produkter från dem

Regionförvaltningsverket beslutar om godkännande av anläggningar som avses i artiklarna 94 och 95 i EU:s djurhälsoförordning.

Regionförvaltningsverket beslutar också om dispenser som medlemsstatens myndighet beviljar verksamheten på en godkänd anläggning enligt kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om anläggningar som håller landlevande djur och kläckerier samt om spårbarhet för vissa hållna landlevande djur och kläckägg (*delegerad förordning (EU) .../...*).

De nödvändiga bestämmelser om förfarandena för godkännande eller dispens som genomförandet av EU:s djurhälsoförordning förutsätter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

40 §

Godkännande av en spermasamlingsstation för inrikeshandel

Sperma av nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur får samlas endast på en i enlighet med denna paragraf godkänd spermasamlingsstation, om det inte finns eller krävs godkännande enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförordning för verksamheten. Kravet gäller ändå inte sperma som används endast för seminering av de egna djuren i samma anläggning där sperman samlas.

Regionförvaltningsverket godkänner en spermasamlingsstation på ansökan. Förutsättningar för att godkänna en station är

- 1) att utrymmena på stationen är lämpliga för djurhållning och isolering av djur, för samling, hantering och förvaring av sperma och för underhåll av redskap samt att dessa utrymmen är så planerade och konstruerade och går att underhålla så att spridning av djursjukdomar effektivt kan förhindras,
- 2) att en utsedd veterinär ansvarar för att spridning av djursjukdomar vid stationen förhindras,
- 3) att personalen på stationen har tillräckliga kunskaper och färdigheter med tanke på skötseln av sina uppgifter.

I ansökan om godkännande ska uppges kontaktuppgifter till verksamhetsutövaren och stationen för insamling av sperma, och till ansökan ska fogas en beskrivning av verksamheten vid stationen samt en redogörelse för de omständigheter som avses i 2 mom. 1–3 punkten. I ett beslut om godkännande får det ställas sådana villkor som är nödvändiga för att förhindra spridning av djursjukdomar.

Livsmedelsverket ger en godkänd spermasamlingsstation ett nationellt godkännandesignum.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att godkänna en spermasamlingsstation och om godkännandeförfarandet får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

41 §

Godkännande av en embryosamlingsgrupp för inrikeshandel

Samling av embryon från nötkreatur, svin, får, getter och hästdjur från donationsdjur eller produktion av embryon från samlade äggceller genom provrörsbefruktning får bedrivas endast av en embryoinsamlingsgrupp som är godkänd i enlighet med denna paragraf, om inte godkännande enligt artikel 94 i EU:s djurhälsoförordning finns eller krävs för verksamheten.

Regionförvaltningsverket godkänner en embryosamlingsgrupp eller embryoproduktionsgrupp på ansökan. Förutsättningar för godkännande är

- 1) att embryosamlingsgruppen för undersökning, behandling, förvaring och förpackning av embryon samt för underhåll av redskap förfogar över utrymmen som är ändamålsenligt utrustade,
- 2) att en utsedd veterinär som hör till embryosamlingsgruppen ansvarar för gruppens verksamhet,
- 3) att embryosamlingsgruppens medlemmar har tillräckliga kunskaper och färdigheter med tanke på skötseln av uppgiften.

Om en embryoinsamlingsgrupp bedriver embryoproduktionsverksamhet ska gruppens medlemmar dessutom ha tillräckliga kunskaper och färdigheter i fråga om embryoproduktionsmetoderna, hygienkraven i produktionen och bekämpningen av djursjukdomar. Gruppen ska dessutom förfoga över ändamålsenligt utrustade fasta utrymmen för samling av äggceller, för förvaring och hantering av könsceller som ska användas för embryoproduktion samt för produktion och förvaring av embryon.

I ansökan om godkännande av en embryosamlingsgrupp ska uppges kontaktuppgifter till gruppmedlemmarna och till lokalerna, om gruppen förfogar över fasta utrymmen för sin verksamhet. Till ansökan ska fogas en beskrivning av gruppens verksamhet och en redogörelse över att de föreskrivna förutsättningarna för godkännande är uppfyllda. I ett beslut om godkännande får det ställas sådana villkor som är nödvändiga för att förhindra spridning av djursjukdomar.

Livsmedelsverket ger en godkänd embryosamlingsgrupp ett nationellt godkännandesignum.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för godkännande och om godkännandeförfarandet får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

42 §

Verksamheten vid en spermasamlingsstation eller embryosamlingsgrupp som godkänts för inrikeshandel

På en spermasamlingsstation som godkänts i enlighet med 40 § får endast samlas sperma som härrör från friska djur i fråga om vilka man på ett tillräckligt sätt har kunnat säkerställa att anläggningen är fri från djursjukdomar som överförs via sperma. Hälsotillståndet hos de djur som hålls på stationen ska kontinuerligt övervakas med tanke på eventuella djursjukdomar hos djuren. Samlingen, hanteringen och förvaringen av sperma vid stationen för insamling av sperma ska ordnas så att man kan garantera att sperman håller god hygienisk kvalitet och är fri från djursjukdomar och så att djursjukdomar inte kan spridas på stationen.

Embryon som samlas av en embryosamlingsgrupp som godkänts i enlighet med 41 § och äggceller som den använder för embryoproduktion ska härröra från friska djur i fråga om vilka man på ett tillräckligt sätt har

kunnat säkerställa att anläggningen är fri från djursjukdomar. Samlingsgruppen ska utföra samlingen av embryon och äggceller, lösgöringen av ovarier, undersökningen och produktionen av embryon samt behandlingen och förvaringen av embryon och könsceller som ska användas för embryoproduktion så att man kan säkerställa att embryona håller god hygienisk kvalitet och är fria från djursjukdomar.

Väsentliga förändringar i verksamheten ska utan dröjsmål anmälas till regionförvaltningsverket.

Närmare bestämmelser om kraven på hälsotillståndet hos djur som sänds till och hålls på en i enlighet med 40 § godkänd spermasamlingsstation samt hos donatordjur till embryon och till könsceller som används för embryoproduktion vilkas samlas av en i enlighet med 41 § godkänd embryosamlingsgrupp samt om hur stationens eller samlingsgruppens verksamhet ska ordnas får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

43 §

Godkännande av vattenbruksanläggningar samt anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur

Livsmedelsverket beslutar om godkännande av vattenbruksanläggningar samt anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur enligt artiklarna 176–179 i EU:s djurhälsoförordning.

Godkännande behöver med stöd av artikel 3.1 a i kommissionens delegerade förordning (EU) .../... om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för vattenbruksanläggningar och transportörer av vattenlevande djur inte sökas för verksamheten vid ett sådant kläckeri som enbart producerar sättfisk av vild lekmogen fisk i närområdet för utplantering som nykläckta i samma område.

Godkännande behöver inte heller sökas för verksamheten vid den typ av anläggningar som avses i artikel 176.2 a–c i EU:s djurhälsoförordning eller i artikel 3.1 b–e eller artikel 4 c i den delegerade förordning som nämns i 2 mom., om inte anläggningen är förenad med sådan risk som avses i den nämnda artikeln. Livsmedelsverket utför en riskbedömning inom en månad efter det att verksamhetsutövaren har gjort den registreringsanmälan som avses i artikel 172 i EU:s djurhälsoförordning eller den anmälan om betydande förändringar vid anläggningen som avses i den artikeln. Som grund för riskbedömningen används de anmälda uppgifter samt eventuella andra uppgifter om verksamheten som erhållits med stöd av denna lag. Vid bedömning av risken beaktas förflyttningsmönstren för djuren samt anläggningens läge i fråga om andra än vattenlevande prydnadsdjur.

De närmare bestämmelser om godkännandeförfarandena som genomförandet av EU:s djurhälsoförordning förutsätter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Dessutom får närmare bestämmelser om de omständigheter som ska beaktas vid riskbedömningen samt om de små mängder som avses i artikel 176.2 a i EU:s djurhälsoförordning utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

8 kap.

Förflyttning av djur och produkter från djur

44 §

Djurhälsointyg

Kommunalveterinären undertecknar djurhälsointyg som avses i del IV avdelningarna I och II i EU:s djurhälsoförordning samt undertecknar färdplanen för en ambulerande cirkus eller djurutställning.

Bestämmelser om andra undantag som föreskrivs i EU:s djurhälsoförordning eller med stöd av den än sådana som avses i artikel 209 i EU:s djurhälsoförordning, enligt vilka en medlemsstat eller den behöriga myndigheten får tillåta förflyttningar av djur och produkter utan åtföljande djurhälsointyg, får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

45 §

Aktörers och myndigheters anmälningar i anslutning till förflyttningar

Kommunalveterinären tar emot de anmälningar som avses i del IV avdelningarna I och II i EU:s djurhälsoförordning eller som föreskrivs i bestämmelser som utfärdats med stöd av EU:s djurhälsoförordning och som aktören ska lämna till ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet om planerade förflyttningar av djur eller produkter till andra medlemsstater.

Kommunalveterinären tar också emot de anmälningar som avses i del IV avdelningarna I och II i EU:s djurhälsoförordning och som aktören ska lämna till destinationsmedlemsstater eller, om det är fråga om förflyttning av vattenlevande djur, till destinationens behöriga myndighet, om man upptäcker att den mottagna försändningen inte uppfyller kraven på förflyttningar i alla avseenden.

Kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket gör de anmälningar om planerade förflyttningar av djur och produkter till destinationsmedlemsstatens behöriga myndighet som ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ansvarar för enligt EU:s djurhälsoförordning eller rättsakter som antagits med stöd av den. Kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket kan emellertid låta aktören ombesörja införandet av de basuppgifter som behövs för anmälan i det datoriserade informationshanteringssystem för offentlig kontroll som avses i kontrollförordningen samt, när djurhälsointyg inte krävs vid förflyttningen, även upprättande och sändande av anmälan via systemet. En aktör som ska införa uppgifter i det datoriserade informationshanteringssystemet har rätt att av tillsynsmyndigheten avgiftsfritt få de åtkomsträttigheter till systemet som han eller hon behöver.

46 §

Skyldighet att sprida information till kunder inom passagerartrafik och kunder som använder posttjänster mellan medlemsstaterna

Aktörer som bedriver passagerartrafik mellan medlemsstaterna, hamnoperatörer eller flygplatsoperatörer som bedriver sådan trafik och researrangörer som säljer utlandsresor ska till passagerare och aktörer som bedriver postverksamhet mellan medlemsstaterna ska till sina kunder sprida information om förbud och andra skyddsåtgärder som gäller förflyttning av djur och produkter från djur över landsgränser och som beror på att en djursjukdom som lätt sprider sig, en farlig djursjukdom eller en ny allvarlig djursjukdom har brutit ut och konstaterats i Finland eller i en annan medlemsstat. Skyldighet att sprida information om ovan avsett sjukdomsutbrott föreligger endast om djursjukdomen i fråga hotar sprida sig via passagerartrafik eller post.

Livsmedelsverket ansvarar för framtagandet av den information som ska spridas.

Närmare bestämmelser om vilka sjukdomsutbrott och aktörer den skyldighet som avses i 1 mom. ska gälla utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får det också utfärdas närmare bestämmelser om minimikraven i fråga om sätten att sprida information.

47 §

Restriktioner för förflyttningar inom landet för att säkerställa sjukdomsfri status eller genomförandet av ett utrotningsprogram

Till eller via ett område eller en anläggningskrets som har sjukdomsfri status och som omfattas av ett utrotningsprogram får inte från finskt territorium förflyttas landlevande djur eller produkter från dem så att statusen eller genomförandet av utrotningsprogrammet äventyras.

De närmare bestämmelser om i 1 mom. avsedda restriktioner för förflyttningar mellan olika områden som genomförandet av EU:s djurhälsoförfordning förutsätter utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

48 §

Frisläppning av djur i naturen

Landlevande djur får inte släppas fria i naturen om den som släpper djuren fria vet eller misstänker att de kan sprida en djursjukdom som kan medföra skada för andra djur eller för människor. Bestämmelser om frisläppning av vattenlevande djur i naturen finns i del IV avdelning II i EU:s djurhälsoförfordning.

Vattenlevande djur från Finland eller en annan medlemsstat som ska sättas ut i naturen och som tillhör en förtecknad art avseende en sjukdom i kategori b eller c, ska härröra från ett område, en zon eller en anläggningskrets som har sjukdomsfri status avseende sjukdomen i fråga.

Närmare bestämmelser om hälsotillståndskrav för djur som släpps ut i naturen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet inom gränserna för bestämmelserna i EU:s djurhälsoförfordning.

49 §

Förflyttningar som förutsätter Livsmedelsverkets samtycke

Livsmedelsverket beslutar i egenskap av behörig myndighet på destinationen eller i destinations- eller ursprungsmedlemsstaten eller den medlemsstat genom vilken djuren eller produkterna passerar i enskilda fall om en förflyttning av djur eller produkter ska tillåtas när det är fråga om

- 1) sådan förflyttning av landlevande eller vattenlevande djur eller avelsmaterial från landlevande djur för vetenskapliga ändamål som det bestäms om i artikel 138, 165 eller 204 i EU:s djurhälsoförfordning,
- 2) sådan förflyttning av vilda landlevande djur som det bestäms om i artikel 155 i EU:s djurhälsoförfordning,
- 3) sådan förflyttning av landlevande djur som tillåts av ett nationellt undantag som en annan medlemsstat tillämpar till ett område som har sjukdomsfri status eller där utrotningsprogram genomförs,
- 4) sådan förflyttning för utrotning av en sjukdom hos landlevande djur som det bestäms om i artiklarna 128 och 157.4 i EU:s djurhälsoförfordning,
- 5) sådan förflyttning av avelsmaterial till en genbank som det bestäms om i artikel 45 i delegerad förordning (EU) .../... (= den förordning som nämns i 39 § 2 mom.), eller från en annan än en godkänd anläggning som det bestäms om i artikel 13 i den förordningen,
- 6) sådan förflyttning av primater från en annan än en avgränsad anläggning som det bestäms om i artikel 63.2 i kommissionens delegerade förordning (EU) .../... om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller djurhälsokrav för förflyttning av landlevande djur och kläckägg inom unionen,
- 7) sådan förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte som avses i artikel 32 i förordningen om sällskapsdjur och som inte uppfyller alla krav som ställs på den,

- 8) sådan förflyttning av vattenlevande djur som enligt artiklarna 193, 196, 198, 201 och 209 i EU:s djurhälsoförfordning förutsätter tillstånd av medlemsstaten eller den behöriga myndigheten och där inget undantag görs från bestämmelserna i 48 § 2 mom.

Om inte något annat förskrivs i EU:s djurhälsoförfordning eller med stöd av den, ska i en ansökan som görs av en aktör eller en sällskapsdjurshållare och som gäller tillåtelse till en förflyttning som avses i 1 mom. uppges den sökandes kontaktuppgifter samt uppgifter om de djur, avelsmaterial och produkter som ska levereras. Till ansökan ska fogas en beskrivning av den verksamhet för vilken det är tänkt att djuren eller produkterna ska förflyttas samt de utredningar som behövs för att bedöma risken för spridning av en djursjukdom.

För att en förflyttning ska tillåtas förutsätts, utöver det som föreskrivs i EU:s djurhälsoförfordning eller med stöd av den, att förflyttningen inte medför risk för spridning av en djursjukdom. I beslutet där förflyttningen tillåts ställs vid behov de villkor som är nödvändiga för att förhindra spridningen av djursjukdomar.

För utförande av sina uppgifter får Livsmedelsverket ta in djur och produkter som avses i 1 mom. 1 punkten till Finland under förutsättning att de inte medför risk för spridning av djursjukdomar.

Närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid ansökan om samtycke enligt 1 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet inom gränserna för EU:s djurhälsoförfordning.

50 §

Tillämpning av bestämmelserna om landlevande djur eller vattenlevande djur på andra djur

Det som i detta eller 8 kap. föreskrivs om landlevande djur eller vattenlevande djur gäller också andra djur i den mån som de EU-bestämmelser som ska genomföras genom bestämmelserna i kapitlen enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av artiklarna 227 och 228 i EU:s djurhälsoförfordning ska tillämpas även på andra djur, avelsmaterial från dem eller produkter av animaliskt ursprung från dem.

51 §

Nationella kompletterande bestämmelser

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får

- 1) föreskrivas om tillämpningen av sådana undantag som det föreskrivs om i EU:s djurhälsoförfordning eller med stöd av den och som gäller undersökning av djur eller produkter som ska förflyttas, vaccinering av djur som ska förflyttas, rengöring av transportmedel som använts vid förflyttning, uppsamling av djur som ska förflyttas med ett transportmedel, förflyttning av djur eller produkter till ett område eller en anläggningskrets som har sjukdomsfri status eller där ett utrotningsprogram genomförs eller verksamhet i närheten av landets gränser,
- 2) sådana bestämmelser om sjukdomsförebyggande och riskreducerande åtgärder som EU:s djurhälsoförfordning tillåter och som gäller förflyttning av vilda vattenlevande djur från en livsmiljö till en annan utfärdas,
- 3) det på det sätt som förordningen om sällskapsdjur tillåter föreskrivas om undantag från de vaccinationskrav som gäller unga sällskapsdjur samt om de krav som ska tillämpas på förflyttningar utan kommersiellt syfte av sällskapsdjur som tillhör de arter som är förtecknade i del B i bilaga I till förordningen,
- 4) de närmare bestämmelser om krav i anslutning till bekämpningen av TSE som gäller handel med levande djur, sperma och embryon inom unionen och som TSE-förordningen tillåter eller som genomförandet av den förutsätter utfärdas,

- 5) bestämmelser i anslutning till genomförandet av bestämmelser om förflyttning av djur eller produkter som ingår i del IV i EU:s djurhälsoförordning eller i förordningen om sällskapsdjur eller som utfärdats med stöd av dem utfärdas, om Europeiska unionens nämnda bestämmelser förutsätter det.

9 kap.

Utförsel och införsel av djur och produkter

52 §

Krav som gäller djur och produkter från djur som exporteras

Endast djur och produkter vars ursprung på ett tillräckligt sätt kan klarläggas får sändas från Finland till en stat utanför Europeiska unionen. Djuren och produkterna ska vara märkta så att de kan kopplas ihop med de intyg och dokument som gäller dem. Exporten får inte äventyra människors eller djurs hälsa i Finland, destinationsstaten eller den stat genom vilken djuren eller produkterna passerar.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska djuren och produkterna uppfylla djurhälsokraven på djur och produkter som förflyttas till andra medlemsstater, om inte destinationsstaten förutsätter att de krav som den ställer iaktas vid exporten. Om man har kommit överens om export av djur och produkter till stater utanför Europeiska unionen i ett bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och en stat utanför Europeiska unionen eller ett område i en sådan stat, ska de djur och produkter som exporteras överensstämja med bestämmelserna i det avtalet.

Exportören ansvarar för att de krav som ska tillämpas på exporten är uppfyllda. Exportören ansvarar också för att utreda de krav som destinationsstaten ställer och, om exportpartiet transporteras via en stat utanför Europeiska unionen, de krav som den staten ställer på transiteringen.

Bestämmelser som genomförandet av Europeiska unionens lagstiftning förutsätter när det gäller kraven på djur och produkter som exporteras får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

53 §

Skyldighet för en exportör att registrera sig och registreringsförfarandet

Endast den som har antecknats i det register som förs av Livsmedelsverket får sända djur och produkter som kan medföra mer än ringa risk för spridning av djursjukdomar till en stat utanför Europeiska unionen.

En anmälan om registrering lämnas in till Livsmedelsverket. Av anmälan ska framgå exportörens kontaktuppgifter, vid export av djur eventuellt djurhållningsplatssignum och vid export av produkter eventuellt anläggningens godkännandenummer, samt uppgifter om vilka djur eller produkter registreringen gäller och till vilka stater djuren eller produkterna ska exporteras. Registreringen gäller i tre år efter anmälan och registreringen kan förnyas.

Närmare bestämmelser om vilka djurarter och produkter som registreringskyldigheten gäller utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

54 §

Intyg och kontroller som hänför sig till exporten samt användning av det datoriserade informationshanteringssystemet

Det officiella djurhälsointyg som ska åtfölja djur och produkter som exporteras till en stat utanför Europeiska unionen utfärdas på begäran av exportören av kommunalveterinären eller, om destinationsstaten förutsätter ett intyg utfärdat av en central myndighet, av Livsmedelsverket. Kommunalveterinären eller Livsmedelsverket ska innan intyget utfärdas inspektera djuren och den anläggning där de hålls samt produkterna, om inte det är möjligt att på annat sätt säkerställa att kraven på de djur och produkter som ska exporteras samt de importkrav som ställs av destinationsstaten och eventuella krav på transiteringen uppfylls.

För att upprätta eller sända djurhälsointyg ska det datoriserade informationshanteringssystem för offentlig kontroll som avses i kontrollförordningen användas när det är möjligt och det inte finns något hinder för att använda systemet som beror på destinationsstaten. Exportören ansvarar för lämnandet av de basuppgifter som behövs för djurhälsointyget, och när så krävs för att dessa uppgifter införs i det datoriserade informationshanteringssystemet. En exportör som ska införa uppgifter i datasystemet eller en företrädare för exportören har rätt att av tillsynsmyndigheten avgiftsfritt få de åtkomsträttigheter till systemet som han eller hon behöver.

Om kommunalveterinären efter det att intyget utfärdats får kännedom om ett misstänkt eller konstaterat sjukdomsutbrott som skulle ha utgjort hinder för att utfärda intyget, ska denne underrätta Livsmedelsverket. Livsmedelsverket ska underrätta den behöriga myndigheten i destinationsstaten.

Närmare bestämmelser om utförande av exportkontroll, djurhälsointygets form och förfarandet för utfärdande av djurhälsointyg samt om användning av det datoriserade informationshanteringssystemet för offentlig kontroll vid export får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

55 §

Skyldighet att bevara uppgifter och dokument som gäller exporterade djur och produkter

En exportör ska i fem år bevara följande uppgifter om djur och produkter som han eller hon sänt till stater utanför Europeiska unionen och vars export förutsätter registrering enligt 53 §:

- 1) vilket slag av djur och produkter som har levererats samt deras identifieringsuppgifter,
- 2) antalet djur och produkter,
- 3) leveransens avgångs- och destinationsplats,
- 4) leveranstidpunkten, samt
- 5) vilka av en myndighet utfärdade dokument som har åtföljt leveransen.

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska bevaras får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

56 §

Särskilda kontrollåtgärder som gäller införsel av djur och produkter från djur

Bestämmelser om den kontroll som gäller införsel av djur och produkter från en stat utanför Europeiska unionen till Finland eller via Finland till en annan medlemsstat ingår i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), om det inte förskrivs något annat i denna paragraf.

Livsmedelsverket fattar beslut om tillstånd eller riskbedömning, om införsel som avses i 1 mom. är förenad med krav som föreskrivits med stöd av del V i EU:s djurhälsoförordning i fråga om tillstånd som utfärdats eller riskbedömning som utförts av den behöriga myndigheten i destinationsmedlemsstaten eller den medlemsstat som djuren eller produkterna passerar.

Kommunalveterinären ombesörjer de kontroller och undersökningar som hänför sig till införsel som avses i 1 mom. och som ska utföras på destinationsplatsen enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av del V i EU:s djurhälsoförordning. Om djuren enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av del V i EU:s djurhälsoförordning ska hållas i karantän efter införseln, beslutar kommunalveterinären när djuren ska släppas ur karantänen.

57 §

Nationell behörighet när Europeiska unionens införselkrav saknas

Bestämmelser om de djurhälsokrav som djurarter eller djurkategorier, avelsmaterial eller produkter av animaliskt ursprung som förs in till Finland från stater utanför Europeiska unionen eller hälsointyg som gäller dessa ska uppfylla samt om de stater och områden från vilka det är tillåtet att föra in nämnda djur eller produkter, om det inte föreskrivs om införselkrav på djuren eller produkterna eller om en förteckning över stater eller områden med stöd av bestämmelser i del V i EU:s djurhälsoförordning, i förordningen om sällskapsdjur eller någon annanstans i Europeiska unionens lagstiftning, får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet inom gränserna för artiklarna 230, 234 och 238 i EU:s djurhälsoförordning samt artikel 14.3 i förordningen om sällskapsdjur.

10 kap.

Nödåtgärder och nya sjukdomar

58 §

Åtgärder när risk för sjukdomsspridning hänför sig till ett djur eller en produkt som sänts till Finland

Om det på en annan medlemsstats område har konstaterats ett sådant sjukdomsutbrott av en sjukdom i kategori d eller en ny sjukdom, som orsakar fara via ett djur eller en produkt som sänts till eller transiterats genom Finland från det berörda området, får Livsmedelsverket som en nödåtgärd enligt artikel 258 i EU:s djurhälsoförordning besluta

- 1) att djuret ska avlivas, isoleras på destinationsplatsen eller en annan plats, sättas i karantän eller sändas tillbaka till den medlemsstat varifrån djuret fördes in, förutsatt att den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten godkänner återsändningen,
- 2) att produkten ska bortskaffas, behandlas så att risken för spridning av djursjukdomen elimineras, förvaras tills det står klart huruvida produkten medför risk för spridning av djursjukdomen eller inte, eller sändas tillbaka till den medlemsstat varifrån produkten fördes in, förutsatt den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten godkänner återsändningen.

I Livsmedelsverkets beslut får det uppställas nödvändiga villkor beträffande genomförandet av åtgärderna och bestämmas om nödvändiga undersökningar av djuret vid isoleringen eller karantänen. Aktören eller sällskapsdjurshållaren ansvarar för genomförandet av åtgärderna och för kostnaderna för dem.

Livsmedelsverket ska utan dröjsmål informera jord- och skogsbruksministeriet om sitt beslut.

59 §

Förflyttningsförbud på grund av plötsligt hot om sjukdomsspridning

Jord- och skogsbruksministeriet får besluta förbjuda att djur, produkter samt föremål och ämnen som kommit i kontakt med sådana djur och produkter sänds till en annan medlemsstat eller via en annan medlemsstat till en stat utanför Europeiska unionen, ett område, zon eller anläggningskrets i en sådan stat eller begränsa sådana sändningar eller ställa villkor för dem

- 1) för genomförandet av artikel 42.1 a i EU:s djurhälsoförordning,
- 2) som en sådan nödgärd som avses i del VII i EU:s djurhälsoförordning när en sjukdom i kategori d eller en ny sjukdom förekommer i Finland och de åtgärder som anges i EU:s djurhälsoförordning och i denna lag och som genomförts med stöd av dem inte räcker till för att förhindra spridning av djursjukdomen eller trygga förutsättningarna för handeln mellan medlemsstaterna.

På ett beslut som avses i 1 mom. ska det som i 9 och 10 kap. i förvaltningslagen föreskrivs om delgivning av förvaltningsbeslut inte tillämpas. Beslutet ska publiceras i Finlands författningssamling och Livsmedelsverket ska informera de aktörer och sällskapsdjurshållare som myndigheten känner till och som beslutet gäller om beslutet.

60 §

Tillfälligt transportförbud

Om en djursjukdom i kategori a eller b eller en ny sjukdom, vars utbredning är okänd eller som hotar att spridas vidare trots de åtgärder som avses i 5 och 6 kap., har konstaterats förekomma i Finland, eller om det finns en misstanke om en sådan sjukdom, får Livsmedelsverket som en sådan nödgärd som avses i del VII i EU:s djurhälsoförordning, om det är nödvändigt för att förhindra spridning av sjukdomen och utreda sjukdomsläget besluta förbjuda djurtransporter i hela landet eller en del av landet eller begränsa dem. Beslutet får gälla i högst 14 dygn när det gäller transport av djur som tillhör förtecknade arter och i högst tre dygn när det gäller transport av djur som tillhör andra arter. Beslutet ska upphävas omedelbart när de föreskrivna förutsättningarna för att förelägga ett förbud eller en begränsning inte längre föreligger.

Om ett förbud mot eller en begränsning av transporter av djur som tillhör förtecknade arter nödvändigtvis på grund av sjukdomens utbredning eller en betydande utbredningsrisk behöver hållas i kraft längre än vad som är möjligt med stöd av 1 mom., får jord- och skogsbruksministeriet besluta förlänga giltighetstiden för förbudet eller begränsningen. Under ovannämnda omständigheter ska Livsmedelsverket lägga fram ett initiativ till jord- och skogsbruksministeriet om förlängning av giltighetstiden för förbudet eller begränsningen. Jord- och skogsbruksministeriets beslut ska upphävas omedelbart när de föreskrivna förutsättningarna för att förelägga ett förbud eller en begränsning inte längre föreligger.

Ett beslut som avses i 1 mom. och ett beslut om hävande av detta beslut publiceras i Finlands författningssamling. Livsmedelsverket ska på adekvat och tillräckligt sätt informera om beslutet.

Regionförvaltningsverket får i enskilda fall på ansökan ge dispens från ett förbud eller en begränsning som avses i denna paragraf, under förutsättning att dispensen inte medför risk för att sjukdomen sprids.

61 §

Behörighet att besluta om andra nödgärder och om åtgärder som gäller nya sjukdomar

Bestämmelser om kommissionens behörighet att genom en genomförandeakt föreskriva om åtgärder för att bekämpa nya sjukdomar ingår i artikel 6 i EU:s djurhälsoförordning.

Bestämmelser om andra än i 58–60 § föreskrivna nödgärder enligt artiklarna 257, 258, 260 och 262 i EU:s djurhälsförordning för att bekämpa en sjukdom i kategori d eller en ny sjukdom utfärdas vid behov genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet i den mån som det inte föreskrivs om saken i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor.

Regionförvaltningsverket eller Livsmedelsverket fattar i enskilda fall ett beslut om åtgärder enligt 1 och 2 mom. som riktas till en fysisk person eller en juridisk person eller ett beslut om inrättande av en restriktionszon och om de förbud, villkor och begränsningar som ska iakttas och de åtgärder som ska genomföras där i enlighet med den behörighetsfördelning som anges för dem i denna lag.

11 kap.

Laboratorier samt hantering av sjukdomsagens

62 §

Officiella djurhälsolaboratorier

Livsmedelsverket är nationellt referenslaboratorium för förtecknade sjukdomar samt andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas. Ett för uppgiften lämpligt utländskt laboratorium är nationellt referenslaboratorium för djursjukdomar vars förekomst i Finland är ytterst osannolik och för vilka det inte är ändamålsenligt att ordna referenslaboratorieverksamhet i Finland på grund av verksamhetens kostnader eller med beaktande av andra omständigheter. Laboratoriet utses av jord- och skogsbruksministeriet efter att ministeriet har hört Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket utser officiella laboratorier som utför analys av prover som hör till tillämpningsområdet för denna lag och som tagits i samband med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Bestämmelser om utseende av laboratorier finns i kontrollförordningen. Livsmedelsverket är också självt officiellt laboratorium.

63 §

Analys av prover med avseende på djursjukdomar

Prover som tagits i samband med offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, andra prover som tagits med avseende på förtecknade sjukdomar eller prover som tagits med avseende på andra djursjukdomar som ska bekämpas eller djursjukdomar som ska övervakas får analyseras endast i ett laboratorium som avses i 62 § (*officiellt djurhälsolaboratorium*).

Prover som en aktör har tagit eller låtit ta på det sätt som zoonosövervakningen enligt 11 § förutsätter får dock analyseras även i ett laboratorium för egenkontroll som Livsmedelsverket utsett. Livsmedelsverket utser laboratorier för egenkontroll på ansökan. Förutsättningen för att ett laboratorium ska utses till ett laboratorium för egenkontroll är att laboratoriets kompetens har påvisats i enlighet med lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005) på grundval av ackreditering eller med ackreditering jämförbar bedömning av kompetens och att laboratoriet uppfyller kraven i artikel 12.2 i zoonosförordningen. Laboratoriets kompetens ska bedömas med minst tre års mellanrum. Livsmedelsverket får dessutom på ansökan utse ett laboratorium i en annan medlemsstat att analysera de prover som avses ovan förutsatt att laboratoriets kompetens har påvisats i den medlemsstaten på grundval av ackreditering eller med ackreditering jämförbar bedömning av kompetens.

Prover som tagits med avseende på en sådan djursjukdom som har kategoriserats endast som en annan anmälningspliktig djursjukdom får analyseras i ett officiellt djurhälsolaboratorium eller i ett laboratorium som har gjort förhandsanmälan om sin verksamhet till Livsmedelsverket. Ett anmälningspliktigt laboratorium ska

använda vetenskapligt vedertagna analysmetoder samt ha teknisk kompetens och ta fram tillförlitliga resultat. Laboratoriepersonalen ska ha den utbildning och kompetens som uppgiften förutsätter. Av anmälan om verksamheten vid laboratoriet ska framgå verksamhetsutövarens och laboratoriets kontaktuppgifter samt vilka sjukdomar som kategoriserats som andra anmälningspliktiga djursjukdomar laboratoriet undersöker.

Det som föreskrivs i 1 och 3 mom. gäller inte prover som avses i livsmedels- eller foderlagstiftningen.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna enligt Europeiska unionens rättsakter för utseende av ett laboratorium samt om innehållet i anmälan enligt 3 mom. och anmälningsförfarandet får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

64 §

Annan hantering och förflyttning av sjukdomsagens

Mikrober och parasiter som orsakar sjukdomar i kategorierna a–c och andra djursjukdomar som ska bekämpas får i annat syfte än för analys av prover som avses i 63 § innehas, förflyttas, undersökas eller annars hanteras endast vid Livsmedelsverket, Institutet för hälsa och välfärd eller med Livsmedelsverkets tillstånd.

Beviljandet av tillstånd som avses i 1 mom. förutsätter att verksamheten inte medför risk för spridning av sjukdomen. Bestämmelser om de skyldigheter som hänför sig till verksamheten finns i artikel 16 i EU:s djurhälsoförordning och utfärdas med stöd av den. Tillståndet får förenas med ytterligare villkor eller strängare villkor för verksamheten, om de är nödvändiga för sjukdomsbekämpningen.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller inte sådana prover för egenkontroll som det föreskrivs om i livsmedelslagen eller foderlagen (86/2008).

65 §

Skyldighet att anmäla förändringar i verksamheten

Livsmedelsverket ska utan dröjsmål underrättas om väsentliga förändringar i verksamheten vid ett sådant laboratorium för egenkontroll och ett anmälningspliktigt laboratorium som avses i 63 § samt i verksamhet som bedrivs med tillstånd enligt 64 §.

66 §

Lämnande av undersökningsuppgifter samt sändande av isolerade mikrob- och parasitstammar samt prover

Ett officiellt laboratorium, ett i 63 § 2 mom. avsett laboratorium för egenkontroll och ett anmälningspliktigt laboratorium ska till det nationella referenslaboratoriet för fortsatta analyser eller förvaring sända stammar av sådana mikrober och parasiter som orsakar förtecknade djursjukdomar eller andra anmälningspliktiga djursjukdomar och som har isolerats i analyserade prover eller prover där en sådan mikrob eller parasit har påvisats. Det ska dessutom regelbundet till Livsmedelsverket lämna uppgifter om antalet prover som analyserats med avseende på djursjukdomar som ska bekämpas och anmälningspliktiga djursjukdomar samt om resultaten av analyserna enligt djurgrupp.

Ett nationellt referenslaboratorium ska till Institutet för hälsa och välfärd lämna sådana uppgifter om undersökta mikrob- och parasitstammar och prover där en mikrob eller en parasit har påvisats som institutet behöver för sin epidemiologiska övervakning. De uppgifter som lämnas får inte innehålla identifieringsuppgifter om tillsynsobjekten.

Om en djursjukdom som avses i 63 § 1 mom. misstänks förekomma i ett prov som sänts till ett sådant laboratorium som inte har rätt att analysera prover med avseende på djursjukdomen i fråga, ska provet eller den mikroorganism som isolerats i det utan dröjsmål sändas till ett officiellt djurhälsolaboratorium för fortsatta analyser.

Närmare bestämmelser om vilka analyser med avseende på djursjukdomar den skyldighet som avses i 1 mom. gäller, innehållet i de uppgifter som ska lämnas samt den skyldighet att lämna uppgifter som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Livsmedelsverket får utfärda föreskrifter om när och hur de i 1 mom. avsedda mikrob- eller parasitstammarna och proverna ska sändas in och uppgifterna lämnas.

12 kap.

Myndigheter

67 §

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket planerar, leder, utvecklar och övervakar på riksnivå bekämpningen av djursjukdomar.

Utöver vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om Livsmedelsverkets uppgifter ska Livsmedelsverket

- 1) ansvara för upprätthållandet av den nationella beredskapen för djursjukdomar,
- 2) göra upp en riksomfattande plan för bekämpning av djursjukdomar, som är en del av den fleråriga nationella kontrollplanen enligt kontrollförordningen, samt andra behövliga riksomfattande beredskapsplaner för djursjukdomar,
- 3) ordna skötseln utanför tjänstetiden av brådskande uppgifter som gäller diagnostisering av sjukdomar i kategorierna a–c och andra djursjukdomar som ska bekämpas,
- 4) övervaka laboratorier som det utsett, anmälningspliktiga laboratorier samt i 64 § avsedd tillståndspliktig verksamhet.
- 5) vara förbindelseorgan enligt artikel 103 i kontrollförordningen,
- 6) ansvara för statistikföringen och rapporteringen angående djursjukdomar,
- 7) ansvara för ordnandet av utbildning för kommunalveterinärer i anslutning till verkställigheten av författningarna om djurhälsa och föra förteckning över de kommunalveterinärer som genomgått en särskild beredskapsutbildning med tanke på sjukdomsutbrott.

Livsmedelsverket svarar för bekämpningen av djursjukdomar vid i livsmedelslagen avsedda slakterier och inrättningar för vilthantering samt godkända livsmedelslokaler som finns i anslutning till dem, med undantag för slakterier, inrättningar och livsmedelslokaler i fråga om vilka tillsynen enligt livsmedelslagen har överförts på kommunerna på det sätt som avses i 15 § 2 mom. i veterinärvårdslagen. I fråga om de slakterier, inrättningar och livsmedelslokaler som Livsmedelsverket övervakar utför Livsmedelsverket alla de uppgifter som enligt denna lag annars skulle ankomma på kommunalveterinären.

Närmare bestämmelser om statistikföringen och rapporteringen samt om innehållet i de riksomfattande beredskapsplanerna får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

68 §

Regionförvaltningsverket

Regionförvaltningsverket planerar, leder, övervakar och genomför bekämpningen av djursjukdomar samt övervakar efterlevnaden av bestämmelserna om djurhälsa och de beslut som fattats med stöd av dem inom sitt verksamhetsområde.

I detta syfte ska regionförvaltningsverket, utöver vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om verkets uppgifter,

- 1) upprätthålla beredskapen för djursjukdomar inom sitt verksamhetsområde,
- 2) göra upp en regional plan för bekämpning av djursjukdomar som baserar sig på den riksomfattande planen samt andra behövliga beredskapsplaner för djursjukdomar för verksamhetsområdet,
- 3) ombesörja planeringen och verkställigheten av de beslut om sjukdomsbekämpning som Livsmedelsverket riktar mot djurhållningsplatser samt av beslut om massvaccineringar eller avlivningar av djur inom zoner, med undantag av beslut vilkas verkställighet enligt bestämmelserna ankommer på aktörer eller dem som håller sällskapsdjur,
- 4) ordna utbildning för kommunalveterinärer,
- 5) i de renslakterier som avses i livsmedelslagen och i godkända livsmedelslokaler som finns i anslutning till dem utföra sådana uppgifter för bekämpning av djursjukdomar som enligt denna lag annars hör till kommunalveterinärens uppgifter,
- 6) i egenskap av behörig myndighet ansvara för uppgifter enligt Europeiska unionens rättsakter som ska genomföras genom denna lag i den mån uppgifterna inte omfattas av någon annan myndighets behörighet.

Varje regionförvaltningsverk ska i samarbete med de övriga regionförvaltningsverken ordna skötseln utanför tjänstetiden av brådskande uppgifter som gäller bekämpning av sjukdomar i kategorierna a–c, nya sjukdomar samt andra djursjukdomar som ska bekämpas samt utredning av sjukdomsläget. Det regionförvaltningsverk som har jour är behörigt inom hela jourområdet i uppgifter som enligt denna lag ankommer på regionförvaltningsverket. Livsmedelsverket fastställer regionförvaltningsverkens jourer.

Närmare bestämmelser om beredskapsplanernas innehåll får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

69 §

Kommunalveterinären

Kommunalveterinären genomför bekämpningen av djursjukdomar samt övervakar efterlevnaden av bestämmelserna om djurhälsa samt de beslut som fattats med stöd av dem inom sitt verksamhetsområde.

I detta syfte ska kommunalveterinären, utöver vad som någon annanstans föreskrivs om kommunalveterinärens uppgifter

- 1) i egenskap av huvudansvarig djurhälsomyndighet ombesörja sådana inspektioner och undersökningar i anläggningar eller på andra platser som utförs på grund av misstanke samt för att övervaka iakttagandet av skyldigheter eller försiktighetsåtgärder som gäller övervakningen av djursjukdomar,
- 2) ombesörja sådan undersökning, vaccinering, medicinering och hantering av djur som angetts i ett beslut som gäller preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning eller förhindrande av sjukdomsspridning när endast en veterinär får genomföra åtgärderna,
- 3) utföra verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av beslut om sjukdomsbekämpning samt övervaka genomförandet av åtgärder för sjukdomsbekämpning som en aktör eller sällskapsdjurshållare har anmält eller ålagts att genomföra,
- 4) i egenskap av huvudansvarig djurhälsomyndighet utföra inspektioner och undersökningar av verksamhet som förutsätter godkännande eller tillstånd enligt bestämmelserna om djurhälsa.

I en brådskande situation där kommunalveterinären misstänker eller det konstateras att ett djur lider av en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller någon annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas och där det krävs omedelbara åtgärder för att förhindra spridning av sjukdomen men regionförvaltningsverket ännu inte har vidtagit några åtgärder i ärendet, får kommunalveterinären meddela ett interimistiskt beslut enligt 24 § 1 mom., 32 § 1 mom. eller 36 §. Beslutet ska omedelbart underställas regionförvaltningsverket för avgörande. Regionförvaltningsverket ska fatta ett eget beslut i ärendet utan dröjsmål, dock senast inom fjorton dygn från det att det interimistiska beslutet meddelades.

Regionförvaltningsverket får vid behov förordna en kommunalveterinär att utanför dennes verksamhetsområde utföra särskilt angivna uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommunalveterinären, om det är fråga om en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas eller om en djursjukdom som ska övervakas förekommer i exceptionellt stor utsträckning. Regionförvaltningsverket ska i första hand förordna en veterinär som fått beredskapsutbildning till uppdraget. När förordnandet ges ska kommunens möjligheter att utföra sina lagstadgade uppgifter och övriga uppgifter beaktas. Regionförvaltningsverket får förordna en kommunalveterinär att utföra uppgifter även inom ett annat regionförvaltningsverks verksamhetsområde, om förordnandet grundar sig på en begäran av sistnämnda regionförvaltningsverk.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

70 §

Tullen

Tullen övervakar vid sidan av djurhälsomyndigheterna iakttagandet av författningarna om djurhälsa när djur eller produkter förflyttas mellan medlemsstater eller från Finland till en stat utanför Europeiska unionen.

Vid övervakningen iakttas tullagen (304/2016), om inte något annat följer av författningarna om djurhälsa.

71 §

Auktoriserad inspektör

Livsmedelsverket får för viss tid bemyndiga en fysisk person att i egenskap av auktoriserad inspektör i stället för eller genom att bistå kommunalveterinären utföra sådana inspektioner eller undersökningar i anläggningarna som avses i denna lag samt utföra verkställande uppgifter i anslutning till verkställigheten av denna lag, om villkoren i artikel 30 eller 31 i kontrollförordningen är uppfyllda. En auktoriserad inspektör har inte rätt att för utförande av sina uppgifter få tillträde till sådana utrymmen som används för boende av permanent natur.

En auktoriserad inspektör utför sitt uppdrag under Livsmedelsverkets överinseende. I fråga om en auktoriserad inspektörs och Livsmedelsverkets skyldigheter tillämpas bestämmelserna i artiklarna 32 och 33 i kontrollförordningen. På auktoriserade inspektörer tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

En auktoriserad inspektör ska på begäran visa upp ett skriftligt bemyndigande.

72 §

Arbetspliktiga vid en omfattande djursjukdomsepidemi

Om en sjukdom i kategori a eller en ny sjukdom har spridit sig över ett vidsträckt område och tillsynsmyndigheterna inte har tillräckliga resurser för att bekämpa den i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag, är legitimerade veterinärer, som är stadigvarande bosatta i Finland, och veterinärmedicine studerande som har rätt att temporärt utöva veterinäryrket, med stöd av ett beslut av Livsmedelsverket skyldiga att sköta sådana i 71 § 1 mom. avsedda veterinäruppgifter som är nödvändiga på grund av det aktuella sjukdomsläget och som de skäligen kan utföra med beaktande av deras utbildning, arbetserfarenhet, hälsotillstånd och familjeförhållanden. Arbetsplikten får fortgå högst två veckor i sänder, sammanlagt dock högst två månader. Till den som utför ett sådant uppdrag betalas av statens medel ett skäligt arvode och ersättning för kostnader som bestäms av Livsmedelsverket. Arbetsförordnandet avbryter inte den arbetspliktiges ordinarie anställningsförhållande.

Livsmedelsverket får utfärda ett arbetsförordnande om villkoren i artikel 30 eller 31 i kontrollförordningen är uppfyllda. I fråga om Livsmedelsverkets skyldigheter tillämpas artikel 33 i kontrollförordningen. Regionförvaltningsverket ska se till att den arbetspliktige känner till de skyldigheter och det ansvar som är förknippade med uppdraget.

På en person som förordnats till arbetspliktig tillämpas vad som i 71 § 2 mom. föreskrivs om auktoriserade inspektörer. I uppdragen tillämpas dessutom arbetstidslagen (872/2019), semesterlagen (162/2005), arbetarskyddslagen (738/2002), lagen om företagshälsovård (1383/2001), lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) samt i tillämpliga delar bestämmelserna i arbetsavtalslagen (55/2001) om arbetstagarens och arbetsgivarens rättigheter och skyldigheter. En arbetspliktig har inte rätt att för utförande av sina uppgifter få tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur.

När den arbetspliktige utför sitt uppdrag ska han eller hon på begäran visa upp sitt arbetsförordnande.

73 §

Ledning av och information om sjukdomsbekämpningen

När en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom samt en annan djursjukdom som ska bekämpas och en djursjukdom som ska övervakas bryter ut leder regionförvaltningsverket inom sitt verksamhetsområde bekämpningen av sjukdomen och förhindrandet av dess spridning. Regionförvaltningsverket är vid behov ett sådant lokalt centrum för sjukdomsbekämpning som avses i Europeiska unionens lagstiftning.

Livsmedelsverket styr och övervakar regionförvaltningsverkets verksamhet för utrotning av en sjukdom som nämns i 1 mom. och för förhindrande av dess spridning. Om ett sjukdomsutbrott kräver åtgärder inom flera regionförvaltningsverks verksamhetsområden, svarar Livsmedelsverket för uppdatering av lägesbilden och samordning av verksamheten. Livsmedelsverket har rätt att vid behov ålägga regionförvaltningsverket skyldigheter med avseende på bekämpningen av en sjukdom och förhindrande av dess spridning samt genom sitt beslut överta det ledningsansvar som avses i 1 mom. av regionförvaltningsverket, om en effektiv bekämpning av sjukdomen eller ett effektivt förhindrande av dess spridning annars äventyras. Livsmedelsverket är dessutom ett sådant nationellt centrum för sjukdomsbekämpning som avses i Europeiska unionens lagstiftning.

Djurhälsomyndigheten ska informera om ett misstänkt eller konstaterat sjukdomsutbrott enligt 1 mom. samt om åtgärder för att förhindra sjukdomens spridning och för att bekämpa den. Om det räcker till för att bekämpa sjukdomen får informationen begränsas till att gälla endast vissa personer eller aktörer eller grupper av sådana.

Närmare bestämmelser om informationen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

74 §

Funktionsduglig expertgrupp

Livsmedelsverket beslutar från fall till fall om verket ska samla en expertgrupp som tillhandahåller sakkunnighjälp vid planeringen av åtgärder för bekämpning av en sjukdom i kategori a eller b.

En medlem i expertgruppen har trots tystnadsplikten rätt att få de nödvändiga uppgifter som uppdraget förutsätter. Medlemmen får inte använda sekretessbelagda uppgifter som han eller hon fått för något annat än sitt uppdrag i anslutning till expertgruppens verksamhet, om inte något annat föreskrivs på något annat ställe i lag.

13 kap.

Tillsyn och register

75 §

Inspektioner och provtagning

På en inspektion eller undersökning som hänför sig till tillsyn över iakttagandet av författningarna om djurhälsa tillämpas det som föreskrivs om offentlig kontroll i artiklarna 9–15, 35 och 36 i kontrollförordningen. På en annan inspektion eller undersökning som avses i författningarna om djurhälsa tillämpas det som föreskrivs om annan offentlig verksamhet i artikel 15 i kontrollförordningen.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får en inspektion eller undersökning utföras endast av en myndighet. En inspektion eller undersökning får utföras endast om den är nödvändig för att utreda omständigheter som inspektionen eller undersökningen gäller. Om det inte är fråga om en inspektion som riktar sig mot ett fortskaffningsmedel och som utförs i omedelbar anknäpning till att fortskaffningsmedlet anländer till eller avlägsnar sig från Finlands tullområde eller ett särskilt skatteområde som hör till det, får en inspektion eller undersökning utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur endast om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa, eller om det finns anledning att misstänka att en aktör eller någon annan som berörs av skyldigheter som anges i bestämmelserna om djurhälsa har gjort sig skyldig till ett brott som kan leda till fängelsestraff, eller till en djursjukdomsförseelse enligt 96 § som kan medföra fara för människor eller djurs hälsa.

För tillsynen över efterlevnaden av författningarna om djurhälsa får djurhälsomyndigheten av aktörerna beställa prov på livsmedel som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation så att myndigheten i fråga inte kan identifieras som beställare. Prover får beställas endast av produkter som man inte misstänker eller vet att strider mot författningarna om djurhälsa. I fråga om information om tagande och testning av de mottagna proverna och inhämtande av ett andra expertutlåtande tillämpas artikel 36 i kontrollförordningen.

En aktör som är ansvarig för djur är skyldig att ordna sådana förhållanden där undersökningen av ett djur eller en annan åtgärd som riktar sig mot ett djur kan utföras säkert med beaktande av djurets normala beteende, om inget annat följer av åtgärdens brådskande natur.

76 §

Rätt att få uppgifter

Den behöriga myndigheten, en auktoriserad inspektör och en arbetspliktig har rätt att trots sekretessbestämmelserna få sådana uppgifter som är nödvändiga för att utföra uppgifter enligt författningarna om djurhälsa av aktörer och andra med förpliktelser enligt de nämnda författningarna.

Den behöriga myndigheten har dessutom rätt att trots sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter få sådana uppgifter om djurhållning eller om annan i författningarna om djurhälsa avsedd verksamhet som är nödvändig för att utföra de uppgifter som avses i 1 mom.

Regionförvaltningsverket har dessutom rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få uppgifter ur det register som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) för påförande av påföljdsavgift enligt 95 § i denna lag.

77 §

Rätt för utländska myndigheter och internationella organ att utföra inspektioner

Vad som i författningarna om djurhälsa föreskrivs om myndigheternas rätt att utföra inspektioner, ta prover, få tillträde till de platser som tillsynen förutsätter och få de uppgifter och dokument som tillsynen förutsätter gäller också inspektörer som avses i Europeiska unionens lagstiftning eller i internationella fördrag som är bindande för Finland, när bestämmelserna i fråga förutsätter det. Myndigheterna ska vid behov samarbeta med internationella myndigheters och internationella organs inspektörer.

78 §

Handräckning

Polisen ska vid behov ge djurhälsomyndigheten, en auktoriserad inspektör och en arbetspliktig handräckning för utförande av uppgifter enligt denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning, om utförandet av uppgifterna förhindras eller om uppgifterna i övrigt kräver att polisbefogenheter utövas.

Räddningsmyndigheterna ger tillsynsmyndigheten handräckning för utförande av de uppgifter som avses i 1 mom. i enlighet med bestämmelserna om detta i 50 § i räddningslagen (379/2011).

79 §

Register över godkända anläggningar, utsedda laboratorier samt registrerade och tillståndshavare

Bestämmelser om förande av register över anläggningar som godkänts enligt 39 §, över godkända vattenbruksanläggningar och över anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur finns i artiklarna 101.1 första stycket b och artikel 185.1 b och c i EU:s djurhälsoförordning.

Register förs också över de spermasamlingsstationer och embryosamlingsgrupper som godkänts för inrikeshandel. I fråga om registrets datainnehåll iakttas vad som i Europeiska unionens rättsakter föreskrivs om datainnehållet i register över anläggningar för avelsmaterial som godkänts enligt 39 §. På grundval av registret får en elektronisk förteckning publiceras som kan innehålla de uppgifter som enligt Europeiska unionens rättsakter får offentliggöras om anläggningar för avelsmaterial.

Dessutom förs register över utsedda laboratorier och laboratorier som gjort anmälan, tillstånd i anslutning till hantering av sjukdomsagens samt registrerade exportörer. I registren antecknas kontaktuppgifterna till verksamhetsutövaren och lokalerna och ett eventuellt registernummer för anläggningen, uppgifter om den verksamhet som utseendet, tillståndet eller registreringen gäller, samt uppgifter om att verksamheten lagts ned och att registreringen återkallats.

Närmare bestämmelser om de förfaranden som ska iakttas vid registrering och offentliggörande av uppgifter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

80 §

Registrering för övervakning av djursjukdomar

För övervakningen av djursjukdomar förs register över

- 1) konstaterade fall av förtecknade och nya sjukdomar samt andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas,
- 2) åtgärder för sjukdomsbekämpning som gäller anläggningar samt dispens från dessa,

- 3) anläggningar till och från vilka sjukdomen enligt en epidemiologisk utredning har kunnat spridas,
- 4) förbud och begränsningar som har meddelats med stöd av bestämmelser i 15 kap.,
- 5) anläggningar som omfattas av frivillig hälsoövervakning och i vilka det har upphörts med frivillig hälsoövervakning samt hälsoklassificeringen av anläggningar och deras status enligt 14 §,
- 6) obligatoriska vaccinationer som djuren fått och som anmälts till djurhälsomyndigheten eller för vars genomförande djurhälsomyndigheten har ansvarat,
- 7) de auktoriserade inspektörernas befogenheter, samt
- 8) utförda inspektioner och provtagningar samt resultaten av de analyser som gjorts på basis av proverna.

En för aktörerna avsedd förteckning över hälsoklassificeringen av anläggningarna offentliggörs elektroniskt utgående från de registeruppgifter som avses i 1 mom. 5 punkten.

Närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid registrering av uppgifter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

81 §

Bestämmelser som ska tillämpas på registren

De register som avses i 79 och 80 § utgör en del av landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem enligt lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008).

Livsmedelsverket för registren i egenskap av huvudansvarig personregisteransvarig och ser till att de registeruppgifter som bestämmelserna förutsätter publiceras. Regionförvaltningsverken och kommunalveterinärerna använder, uppdaterar och lämnar ut registeruppgifter i den omfattning som deras föreskrivna uppgifter förutsätter det samt ansvarar i fråga om sina uppgifter att de registrerades rättigheter tillgodoses i enlighet med vad som föreskrivs i förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Om en verksamhetsutövare har meddelat att verksamheten lagts ned, det annars konstateras att verksamheten upphört, registreringens giltighetstid har gått ut eller godkännandet, utseendet, tillståndet eller registreringen har återkallats, avförs uppgifter som införts i ett register enligt 79 § när de inte längre behövs och senast tre år efter det att den senaste anteckningen gjordes om verksamhetsutövaren, om inte något annat följer av Europeiska unionens rättsakter. De uppgifter som avses i 80 § 1 mom. 1 punkten förvaras permanent.

Bestämmelser om införande i register, användning och utlämnande av uppgifter som lämnats till Tullen finns i 2 kap. i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (639/2015).

14 kap.

Betalning av vissa kostnader och ersättningar av statens medel

82 §

Ansvar för de kostnader som utrotning av en djursjukdom orsakar

När ett beslut om avlivning av djur eller bortskaffande av egendom verkställs svarar staten för de kostnader som arbetet vid verkställigheten samt rengörings- och desinfektionsåtgärder i samband med den föranleder. Detsamma gäller kostnaderna för anordningar och utrustning samt redskap och ämnen som används vid

verkställigheten. Aktörens kostnader och det arbete som aktören själv utför kan dock inte ersättas av statens medel, om inte det är fråga om en sjukdom hos vattenbruksdjur.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. svarar staten inte för kostnaderna i de fall där aktören eller sällskapsdjurshållaren ska verkställa beslutet.

83 §

Ersättningar för djur som avlivats genom beslut av en myndighet

Ägaren har rätt att av statens medel få ersättning för ett djur som djurhälsomyndigheten har bestämt att ska avlivas, slaktas eller rensas för konstaterande av en sjukdom eller som en åtgärd för att bekämpa en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas, eller som har dött till följd av en behandling som beslutats som en nämnd åtgärd för sjukdomsbekämpning eller någon annan åtgärd. Med åtgärd för sjukdomsbekämpning avses inte åtgärder som utgör tvångsmedel enligt 15 kap. I ersättning betalas djurets marknadsvärde, vilket är det värde som djuret skulle ha haft utan den djursjukdom som myndighetens beslut grundade sig på. Om det djur för vilket ersättning betalas kan utnyttjas i sin helhet eller delvis, avdras djurets återstående bruksvärde från det belopp som ska ersättas.

Med avvikelse från 1 mom. kan det för betalning av ersättningar fastställas standardersättningar för olika djurarter som, med beaktande av djurets ålder, storlek, förväntade produktion och övriga motsvarande omständigheter, motsvarar djurens genomsnittliga marknadsvärde. Från standardersättningen avdras djurets återstående bruksvärde. Ägaren har emellertid rätt att begära att ersättningsbeloppet bestäms utifrån djurets marknadsvärde i stället för att standardersättningen betalas ut, om djurets värde av avelsmässiga skäl eller av andra motsvarande skäl avsevärt överstiger det genomsnittliga marknadsvärdet.

För ett djur som med stöd av ett beslut enligt 35 § 1 mom. ska avlivas, slaktas eller rensas har ägaren rätt att av statens medel få ersättning för högst tre fjärdedelar av djurets marknadsvärde eller högst tre fjärdedelar av standardersättningen, med avdrag för djurets återstående bruksvärde. Om antalet fall som ska ersättas är stort, kan ersättningsbeloppet sänkas. För att ersättning ska betalas ut krävs dessutom att det i anläggningen utförs sådana rengörings- och desinfektionsåtgärder som förutsätts för att ett beslut som fattats för att förhindra sjukdomsspridning ska upphävas.

Ersättning betalas inte för djur vars värde är ringa, om inte det finns särskilt vägande skäl för att ersättningen ska betalas ut.

De standardersättningar som avses i 2 mom. fastställs genom förordning av statsrådet.

84 §

Ersättning för egendom som bortskaffats genom beslut av en myndighet

Ägaren har rätt att av statens medel få ersättning för produkter och övriga ämnen, varor, föremål och konstruktioner som har bortskaffats eller hanterats som en åtgärd som myndigheten beslutat om för att bekämpa en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas så att de har skadats eller blivit oanvändbara. Med åtgärd för sjukdomsbekämpning avses inte åtgärder som utgör tvångsmedel enligt 15 kap. I ersättning betalas egendomens verkliga värde. Ersättning betalas inte för egendom vars värde är ringa, om inte det finns särskilt vägande skäl för att ersättningen ska betalas ut.

85 §

Ersättning för produktionsförluster

Om ett förbud, ett villkor, en begränsning eller en förpliktelse som bestämts som en preliminär åtgärd för sjukdomsbekämpning eller en åtgärd för sjukdomsbekämpning avseende en sjukdom i kategorierna a–c, en ny sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas, förhindrar eller försvårar djurproduktionen, kan ekonomiska skador som föranleds aktören och som avsevärt försvårar aktörens utkomst ersättas av statens medel.

I ersättning kan betalas högst tre fjärdedelar av skadans storlek.

86 §

Begränsningar vid betalning av kostnader och ersättningar

På de kostnader och ersättningar som nämns i detta kapitel tillämpas i fråga om företag inom jordbrukssektorn det som föreskrivs i kapitel I och artikel 26 i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 193, 1.7.2014, s. 1).

De kostnader och ersättningar som avses i detta kapitel betalas till företag inom vattenbrukssektorn som stöd enligt avsnitt 5.4 i riktlinjerna för granskning av statliga stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn (2015/C 217/01).

De kostnader och förluster som avses i detta kapitel ersätts inte, om de har uppkommit vid bearbetning av produkter av animaliskt ursprung eller övriga produkter eller djurfoder eller vid handel med produkter av animaliskt ursprung eller övriga produkter, eller om de uppkommit för

- 1) ett sådant stort företag som avses i artikel 2.26 i den förordning som nämns i 1 mom. och som bedriver verksamhet inom jordbrukssektorn, eller
- 2) ett företag som inte har iakttagit ett sådant beslut om återkrav av stöd som avses i 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

För förluster som avses i 83–85 § betalas det inte ersättning till sådana företag i svårigheter som avses i artikel 2.14 i den förordning som nämns i 1 mom., om inte sjukdomsutbrottet är orsaken till att företaget hamnat i svårigheter.

De kostnader och förluster som avses i detta kapitel ersätts inte heller om de har orsakats av en djursjukdom som inte anges i den av Världsgesundhetsorganisationen för djurhälsa upprättade förteckningen över djursjukdomar, i en genomförandeakt som kommissionen antagit enligt artikel 226 i EU:s djurhälsoförordning eller i bilaga I eller II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG.

Ersättningsbeloppet minskas med de ersättningar som på basis av ett försäkringsavtal eller någon annan lag ska betalas för samma kostnader eller förluster.

87 §

Ansökan om ersättning samt förhandsersättning

Ersättningar som avses i detta kapitel ska sökas hos Livsmedelsverket, som beslutar om beviljande av dem. Ersättning enligt 83 § 1 mom. ska sökas inom två månader efter det att djuret har avlivats, slaktats eller rensats. Övriga ersättningar ska sökas inom tre månader efter det att de åtgärder som berättigar till ersättning har vidtagits eller ett förbud, ett villkor eller en begränsning upphört att gälla. Till ansökan ska fogas en tillräcklig utredning om kostnaderna och skadorna.

Om sökandens rätt till ersättning är uppenbar, kan Livsmedelsverket betala förhandsersättning till sökanden.

Närmare bestämmelser om innehållet i den utredning som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

88 §

Grunder för att vägra ersättning

Den som har rätt till ersättning enligt detta kapitel förlorar sin rätt helt eller delvis, om han eller hon har brutit mot författningarna om djurhälsa, lagen om ett system för identifiering av djur (/), lagen om införselkontroll av djur och vissa varor eller mot EU-rättsakter som genomförts med stöd av nämnda lagar, eller om han eller hon inte har iakttagit ett förvaltningsbeslut som fattats med stöd av lagarna eller rättsakterna i fråga. Den som har rätt till ersättning förlorar sin rätt även om han eller hon vid anskaffandet av djuret eller annan egendom visste eller, med beaktande av omständigheterna, borde ha vetat att djuret led av eller bar på den sjukdom som ligger till grund för ersättningen eller att egendomen var kontaminerad.

Den som har rätt till ersättning enligt detta kapitel får inte heller ersättning av statens medel, om han eller hon har fått eller har rätt till ersättning för samma skada från en fond som inrättats av Europeiska unionen.

89 §

Återkrav av ersättning och statens regressrätt

Den som i förhandsersättning enligt 87 § 2 mom. har betalats ett högre belopp än vad han eller hon har rätt till är skyldig att betala tillbaka det överskjutande beloppet inom en månad från det att han eller hon fick kännedom om det slutliga ersättningsbeloppet.

Livsmedelsverket ska ålägga mottagaren att återbetala ersättningen helt eller delvis, om mottagaren i samband med ansökan om ersättning har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit uppgifter och detta har påverkat beviljandet av ersättningen.

Livsmedelsverket ska dessutom ålägga den som uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat att den sjukdom som ligger till grund för ersättningen har spridits till djur som ägs av någon annan att helt eller delvis ersätta staten för kostnader och ersättningar som till följd av förfarandet har betalats av statens medel.

Om förhandsersättning som betalats till för högt belopp inte betalas tillbaka inom den tid som anges i 1 mom. eller om ett annat belopp som ska återbetalas eller ersättas inte betalas senast på den förfallodag som satts ut av Livsmedelssäkerhetsverket, ska till staten betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Bestämmelser om indrivning av kostnader och ersättningar finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

15 kap.

Tvångsmedel och påföljder

90 §

Föreläggande

Den behöriga myndigheten får ålägga den som bryter mot en författning om djurhälsa, eller den som inte iakttar ett förvaltningsbeslut som fattats med stöd av en sådan författning att omedelbart eller inom en tid som är tillräckligt lång med avseende på ärendets natur fullgöra sin skyldighet.

91 §

Förbud och begränsning

Regionförvaltningsverket får tills vidare förbjuda eller begränsa att djur som tillhör förtecknade eller mottagliga arter eller produkter från dem släpps ut på marknaden eller förflyttas till eller från en anläggning, om verksamheten kräver tillstånd eller godkännande enligt författningarna om djurhälsa och något sådant tillstånd eller godkännande inte har beviljats, eller om följande skyldigheter inte fullgörs i anläggningen och i fråga om djuren där:

- 1) de skyldigheter i samband med djurs hälsa och biosäkerhet som föreskrivs i artikel 10 i EU:s djurhälsoförordning,
- 2) de skyldigheter som ingår i den obligatoriska zoonosövervakningen som avses i 11 §,
- 3) de skyldigheter som har samband med obligatorisk vaccinering eller behandling enligt 15 §,
- 4) de försiktighetsåtgärder som avses i 17 §, eller
- 5) de preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning som avses i 5, 6 eller 10 kap., de skyldigheter som ålagts aktören eller sällskapsdjurshållaren i beslut om förhindrande av sjukdomsspridning eller åtgärder för sjukdomsbekämpning.

En förutsättning för att ett förbud eller en begränsning ska meddelas är dessutom att aktören eller sällskapsdjurshållaren, trots uppmaning av myndigheten, inte inom utsatt tid har avhjälpt bristen och att detta förfarande medför allvarlig risk för spridning av en förtecknad sjukdom eller en annan djursjukdom som ska bekämpas eller en djursjukdom som ska övervakas eller fara för människors hälsa. Ett förbud eller en begränsning får inte vara mer omfattande än vad som behövs för att kontrollera spridningsrisken. Förbudet eller begränsningen ska upphävas om det vid en inspektion konstateras att de skyldigheter som avses i 1 mom. har fullgjorts, och om resultaten av undersökningarna visar att den sjukdom vars spridning skyldigheterna är avsedda att förhindra inte förekommer på djurhållningsplatsen.

Vid behandlingen av ett ärende som avses i 1 mom. får regionförvaltningsverket meddela förbuden, begränsningarna och föreläggandena enligt det momentet som interimistiska, om detta är nödvändigt på grund av en omedelbar fara för människors eller djurs hälsa. Ett interimistiskt förbud eller en interimistisk begränsning gäller till dess att regionförvaltningsverket meddelar ett slutligt avgörande i ärendet. Regionförvaltningsverket ska se till att de utredningar som ärendet kräver görs utan dröjsmål.

92 §

Återkallande av godkännande, tillstånd, utseende, registrering och djurhållningsplatsens status

Beslut om återkallande av godkännande, tillstånd, utseende, registrering och djurhållningsplatsens hälsokategori eller status som sjukdomsfri eller skyddad från vektorer, som förutsätts i författningarna om djurhälsa, fattas av den myndighet som beviljat godkännandet, tillståndet, utseendet, registreringen eller statusen.

Bestämmelser om återkallande av godkännande som avses i 39 § och av godkännande av en anläggningskrets för landdjur finns i artikel 100 i EU:s djurhälsoförordning. Bestämmelser om återkallande av godkännande av vattenbruksanläggningar och anläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur samt om återkallande av en anläggningskrets för vattenlevande djur finns i artikel 184 i den förordningen. Bestämmelser om återkallande av utseende av ett officiellt laboratorium finns i artikel 39 i kontrollförordningen. Bestämmelser om återkallande av en anläggnings hälsostatus finns i artikel 20 i kommissionens delegerade förordning (EU) .../... om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status för vissa förtecknade sjukdomar och nya sjukdomar.

Godkännandet av en spermasamlingsstation eller en embryosamlingsgrupp för inrikeshandel, utseendet av ett laboratorium för egenkontroll, ett tillstånd i anslutning till behandlingen av en sjukdomsagens eller registreringen av en exportör får återkallas, om de föreskrivna förutsättningarna för godkännande, utseende, beviljande av tillstånd eller registrering inte längre uppfylls eller om verksamheten i väsentlig grad bryter mot författningarna om djurhälsa eller beslut som meddelats med stöd av dem. Godkännanden och tillstånd får också återkallas, om verksamheten medför allvarlig risk för att en djursjukdom som ska bekämpas sprids eller medför fara för människors hälsa och denna risk eller fara inte kan förhindras på något annat sätt. En förutsättning för att ett godkännande, ett utseende, ett tillstånd eller en registrering ska få återkallas i ovan nämnda fall är dessutom att verksamhetsutövaren, trots uppmaning av myndigheten, inte har avhjälpt bristen inom utsatt tid.

Ett godkännande, utseende eller tillstånd eller anläggningens hälsokategori eller status ska återkallas, om verksamheten har upphört annat än tillfälligt.

Den myndighet som beslutar om ett återkallande enligt 2 mom. får förbjuda en aktör att bedriva den verksamhet som godkännandet, utseendet, tillståndet eller registreringen avser under tiden för behandlingen av ärendet, om bristen är sådan eller verksamheten är av sådan art att människors eller djurs hälsa äventyras. Förbudet får meddelas för en tid av högst två veckor. Om beslut i ärendet inte har fattats inom denna tid, får tidsfristen förlängas. Förbudet får gälla i över en månad enbart om beslutsfattandet har fördröjts av skäl som beror på aktörens förfarande eller försummelse.

93 §

Åtgärder vid överträdelse av kraven på förflyttningar mellan medlemsstaterna

Om ett djur eller en produkt som kommer från en annan medlemsstat eller de dokument som åtföljer djuret eller produkten inte uppfyller de krav som ställs på dem i en författning om djurhälsa., får regionförvaltningsverket eller Tullen bestämma att djuret ska hållas i karantän eller isoleras på destinationsplatsen eller på en av myndigheten i fråga anvisad annan plats, eller att produkten ska förvaras på destinationsplatsen eller på en av myndigheten i fråga anvisad annan plats till dess att bristerna har avhjälpts. Kommunalveterinären får fatta nämnda beslut i en brådskande situation där regionförvaltningsverket eller Tullen ännu inte har vidtagit några åtgärder i ärendet. Kommunalveterinären ska omedelbart lämna regionförvaltningsverket uppgift om sitt beslut.

Om bristerna inte kan avhjälpas eller om de inte har avhjälpts inom utsatt tid, får regionförvaltningsverket eller Tullen bestämma att djuret ska avlivas eller produkten bortskaffas. Om aktören eller den som håller sällskapsdjur samtycker, får myndigheten bestämma att djuret eller produkten ska returneras till den medlemsstat som djuret eller produkten förts in från, förutsatt att den behöriga myndigheten i den medlemsstaten godkänner returneringen, eller att djuret eller produkten ska behandlas eller att djuret ska hållas i karantän eller isoleras på en annan plats som myndigheten anvisar, förutsatt att den risk för spridning av en djursjukdom som djuret eller produkten medför kan undanröjas genom detta.

I ett beslut om åtgärder som avses i 1 eller 2 mom. kan det ställas villkor som gäller åtgärderna och som är nödvändiga för att förhindra spridningen av djursjukdomar. Aktören eller sällskapsdjurshållaren ansvarar för att åtgärderna genomförs.

94 §

Vite och tvångsutförande

Regionförvaltningsverket, Livsmedelsverket eller Tullen får förena ett förbud, en begränsning eller ett föreläggande som avses i 90–93 § med vite eller med hot om att det som försumrats utförs på den försumliges bekostnad.

Bestämmelser om vite, hot om tvångsutförande och tvångsutförande finns i viteslagen (1113/1990).

95 §

Påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen

Regionförvaltningsverket eller Tullen kan bestämma att en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen på minst 300 och högst 5 000 euro ska betalas av den som

- 1) bryter mot en i 11 § 1 mom. föreskriven skyldighet i anslutning till den obligatoriska zoonosövervakningen, en i 15 § 2 mom. föreskriven skyldighet att vaccinera eller hantera djur eller en i 16 § 1 mom. föreskriven skyldighet som gäller ordnande av en djurutställning eller någon annan motsvarande tillställning,
- 2) inte iakttar en skyldighet eller ett förbud som föreskrivits med stöd av 17 § i syfte att förhindra spridningen av en djursjukdom,
- 3) försummar uppgörandet av en beredskapsplan som avses i 18 §,
- 4) försummar provtagningsåtgärder i samband med en övervakningsundersökning som ålagts med stöd av 22 § 4 mom.,
- 5) bedriver verksamhet som förutsätter tillstånd, godkännande, utseende eller registrering enligt 39, 40, 41, 43, 53, 63 eller 64 § utan sådant tillstånd, godkännande eller utseende eller sådan registrering som krävs,
- 6) för in eller för ut sådana djur eller produkter från djur som inte uppfyller de krav på djur eller produkter som förflyttas som föreskrivs i del IV i EU:s djurhälsoförordning, i förordningen om sällskapsdjur, i 52 § eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av dem eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av 51 § 3–5 punkten eller förflyttar djur eller produkter från djur i strid med artikel 15 i TSE-förordningen, de bestämmelser som det hänvisas till där eller bestämmelser som utfärdats med stöd av 47 § 2 mom.,
- 7) släpper djur fria i naturen i strid med 48 § 1 mom. eller kapitel IV avdelning II i EU:s djurhälsoförordning, eller
- 8) försummar skyldigheten enligt 55 § att förvara dokument.

Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepas. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepas, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den är lägre än minimibeloppet. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant brottmål som behandlas i domstol eller har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en påföljdsavgift påförts en fysisk person, får personen inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

Påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter den dag då det lagakraftvunna avgörande som gäller betalning av påföljdsavgiften meddelades. Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter.

96 §

Straffbestämmelser

Bestämmelser om straff för orsakande av risk för spridning av en djursjukdom finns i 44 kap. 4 a § i strafflagen (39/1889) och bestämmelser om straff för smuggling i 46 kap. 4 § i den lagen.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) försummar sin skyldighet enligt 19 § att anmäla misstanke om en djursjukdom hos ett djur som är i hans eller hennes ägo eller besittning, annat än tillfälligt, eller försummar sin skyldighet att göra en anmälan som avses i 20 §,
- 2) inte iakttar ett förbud, ett villkor eller en begränsning som meddelats genom ett i 24, 32 eller 36 § avsett beslut om preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning eller förhindrande av sjukdomsspridning eller genom ett i 25, 26, 33, 36–38 § avsett beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning, eller försummar en åtgärd som ålagts genom ett nämnt beslut,
- 3) försummar sin skyldighet enligt artikel 15.2 i kontrollförordningen att bistå en myndighet vid verkställigheten av beslut om sjukdomsbekämpning, om inte bistående betraktas som oskäligt med beaktande av hans eller hennes personliga egendom och förhållanden, eller
- 4) bryter mot ett förbud eller en begränsning som meddelats med stöd av 91 § eller försummar åtgärder som ålagts med stöd av 93 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *djursjukdomsförseelse* dömas till böter. Myndigheten kan låta bli att anmäla en förseelse till förundersökningsmyndigheten, om gärningen eller försummelsen är ringa och det inte är fråga om tredska mot myndighetens förbud och förelägganden.

Den som bryter mot ett förbud eller åläggande som har meddelats med stöd av denna lag och förenats med vite, kan lämnas obestraftad för samma gärning, om vitet har dömts ut genom ett lagakraftvunnet beslut.

16 kap.

Särskilda bestämmelser

97 §

Skydd för personer som rapporterar om överträdelser

När en fysisk person har gjort en anmälan till myndigheten om en faktisk eller misstänkt överträdelse av de bestämmelser som omfattas av myndighetens tillsyn, ska personens identitet hållas hemlig, om ett röjande av personens identitet utifrån omständigheterna kan bedömas orsaka personen skada.

98 §

Avgifter för myndigheternas prestationer

I fråga om avgifter som ska tas ut till staten för statliga myndigheters och auktoriserade inspektörers prestationer tillämpas vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Regionförvaltningsverket bestämmer avgifterna för kommunalveterinärens prestationer enligt författningarna om djurhälsa och tar ut avgifterna till staten. Bestämmelser om storleken på avgifterna för kommunalveterinärens prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten föreskrivs om allmänna principer och andra grunder för statliga myndigheters avgiftsbelagda prestationer och avgifternas storlek. Bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid faktureringen av kommunalveterinärens prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. tas ingen avgift ut för djurhälsointyg som gäller produkter av animaliskt ursprung som sänds till stater utanför Europeiska unionen, om kommunen tar ut en avgift för samma intyg.

Bestämmelser om myndighetens skyldighet att ta ut en avgift för extra kontrollåtgärder på grund av underlåtenhet att iaktta bestämmelser finns dessutom i artikel 79.2 c i kontrollförordningen.

99 §

Arvoden och ersättningar som betalas till auktoriserade inspektörer

Livsmedelsverket betalar arvoden till auktoriserade inspektörer för inspektioner och undersökningar som de utfört och andra åtgärder som de genomfört samt ersättning för inspektörernas kostnader.

100 §

Ersättning som staten betalar till kommunerna

I 23 § i veterinärvårdslagen föreskrivs om kommunens rätt att av statens medel få ersättning för utförandet av sådana uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommunalveterinären.

101 §

Maskinell underskrift

Beslut enligt denna lag som utarbetats med hjälp av automatisk databehandling får undertecknas maskinellt.

102 §

Sökande av ändring

I ett beslut av en myndighet som meddelats med stöd av en författning om djurhälsa får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). I ett interimistiskt beslut som avses i 69 § 3 mom. och 91 § 4 mom. i denna lag får ändring dock inte sökas särskilt.

I ett beslut som en myndighet meddelat med stöd av en författning om djurhälsa ska det bestämmas att beslutet ska följas även om ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat, om

- 1) beslutet till sin karaktär är sådant att det måste verkställas utan dröjsmål, eller
- 2) verkställigheten inte kan uppskjutas av skäl som har samband med skydd av djurs eller människors hälsa eller säkerställande av säkerheten hos produkter av animaliskt ursprung.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. söks ändring i Tullens beslut på det sätt som föreskrivs i tullagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i avgifter som tas ut till staten för åtgärder enligt författningarna om djurhälsa finns i 11 b § i lagen om grunderna för avgifter till staten.

103 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om djursjukdomar (441/2013).

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den lag som upphävs, ska denna lag efter det att den trätt i kraft tillämpas i dess ställe.

104 §

Övergångsbestämmelser

Godkännande som avses i artiklarna 94, 95 eller 176–179 i EU:s djurhälsoförordning behöver inte beviljas separat och något djurhälsolaboratorium behöver inte utses, om det finns ett gällande tillstånd eller godkännande för samma verksamhet när denna lag träder i kraft, om inte något annat följer av denna lag eller Europeiska unionens bestämmelser.

Exportörer som registrerats, spermasamlingsstationer och embryosamlingsgrupper som godkänts för inrikeshandel samt laboratorier som analyserar i 63 § 3 mom. avsedda prover och som gjort anmälan före lagens ikraftträdande får utan särskilt godkännande eller särskild anmälan fortsätta sin verksamhet i enlighet med de beslut eller anmälningar som gäller dem.

Riskbedömningar av registrerade vattenbruksanläggningar som avses i artikel 176.2 a–c i EU:s djurhälsoförordning och i artikel 4 c i den delegerade förordning som nämns i 43 § 2 mom. ska utföras inom en månad efter lagens ikraftträdande. En aktör vars anläggning är förenad med risk ska ansöka om godkännande inom sex månader efter det att aktören fått information om en kommande riskbedömning.

Beslut om restriktionszoner och åtgärder för sjukdomsbekämpning som fattats före lagens ikraftträdande förblir i kraft, till den del de inte står i strid med denna lag eller EU:s djurhälsoförordning, till dess att något annat åläggs.

2.

**Lag
om ändring av 44 kap. 4 a § och 46 kap. 4 § i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strafflagen (39/1889) 46 kap. 4 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1284/2019, samt
ändras 44 kap. 4 a §, sådan den lyder i lag 518/2015, som följer:

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

4 a §

Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med lagen om djursjukdomar (/), lagen om animaliska biprodukter (517/2015), Europaparlamentets och rådets förordningar som nämns i 1 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar eller en bestämmelse eller föreskrift som utfärdats med stöd av dem

- 1) importerar eller exporterar, förflyttar, hanterar, bortskaffar, innehar eller överlåter djur, embryon eller könsceller av djur, andra djurprodukter eller andra föremål eller ämnen, eller
- 2) underlåter att iaktta ett förbud eller en begränsning som meddelats för att förhindra spridning av en djursjukdom,

så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller allvarlig fara för djurs hälsa, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *orsakande av risk för spridning av en djursjukdom* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

**Lag
om ändring av 2 och 30 § i lagen om animaliska biprodukter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om animaliska biprodukter (517/2015) 2 § 1 mom. och 30 § 2 mom. som följer:

2 §

Förhållande till andra författningar

Bestämmelser om förebyggande av spridning av djursjukdomar finns även i lagen om djursjukdomar (/).

---

30 §

Bortskaffande under exceptionella förhållanden

Regionförvaltningsverket kan i samband med i lagen om djursjukdomar avsedda beslut om preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning eller beslut om förhindrande av sjukdomsspridning och Livsmedelsverket i samband med i den nämnda lagen avsedda beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning, i enlighet med artikel 19.1 e i förordningen om animaliska biprodukter, vid utbrott av djursjukdom besluta om bortskaffande genom nedgrävning i marken eller, med avvikelse från förbudet i 27 § i denna lag, genom förbränning på öppen eld, av annat än sådant kategori 1-material som avses i artikel 8 a i) i förordningen om animaliska biprodukter, om transport till närmaste bearbetningsanläggning skulle förorsaka fara för hälsan eller om kapaciteten i bearbetningsanläggningen har överskridits till följd av djursjukdomsepidemin.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

**Lag
om ändring av 23 § i jaktlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 23 §, sådan den lyder i lag 1469/2009, som följer:

23 §

Begränsning av jakt med hänsyn till allmän säkerhet

Om det med hänsyn till den allmänna säkerheten är särskilt viktigt, kan regionförvaltningsverket för viss tid inom ett bestämt område förbjuda jakt eller begränsa den. Innan beslutet om förbud eller begränsning fattas ska jakträttshavaren och markägaren höras.

Regionförvaltningsverket ska upphäva förbud eller begränsningar som nämns i 1 mom. innan den utsatta tiden har löpt ut, om det inte längre finns behov av förbud eller begränsningar.

De uppgifter som enligt 1 och 2 mom. ankommer på regionförvaltningsverket sköts i Finlands ekonomiska zon av det regionförvaltningsverk vid vars verksamhetsområde den ifrågavarande delen av den ekonomiska zonen är belägen. Förutom gränsen mot verksamhetsområdet för Statens ämbetsverk på Åland anses gränsen mellan regionförvaltningsverkens verksamhetsområden fortsätta från territorialvattnets yttre gräns till den ekonomiska zonens yttre gräns utan att ändra riktning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

**Lag
om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1285/2019, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

-----På
På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlåtande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019) samt en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 95 § i lagen om djursjukdomar (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

**Lag
om ändring av 44 kap. 4 a § och 46 kap. 4 § i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strafflagen (39/1889) 46 kap. 4 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1284/2019, samt
ändras 44 kap. 4 a §, sådan den lyder i lag 518/2015, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

4 a §

4 a §

Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom

Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med lagen om djursjukdomar (441/2013) eller lagen om animaliska biprodukter (517/2015) eller en bestämmelse eller föreskrift som utfärdats med stöd av dem

1) importerar eller exporterar, förflyttar, hanterar, *bortskaffar*, innehar eller överlåter djur, embryon eller könsceller av djur, andra djurprodukter eller andra förmål eller ämnen, eller,

2) underlåter att iaktta ett förbud eller en begränsning som meddelats för att förhindra spridning av en djursjukdom,

så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller allvarlig fara för djurs hälsa ska, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *orsakande av risk för spridning av en djursjukdom* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med lagen om djursjukdomar (/), lagen om animaliska biprodukter (517/2015), *Europaparlamentets och rådets förordningar som nämns i 1 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar* eller en bestämmelse eller föreskrift som utfärdats med stöd av dem

1) importerar eller exporterar, förflyttar, hanterar, *bortskaffar*, innehar eller överlåter djur, embryon eller könsceller av djur, andra djurprodukter eller andra förmål eller ämnen, eller,

2) underlåter att iaktta ett förbud eller en begränsning som meddelats för att förhindra spridning av en djursjukdom,

så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller allvarlig fara för djurs hälsa ska, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *orsakande av risk för spridning av en djursjukdom* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

46 kap.

Brott som har samband med införsel och utförsel

4 §

Smuggling

För smuggling döms också den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet i strid med 5 § i lagen om veterinär gränskontroll (1992/1996) eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats eller beslut som i enskilda fall meddelats med stöd av den för eller uppsåtligt försöker föra in i landet eller transporterar, hanterar eller förvarar djur eller varor eller försummar sin skyldighet att låta kontrollera djuren eller varorna.
-----

46 kap.

Brott som har samband med införsel och utförsel

4 §

Smuggling

-----
2 mom. upphävs

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

**Lag
om ändring av 2 och 30 § i lagen om animaliska biprodukter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om animaliska biprodukter (517/2015) 2 § 1 mom. och 30 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Förhållande till andra författningar

Bestämmelser om förebyggande av spridning av djursjukdomar finns även i lagen om djursjukdomar (441/2013).

-----

2 §

Bortskaffande under exceptionella förhållanden

Regionförvaltningsverket kan i samband med ett beslut som fattas i enlighet med 23 § i lagen om djursjukdomar och Livsmedelssäkerhetsverket i samband med ett beslut som fattas i enlighet med 26 § i den lagen, i enlighet med artikel 19.1 e i förordningen om animaliska biprodukter, vid utbrott av djursjukdom besluta om bortskaffande genom nedgrävning i marken eller, med avvikelse från förbudet i 27 § i denna lag, genom förbränning på öppen eld, av annat än sådant kategori 1-material som avses i artikel 8 a i) i förordningen om animaliska biprodukter, om transport till närmaste bearbetningsanläggning skulle förorsaka fara för hälsan eller om kapaciteten i bearbetningsanläggningen har överskridits till följd av djursjukdomsepidemin.

Föreslagen lydelse

2 §

Förhållande till andra författningar

Bestämmelser om förebyggande av spridning av djursjukdomar finns även i *lagen om djursjukdomar* (/).

-----

2 §

Bortskaffande under exceptionella förhållanden

Regionförvaltningsverket kan i samband med *i lagen om djursjukdomar avsedda beslut om preliminära åtgärder för sjukdomsbekämpning eller beslut om förhindrande av sjukdomsspridning* och Livsmedelsverket i samband med *i den nämnda lagen avsedda beslut om åtgärder för sjukdomsbekämpning*, i enlighet med artikel 19.1 e i förordningen om animaliska biprodukter, vid utbrott av djursjukdom besluta om bortskaffande genom nedgrävning i marken eller, med avvikelse från förbudet i 27 § i denna lag, genom förbränning på öppen eld, av annat än sådant kategori 1-material som avses i artikel 8 a i) i förordningen om animaliska biprodukter, om transport till närmaste bearbetningsanläggning skulle förorsaka fara för hälsan eller om kapaciteten i bearbetningsanläggningen har överskridits till följd av djursjukdomsepidemin.

Denna lag träder i kraft den 20 .

**Lag
om ändring av 23 § i jaktlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 23 §, sådan den lyder i lag 1469/2009, som följer:

Gällande lydelse

23 §

*Begränsning av jakt med hänsyn till allmän
säkerhet*

Om det med hänsyn till den allmänna säkerheten är särskilt viktigt *eller med stöd av 3 § i lagen om djursjukdomar (55/1980) är nödvändigt för att förebygga spridningen av djursjukdomar som med lätthet sprider sig*, kan regionförvaltningsverket för viss tid inom ett bestämt område förbjuda jakt eller begränsa den. Innan beslutet om förbud eller begränsning fattas ska jakträttshavaren och markägaren höras. *Parterna behöver dock inte höras, om syftet med förbudet eller begränsningen är att förebygga spridningen av djursjukdomar som med lätthet sprider sig.*

Regionförvaltningsverket ska upphäva förbud eller begränsningar som nämns i 1 mom. innan den utsatta tiden har löpt ut, om det inte längre finns behov av förbud eller begränsningar.

De uppgifter som enligt 1 och 2 mom. ankommer på regionförvaltningsverket sköts i Finlands ekonomiska zon av det regionförvaltningsverk vid vars verksamhetsområde den ifrågavarande delen av den ekonomiska zonen är belägen. Förutom gränsen mot verksamhetsområdet för Statens ämbetsverk på Åland anses gränsen mellan regionförvaltningsverkens verksamhetsområden fortsätta från territorialvattnets yttre gräns till den ekonomiska zonens yttre gräns utan att ändra riktning.

Föreslagen lydelse

23 §

*Begränsning av jakt med hänsyn till allmän
säkerhet*

Om det med hänsyn till den allmänna säkerheten är särskilt viktigt, kan regionförvaltningsverket för viss tid inom ett bestämt område förbjuda jakt eller begränsa den. Innan beslutet om förbud eller begränsning fattas ska jakträttshavaren och markägaren höras.

Regionförvaltningsverket ska upphäva förbud eller begränsningar som nämns i 1 mom. innan den utsatta tiden har löpt ut, om det inte längre finns behov av förbud eller begränsningar.

De uppgifter som enligt 1 och 2 mom. ankommer på regionförvaltningsverket sköts i Finlands ekonomiska zon av det regionförvaltningsverk vid vars verksamhetsområde den ifrågavarande delen av den ekonomiska zonen är belägen. Förutom gränsen mot verksamhetsområdet för Statens ämbetsverk på Åland anses gränsen mellan regionförvaltningsverkens verksamhetsområden fortsätta från territorialvattnets yttre gräns till den ekonomiska zonens yttre gräns utan att ändra riktning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

**Lag
om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1285/2019, som följer:

Gällande lydelse

23 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019) och en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019).

Föreslagen lydelse

23 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019) *samt en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 95 § i lagen om djursjukdomar (/).*

Denna lag träder i kraft den 20 .